

Opgraving – variant archeologische
begeleiding

**Rozenstraat 6-14, Denim Hotel,
Amsterdam
Gemeente Amsterdam**

IDDS Archeologie rapport 2573

Colofon

Projectnummer	47600116/ 61291019
OM-nummer	4039238100
TOPO-code MenA	RO24
In opdracht van	Du Prie Bouw & Ontwikkeling B.V.
Auteurs	R. Torremans, K. Slotemaker
Met bijdragen van	Y.F. van Amerongen, C. Brandenburgh, M. van Dam, M. Hendriksen, Y. Meijer, P.J.W.M. Schulten, M.A. Tolboom, A.C. van de Venne en A.W.E. Wilbers
Redactie	S. Moerman
Versie	1.5
Status	definitief

Goedkeuring	Datum	Handtekening
Dr. R. Jayasena	Bevoegde overheid Gemeente Amsterdam	

© IDDS Archeologie
Noordwijk, augustus 2022
ISSN 2212-9650

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

SAMENVATTING:

In opdracht van Du Prie Bouw & Ontwikkeling BV heeft archeologisch onderzoeksbureau IDDS Archeologie en Bouwhistorie van 29 maart tot en met 26 juli 2017 een opgraving – variant archeologische begeleiding, uitgevoerd aan de Rozenstraat 12-16 in Amsterdam, gemeente Amsterdam. De aanleiding voor dit onderzoek is de voorgenomen verbouwing van de panden Rozenstraat 12-14 tot hotel, alsook de aanbouw van een nieuwe vleugel van het hotel gelegen aan de achterzijde van het erf van Rozenstraat 16. Het plangebied is gelegen binnen het stadsdeel Centrum en valt binnen de zone van hoge archeologische waarde.

In het plangebied zijn uiteindelijk zeven werkputten aangelegd en onderzocht. In werkput 7 werd aan de straatzijde alleen de historische bekende sloot aangetroffen. De sloot heeft globaal een oost-west oriëntatie. In werkput 6, de aanbouw van de nieuwe vleugel van het hotel, is de grootste hoeveelheid archeologische sporen aangetroffen, bestaande uit onder meer een flink aantal beerputten en de restanten van enkele (grotendeels gesloopte) gebouwen.

In het uiterste zuidelijke deel van werkput 7 is (het noordelijke deel van) de pre-stedelijke sloot deels aangetroffen. Deze en andere sloten in het pre-stedelijke veenweidelandschap speelden een belangrijke rol in de stadsuitbreidingen in de periode Late Middeleeuwen en vooral Nieuwe tijd. Het onderhavige archeologische onderzoek aan de Rozenstraat heeft de ligging van deze sloot bevestigd.

De sloot doorsnijdt ophogingslaag S9003. Dit ophogingspakket zou mogelijk een van de oorspronkelijke ophogingen van het veenweidegebied kunnen zijn. Uit S9003 kwam helaas geen vondstmateriaal, zodat dit niet worden aangetoond dan wel ontkracht.

Uit de uitwerking van het vondstmateriaal en de grondmonsters blijkt dat vrijwel al het materiaal in de Nieuwe tijd te dateren is, tot in de vroege 20^e eeuw. Het vondstmateriaal bevestigt het beeld dat in het bureauonderzoek en PvE werd geschetst van de locatie: het gebied is gelegen in het stedelijk gebied dat ten tijde van de Derde Uitleg, de stadsvergroting van 1613, bij de stad werd getrokken als uitbreiding aan de westzijde van de stad. Het vondstmateriaal wijst er op dat in het plangebied mensen hebben gewoond met een gemiddelde sociale status.

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED.....	5
1. INLEIDING	6
1.1. Onderzoekskader	6
1.2. Doel- en vraagstellingen van het onderzoek	7
1.3. Ligging van het plangebied.....	7
2. VOORONDERZOEK.....	9
2.1. Beknopte geschiedenis van de huidige bebouwing	10
3. WERKWIJZE	12
4. FYSISCH GEOFRAFIE.....	15
5. SPOREN EN STRUCTUREN	17
5.1. Inleiding	17
5.2. De pre-stedelijke sloot	17
5.3. Funderingen en muurwerk.....	18
5.4. Beerputten	22
6. AARDEWERK.....	27
6.1. Inleiding	27
6.2. Methode.....	27
6.3. Totaaloverzicht van het aardewerk.....	28
6.4. Vondstcomplexen	30
6.5. Conclusie	39
7. GLAS	41
7.1. Inleiding	41
7.2. Algemene resultaten.....	41
7.3. Het glas uit verschillende contexten	42
7.4. Conclusie	47
8. KERAMISCH BOUWMATERIAAL.....	48
8.1. Inleiding	48
8.2. Baksteen.....	48
8.3. Wandtegels.....	49
8.4. Plavuizen	50
8.5. Dakbedekking	50
8.6. Conclusie	50
9. METAAL	51
9.1. Inleiding	51
9.2. Resultaten.....	51
9.3. Beschrijving	51
10. DIERLIJK BOTMATERIAAL EN SCHELP.....	57
10.1. Inleiding	57
10.2. Vis	58
10.3. Zoogdier	59

10.4.	Vogel	60
10.5.	Schelp	61
10.6.	Synthese en conclusie	61
11.	STEEN.....	63
12.	HOUT.....	64
12.1.	Inleiding	64
12.2.	Huishoudelijke producten.....	64
12.3.	Voeding	65
12.4.	Ontspanning.....	65
12.5.	Nijverheid en gereedschap	65
12.6.	Overig.....	66
13.	MACROBOTANIE EN PALYNOLOGIE.....	67
13.1.	Inleiding	67
13.2.	Materiaal, methoden en data-analyse.....	67
13.3.	Resultaten en discussie	68
14.	TEXTIELVONDSTEN UIT BEERPUT S81	70
14.1.	13.1. Inleiding	70
14.2.	13.2. Methoden en begrippen	70
14.3.	13.3 De textielresten	71
15.	SYNTHESE EN CONCLUSIE	75
16.	BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	77
	LITERATUUR EN KAARTEN	80
	LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	83
BIJLAGEN		
1.	Topografische kaart	
2.	Overzichtskaart	
3.	Allesporenkaarten	
4.	Sporenlijst en muurformulier	
5.	Vondstenlijst	
6.	Ontgravingsdieptes	
7.	Tellijsten van de vondstcomplexen	
8.	Determinatielijst keramiek	
9.	Catalogus aardewerk en glas	
10.	Determinatielijst glas	
11.	Determinatielijst keramisch bouw materiaal	
12.	Determinatielijst metaal	
13.	Conserveringsrapport metaal	
14.	Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp	
15.	Determinatielijst hout	
16.	Macrobotanie en geschiktheidsbepaling ¹⁴ C-datering – waarderingsrapport	
17.	Resultaten van het macrobotanisch onderzoek	
18.	Periodentabel	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Toponiem</i>	Rozenstraat 12-16, Denim Hotel
<i>Onderzoekmeldingsnummer</i>	4039238100
<i>TOPO-code MenA</i>	RO24
<i>Plaats</i>	Amsterdam
<i>Gemeente</i>	Amsterdam
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Amsterdam E 7554
<i>Provincie</i>	Noord-Holland
<i>Coördinaten</i>	120.602/487.382
<i>Centrum</i>	120.590/487.360 (noord)
<i>Hoekpunten</i>	120.578/487.390 (oost)
	120.612/487.404 (zuid)
	120.625/487.375 (west)
<i>Oppervlakte plangebied</i>	750 m ²
<i>Oppervlakte onderzoeksgebied</i>	614 m ²
<i>Onderzoekskader</i>	ver- en aanbouw hotel
<i>Uitvoerder</i>	IDDS Archeologie Contactpersoon: dhr. R. Torremans Postbus 126 2200 AC Noordwijk (ZH) Tel: 071-4028586 E-mail: rtorremans@idds.nl
<i>Bevoegde overheid</i>	Gemeente Amsterdam Bureau Monumenten en Archeologie Afd. Archeologie Contactpersoon: dhr. dr. R. Jayasena Postbus 10718 1001 ES Amsterdam Tel: 020-2514900 E-mail: r.jayasena@amsterdam.nl
<i>Beheer en plaats van documentatie en vondsten</i>	Gemeentelijk depot voor bodemvondsten Amsterdam Postbus 10718 1001 ES Amsterdam Contactpersoon: dhr. dr. R. Jayasena Tel: 020-2514900
<i>Uitvoeringsperiode onderzoek</i>	29 maart 2017 t/m 26 juli 2017

1. Inleiding

1.1. Onderzoekskader

1.1.1. Aanleiding

In opdracht van Du Prie Bouw & Ontwikkeling BV heeft archeologisch onderzoeksbureau IDDS Archeologie en Bouwhistorie van 29 maart tot en met 26 juli 2017 een opgraving – variant archeologische begeleiding, uitgevoerd aan de Rozenstraat 12-16 in Amsterdam, gemeente Amsterdam. De aanleiding voor dit onderzoek is de voorgenomen verbouwing van de panden Rozenstraat 12-14 tot hotel, alsook de aanbouw van een nieuwe vleugel van het hotel gelegen aan de achterzijde van het erf van Rozenstraat 16. Het plangebied is gelegen binnen het stadsdeel Centrum en valt binnen de zone van hoge archeologische waarde. Dit is vastgelegd in het bureauonderzoek Bestemmingsplan Westelijke Binnenstad¹ van de afdeling Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam. De directe aanleiding tot het archeologische onderzoek is een selectiebesluit van de gemeente Amsterdam.

1.1.2. Geplande werkzaamheden

De dieptes van de bodemverstoringen die optreden bij de werkzaamheden zijn zeer verschillend (Bijlage 6). De maximale diepte die optreedt is 5 m –peil (3,88 m –NAP), ter plaatse van de lift aan de buitenzijde, ten zuidwesten van de al bestaande bebouwing. Aan de achterzijde van het terrein wordt de nieuwe vleugel van het hotel aangebouwd. Hierbij wordt een souterrain aangelegd met een diepte van 2,28 m –peil (1,13 m –NAP). Daar waar de aansluiting van de nieuwe vleugel met de al bestaande bouw wordt gerealiseerd is de versterking dieper vanwege aan te leggen kabels en leidingen. Hier is de ontgravingsdiepte 3,33 m –peil (2,16 m –NAP).

Binnen de al bestaande bebouwing zijn de verschillen binnen de ontgravingsdieptes nog groter. Het huidige pand is onder te verdelen in twee delen, het door Posthumus ontworpen gebouw en de iets latere aanbouw ontworpen door Berlage. In het Posthumus-deel worden de fundering en de palen compleet ontgraven tot een diepte van 3,9 m –peil (2,73 m –NAP). Dit om de houten funderingspalen te kunnen verwijderen en de nieuwe fundering aan te leggen. Ook wordt in dit deel een kelder aangelegd. In het Berlage-deel wordt ontgraven tussen de 0,45 m –peil (0,71 m +NAP) en 1,90 m –peil (0,73 m –NAP).

Aan de zuidwestelijke buitengevel van het Posthumus-deel, wordt ook nog een damwand geslagen om de buitengevel en funderingspalen te ontgraven (Bijlage 6). De ontgravingsdiepte is hetzelfde als aan de binnenzijde van het pand; ongeveer 3,9 m –peil (2,83 m –NAP).

1.1.3. Uitvoering en rapportage

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.0,² en conform het Programma van Eisen (PvE) dat voor dit onderzoek is opgesteld door dr. R.M. Jayasena van Bureau Monumenten en Archeologie van de Gemeente Amsterdam.³ Het veldwerk is uitgevoerd door drs. T. Kok (senior KNA archeoloog en veldwerkleiding) en M. van Dam (bouwhistoricus). De uitwerking heeft plaatsgevonden conform het door de gemeente goedgekeurde evaluatie- en selectierapport.⁴ In het evaluatierapport heeft IDDS Archeologie voorgesteld om de uitwerking van het vondstmateriaal en grondmonsters gefaseerd te laten verlopen. Allereerst worden de vondstcategorieën aardewerk, pijpjarde, glas, metaal en bouw materiaal door de specialisten geanalyseerd. Op basis van de resultaten van dit specialistische onderzoek is vervolgens door de bevoegde overheid een besluit genomen welke overige materiaalcategorieën/ uit welke context verder uit te werken. De uitwerking vond plaats conform versie 4.1 van de KNA.⁵

¹ BMA BO 10-099.

² Centraal College van Deskundigen 2016.

³ Jayasena 2016.

⁴ Kok en Moerman 2018.

⁵ Centraal College van Deskundigen 2018.

1.2. Doel- en vraagstellingen van het onderzoek

Het doel van de archeologische opgraving (variant archeologische begeleiding) is het documenteren en bergen van eventuele resten die niet in situ behouden kunnen blijven. In het Programma van Eisen (PvE, opgesteld vóór de invoering van de KNA 4.0) is conform de toenmalige benaming sprake van een archeologische begeleiding; deze terminologie wordt in dit rapport verder aangehouden. Daarnaast luidt de doelstelling om inzicht op te leveren in de ontwikkeling van landgebruik in het veenweidegebied tot 1613 en de daaropvolgende stedelijke ontwikkeling, in het bijzonder de bodemopbouw, een perceelssloot, ophogingen, bebouwing en materiële cultuur binnen de grotere context van de ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling van Amsterdam.

Om de doelstelling te realiseren dient op de volgende onderzoeksvragen een antwoord te worden gegeven:

- Wat is de algemene aard, samenstelling en fysieke kwaliteit van eventuele archeologische overblijfselen?
- Zijn er nader definieerbare archeologische overblijfselen aanwezig die betrekking hebben op de inrichting van het pre-stedelijke veenweidelandschap?
- Wat is de aard van de ophoging van weiland tot stad in 1613 en de daaropvolgende bouwontwikkeling?
- Wat is de ruimtelijke verspreiding van sporen en structuren, zowel horizontaal als verticaal?
- Wat is de datering en de looptijd van de archeologische vondsten? Tot wat voor een vondsttypen of vondstcategorieën behoren deze vondsten?
- Zijn er beerputten of afvalkuilen aangetroffen? Zo ja, beantwoord de volgende vragen: Hoe zijn deze geconstrueerd? Wat is de samenstelling van de vulling of vullingen? Is er afval aanwezig in de beerputten en kan aan de hand daarvan iets gezegd worden over de sociaaleconomische ontwikkeling en het voedselpatroon van de bewoners aan de Rozenstraat door de eeuwen heen?
- Wat is de betrouwbaarheid en de informatiewaarde van het historisch topografische materiaal in relatie tot de in de bodem aanwezige archeologische waarden, met name wat betreft een fasering?

1.3. Ligging van het plangebied

De ligging van het onderzochte gebied, oftewel het plangebied, is weergegeven in bijlage 1. Het plangebied ligt aan de Rozenstraat met huisnummers 12 tot en met 16. De exacte ligging en contouren van het plangebied zijn nader weergegeven in bijlage 3. Ten tijde van het veldonderzoek was een deel van het plangebied bebouwd (Figuur 1). Aan de zuidwest- en achterzijde van dit pand was het terrein onbebouwd en lag het braak.

Figuur 1: De voorzijde van Rozenstraat 12 tot en met 16 voorafgaande aan het onderzoek.

2. Vooronderzoek

Uit het PvE dat is opgesteld door Bureau Monumenten en Archeologie van de gemeente Amsterdam is de volgende informatie bekend over de Rozenstraat.⁶ Onderzoeken die in de omgeving zijn uitgevoerd leveren een extra aanvulling hierop. Een bureauonderzoek over het onderzoeksgebied is uitgevoerd in 2014.⁷

Het onderzoeksgebied is gelegen in het stedelijk gebied dat ten tijde van de Derde Uitleg, de stadsvergroting van 1613, bij de stad werd getrokken als uitbreiding aan de westzijde van de stad. De uitbreiding besloeg een gebied vanaf de Herengracht tot aan de Singelgracht tussen het IJ en de huidige Leidsegracht. Aan de buitenzijde van het gebied werd een aarden stadswal opgericht met elf bolwerken. In het nieuwe stadsgebied werden drie parallelle grachten gegraven. Deze grachtengordel, bestaande uit de Heren-, Keizers- en Prinsengracht, was aangelegd als woonwijk voor de welgestelden. Tussen Prinsengracht en de stadswal werd echter een afzonderlijk woon- en werkkwartier gerealiseerd. Dit werd het 'Nieuwe Werck' genoemd, nu beter bekend als de Jordaan. Om het wooncomfort van de welgestelde kooplieden binnen de grachtengordel te verhogen werden ambachtelijke werkplaatsen, die zorgden voor brandgevaar, stank en lawaai, naar dit gebied verplaatst.⁸

Voorafgaand aan de stedelijk uitbreiding van 1613 maakte het onderzoeksgebied onderdeel uit van een veenweidelandschap. Het gebied was ingedeeld in langgerekte kavels, gescheiden door sloten waarlangs een weg of pad was aangelegd. Bekend is dat in de 16^e eeuw zich in dit gebied een illegale voorstad had ontwikkeld met meer dan 3300 houten woonhuizen, werkplaatsen, molens, varkenskotten en schuren.⁹ Bij de aanleg van de Jordaan is er toentertijd voor gekozen de pre-stedelijke verkaveling zoveel mogelijk intact te laten. Bij de ophoging van de Jordaan in het begin van de 17^e eeuw zijn sommige sloten gedempt, zoals de sloot binnen het onderzoeksgebied. Andere sloten zijn verbreed en uitgediept tot grachten, zoals de Rozengracht waaraan de Rozenstraat parallel loopt. De Rozenstraat zelf was vermoedelijk een pad dat langs de in 1613 gedempte sloot heeft gelopen en is verhard in deze periode. Bij archeologische onderzoeken aan de Konijnenstraat en Elandstraat is de ontwikkeling van veenweidelandschap naar stad in kaart gebracht.¹⁰

De houten huizen en werkplaatsen die waren gebouwd in de periode voor de staduitbreiding, maar nog wel aanwezig waren, dienden op last van het stadsbestuur te worden vervangen door steenbouw.¹¹ Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat dit binnen het onderzoeksgebied steenbouw ook daadwerkelijk werd toegepast. Tussen 1613 en 1625 is het gebied al grotendeels dichtbebouwd met gebouwen van baksteen (Figuur 2).

Zeer waarschijnlijk telde de Rozenstraat, net als in heel de Jordaan, veel werkplaatsen. Aanwijzingen hiervoor zijn de namen van enkele stegen, zoals Smitsgang, Schildergang en Loodgietersgang, welke aan de Rozenstraat zijn gelegen. Ook zijn er resten van een glasblazerij aangetroffen bij een opgraving op huisnummers 196-208. Hier werden de resten van een fritoven en een deel van een glasoven aangetroffen.¹²

Naast het archeologische onderzoek aan de Rozenstraat 196-208 zijn er meerdere andere onderzoeken geweest rondom het onderzoeksgebied. Aan de Rozenstraat 194¹³ en 68-76¹⁴ zijn meerdere erven opgegraven. Hierbij zijn onder andere de resten aangetroffen van woonhuizen, rioleringen, beerputten en waterputten. Deze vindplaatsen zijn vergelijkbaar met Rozenstraat 12-16.

⁶ Jayasena 2016.

⁷ Vossen 2014.

⁸ Gawronski et al. 2010.

⁹ Gawronski et al. 2010; Gawronski & Veerkamp 2010

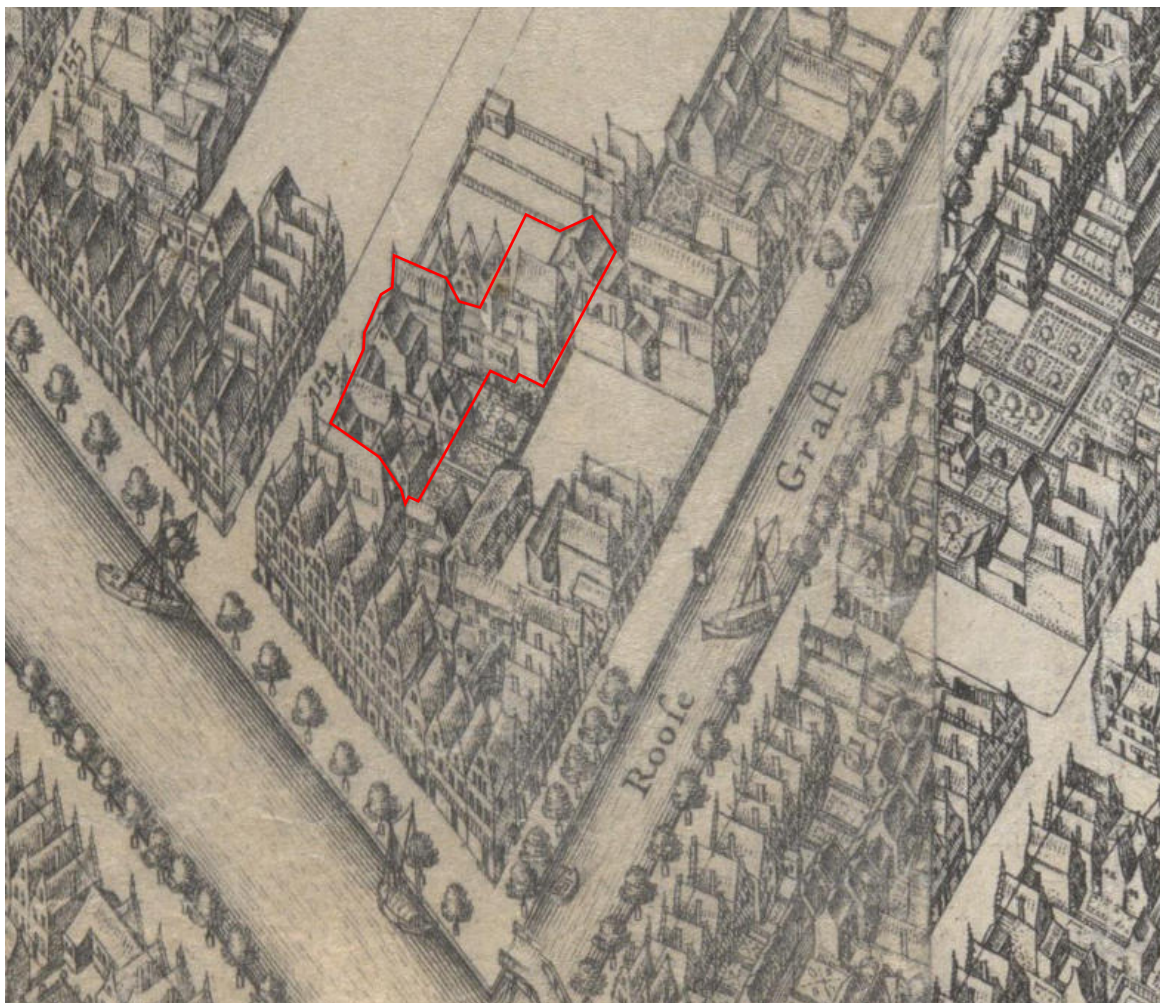
¹⁰ Gawronski, Jayasena & Veerkamp 2007; Gawronski, Jayasena & Veerkamp 2012.

¹¹ Gawronski et al. 2010.

¹² Gawronski & Veerkamp 2010.

¹³ Gawronski & Veerkamp 2010.

¹⁴ Gawronski & Veerkamp 2011.

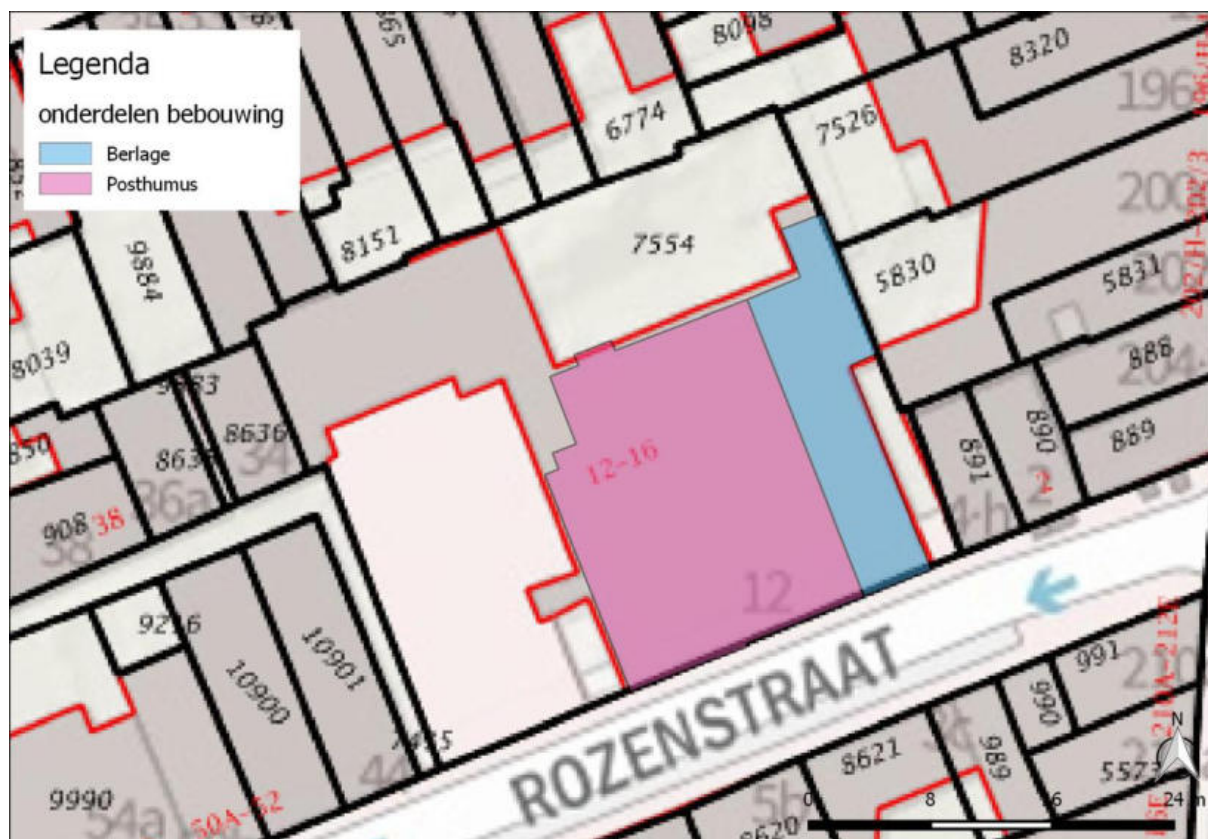
Figuur 2: Het plangebied (binnen rood kader) op de kaart van Balthasar Florisz van Berckenrode uit 1625. Het noorden is beneden.

2.1. Beknopte geschiedenis van de huidige bebouwing

De huidige bebouwing aan de Rozenstraat 12-16 betreft een verenigingsgebouw uit 1892, ontworpen door de Amsterdamse architect C.B. Posthumus Meyjes sr. Het originele gebouw bestaat uit een kelder, vier bouwlagen en een zolderverdieping.

In 1904 is door H.P. Berlage een verbouwing uitgevoerd, waarbij het gebouw naar het oosten toe is verbreed. Daarnaast werd aan de achterzijde een nieuwe zaal gebouwd.

In Figuur 3 is een overzicht weergegeven van de bouwdelen die gerealiseerd zijn door Posthumus en Berlage, op basis van de originele ontwerptekeningen. Later hebben nog meer verbouwingen plaatsgevonden.

Figuur 3: Kadastrale kaart van het plangebied met weergave van de bouwdelen van Posthumus (1892) en Berlage (1904). Latere verbouwingen zijn niet weergegeven.

3. Werkwijze

In totaal zijn bij de archeologische begeleiding zeven werkputten (WP) aangelegd. De werkputten hadden verschillende afmetingen, afhankelijk van waar ontgraven werd op locaties waar archeologische sporen eventueel verstoord zouden worden (Tabel 1). In totaal is ongeveer 82% van het plangebied onderzocht.

WP	Omvang in m ²
1	7
2	38
3	22
4	7
5	1
6	255
7	284
Totaal	614

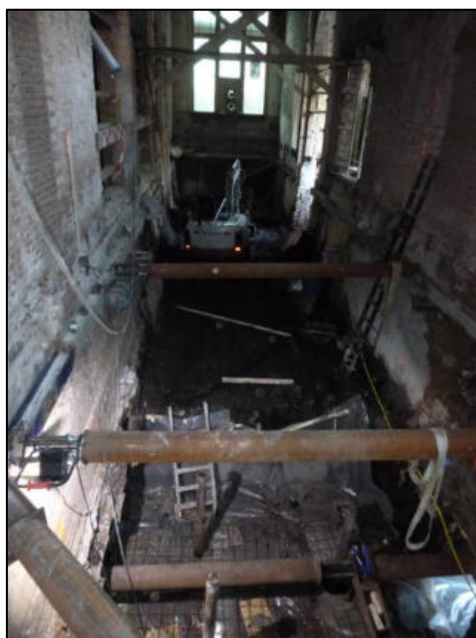
Tabel 1: Omvang van de werkputten.

Werkputten WP1 tot en met WP5 zijn inpandig aangelegd en zijn gelegen binnen het Berlage-deel van het pand (Figuur 4). Ook inpandig aangelegd, maar dan in het Posthumus-deel, is WP7. Alleen WP6 is aangelegd daar waar de nieuwe vleugel van het hotel zal worden gerealiseerd (Bijlage 2).

Figuur 4: De werkputten ten opzichte van de bebouwingsdelen.

De werkputten zijn laagsgewijs aangelegd met een graafmachine met een gladde bak. Bij de aanleg van de vlakken is de bovengrond afgegraven tot op het niveau waarop de grondsporen zichtbaar werden. Tussen de aangetroffen muurresten is vaak verder verdiept, waarbij soms al de onderzijde van de fundering werd bereikt.

Figuur 5: Impressie van het werk, zowel buiten als binnen.

De hoogte van de vlakken was afhankelijk van de uiteindelijke diepte van de werkput en de hoogte waarop eventuele sporen zichtbaar werden. In werkputten WP1 tot en met WP5 en WP7 is één vlak aangelegd, in WP6 is nog een tweede vlak gedocumenteerd. In sommige gevallen werden onder het muurwerk nog sporen aangetroffen.

Alle sporen zijn per vlak handmatig gedocumenteerd op A0 en A3-vellen op een schaal van 1:20. Sporen zijn gecoupeerd en de coupes getekend op een schaal van 1:20. Alle relevante sporen en structuren zijn geanalyseerd, gedocumenteerd en vastgelegd in een gegevensbestand. Alle sporen en structuren worden in dit rapport afgebeeld op een allesporenkaart voorzien van het landelijke coördinatengrid. Daarnaast zijn overzichtskaarten gemaakt van alle sporen en structuren per periode. De opgegraven sporen zijn zoveel mogelijk toegeschreven aan structuren en/of bepaalde spoorcategorieën.

De profielen zijn getekend en geïnterpreteerd door de archeoloog. Er is getracht één lang profiel haaks op de Rozenstraat te realiseren. Dit bleek nergens haalbaar door de bestaande bebouwing, de wijze

van ontgraven en aanwezige verstoringen. Om deze reden zijn meerdere profielkolommen op verschillende locaties binnen het onderzoeksgebied opgenomen. Het merendeel is haaks op de Rozenstraat gezet tot op de maximale civieltechnische ontgravingsdiepte. Deze profielen zijn gefotografeerd, geïnterpreteerd en getekend op een schaal 1:20.

Vondsten zijn indien mogelijk aan een spoor of laag toegewezen. Vlakvondsten zijn verzameld per vak van maximaal 5 x 5 m. Stortvondsten zijn per sleuf verzameld en geregistreerd. Vlak en stort zijn systematisch afgezocht met een metaaldetector.

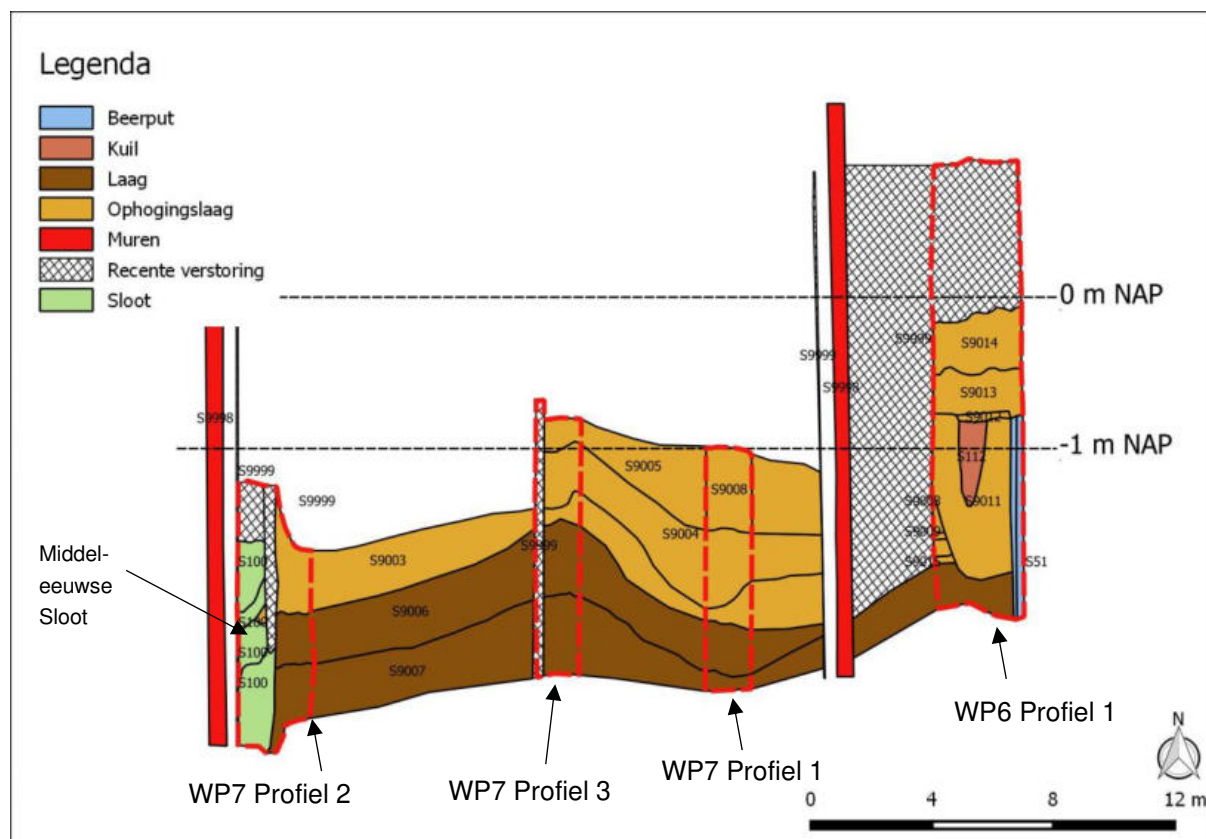
Uit dateerbare en gesloten contexten (beerputten) met goed geconserveerd organisch materiaal werden monsters genomen voor botanisch onderzoek.

Relevante vondstconcentraties en stratigrafische eenheden van beerputten zijn conform PvE in *big bags* geschept. Deze zijn tijdelijk opgeslagen op het gronddepot waar ook de overige (vervuilde) grond van de locatie naar toe is gebracht. Reeds tijdens het opstartoverleg was vastgesteld dat het vanwege de beperkte ruimte en de bodemvervuiling op locatie niet mogelijk was om de inhoud van de *big bags*, zoals voorgeschreven in het PvE, ter plekke te zeven. Na goedkeuring van het bevoegd gezag en het inlichten van de opdrachtgever hebben de zeefwerkzaamheden plaatsgevonden op het gronddepot. Daarbij is gebruik gemaakt van zeefinstallatie met stromend water en een zeef met een maaswijdte van 4,4 mm.

4. Fysische geografie

Door: dr. A.W.E. Wilbers

In totaal zijn er zes profielen aangelegd, waarvan er vijf zijn gefotografeerd en getekend en één (profiel 4 in WP7) alleen is gefotografeerd.¹⁵ De locatie van de profielen was afhankelijk van waar deze konden worden aangelegd en waar er een duidelijk bodemprofiel aanwezig was. Grote delen van de bodem van het onderzoeksgebied waren diep verstoord. Op locaties waar het bodemprofiel diep verstoord was, is geen profiel aangelegd. In WP3, WP4 en WP5, gesitueerd binnen het door Berlage ontworpen deel, is niet diep genoeg gegraven om een profiel aan te kunnen leggen: hier werd alleen een dunne laag puin afgegraven en is niet dieper dan de puinlaag gegraven. Dit puin was afkomstig van de sloop van het pand dat hier aanwezig was voordat de aanbouw van Berlage werd gerealiseerd.

Figuur 6: Het (samengestelde) bodemprofiel van het onderzoeksgebied, van zuid (links) naar noord (rechts). Binnen de rood gestippelde kaders de gebruikte profielen. Het profiel is getekend met reliëfverdringing waardoor de schaal in verticale richting anders is dan in horizontale richting.

De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit donkerbruin veen (S9007; onderste laag in Figuur 6) met daarboven bruinigrijze zandige klei met veenlaagjes (S9006). Naar onderen toe wordt de klei geleidelijk grijzer en minder gelaagd en gaat geleidelijk over in het veenpakket eronder. Op het gelaagde pakket liggen venige en kleiige ophoogpakketten met bijmengingen van puin (in Figuur 6 weergegeven als ophogingslagen). De aangetroffen veenlaag is natuurlijk, niet door de mens geroerd veen, dat wordt bedekt door een gelaagd kleipakket afgezet in (stromend) water. Wat de exacte omstandigheden zijn van deze gelaagde afzetting kan niet worden bepaald op basis van dit kleine plangebied en dit kleine aantal profielen. Waarschijnlijk gaat het om een overstromingspakket van één of meerdere

¹⁵ Het betreft een profiel onder de 19e-eeuwse funderingsbalken als indicatie voor hoe diep destijds is ontgraven voor de aanleg van de bouwkuip.

overstromingen. De onderzijde van de ophooglagen bestaat vaak uit veraard veen; mogelijk heeft er oorspronkelijk nog een veenpakket gelegen op het gelaagde pakket dat bij het gebruik van dit plangebied als weiland, of waarschijnlijker bij de bebouwing van dit plangebied, verdroogde en door indringend zuurstof kon oxideren. Dit verklaart dan ook waarom het gelaagde pakket niet volledig geroerd is door bioturbatie door plantenwortels.

5. Sporen en structuren

Door: R. Torremans en K. Slotemaker

5.1. Inleiding

Er zijn 123 sporen aangetroffen, verdeeld over de volgende categorieën:

Aard spoor	Aantal	Aard spoor	Aantal
Muur	30	Goot	3
Houten paal	21	Haard	3
Ophogingslaag	10	Bekisting	1
Vloer	10	Kelder	1
Plank	9	Kuil	1
Beerput/beerkelder	7	Latrine	1
Onbekend	6	Palenrij	1
Vlek	6	Sloot	1
Waterput	6	Weg	1
Laag	5	Totaal	123

Tabel 2: Overzicht van de sporen, gesorteerd naar aantallen.

De bouw van de 19^e- en 20^e-eeuwse bebouwing in het plangebied heeft wisselende invloed gehad op de ondergrond. Bij de bouw van het Posthumus-gedeelte van het pand zijn de resten van voorgaande bebouwing grotendeels geruimd. De gewelven en de keldervloer van dit pand liggen diep in het ophoogpakket dat vanaf de 17^e eeuw te dateren valt. Waarschijnlijk heeft men bij de bouw een grote bouwkuip uitgegraven en zijn daarnaast ook oudere muurresten verwijderd omdat deze de grote hoeveelheid heipalen die nodig was onder het 19^e-eeuwse gebouw in de weg zaten. In de kleine ruimtes van dit gebouw was ook de kleilaag (S9006) niet meer aanwezig. Dit is mogelijk gebeurd in de 19^e eeuw, maar misschien ook al eerder, bij de bouw van een pand in de 17^e eeuw. In de grote ruimte was de kleilaag nog wel aanwezig.

Het Berlage-gedeelte was niet onderkelderd en veel lichter gefundeerd. Deze aanbouw is als het ware aan het Posthumus-gedeelte gehangen. Hier werd ten behoeve van de nieuwbouw echter minder diep ontgraven.

5.2. De pre-stedelijke sloot

In het uiterste zuidelijke deel van werkput 7, het Posthumus-gedeelte van het plangebied, is (het noordelijke deel van) de pre-stedelijke sloot (S100) deels aangetroffen, over een lengte van 15,7 m en een breedte van 1,3 m. In een recente publicatie is de ligging van deze sloot gereconstrueerd.¹⁶ Deze en ook de andere sloten in het pre-stedelijke veenweidelandschap speelden een belangrijke rol in de stadsuitbreidingen in de periode Late Middeleeuwen en vooral Nieuwe tijd.¹⁷ Het onderhavige archeologische onderzoek aan de Rozenstraat heeft de ligging van in ieder geval deze sloot bevestigd.

De sloot doorsnijdt ophogingslaag S9003. Dit ophogingspakket zou mogelijk een van de oorspronkelijke ophogingen van het veenweidegebied kunnen zijn. Uit S9003 kwam helaas geen vondstmateriaal, zodat dit niet worden aangetoond dan wel ontkracht.

¹⁶ Jayasena 2020.

¹⁷ Jayasena 2020, p.116-121 en p.153-155.

5.3. Funderingen en muurwerk

Bij het archeologische onderzoek zijn voornamelijk funderingen c.q. muurwerk aangetroffen (zie Bijlage 3 voor een totaaloverzicht van de sporen en Bijlage 4 voor de informatie per spoor). Het betreft de resten van meerdere panden daterende vanaf de 17^e eeuw. In WP1, de meest noordelijke werkput in het Berlage-gedeelte, zijn geen sporen aangetroffen omdat hier de civieltechnische ingrepen niet diep genoeg reikten om in het archeologische niveau te komen.

Ook werkputten 2 tot en met 5 bevinden zich in het relatief licht gefundeerde Berlage-gedeelte van het gebouw. In deze werkputten is een aantal sporen aangetroffen, in verschillende mate van intactheid. De resten dateren waarschijnlijk vanaf de 17^e eeuw en zijn vermoedelijk toe te schrijven tot hetzelfde pand.

In dit hoofdstuk zullen de sporen per werkput beschreven worden. In werkput 2, qua oppervlakte de grootste werkput binnen het Berlage-deel, werden delen van een plavuizen vloer (S12, S19, S20, S21) aangetroffen. De vloer was gelegd op schoon zand. Het zand werd op z'n plek gehouden door (restanten van) een houten bekisting (S29, S30) van houten plinten en paaltjes (SS27, S28). De vloer werd aan de oostkant begrensd door muur S11 en houten plank (S14, waarvan het muurwerk niet meer resteert). Ten noorden van de begrenzing van de vloer werd waterkelder S16 aangetroffen (zie ook hoofdstuk 6). De kelder was afgedekt met een stenen deksel. In de noordoosthoek van werkput 2 werden de contouren van een spoor (S10) aangetroffen, waarvan de functie niet duidelijk is geworden. Mogelijk betrof het de aanzet tot een beerkelder of waterkelder.

Werkput 3 werd grotendeels ingenomen door muur S9. De verschillende delen van de muur waren met elkaar in verband gebouwd.

In werkput 4 werden de restanten aangetroffen van plavuizen vloer S6, met daarop de restanten van een uit bakstenen opgetrokken gootje (S7). In het zuidwestelijke deel van de werkput werd naast een zeer fragmentair overgeleverde bakstenen en plavuizen vloer (S2 en S3) de aanzet gevonden tot een water- of beerkelder (S1). In werkput 5 werden de restanten van twee muurtjes (S32 en S33) aangetroffen.

In werkput 7 (Posthumus-gedeelte van het plangebied) werd aan de straatzijde alleen de historische bekende sloot (S100) aangetroffen. De sloot heeft globaal een oost-west oriëntatie. In het pand werden her en der enkele palen aangetroffen welke toe te wijzen zijn aan de 19^e-eeuwse bouwfase van het pand. Aan de noordkant van de sloot werd de natuurlijke ondergrond (S9007) aangetroffen.

In werkput 6 werden de meeste archeologische sporen aangetroffen. Uit de restanten van muurwerk zijn de contouren af te leiden van twee complete panden die oorspronkelijk in de 17e eeuw te plaatsen zijn. Het meest westelijke pand vormde vermoedelijk ooit één geheel met het nog bestaande pand ten westen hiervan (nr. 34). De zijgevel van het nog bestaande pand is gedocumenteerd. Deze gevel is slordig gemetseld en vertoont sporen van elementen die zich ooit aan de binnenzijde moeten hebben bevonden (Figuur 7). Dit geeft aan dat deze zijgevel oorspronkelijk een binnenmuur is geweest.

Figuur 7: Zijaanzicht pand naast werkput 6. De rommelige bouw wijst erop dat het vermoedelijk een binnenmuur betreft. Tevens is doorslag van de stookplaats van het buurpand te zien.

Op Bijlage 3 (vlak 1) is goed te zien dat het westelijke pand grotendeels gevormd wordt door de in verband gebouwde muur S35. Deze muur was gefundeerd op een rij houten palen (S86). Muur S38 heeft een oorspronkelijk grotere ruimte onderverdeeld in twee kleinere kamers. Muur S38 fungeert ook als een brandmuur: tegen de muur (noordelijke ruimte) is eerst nog muur S39 gezet, waartegen een haard (S43) is gezet. De achterwand van de haard bestaat uit geel-groene-oranje tegels (Figuur 8). Binnen de noordelijke ruimte zijn verder twee vloerniveaus gevonden. Vloer S37 (het bovenste niveau) bestond uit zwarte tegels, vloer S42 was gelegd met rode (ongeglazuurde) plavuizen. De vloeren werden van elkaar gescheiden door een laag schelpengruis. Ten noorden van deze ruimte werd waterkelder S34 aangetroffen. Deze waterkelder was grotendeels verstoord door eerdere graafwerkzaamheden op de locatie. De vulling bestond uit puin.

In de zuidelijke ruimte van het pand werd nog het restant van een plavuizenvloer S40 aangetroffen. Ook in deze ruimte was een haardplaats (S44) gebouwd tegen muur S38.

Figuur 8: Haardplaats S43 tegen muur S38.

Vrijwel direct ten oosten van het eerste pand werd een tweede structuur aangetroffen, waarin verschillende bouwfasen te onderscheiden waren. In de nieuwste fase is de oude westelijke zijgevel afgebroken en opnieuw (S45) opgebouwd. Aan de oostzijde is eveneens een compleet nieuwe gevel (S67) opgebouwd, op dezelfde locatie als de oudere zijgevel. De nieuwe muren hadden een insteek en bekisting (S46). Muur S67 markeert de begrenzing van het pand, maar opvallend genoeg zijn er geen sporen of structuren binnen het pand tegen deze muur aangebouwd. Tegen muur S45 is een fundering voor waarschijnlijk een haard (S61) met aanzet tot een stookkanaal geplaatst. Afgezien van de haard was ook muur S45 vrij van andere aanbouwsels.

Deels onder de haardfundering (S61) werden op het niveau van vlak twee houten planken aangetroffen die mogelijk een fundering van een (eerdere?) vloer vormden. Deze planken lagen deels tegen en deels over een muurwerk dat sterk overeenkwam met S54 (de oorspronkelijke zij- en achtergevel). Deze oudste bouwphase was te herkennen aan (hergebruikte) gele bakstenen.

De zuidelijke binnenruimte van het pand werd omgeven door muren S72 en S74. Deze muren waren in verband gebouwd. Binnen deze ruimte lag waterput S75 (afgedekt met houten planken; Figuur 9). De put was uiteindelijk dichtgestort met puin (en afgedekt met planken), maar was wel bijzonder van opbouw. Het onderste deel van het spoor bestond uit twee deels over elkaar geplaatste houten tonnen, waar daar weer overheen het bovenste deel van de verder uit bakstenen opgemetselde put was geplaatst. In het bakstenen deel waren tegenover elkaar twee loden inlaatpijpjes aangebracht. Op een gegeven moment is het bovenste deel van de constructie aangepast. De put is deels verkleind door het plaatsten van een natuurstenen plaat. Hier bovenop werd een rechthoekige bakstenen inlaat gemetseld. Twee duigen van de tonnen waren voorzien van een merkteken. Door de slechte staat van één van deze stuks hout is besloten om enkel de duig met het complete merkteken te conserveren.

Figuur 9: Waterput S75.

De noordelijke ruimte van het pand wordt begrensd door wederom muur S72/S74 en muur S54. Muur 54 lag tegen put S55 aan. Het voert te ver om spoor S55 als waterput te interpreteren. Wellicht kan het beter een waterbassin genoemd worden gezien de relatieve ondiepte (ca. 50 cm diep) van het spoor.

Ten zuiden hiervan lag S59. Dit spoor was ca. 40-45 cm diep, zodat dit ook eerder als een bassin te omschrijven is dan als een waterput. Deels onder S59 kwam het restant (de bodem) van houten tonput S76 tevoorschijn. Deze bodem lag ca. 30 cm dieper dan het latere spoor S59. De waterbassins waren via muur S60 met elkaar verbonden. De sporen vormen samen een constructie waarvan de functie niet duidelijk is. De functie is zo specifiek dat verder historisch archiefonderzoek geen verdere informatie zal opleveren. Het lijkt wel duidelijk dat welke activiteiten hier ook hebben plaatsgevonden, deze moeten zijn uitgevoerd met aangevoerd water en niet met 'geput' water. Het cluster aan sporen lijkt samen een kuip of bak te vormen (en had een houten vloer S62). Via muurtje/trapje S58 kon men de bak of kuip binnenstappen. De oostelijke begrenzing van de constructie wordt gevormd door muren S72/S74/S54. De muurdelen waren niet in verband gebouwd, maar koud tegen elkaar gezet. Ook deze muren waren op de houten vloer S62 geplaatst. Op een gegeven moment moet de constructie buiten gebruik zijn geraakt. En werd het geheel afgedekt, deels met plavuizen vloer S56, en deels met bakstenen vloer S57.

Aan de oostzijde van deze structuur bevonden zich onder een tuinpad (S48), een riolering (S52) en een beerbak (S51).

5.4. Beerputten

In het plangebied zijn in totaal zeven beerputten aangetroffen. In deze paragraaf worden de beerputten beschreven en gedateerd. Zoals reeds vermeld in hoofdstuk 1 heeft de uitwerking van vondstmateriaal en grondmonsters gefaseerd plaatsgevonden. Allereerst zijn de vondstcategorieën aardewerk (zie hoofdstuk 6), pijpen (hoofdstuk 6), glas (hoofdstuk 7), metaal (hoofdstuk 9) en bouw materiaal (hoofdstuk 8) door de specialisten geanalyseerd. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is vervolgens door de bevoegde overheid een besluit genomen om enkel de overige materiaalcategorieën van beerput S81 verder uit te werken. De houten objecten uit de diverse sporen zijn overigens alle geconserveerd en ook beschreven (hoofdstuk 11).

Met uitzondering van beerput S49 bevinden de beerputten zich op een open plek binnen het plangebied. Een dergelijke indeling is gebruikelijk bij stadshuizen vanaf de late middeleeuwen. De open plek zou een binnenplein of een steeg geweest kunnen zijn.

5.4.1. Beerput S49

Het spoor is in het veld omschreven als een waterkelder dan wel beerkelder. Het spoor betreft een kleine waterkelder met afmetingen van 1,5 x 0,5 m. Het spoor is gemetseld van roodbruine bakstenen (S49.v1) van 18 x 7,5 x 4 cm (lxbxh) en geglazuurde plavuizen als vloer (S49.v1) en was gemetseld met tras. Op basis van het aangetroffen aardewerk en glas had de beerput een levensduur/gebruiksperiode van 40 jaar (1870-1900).¹⁸

5.4.2. Beerput S51

Beerput of beerbak S51 (Figuur 10) met circa 3,5 x 3 m (lxb) en bestond uit een éénsteens muur (S51.v1) van rode bakstenen van afmetingen van 18 x 8 x 3 cm (lxbxh). De muur was gemetseld met behulp van zachte kalkmortel. De beerput was overdekt met duimdikke dekplanken (S51.v2). Onder deze dekplanken lagen balken (S51.v5) en aan de binnenzijde van het muurwerk waren vier verticale planken geplaatst (S51.v3). De beerput had geen vaste bodem. Aan de noordoostzijde van de beerput is een mogelijke overloopbak (S64) koud tegen de beerput aan gezet. Deze bak bevond zich buiten de damwand en kon daardoor niet nader worden onderzocht. Aan de noordwestzijde van de beerbak werd een mogelijke stortkoker waargenomen die bestond uit houten planken en steen (S51.v4).

Beerput of beerbak S51 heeft op basis van de datering van het aardewerk en het glas een ruime doorlooptijd van ca. 200 jaar (1675-1875). Bij het couperen bleek de vulling van de beerbak S51 erg zacht te zijn en in te zakken. Er was geen stratigrafie waarneembaar.

¹⁸ Dhr. Ranjith Jayasena geeft aan dat het spoor oorspronkelijk gebouwd/ gebruikt is als een waterkelder gelet op het metselwerk in tras en de toepassing van plavuizen, maar dat de constructie secundair gebruikt is als beerput, iets wat vaker gebeurde toen waterkelders in de 19^e eeuw in onbruik raakten.

Figuur 10: Beerput S51 met links vulling 1 (bakstenen muur) en vulling 2 (houten dekplanken) en rechts vulling 3 (verticale planken tegen vulling 1).

5.4.3. Beerput S64

Beerput S64 is tegen beerput S51 gelegen, buiten de damwand. De beerput bestaat uit rode bakstenen (S64.v1) en een houten bodem (S64.v2). De beerput heeft een levensduur/gebruiksperiode van 65 jaar (1675-1740).

5.4.4. Beerput S65

Beerput S65 bestaat uit rode, hergebruikte bakstenen van 21 x 9 x 4 cm (lxbxh) en meet circa 1,5 x 1,5 m (lxb). De beerput bestond nog maar uit één laag van baksteen. Om de bakstenen heen werden enkele houten palen aangetroffen, mogelijk ter fundering van de constructie van beerput S65. De beerput heeft een levensduur/gebruiksperiode van slechts 40 jaar (1580-1620).

5.4.5. Tonput/Latrine S71

Tonput/latrine S71 ligt westelijk van beerput S51 (Figuur 11). Boven de tonput bevindt zich een stenen constructie (S71.v3). Mogelijk was dit een (latere?) latrine van gele en roze bakstenen met een afmeting van 19 x 9 x 4 cm (lxbxh) en gemetseld met behulp van tras.

De ton onder de latrine heeft een diameter van circa 0,5 m. Op de duigen en planken van de ton (S71.v1+v2) werden geen merktekens gevonden. Om de ton zat nog een ijzeren hoepel (S71.v.9). Onder de tonput lag een houten balk (S71.v.10) om de tonput te stellen, gevolgd hieronder door rode bakstenen (S71.v.11) en plavuizen (S71.v.11) voor hetzelfde doeleinde.

Mogelijk is de houten ton een voorloper van de stenen latrine. De stenen latrine stond waarschijnlijk in verbinding met beerput S51 of riool S52. Riool S52 is over beerput S51 heen gebouwd. Vermoedelijk is deze aangelegd nadat beerput S51 vol of buiten gebruik raakte. Op basis van het aangetroffen aardewerk en glas heeft de tonput/latrine een doorlooptijd van ca. 160 jaar (1740-1900).

Figuur 11: Latrine (S71.v3) en de tonput (S71.v1-2).

5.4.6. Beerput S77

Beerput S77, met afmetingen van circa 2,5 bij 1,5 m, kon niet worden gecoupeerd omdat de vulling zeer zacht was en inzakte. De inhoud is wel gezeefd en er is een macromonster genomen. Op basis van het aangetroffen aardewerk en glas heeft de beerput een doorlooptijd van ca. 175 jaar (1675-1850). Qua inhoud is het een erg vondstrijk spoor. Uit de aardewerkanalyse blijkt dat de beerput waarschijnlijk tussentijds is geleegd.

5.4.7. Beerput S81

S81 is een grote beerput met een tongewelf (Figuur 12). De beerput heeft een afmeting van circa 3,5 x 3 m (lxb). De beerput bestaat uit een muur van rode bakstenen (S81.v1) die een afmeting hadden van 19 x 9 x 4 cm (lxbxh) en gemetseld waren met behulp van tras. Het tongewelf (S81.v2) was ook gemetseld met tras. De beerput had een houten bodem (S81.v3). Er leek geen sprake te zijn van stratigrafie: het beer bestond uit een vrij homogene zwarte laag.

Figuur 12: Beerput S81 met vulling 1-3.

Voor de constructie van het tongewelf zijn formelen (S81.v5) gebruikt (Figuur 13) ter ondersteuning van de bakstenen ten tijde van de constructiewerkzaamheden. De formelen zijn bij deze beerput ondersteund door een balk (S81.v6). De fundering/bodem van de beerput bestond uit houten planken (S81.v7). De muur (S81.v1) van de beerput is rechtstreeks op deze bodem gemetseld.

In het muurwerk (S81.v1) van beerput S81 waren twee inlaten (S81.v4). Eén inlaat bevindt zich in de noordwesthoek en is afgesmeerd met mortel. De andere inlaat bevindt zich in de zuidwesthoek.

Direct aan beerput S81 bevindt zich muur S83. Vermoedelijk is dit ook een beerput geweest, maar dit kan door de fragmentarische staat van het spoor niet met zekerheid worden vastgesteld.

Figuur 13: Formeel van beerput S81.

Op basis van de omvang van het spoor kan worden vermoed dat hier sprake was van een gemeenschappelijke sanitaire voorziening in plaats van een beerput voor één huishouden. Qua aantallen vondstmateriaal en vondstcategorieën is het een erg vondstrijk spoor, het bevatte ook het meeste vondstmateriaal van alle beerputten. In de volgende hoofdstukken worden de diverse materiaalcategorieën verder besproken.

6. Aardewerk

Door: A.C. van de Venne

6.1. Inleiding

Tijdens het archeologisch onderzoek van Amsterdam Rozenstraat 12-16 zijn 813 fragmenten aardewerk verzameld en 532 fragmenten kleipijp. Slechts vier fragmenten aardewerk dateren uit de Middeleeuwen en de rest uit de Nieuwe tijd. De meerderheid van het aardewerk en de kleipijpen is afkomstig uit sporen, waaronder zeven beerputten. Een klein deel van de scherven is afkomstig uit (ophogings-)lagen (30 scherven = 2%). De conservering van het aardewerk is goed. De scherven hebben, exclusief de kleipijpen, een gezamenlijk gewicht van 43,1 kilogram, wat neerkomt op gemiddeld 51 gram per scherf. Aardewerk uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd heeft doorgaans een gemiddeld gewicht van circa 30 à 40 gram per scherf.¹⁹ Dit betekent dat de conserveringstoestand van het materiaal boven het gemiddelde ligt. Hoewel het aardewerk goed geconserveerd is, betreft het vooral fragmenten. In met name de beerputten is ook archeologisch compleet materiaal aangetroffen.²⁰ Van het minimum aantal exemplaren van 360 objecten zijn 77 objecten (archeologisch) compleet. Als onderdeel van de uitwerking van het onderzoek is het aardewerk geanalyseerd met als voornaamste doel het dateren van de aangetroffen lagen en sporen en het beantwoorden van onderstaande onderzoeksvragen.

6.2. Methode

De scherven zijn op verschillende manieren gekwantificeerd. In de eerste plaats zijn alle scherven geteld (n). Vervolgens is het minimum aantal exemplaren (MAE) bepaald op basis van alle fragmenten, waarbij niet passende fragmenten als één exemplaar zijn geteld, wanneer het aannemelijk is dat ze van één pot deel uitgemaakt hebben. Een afgeleide daarvan is het minimum aantal exemplaren louter gebaseerd op randfragmenten (MAErand). Bij het bepalen van het MAE, per spoor of per ingevoerde record, worden sterke vertekeningen door de mate van compleetheid en breuk enigszins rechtgetrokken (meerdere scherven van één pot zijn immers tot één exemplaar gerekend). Dit is een voordeel ten opzichte van het tellen van het aantal scherven, maar een deel van de scherven van hetzelfde baksel uit verschillende sporen zal ongetwijfeld aan elkaar hebben gepast, waardoor het MAE feitelijk nog een stuk lager ligt. Bij grotere assemblages is het bepalen van het MAE echter een ondoenlijk karwei en ook lastig reproduceerbaar. Wanneer we alleen uitgaan van (passende) randfragmenten om het MAE te bepalen, onderschatten we echter het aantal potten en missen we dat deel van de aardewerksoorten waarvan geen randen aanwezig zijn. Aangezien bovenstaande methoden voor het bepalen van het MAE in grote mate afhankelijk zijn van de subjectiviteit van de onderzoeker, zijn ook de bewaard gebleven percentages van de randen gemeten, de zogeheten *Estimated Vessel Equivalents* (EVE's). Deze methode is objectiever. Het vaststellen van aardewerkverhoudingen door middel van EVE's wordt niet beïnvloed door de compleetheid of mate van breuk. Het is daarom een meer betrouwbare wijze van kwantificering. Door van randen of bodems het percentage te meten, wordt aangegeven hoeveel procent van het oorspronkelijke voorwerp bewaard is gebleven. Per bakselgroep of type wordt van elke scherf bepaald voor hoeveel procent ze van de oorspronkelijke hele pot deel uitmaakte. De gevonden percentages worden bij elkaar opgeteld en vergeleken met het totaal aan EVE's van al het aardewerk, waardoor de verhoudingen duidelijk worden.²¹ Het voordeel van deze methode is dat grote vondstcomplexen gestandaardiseerd geïventariseerd en onderling vergeleken kunnen worden. Het enige nadeel is dat bakselgroepen met een laag aantal scherven soms niet of ondervertegenwoordigd zijn. Het gebruik van EVE's (doorgaans op basis van randen) is dan ook niet zinvol bij kleine vondstcomplexen met onvoldoende meetbare randfragmenten. Bij vondstcomplexen waarbij de MAE-bepaling een lage foutmarge heeft, zoals bij beerputten met veel compleet materiaal, blijken de

¹⁹ Jaspers 2015, 76.

²⁰ Zie bijlage 9 voor foto's en tekeningen van het vondstmateriaal.

²¹ Zie onder andere Orton, Tyers & Vince 1993, 166-181.

resultaten van de MAE en EVE overeenkomstig. Bij het huidige onderzoek zijn alleen de randpercentages opgeteld. Daarbij heeft een complete rand de waarde 1. Tenslotte is al het aardewerk gewogen. Bij gewicht is het nadeel dat dit afhankelijk is van het soort aardewerk en zal het bij vergelijking met andere eenheden voor een vertekend beeld zorgen. Zware aardewerksoorten zijn oververtegenwoordigd. Het beeld varieert echter niet per populatie, waardoor het wel goed bruikbaar is voor vergelijkend onderzoek tussen complexen onderling.

Tijdens de determinatie is zoveel mogelijk verwezen naar de classificatie van aardewerk in het zogenaamde 'Deventer-systeem'.²² Dit is een classificatiesysteem voor aardewerk en glas, waarmee scherven worden gedetermineerd op bakselsoort en, indien mogelijk, op vorm en type. Ieder type heeft in het systeem een eigen typenummer. Deze wijze van determinatie maakt het mogelijk complexen snel en eenvoudig te beschrijven en vooral met elkaar te vergelijken. Hierdoor komen bijvoorbeeld regionale verschillen naar voren.

Hieronder zal een beknopt overzicht worden gegeven van het aardewerk van de gehele opgraving. Vervolgens zullen enkele gesloten vondstcomplexen worden beschreven, waaronder zeven beerputten en een waterkelder. De tellijsten behorende bij deze complexen zijn in dit rapport opgenomen als bijlage 7. Tenslotte worden in de conclusie de onderzoeksvragen beantwoord.

6.3. Totaaloverzicht van het aardewerk

baksel	DS-bakselcode	n	MAE	MAErand	EVE	gewicht (g)
steengoed zonder oppervlaktebehandeling	s1	1	1	0	0,00	527
steengoed met oppervlaktebehandeling	s2	62	39	19	13,90	5991
jydepotaardewerk	jy	1	1	1	0,05	61
roodbakkend aardewerk	r	305	130	85	20,75	21762
werra aardewerk	wa	1	1	1	0,25	61
witbakkend aardewerk	w	85	26	14	2,05	2891
Hafner aardewerk	ha	1	1	1	0,15	74
majolica	m	20	12	5	1,50	2322
faience	f	98	41	32	13,30	4883
Aziatisch porselein	p	76	37	31	11,00	759
Europees porselein	ep	11	10	4	0,85	88
industrieel steengoed	s3	5	3	3	0,75	30
industrieel wit aardewerk	iw	137	54	40	12,70	2042
industrieel zwart aardewerk	iz	8	2	1	0,10	176
industrieel kleur aardewerk	ik	1	1	1	0,15	2
pijpaarde	py	532	81	72	50,55	1450
ondetermineerbaar	indet.	1	1	0	0,00	1
totaal		1345	441	310	128,05	43120

Tabel 3: Totaaloverzicht van het aardewerk van Amsterdam, Rozenstraat 12-16.

²² Clevis & Kottman 1989.

Wanneer wordt gekeken naar het vondstcomplex van Amsterdam Rozenstraat 12-16 als geheel dan valt een aantal zaken op (Tabel 3).

Slechts vier scherven dateren uit de Late Middeleeuwen, waaronder drie fragmenten roodbakkend aardewerk met spaarzaam loodglazuur van onder andere een grape met hals en naar buiten geknikte lip met groef (r-gra-20?) en een pot met ingesnoerde hals en korte uitgebogen rand. Daarnaast is sprake van een steengoed kan uit Siegburg met afgeronde buikknik met hoge schouder en hoge cilindrische hals en rechte rand (s1-kan-9, Figuur 14). Dit type dateert uit het laatste kwart van de 14^e of 15^e eeuw.²³ Deze vondsten bevinden zich als opspit tussen jonger aardewerk. Het is onduidelijk of ze duiden op gebruik van het terrein in de Late Middeleeuwen of dat ze met aangevoerde grond van elders op het terrein zijn beland. Aangezien het onderzoeksgebied ten tijde van de Derde Uitleg, de stadsvergroting van 1613, bij de stad werd getrokken, is het waarschijnlijk dat de scherven met grond van elders zijn aangevoerd.

Figuur 14: Steengoed kan uit Siegburg (s1-kan-9).

De ruime meerderheid van de scherven dateert uit de Nieuwe tijd, vanaf circa 1600 tot en met het begin van de 20^e eeuw. Wanneer wordt gekeken naar de verhouding per bakselgroep, op basis van minimum aantal exemplaren, dan valt op dat kleipijpen (18%) en roodbakkend aardewerk (29%) de meerderheid van het aardewerkspectrum in beslag nemen. Vervolgens is in afnemende hoeveelheid sprake van industrieel wit aardewerk (12%), Aziatisch porselein (8%), faïence (9%), steengoed met oppervlaktebehandeling (9%), witbakkend aardewerk (6%), majolica (3%), Europees porselein (2%) en een geringe hoeveelheid jyddepotaardewerk, roodbakkend Werra aardewerk, Hafner aardewerk, industrieel steengoed, industrieel zwart aardewerk en industrieel kleur aardewerk. Veel van dit materiaal is gevonden in één van de zeven beerputten, die per complex verderop in deze tekst worden besproken. Daarnaast zijn buiten deze contexten enkele noemenswaardige voorwerpen aangetroffen, zoals een vrijwel complete smalle zalfpot van majolica met ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand op standvlak (m-zal-1), polychroom beschilderd (blauw, oranje) met horizontale lijnen en zigzag op de buik

²³ Bartels 1999, 533 (cat. 25). Barwasser & Smit 1997, 138.

met daartussen oranje en blauwe piramiden (cat. 1). Vergelijkbare exemplaren uit Noord-Nederland en Amsterdam zijn voorheen vaak gedateerd in het laatste kwart van de 16^e of het eerste kwart van de 17^e eeuw.²⁴ Recent onderzoek toont aan dat ze waarschijnlijk uit de eerste helft van de 17^e eeuw dateren.²⁵ Ook noemenswaardig is een roodbakkende kan met hoge schouder, cilindrische hals met verdikte lip, dikke bodem en standing, die alleen aan de binnenzijde is geglaazuurd (r-kan-74, cat. 3). Dit is een stroopkan, die in Amsterdam vaker wordt aangetroffen in complexen uit de 17^e eeuw.²⁶ Dergelijke kannen waren bestemd voor de verkoop van stroop, die bij het raffineren van suiker ontstond.²⁷ Het aardewerk van de opgraving betreft doorsnee huishoudelijk aardewerk. Echt luxe aardewerk lijkt te ontbreken. Wel zijn wat duurdere geïmporteerde voorwerpen van Chinees porselein en Engels industrieel aardewerk aanwezig. In Amsterdam was dit echter makkelijk te verkrijgen. De wat luxere voorwerpen zijn te schaars om van welvarende huishoudens te kunnen spreken. Hiermee sluit het aan bij eerder onderzoek dat is uitgevoerd ter plaatse van de Rozenstraat.²⁸

6.4. Vondstcomplexen

6.4.1. Beerput S65 (1580-1620)

In de vulling van de beerput is een geringe hoeveelheid aardewerk gevonden, dat allemaal is te dateren in het laatste kwart van de 16^e of het eerste kwart van de 17^e eeuw. Dit betreft vooral fragmentarisch materiaal.

Het kookgerei bestaat uit een roodbakkende bakpan met zijwand en kraagrand (r-bak-4), een witbakkende bakpan met zijwand en driehoekige rand (w-bak-3) en een grape van witbakkend Hafner aardewerk uit het Rijnland (ha-gra-7?). Daarnaast is een kleine kom van roodbakkend aardewerk met naar buiten geknikte rand waarschijnlijk gebruikt bij de voedselbereiding.

Het eetgerei bestaat uit een lokaal of regionaal vervaardigd roodbakkend bord met inwendig slib, een roodbakkend bord uit het Werra-gebied of uit Enkhuizen met een inwendige slibversiering (geel/groen) van concentrische cirkels met sgraffito versiering op de spiegel en een witbakkende kop met schouder en scherpe schouderknik, naar buiten geknikte rand en horizontaal worstoor (w-kop-24). Koppen kunnen zowel zijn gebruikt bij het drinken als eten van bijvoorbeeld melk, pap of soep.

Onder het drinkgerei is een kan of beker te noemen uit Raeren met een versiering van ingekraste ranken met stempelwerk en kobalt.²⁹ Daarnaast is sprake van drie verschillende kannen uit Raeren met als eenvoudige versiering enkele hoepels.

Een roodbakkend hoog zalfpotje met naar buiten gebogen rand op standvlak (r-zal-11, cat. 2) is het enige archeologisch complete voorwerp uit de beerput.

Voor de verlichting in huis was een witbakkende kandelaar in gebruik.

Een standvlak van een bloempot wijst op het houden van planten of kruiden.

Ten slotte is sprake van een vroege kleipijp uit de eerste generatie met slank lichtbuigig model (Figuur 15) met een roos als hielmerk. Deze kleipijp kan worden gedateerd tussen 1580 en 1620.³⁰ Hoewel in deze periode roken nog weinig bekend is, wordt vooral in de omgeving van Amsterdam dit type geregeld aangetroffen.

²⁴ Korf 1981, 138-141 (cat. 348, 351, 352)

²⁵ Ostkamp 2019, 53-54, 60-61.

²⁶ Gawronski 2012, 221 (cat. 607, 611)

²⁷ Gawronski & Jayasena 2011, 41, 105 (cat. 27), 106 (cat. 28).

²⁸ Gawronski e.a. 2010, 26-29, 47. Gawronski & Veerkamp 2010, 15-17. Gawronski & Veerkamp 2011, 37-51, 59.

²⁹ Mennicken 2009, 367-391.

³⁰ Duco 1987, 28-31.

Figuur 15: Kleipijp uit de eerste generatie.

6.4.2. Beerput S64 (1675-1740)

In de vulling van de beerput zijn 15 exemplaren aardewerk en 14 exemplaren kleipijp gevonden met een looptijd van het laatste kwart van de 17^e eeuw tot circa 1740.

Het kookgerei bestaat uit drie exemplaren, waaronder een wijdmondige grape met kraagrand (r-gra-30), een cilindrische grape met vlakke bodem en een bolle steelkom met brede kraagrand op poten (r-stk-3).

Het eetgerei bestaat uit een roodbakkend bord zonder vlag met afgeronde kraagrand op standring (r-bor-3), drie faience borden van 22 cm doorsnede met afgerond profiel op standvlak en blauwe beschildering (f-bor-3) en een roodbakkende kop met scherpe knik van bodem naar wand op standring (r-kop-2, cat. 4). Bij de faience borden is de versiering slecht zichtbaar doordat de borden door de inwerking van de beer zwart uitgeslagen zijn. Bij één van de faience borden is de versiering nog wel goed zichtbaar met een filet op rand en een rozet op de spiegel (cat. 6). Dergelijke borden komen algemeen voor van het laatste kwart van de 17e tot en met de gehele 18e eeuw.³¹ Ook is sprake van een klein bord van 16 cm doorsnede met spiegel overgaand in uitgebogen vlag op standring (f-bor-10) en vermoedelijk monochroom blauwe beschildering.

Twee onderzetschotels van Chinees porselein behoren tot het drinkgerei. Het betreft een klein diep bord zonder vlag met uitgebogen rand (p-bor-1, cat. 7) van zogenaamd kapucijnerwaar met egaal bruine buitenzijde en inwendig blauwe florale beschildering en een in een mal gevormd exemplaar, met reliëfwand en licht uitgebogen rand op standring (p-bor-9, cat. 8) met een blauwe beschildering van panelen met floraal motief en centraal een Chinese man.

Vier vierkante roodbakkende testen met scherpe knik van bodem naar wand en afgeronde verdikte rand met poten (r-tes-2, cat. 5) zijn gebruikt om plaatselijk verwarming te bieden. Ze werden met gloeiende kooltjes in een stoof geschoven om de voeten boven te kunnen verwarmen of werden op tafel gezet om met de gloeiende kooltjes de pijp aan te kunnen steken.

Onder de functiecategorie genot vallen een kwispedoor van faience en rookgerei in de vorm van kleipijpen van pijpaaarde. Een kwispedoor, ofwel spuwpot, is onder andere gebruikt om bij het kauwen van pruimtabak de bijtende tabakssap en resten in uit te spugen. Van het rookgerei hebben 13 kleipijpen een trechtervormig model (circa 1675-1740), met verschillende hielmerken uit Gouda; doodshoofd met knekels (1733-1752), melkmeid (1647/1655-1920), trompetter (1674-1919), sleutel gekroond (1671-1812), hoed gekroond (1686-1798), burg (1694-1860), wapen van Gorinchem gekroond (1675-1769), VVV (1730-1766) en 31 gekroond (1729-1881)³² Het hielmerk G ongekroond is onbekend. Daarnaast is één hielmerk onleesbaar. Slechts één kleipijp met een overgangsmiddel richting een ovaal model, is

³¹ Kleij 2007, 43.

³² Duco 2003.

afkomstig uit Gorinchem en is voorzien van een zijmerk '95 gekroond', dat is toegepast vanaf circa 1730.³³ Gezien de kleipijpen is de beerput het laatste gebruikt in het vierde decennium van de 18e eeuw.

6.4.3. Beerput S77 (1675-1850)

In de beerput zijn fragmenten gevonden van minimaal 45 exemplaren aardewerk en 5 kleipijpen. Dit materiaal is echter zeer fragmentarisch en heeft een uiteenlopende datering van het laatste kwart van de 17e tot en met de eerste helft van de 19e eeuw. Slechts één kop van Chinees porselein is archeologisch compleet. Waarschijnlijk is de beerput tussentijds geleegd en geven de achtergebleven scherven de looptijd aan van de beerput.

Onder het kookgerei bevinden zich fragmenten van een 17e-eeuwse bakpan met zijwand en kraagrand (r-bak-4), minimaal vier grappen en een bolle kachelpan met platte bodem en afgeronde kraagrand met dekselgeul (r-kap-2) uit de 19^e eeuw. Daarnaast is een roodbakkende lekschaal gebruikt bij de voedselbereiding. Van een tuitfragment van witbakkend aardewerk is onduidelijk of deze tot een grape of tuitpot heeft behoord.

Eetgerei is beter vertegenwoordigd met fragmenten van twee roodbakkende borden (o.a. r-bor-6 met slibversiering in de vorm van arcering en concentrische cirkels), een roodbakkende kop, twee majolica borden met blauwe beschildering (o.a. m-bor-3 beschilderd met bogen op de rand en een floraal motief), twee blauw beschilderde faience borden (o.a. f-bor-3 met floraal motief met accolades), een blauw beschilderde kom van Chinees porselein en drie borden van industrieel wit aardewerk (o.a. iw-bor-4), waarvan één exemplaar van Engelse creamware en één exemplaar (uit Engeland?) met reliëfboogjes op de vlag en blauwe beschildering op de spiegel. Het overige aardewerk van industrieel wit aardewerk kan ook elders in Europa vervaardigd zijn.

Naast eetgerei is sprake van drinkgerei in de vorm van koppen en schotels van Chinees porselein, Europees porselein en industrieel wit aardewerk. Deze voorwerpen zijn allemaal voorzien van versiering. De kop (p-kop-1) van Chinees porselein is blauw beschilderd met een landschap. De kop van Europees porselein is voorzien van een blauw en goud filet. Een onderzetschotel van industrieel wit aardewerk is beschilderd met een blauw strobloem motief. Een kop van industrieel wit aardewerk heeft een floraal reliëf langs de rand. Net als het kookgerei heeft het tafelgerei een uiteenlopende datering. De oudste roodbakkende en majolica borden dateren uit de 17^e eeuw, terwijl de afgeronde faience borden niet eerder voorkomen dan vanaf het laatste kwart van de 17^e eeuw. Het Engelse creamware dateert uit de tweede helft van de 18^e eeuw, terwijl het industrieel wit aardewerk met geheel witte breuk dateert uit de 19^e eeuw.

Enkele steengoed kannen en flessen zijn gebruikt voor de opslag van mineraalwater en (sterke) drank, waaronder een grote bolle kan (s2-kan-32) uit Frechen met een brede datering van de 17^e tot en met de 19^e eeuw, een kan met kobalt filet uit het Westerwald en twee (vrijwel) cilindrische flessen uit het Westerwald uit de tweede helft van de 18^e of 19^e eeuw.

Een witbakkende pispot is gebruikt als sanitaire voorziening, om de nachtelijke gang naar de beerput te besparen.

Een ongeglazuurd randfragment heeft waarschijnlijk behoord tot een ronde potvormige vuurtest met scherpe buikknik en uitstaande afgeronde rand uit de 17e eeuw (r-tes-15), die is gebruikt voor persoonlijke verwarming.

Daarnaast is sprake van minimaal vijf bloempotten met kraagrand of verdikte afgeronde rand, waarvan minimaal één exemplaar heeft behoord tot het type r-blo-8, een conische bloempot met verdikte ronde rand op standvlak.

Vergeleken met de andere beerputten zijn ondanks de lange looptijd naar verhouding weinig kleipijpen gevonden, namelijk minimaal vijf exemplaren, waaronder een kleipijp met een steelversiering van raderingen afgezoomd met een zigzag en een trechtermodel uit het laatste kwart van de 17e eeuw, twee ovale kleipijpen en een doetel. Van de ovale kleipijpen is één exemplaar voorzien van het wapen van

³³ <https://www.claypipes.nl/merken/cijfers/95/>

Gouda met S dat dateert tussen 1740 en 1840 en als hiëlmerk de letters KVD (1706-1817).³⁴ Het doetel model, met rondbodemkop, heeft een merk op de ketel: 2 gekroond (1679-1925).³⁵ Gezien het model dateert de pijp echter na 1830.³⁶ Behalve kleipijpen van pijpaaarde is een pijpenkop gevonden van Europees porselein met een beschildering van een man met vrouw en blauwe lucht op de achtergrond. Dergelijke pijpen komen in Nederland voor vanaf het eind van de 18^e eeuw en waren duurder dan de pijpen van pijpaaarde.

6.4.4. Beerput S51 (1675-1875)

Beerput S51 bevat net als beerput S77 vooral fragmentarisch materiaal van 63 exemplaren aardewerk en 26 kleipijpen met een lange looptijd van het laatste kwart van de 17^e tot en met het derde kwart van de 19^e eeuw, die na het tussentijds legen van de beerput zijn achtergebleven. Alleen een steengoed fles en twee koppen van industrieel wit aardewerk zijn (archeologisch) compleet en dateren dan ook uit de laatste gebruiksfase. 78

Het kookgerei bestaat uit een roodbakkende deksel, een wijde roodbakkende grape/sluitpan met afgeronde kraagrand (r-gra-53?) en een witbakkende kachelpan van zogenaamde Frankfurter waar. Deze laatste is mogelijk afkomstig uit het Midden-Rijnegebied. Het komt in Nederland voor tussen 1760 en 1900. Overigens zijn in Nederland op veel plaatsen imitaties van deze kachelpannen gemaakt die nauwelijks van het Duitse materiaal zijn te onderscheiden.³⁷ Verder is een roodbakkend vergiet gebruikt bij de bereiding van voedsel.

Onder het eetgerei bevinden zich drie roodbakkende borden met slibversiering uit het Nederrijns gebied (o.a. r-bor-10), een majolica bord, een faience bord en drie borden van industrieel wit aardewerk. Een porseleinen kom met blauwe florale beschildering uit China en een steilwandige kom met rechte rand van Engels steengoed met een bruin engobe en zoutglazuur, zogenaamd *brown stoneware* (s3-kom-6?), dateren beide uit de 18^e eeuw en hebben mogelijk gediend als tafelgerei.

Onder het drinkgerei uit de late 17^e of eerste helft van de 18^e eeuw bevindt zich een kan uit het Westerwald, versierd met medaillon appliques en kobalt. Het overige drinkgerei bestaat uit koppen en schotels. Dit betreft onder andere een 18^e-eeuwse kop van faience met geplooid wand en blauwe florale beschildering. Van twee onderzetschotels van Chinees porselein is het eerste exemplaar voorzien van een geplooid wand met boven het glazuur een polychrome beschildering in rood en goud, het tweede exemplaar is van kapucijnierwaar met bruine buitenzijde en blauw beschilderde binnenzijde. Een kop van Chinees porselein is eveneens bovenglazuur polychroom beschilderd met zwart, rood en goud. Al het porselein dateert uit de late 17^e of 18^e eeuw. Een kop van Europees porselein met uitgebogen rand en in reliëf een floraal randmotief met oranje rand, dateert waarschijnlijk uit de tweede helft van de 19e eeuw. Verder is sprake van een afgeronde kop met uitgebogen rand van 18e-eeuws *brown stoneware* (s3-kop-4) en zeven koppen (o.a. iw-kop-1, iw-kop-5) en drie schotels van industrieel wit aardewerk uit de late 18e en 19e eeuw. Hiervan is één onderzetschotel blauw beschilderd en zijn behalve twee koppen van Engelse *creamware* de overige koppen voorzien van blauwe beschildering, een bruine florale beschildering met oranje filet, een paars/geel gesponsd *tortoiseshell* motief en een blauw floraal drukdecor. Dit laatste decor betreft het decor *Taiko* van Petrus Regout, gezien een blauw beeldmerk aan de onderzijde van de kop met de cijfers 12 en 69, dateert de kop uit 1869 (iw-kop-5, cat. 10).³⁸ Dit betreft het jongste fragment aardewerk uit de beerput. Ten slotte is sprake van een oranje kop van industrieel kleuraardewerk uit de 19^e eeuw uit Engeland in de vorm van een bolle kop met rechte rand (ik-kop-1) met twee donkerbruine filets onder de rand.

Voor de opslag van drank waren vier (vrijwel) cilindrische steengoed flessen (o.a. s2-fle-4, cat. 9) en twee kannen uit Frechen in gebruik. Twee peervormige potten met afgeronde buikkant en kraagrand met ribbel op randaanzet (r-pot-59) waren in gebruik voor de opslag van voedsel.

³⁴ Duco 2003, 173 (merk 694).

³⁵ Duco 2003, 187 (merk 940).

³⁶ Duco 1987, 142.

³⁷ Bartels 1999, 166-167.

³⁸ Polling 2006, 11.

Een faience pispot voor sanitair gebruik en zalfpot voor medicinaal gebruik, zijn gebruikt bij de persoonlijke verzorging.

Een roodbakkende test en witbakkende olielamp zijn gebruikt voor verwarming en verlichting.

Drie roodbakkende bloempotten, met afgeronde rand of kraagrand, zijn gebruikt bij het houden van planten of kruiden.

Ten slotte is sprake van drie steengoed knickers met een doorsnede van 1,5 tot 1,8 cm en een miniatuur bordje van 5 cm doorsnede van industrieel wit *creamware* uit Engeland met reliëfversiering op de rand in de vorm van *featheredge* (iw-bor-9), dat is gebruikt als speelgoed.

Onder de kleipijpen bevinden zich drie hielfragmenten met dikke steel van een dubbelconisch of trechtervormig model kleipijp uit de 17^e eeuw. Twee exemplaren met trechtervormig model dateren uit het laatste kwart van de 17^e of de eerste helft van de 18^e eeuw en 21 kleipijpen met ovaal model dateren van circa 1730 tot en met de 19^e eeuw. Van de kleipijpen met ovaal model hebben zes exemplaren een bijmerk met het wapen van Gouda met S erboven en acht exemplaren alleen het wapen van Gouda. Het stadswapen van Gouda als bijmerk is sinds 1739 toegepast. De exemplaren met een S boven het wapen, de afkorting van *slegte* pijp, betreffen de mindere kwaliteit pijpen. Dit is toegepast tussen 1740 en 1840.³⁹ De hielmerken bestaan uit: wijnton gekroond (1671-1871), BWB (1743-1940), ES gekroond (1703-1960), K (1759-1847), GVS (1700-1845), MK gekroond (1682-1871/1872), 5 gekroond (1677-1845), 17 gekroond (1727-1854), 49 (1724-1815), 53 gekroond (1723-1854) en 79 gekroond (1732-1850).⁴⁰ Onder de ovale kleipijpen bevindt zich een exemplaar met lobben, ofwel knorrenmotief/schelppijp uit de 18^e eeuw. Andere reliëfpijpen ontbreken. Het merendeel van de kleipijpen is te dateren in de periode tussen 1760 en 1840. Duidelijk jongere kleipijpen uit (de tweede helft van) de 19^e eeuw ontbreken. Ook het merendeel van het aardewerk dateert uit de tweede helft van de 18^e of eerste helft van de 19^e eeuw. Gezien de kop van industrieel wit aardewerk met beeldmerk van de fabriek van Petrus Regout, is de beerput echter na 1869 gedempt.

6.4.5. Beerput S81 (1740-1825)

Beerput S81 bevat het meeste aardewerk van de vondstcomplexen, namelijk 109 exemplaren aardewerk, waarvan 38 exemplaren archeologisch compleet. Daarnaast zijn fragmenten van minimaal 18 kleipijpen gevonden. Hoewel het aardewerk dateert vanaf het laatste kwart van de 17^e eeuw, betreft dit oude materiaal (vooral porselein) waarschijnlijk overleveringsstukken, aangezien kleipijpen van voor 1740 lijken te ontbreken. Het jongste materiaal betreft Engels industrieel aardewerk in de vorm van *creamware* en *pearlware* en kleipijpen met geruwde steel. De vulling van de beerput wordt hiermee gedateerd tussen 1740 en 1825.

Het kookgerei bestaat onder andere uit drie deksels, vier grappen en een steelkom van roodbakkend aardewerk. Een conische deksel met verdikte rand en knop is archeologisch compleet (r-dek-5, cat. 11). Onder de grappen bevinden zich fragmenten van een wijde grape met kraagrand en drie wijde grappen met scherpe knik van bodem naar verticale wand, afgeronde kraagrand met dekselgeul en twee horizontaal doorboorde oren (r-gra-53). Dit type komt voor vanaf het tweede kwart van de 18^e tot en met de 19^e eeuw en is in Bergen op Zoom vervaardigd.⁴¹ Ook een steelkom met brede kraagrand (r-stk-3, cat. 12) is in Bergen op Zoom vervaardigd.⁴² Naast het kookgerei van roodbakkend aardewerk is sprake van een kachelpaen van witbakkend aardewerk. Het kan gaan om zogenaamde Frankfurter waar uit de tweede helft van de 18^e of 19^e eeuw, afkomstig uit het Midden-Rijngebied of Nederland. De imitaties uit Nederland zijn nauwelijks van het Duitse materiaal te onderscheiden.⁴³ Een lekschaal of vergiet van witbakkend aardewerk is eveneens gebruikt bij de voedselbereiding.

Een klein deel van het eetgerei is van roodbakkend of witbakkend aardewerk. Dit betreft onder andere een roodbakkend bord met standing, een roodbakkende kop met uitgebogen rand (r-kop-4?) en een

³⁹ Duco 1987, 77-79.

⁴⁰ Duco 2003.

⁴¹ Gawronski 2012, 274 (cat. 977 en 978). Clevis 2007, 155-158.

⁴² Groeneweg 1992, 211.

⁴³ Bartels 1999, 166-167.

bolle witbakkende kop van zogenaamd Fries vlekkengoed met uitwendig mangaanvlekken (w-kop-16?). Dit laatste type komt voor in de tweede helft van de 17^e en eerste helft van de 18^e eeuw.⁴⁴ Het merendeel van het eetgerei bestaat uit borden van faience en industrieel wit aardewerk. Van de 14 borden van faience, hebben maar liefst 10 exemplaren een afgerond model op standvlak met vrij brede vlag (f-bor-3). Al deze borden zijn blauw beschilderd met, zover kon worden gezien door de zwarte uitslag, een eenvoudig floraal motief (o.a. binnen accolades). Dergelijke borden komen algemeen voor van het laatste kwart van de 17^e tot en met de gehele 18^e eeuw.⁴⁵ Door de eenvoudige beschildering waren dergelijke borden goedkoop. Een afgerond bord met knik van spiegel naar vlag en uitgedraaide standing (f-bor-6) is eveneens voorzien van eenvoudige blauwe florale beschildering. Behalve deze borden met een doorsnede van circa 21-22 cm is sprake van een groot afgerond bord met hoge bolle spiegel, knik van spiegel naar vlag en iets holle vlag op standing (f-bor-13) van 31,5 cm doorsnede. Onder de vijf borden van industrieel wit aardewerk bevinden zich twee ondiepe borden van *creamware* met reliëfversiering op de vlag in de vorm van een *featheredge* en een standing (iw-bor-11, cat. 24). Eén bord van industrieel wit aardewerk is voorzien van een blauw drukdecor met blokjespatroon. Ook is sprake van een blauw beschilderd bord van majolica met oosters motief binnen een driedubbel filet (m-bor-3) en een blauw beschilderd bord van porselein. Van enkele kleine kommen met een doorsnede tot 15 cm is het niet zeker of deze zijn gebruikt als eetgerei, drinkgerei of tafelgerei of in de keuken bij de bereiding van voedsel. Ze kunnen ook multifunctioneel zijn gebruikt. Twee faience kommen, waarvan één met kraagrand (f-kom-2, cat. 13) zijn ingedeeld bij het eetgerei. Drie kommen van industrieel wit *creamware* met rechte rand (o.a. iw-kom-5) en een kom van industrieel zwart aardewerk met rechte rand (iz-kom-1) zijn ingedeeld bij het tafelgerei, omdat ze kunnen zijn gebruikt als spoelkom voor het omspoelen van kopjes bij het theedrinken, maar ook als eetgerei. Ander tafelgerei betreft een grote kom van industrieel wit aardewerk met een doorsnede van 27 cm en een lepel van industrieel wit aardewerk

Onder het drinkgerei bevinden zich een faience kop, zes onderzetschoteltjes en 18 koppen van Chinees porselein, een onderzetschoteltje van Engels industrieel steengoed (*salt-glazed stoneware*), een onderzetschoteltje van Engels industrieel wit *creamware* en zes koppen van industrieel wit aardewerk (Figuur 16). De faience kop met rechte rand is uitwendig blauw beschilderd. Onder de onderzetschotels en koppen van Chinees porselein bevinden zich zowel exemplaren uit de periode rond 1700 als jongere 18^e-eeuwse exemplaren. Een diep afgerond exemplaar met rechte rand en standing (p-bor-6) van kapucijnierwaar is uitwendig bruin en inwendig blauw met een vakverdeling met floraal motief. Een in een mal gevormd veelhoekig exemplaar (p-bor-11, cat. 15) is eveneens beschilderd met panelen met floraal motief. Een vergelijkbaar exemplaar dateert uit het eerste kwart van de 18e eeuw.⁴⁶ De andere schotels lijken algemeen te dateren uit de 18e eeuw. Dit betreft schotels op standing met rechte rand of iets uitgebogen rand (p-bor-1) met een blauwe florale beschildering en in één geval een man in tuin. Onder de koppen bevinden zich vooral koppen met iets uitgebogen rand (p-kop-1) en rechte rand (p-kop-4). Deze hebben een uiteenlopende versiering. De meeste exemplaren zijn blauw floraal beschilderd (p-kop-1, cat. 16 en cat. 17). Daarnaast komt een blauwe beschildering voor met panelen en panelen sprinkhanen en bloemen (p-kop-4, cat. 19). Ook zijn exemplaren te noemen van kapucijnierwaar of met een meerkleurige Imari beschildering met bloesemtakken in Kakiemon stijl (p-kop-1, cat. 18) of met rood en goud beschilderd porselein, zogenaamde melk en bloed of *rouge-de-fer*, met floraal motief (p-kop-4, cat. 20), figuraal motief of landschap. Dit dateert van het eind van de 17^e tot en met de jaren '40 van de 18^e eeuw.⁴⁷ Ook zijn enkele in een mal gevormde koppen gevonden. De eerste een geplooid wand en uitstaande rand met een figuur in landschap (p-kop-5, cat. 21). De tweede met geplooid wand en rechte rand met panelen met floraal motief en bruine rand (p-kop-6). De derde meerzijdige kop met plooiland en rechte rand en een beschildering met panelen met een figuur in tuin en floraal motief (p-kop-24, cat. 22). De koppen van industrieel wit aardewerk hebben een rechte rand met rechte standing (iw-kop-1) of brede standing (iw-kop-2). Drie exemplaren zijn van *creamware* en dateren tussen circa 1760 en 1800 (o.a. iw-kop-2, cat. 26). Een kop van *pearlware* met in- en uitwendig een zwart onderglazuur drukdecor in de vorm van een randmotief met guirlandes en floraal motief met

⁴⁴ Ostkamp 2017, 215 (cat. 65).

⁴⁵ Kleij 2007, 43.

⁴⁶ Clevis 2001, 99 (cat. 62).

⁴⁷ <https://gotheborg.com/glossary/rouge-de-fer.shtml>

drie dames dateert waarschijnlijk uit de laatste twee decennia van de 18^e eeuw (iw-kop-1, cat. 25), eerder worden onderglazuur drukdecors niet aangebracht.⁴⁸ Daarnaast is sprake van een kop met blauw gestippeld drukdecor. Het stippelen in decors werd vanaf circa 1800 toegepast.⁴⁹ Een kan of theepot van industrieel zwart aardewerk heeft als schenkgerei gediend bij het drinkservies. Behalve het thee- en koffieservies als drinkgerei is een steengoed kan met medaillon appliques en kobalt, uit de tweede helft van de 17^e of eerste helft van de 18^e eeuw, gebruikt voor het drinken van bier.

Figuur 16: Selectie van drinkgerei uit beerput S81.

Enkele steengoed kannen en flessen zijn gebruikt voor de opslag van mineraalwater en (sterke) drank, waaronder een kan uit Frechen en twee vrijwel cilindrische mineraalwaterflessen uit het Westerwald (s2-fle-9). Hiervan is één exemplaar gemerkt met een rond blindmerk met de tekst (FACHIN)GER MIN.WAS(SER) met klimmende leeuw. Dit merk is gebruikt tussen 1803 en 1830.⁵⁰ Een wijdmondige kan met afgeronde buikknik zonder hals met iets uitgebogen rand en standring (r-kan-5) is gebruikt als schenkgerei en voor de tijdelijke opslag van melk. Een roodbakkende kan met kraagrand en inwendig slib met loodglazuur en uitwendig loodglazuur met bruin mangaanoxide (r-kan-23) is een typerend product uit Gouda (en Delft) en komt voor vanaf het laatste kwart van de 18^e tot en met de gehele 19^e eeuw.⁵¹ Dergelijke kannen zijn gebruikt voor tijdelijke opslag en als schenkgerei voor water en melk. Een klein bol potje met korte opstaande rand en standring (p-pot-5, cat. 23) is blauw beschilderd met zogenaamde zotjes, dansende Chinese kinderfiguurtjes, in een landschap en is waarschijnlijk gebruikt als theebusje. Een enigszins vergelijkbaar exemplaar uit Amsterdam dateert uit de periode rond 1700.⁵²

Een roodbakkende pispot en pispot van faience (f-pis-2) zijn gebruikt als sanitaire voorziening, om de nachtelijke gang naar de beerput te besparen. In de categorie persoonlijke verzorging is verder sprake van zalfpotten voor medicinaal gebruik. In beerput S81 zijn opvallend veel zalfpotten aanwezig, namelijk zes exemplaren van faience en twee van industrieel wit aardewerk. De faience zalfpotten hebben allemaal een brede (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand op standvlak (f-zal-1, cat. 14) en variëren in doorsnede van 6,5 tot 8 cm. Dergelijke medicinale zalfpotten zijn lang gebruikt van de 17^e tot en met de 19^e eeuw. De twee zalfpotten van industrieel wit aardewerk hebben een vergelijkbaar model (iw-zal-1, cat. 27). Hoewel dit model typisch Hollands is, is het de vraag of een 'creamware' variant in Nederland of in Engeland vervaardigd is. Een exemplaar uit Amsterdam uit het laatste kwart van de 18^e of het eerste kwart van de 19^e eeuw is toegeschreven aan Engeland.⁵³

⁴⁸ Bartels 1999, 245.

⁴⁹ Bartels 1999, 246.

⁵⁰ Brinkman 1982, 24.

⁵¹ Clevis 2007, 125. Van der Meulen & Smeele 2012, 183, 231-232. Thijssen 1991, 84 (cat. 126).

⁵² Ostkamp 2017, 339 (cat. 420)

⁵³ Gawronski 2012, 297 (cat. 1136).

Vergelijkbare zelfpotten zijn in de 19^e eeuw vervaardigd in Maastricht. Ook kan niet worden uitgesloten dat het een exemplaar betreft uit Delft, waar aan het eind van de 18^e en het begin van de 19^e eeuw getracht is het Engelse *creamware* na te maken.⁵⁴

Een vierkante roodbakkende test is gebruikt voor persoonlijke verwarming.

Drie roodbakkende bloempotten met verdikte afgeronde rand zijn gebruikt voor planten of kruiden in de tuin.

Ten slotte is een steengoed knikker gebruikt als speelgoed.

Onder de kleipijpen bevinden zich alleen exemplaren met een ovaal model, die dateren vanaf circa 1740. Van de 18 exemplaren hebben 9 pijpenkoppen een bijmerk in de vorm van het wapen van Gouda met S erboven en vijf exemplaren zonder S. De exemplaren met een S boven het wapen, dat is toegepast tussen 1740 en 1840, betreffen de mindere kwaliteit, ofwel *slegte* pijpen.⁵⁵ Als hielmerk zijn verschillende merken te noemen: Fortuin (1671-1897), staande leeuw (1722-1897), drie ruiten gekroond (1686-1839), 3x MG gekroond (1669-1872), SWH (1680/1690-1837), 2x TI gekroond (1717-1800), 2x 12 gekroond (1715-1870), 38 gekroond (1733-1940), 46 gekroond (1731-1897) en een onbekend hielmerk B ongekroond (maar wel als bijmerk het wapen van Gouda met S). Enkele pijpenstelen zijn versierd met bandstempel met raderingen afgezoomd met ogen of tekst. Acht exemplaren hebben een geruwde steel, wat duidt op een datering na circa 1800.⁵⁶

6.4.6. Beerput S71 (1740-1900)

In de beerput is weinig aardewerk gevonden met een uiteenlopende datering. Een fragment roodbakkend aardewerk met spaarzaam glazuur dateert waarschijnlijk uit de Late Middeleeuwen, evenals een halsfragment van een voorraadpot met ingesnoerde hals en korte uitgebogen rand. Mogelijk zijn deze scherven met aangevoerde grond van elders in de beerput terecht gekomen of betreft het opspit van het loopvlak dat met ander afval in de beerput is beland. Het andere aardewerk dateert van de 17e tot en met 19e eeuw. Dit betreft slechts fragmenten, op één complete test na. Deze roodbakkende test met scherpe knik van bodem naar wand en afgeronde verdikte rand met standring en verticaal geknepen lintoor en volledig bedekt met loodglazuur (r-tes-12, cat. 28) is alleen algemeen te dateren van de 17e tot en met de 19e eeuw. In de test is residu aanwezig van een teerachtige substantie. Dit duidt op een ander (secundair?) gebruik dan voor persoonlijke verwarming. Gezien een fragment van een vrijwel cilindrische steengoed fles en een kleipijp met ovaal model, moet de vulling dateren na circa 1740. Behalve de steengoed fles zijn fragmenten steengoed gevonden van een kan voor opslag uit Frechen en een drinkkan uit Raeren. Onder het roodbakkend aardewerk zijn fragmenten te noemen van een grape en vermoedelijk een bord met inwendig slib.

6.4.7. Waterkelder S16 (1800-1825)

Het materiaal in waterkelder S16 (WP2) moet erin terecht zijn gekomen na het laatste gebruik. De meeste vormen die erin zijn aangetroffen komen algemeen voor in de 18^e eeuw. Gezien een kleipijp met geruwde steel, dat werd toegepast na circa 1800, moet de waterkelder echter zijn gedempt in het eerste kwart van de 19^e eeuw.⁵⁷ Alleen een plat faience bord met brede vlag en standvlak (f-bor-19) dateert doorgaans eerder, tot en met het eerste kwart van de 18^e eeuw. Mogelijk is dit een overleveringsstuk.

Onder het kookgerei bevindt zich een complete wijde grape/sluitpan met scherpe knik van bodem naar verticale wand met kraagrand met brede dekselgeul en twee verticale bovenin geknepen worstoren (r-gra-12, cat. 30). Dit type, dat waarschijnlijk is vervaardigd in West-Brabant, dateert van de tweede helft van de 17^e tot en met het begin van de 19^e eeuw.⁵⁸ Een bolle grape met uitgebogen rand, ribbel op de randaanzet en verdikte afgeronde lip is typerend voor grappen uit Bergen op Zoom en dateert uit dezelfde

⁵⁴ Van der Meulen & Smeele 2004.

⁵⁵ Duco 1987, 77-79.

⁵⁶ Duco 1987, 88.

⁵⁷ Duco 1987, 88.

⁵⁸ O.a. Groeneweg 1992, 160.

periode.⁵⁹ Daarnaast is een lekschaal met zware kraagrand (r-lek-2) gebruikt bij de bereiding van voedsel.

Behalve het hierboven besproken faience bord, is een eenvoudig roodbakkend bord met schuine zijwand en hamerkop-vormige rand op lobvoeten aanwezig (r-bor-50). Het enige drinkgerei betreft een kop van industrieel wit aardewerk.

Voor de opslag van voedsel was een hoge tonvormige steengoed pot (s2-pot-7) met eenvoudige kobaltbeschildering, uit het Westerwald, in gebruik.

Een randfragment heeft behoord tot een grote ronde test, een zogenaamde kooltjespan (r-tes-28 ?). Deze zijn gebruikt om gerechten boven warm te houden in grote schalen, of om onder de tafel of een stoel te zetten voor persoonlijke verwarming. Daarnaast is sprake van een kleine vierkante vuurtest voor persoonlijke verwarming.

Opvallend is de grote hoeveelheid fragmenten van bloempotten. Dit betreft minimaal acht exemplaren, zover kon worden vastgesteld allemaal van het type r-blor-4, een conische bloempot met kraagrand op standring (cat. 29).

Ten slotte is sprake van twee kleipijpen met ovaal model, waarvan één exemplaar zoals hierboven is beschreven is geruwd op de steel voor een betere grip. Beide kleipijpen zijn voorzien van het wapen van Gouda als bijmerk en als hielmerk: 78 gekroond (1724-1849) en CK gekroond (1737-1897).⁶⁰

6.4.8. Beerput S49 (1870-1900)

De beerput bevat fragmenten van minimaal 21 exemplaren aardewerk, waarvan 8 exemplaren archeologisch compleet. Er lijkt sprake te zijn van een korte looptijd, aangezien al het aardewerk is te plaatsen in de laatste drie decennia van de 19e eeuw.

Onder het kookgerei bevinden zich fragmenten van een roodbakkende deksel met verdikte rand en ringvormige greep (r-dek-6, cat. 32). Deze heeft waarschijnlijk een kachelpan afgedekt tijdens het koken. Daarnaast is sprake van twee roodbakkende kachelpannen met afgeronde kraagrand, waarvan één vrijwel compleet. Deze kachelpan met geknikte wand, platte bodem, afgeronde kraagrand met dekselgeul, standvlak en twee horizontale nokoren (r-kap-1, cat. 33) is voorzien van een gestempeld rondmerk met de letters BOZ en twee kruisjes (het derde kruisje is niet zichtbaar). Dit merk duidt op een herkomst uit Bergen op Zoom en was in gebruik van circa 1798 tot 1890.⁶¹

Het eetgerei bestaat uit een kop met standring van witbakkend aardewerk, een diep bord met standring van industrieel wit aardewerk met een blauw drukdecor in de vorm van een landschap met ruïnes (Rome?) en op de vlag een floraal motief (iw-bor-2) en een ondiep bord met standring en florale reliëfversiering op de vlag en een rood drukdecor met vrouw en jongen bij het raam (iw-bor-11). Dit laatste bord is voorzien van een blindmerk in de vorm van een dubbel ovaal met tekst P. Regout Maastricht (cijfer onleesbaar) en een rood beeldmerk Regout met cijfers 5 en 26. Hiermee is het bord te dateren tussen 1865 en 1880.⁶² Een kom op standring van industrieel wit aardewerk met inwendig een blauw drukdecor met schaapjes is mogelijk ook gebruikt als eetgerei.

Het drinkgerei bestaat uit twee onderzetschoteltjes van industrieel wit aardewerk uit Maastricht, beide met rechte rand, verdiepte spiegel en standring (iw-bor-1, cat. 36 en cat. 37). Het exemplaar met oranje filets is afkomstig van de fabriek van Société Céramique (beeldmerk 530A, 1870-1895).⁶³ Het tweede met oranje en turquoise filets is afkomstig van de fabriek van Petrus Regout (blindmerk 7, 1855-1875).⁶⁴

Voor de opslag van voedsel was een steengoed pot uit het Westerwald in gebruik. Opvallend is de aanwezigheid van één roodbakkende en drie witbakkende bolle kannen met kraagrand en verticaal lintoor (w-kan-1, cat. #), terwijl deze in de andere beerputten niet of nauwelijks voorkomen. De

⁵⁹ Groeneweg 1992, 157.

⁶⁰ Duco 2003.

⁶¹ Groeneweg 1992, 105-109.

⁶² Polling 2006, 20 (blindmerk 5B of 5D), 28 (beeldmerk 50).

⁶³ Polling 2006, 94 (beeldmerk 530A).

⁶⁴ Polling 2006, 21 (blindmerk 7).

roodbakkende kan is voorzien van loodglazuur, uitwendig met (donkerbruin) mangaanoxide. Van de witbakkende kannen is één exemplaar uitwendig voorzien van (donkerbruin) loodglazuur met mangaanoxide en de andere twee met (groen) loodglazuur met koperoxide. Dit type kan is een typerend product uit Gouda (en Delft) en komt voor vanaf het laatste kwart van de 18e tot en met de gehele 19e eeuw.⁶⁵ Ze zijn gebruikt voor tijdelijke opslag en als schenkgerei voor water en melk.

Drie bloempotten, waaronder een conische bloempot met verdikte ronde rand en standvlak (r-blo-8, cat. 31) zijn gebruikt voor het houden van planten of kruiden.

Een beeldje van een hondje van Europees porselein (cat. 35) met oranje halsband stond waarschijnlijk als sierobject in huis.

Tenslotte is een kleine smeltkroes met bij de bodem een doorsnede van 4,5 cm en een blindmerk 5 op de bodem in gebruik geweest bij nijverheid (cat. 34), voor bijvoorbeeld het smelten van tin of lood. Deze smeltkroes van grof witbakkend aardewerk, enigszins gelijkend op proto-steengoed, is waarschijnlijk afkomstig uit Großalmerode (Duitsland), waar vanaf de 12^e eeuw tot op heden smeltkroezen zijn gemaakt.⁶⁶

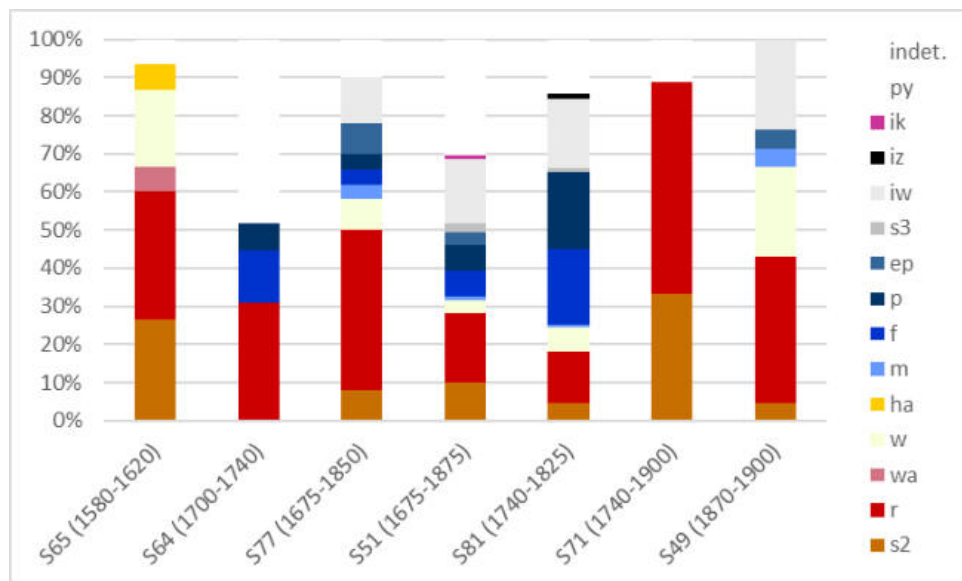
In tegenstelling tot de andere beerput ontbreekt rookgerei. Waarschijnlijk hangt dit samen met de late datering van de beerput, toen al gebruik werd gemaakt van houten pijpen.

6.5. Conclusie

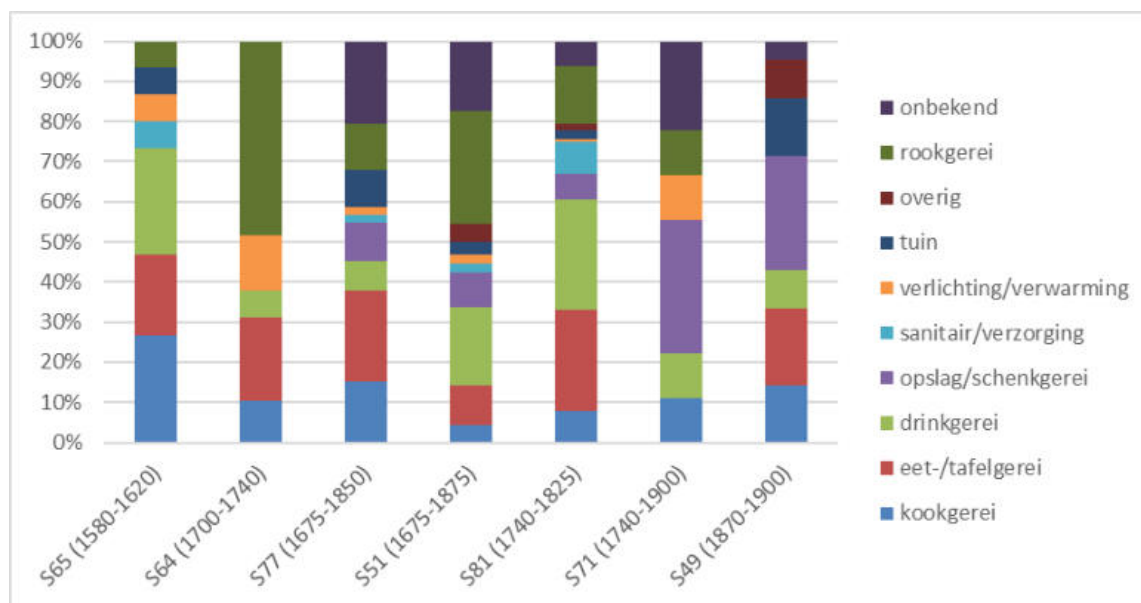
Aan de hand van het aardewerk van de opgraving kan worden geconcludeerd dat het onderzochte terrein vanaf de Late Middeleeuwen in gebruik was en vanaf circa 1600 werd bewoond. Veel aardewerk van het onderzoeksterrein is gevonden in één van de zeven beerputten (Figuur 17 en Figuur 18). Dit betreft doorsnee huishoudelijk afval. De beerputten vertonen globaal hetzelfde beeld, waarbij sprake is van kookgerei van roodbakkend en witbakkend aardewerk. Het eetgerei bestaat met name uit faience en industrieel wit aardewerk en in mindere mate roodbakkend aardewerk, witbakkend aardewerk, majolica en Chinees porselein. Onder het drinkgerei bevinden zich met name koppen en schotels van porselein en in mindere mate industrieel wit aardewerk en faience voor het drinken van thee of koffie. Ook zijn in de complexen met een datering in de late 17^e of eerste helft van de 18^e eeuw telkens enkele steengoed kannen aanwezig voor het drinken van bier. In de meeste beerputten is wel sprake van enkele objecten voor de opslag van water of sterke drank zoals kannen en flessen van steengoed en in mindere mate kannen van roodbakkend of witbakkend aardewerk voor de tijdelijke opslag van water of melk en potten voor de opslag van voedsel. Bijna in alle beerputten komen wel enkele roodbakkende testen voor verwarming en bloempotten voor tuinieren voor. Ook rookgerei in de vorm van kleipijpen is in de meeste beerputten aanwezig. Er lijkt nauwelijks sprake te zijn van luxe voorwerpen. Hoewel het moeilijk is om aan de hand van het aardewerk uitspraken te doen over de mate van welstand van de bewoners lijkt het te gaan om bewoners met een gemiddelde sociale status.

⁶⁵ Clevis 2007, 125. Van der Meulen & Smeele 2012, 183, 231-232. Thijssen 1991, 84 (cat. 126).

⁶⁶ Bartels 1999, 161-162.

Figuur 17: Vergelijking van de verhouding van de bakselgroepen van het aardewerk uit de beerputten, naar MAE.

Figuur 18: Vergelijking van de verhouding van de functiecategorieën van het aardewerk uit de beerputten, naar MAE.

7. Glas

Door: M.A. Tolboom (BAAC)

7.1. Inleiding

In dit hoofdstuk komt het glas aan bod. Het onderzoek naar het glas is gericht op het dateren van de sporen en structuren, zodat de algemene onderzoeksvragen naar de aard en de datering van de archeologische resten zijn te beantwoorden.⁶⁷ Om tot een datering te komen zijn per fragment of per groep fragmenten binnen een vondstnummer de vorm en kenmerkende elementen gedocumenteerd, op basis waarvan de datering is vast te stellen. Waar mogelijk is een typecode volgens het Deventer-systeem vastgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van de online catalogus.⁶⁸

Dit deelrapport behandelt als eerste enkele algemene zaken met betrekking tot de glasvondsten van de Rozenstraat. Vervolgens is het glas uit zeven contexten (beerputten) beschreven. De uitwerking van deze contexten is gericht op het beantwoorden van de onderzoeksvragen met betrekking tot het lokaliseren van specifieke activiteiten, de economische bestaansbasis, sociale stratificatie en sociale status van de bewoners. Enkele voorwerpen zijn opgenomen in de catalogus (bijlage 9). In hoofdstuk 16 wordt getracht de onderzoeksvragen te beantwoorden.

7.2. Algemene resultaten

In totaal zijn 483 fragmenten glas met een totaalgewicht van circa 12,5 kg gedetermineerd.⁶⁹ Het minimum aantal exemplaren bedraagt 71. Hiervan zijn drie voorwerpen compleet bewaard gebleven. Van zeven voorwerpen is het profiel gereconstrueerd. De rest is gefragmenteerd bewaard gebleven. Bijna al het glas vertoont in meer of mindere mate irisatie en bladdert af.

Het glas bestaat voornamelijk uit fragmenten van flessen, waaronder wijnflessen en (bolvormige) medicijnflesjes, en vensterglas. Daarnaast zijn fragmenten van enkele bekertjes, kannen, kelkglazen, lampen en roemers aangetroffen (Tabel 4). Een groot aantal fragmenten was dermate klein dat er geen vorm was te herleiden. Het glas is uitsluitend te dateren in de Nieuwe tijd vanaf 1600. Er is geen karakteristiek 16^e-eeuws glas gevonden. Een groot aantal glasvondsten is over een langere tijdsperiode te dateren, zoals vensterglas of kleine, bolvormige flesjes. Het jongste glas dateert uit de vroege 20^e eeuw.

vorm	n
beker	3
onbepaald	2
knobbelsbeker	1
fles	152
onbepaald	23
flacon	5
medicijnflesje	44
wijnfles	80
kan	3

⁶⁷ Kok & Moerman 2018.

⁶⁸ <https://www.deventersysteem.nl/>.

⁶⁹ Op basis van de determinatielijst.

kelkglas	18
kraal	1
lamp	10
onbepaald	6
trekglas	4
roemer	12
vensterglas	214
onbepaald	212
snijafval	2
onbekend	70
totaal	483

Tabel 4: Overzicht van de glasvondsten van de Rozenstraat (n=aantal fragmenten).

7.3. Het glas uit verschillende contexten

Het aardewerkonderzoek beschrijft zeven vondstcomplexen. Omdat in beerput S71 geen glas is gevonden, staat in dit hoofdstuk het glas uit zes contexten beschreven.

7.3.1. Beerput S65 (1580-1620)

Deze beerput bevatte enkel een randfragment van een cilindrische beker met een uitstaande mond (gl-bek). Aan de hand van dit fragment is geen type te herleiden.

7.3.2. Beerput S64 (1675-1740)

Uit de beerput zijn 54 stuks glas verzameld. Hierin zijn minimaal 25 exemplaren te herkennen, namelijk één beker, zeventien flessen en zeven kelkglazen. Er is geen vensterglas in deze beerput aangetroffen. Van de beker is alleen de bodem bewaard gebleven. De beker heeft een opgestoken bodem met een gladde voetrand. De aanzet naar het cilindrische lichaam is aanwezig, maar er is geen versiering zichtbaar. De beker dateert uit de 17^e of vroege 18^e eeuw.

De kelkglazen hebben een (bijna) archeologisch compleet profiel, waardoor meerdere typen zijn te onderscheiden. De kelkglazen staan op een voet met een omgeslagen rand en een stam met meerdere vormen, zoals een baluster en een of meerdere bolvormige geledingen (nodus). Het type met een holle, zeskantige baluster in de stam (gl-kel-6) is karakteristiek voor de eerste helft van de 17^e eeuw. De andere typen zijn minder vaak in beerputten teruggevonden. Vergelijkbare kelkglazen zijn in Amsterdam bekend uit de beerput van Ons' Lieve Heer op Solder.⁷⁰

Onder de grote hoeveelheid wijnflessen zijn in ieder geval twee typen te herkennen, namelijk een afgeplat bolvormig model (gl-fle-22) en een bolvormig model (gl-fle-25). Twee flessen, van elk type één, zijn bijna compleet bewaard gebleven. Van bijna alle overige exemplaren is het model te herkennen aan de aanzet van de bodemfragmenten naar het lichaam.

Op basis van het aardewerk is dit complex gedateerd in de periode 1675-1740. De looptijd van de glasvondsten past bij deze datering. De beker, de wijnflessen en kelkglazen die in de beerput zijn aangetroffen, zijn algemeen voorkomende gebruiksvoorwerpen en geven geen indicatie voor een luxe levensstandaard, hoewel juist het grote aantal wijnflessen en de variatie in kelkglasvormen wel opvallen. Grote hoeveelheden wijnflessen kunnen duiden op een zekere welstand. In Amsterdam is bijvoorbeeld een grote hoeveelheid wijnflessen teruggevonden in een rijke beerput aan de Herengracht 12.⁷¹ Uit

⁷⁰ Kottman 2017, 94.

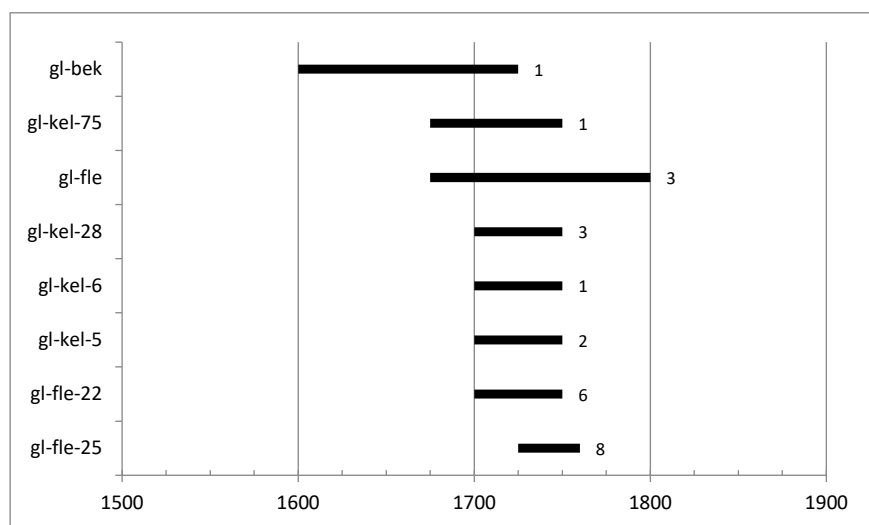
⁷¹ Gawronski & Jayasena 2013, 21-23.

Vleuten en Arnhem zijn complexen van huishoudens met een bovengemiddelde welstand bekend, waarin ook relatief veel wijnflessen zijn teruggevonden.⁷²

Voor de gebruikperiode van de beerput geldt dat vooral het aantal glazen voorwerpen en de variatie hierin, een indicatie kunnen zijn voor een rijk huishouden. In die zin kunnen de aanwezige kelkglazen in combinatie met de vele wijnflessen dus op een bovengemiddelde rijkdom wijzen.

type	cat.	MAE
gl-bek		1
gl-fle		3
gl-fle-22	9	6
gl-fle-25	10	8
gl-kel-5	11	2
gl-kel-6	12	1
gl-kel-28	13	3
gl-kel-75	14	1
totaal		25

Tabel 5: Tellijst van het glas uit beerput S64.

Figuur 19: Grafisch overzicht van de glasvondsten uit beerput S64.

7.3.3. Beerput S77 (1675-1850)

Uit de beerput zijn 52 stuks glas verzameld. Hierin zijn minimaal acht exemplaren te herkennen, namelijk drie flessen, een lamp, een roemer en drie waarvan de vorm niet was te herleiden (een beker of een kelkglas). Er zijn geen (archeologisch) complete exemplaren bewaard gebleven. 28 fragmenten glas zijn van vensterglas.

⁷² Kottman 2005, 82; Tolboom (2019, concept).

type	MAE
gl-	1
gl-bek/kel	2
gl-fle	2
gl-fle-11	1
gl-lam-1	1
gl-roe	1
totaal	8

Tabel 6: Tellijst van het glas uit beerput S77.

Het glas is gefragmenteerd bewaard gebleven, waardoor het nauwelijks mogelijk was een type vast te stellen. Het glas heeft net als het aardewerk een looptijd vanaf de late 17^e tot in de 19^e eeuw. De oudste vondsten bestaan uit een medicijnflesje en een roemer. Van het medicijnflesje is enkel de korte hals met iets wijd uitstaande mond (gl-fle-11, 1600-1800) bewaard gebleven. Van de roemer zijn alleen de rand van de cuppa en drie losse fragmenten van braamnoppen aangetroffen (1600-1800). Het jongste glas, een trekglas, maakte deel uit van een olielamp uit de 19^e eeuw (gl-lam-1). De wijnfles heeft een bolvormig of een cilindrisch lichaam (1700-1825).

Onder het vensterglas bevindt zich een lichtpaars fragment. Lange tijd, tot circa 1800, is vensterglas van lichtgroenig glas gemaakt. In de 18^e eeuw ontkleurde men vensterglas door mangaan toe te voegen aan het mengsel. Dit maakte een ruitje extra duur. Onder invloed van UV-straling kan dit vensterglas lichtpaars verkleuren. Op een gegeven moment zette men met opzet paarse ruiten in de vensters om het huis een beter aanzien te geven. Lichtpaarse ruitjes kunnen dus duiden op een bovengemiddeld inkomen van de bewoners van een huis, maar het kan ook gaan om mensen die zich graag wat rijker voordeden dan ze daadwerkelijk waren.⁷³

7.3.4. Beerput S51 (1675-1875)

Uit de beerput zijn 122 stuks glas verzameld. Hierin zijn minimaal negen exemplaren te herkennen, namelijk een beker, zes flessen, een kan en een fragment van een schaal of een lamp. Er zijn geen (archeologisch) complete exemplaren bewaard gebleven. 76 fragmenten glas zijn van vensterglas.

Van de beker, een knobbelbeker, is alleen een deel van de opgestoken bodem met de karakteristieke traanvormige versiering (gl-bek-12/13, 1600-1700) over. Het is niet bekend of dit exemplaar op een voetrand of op enkele noppen stond. Onder de flessen bevinden zich in ieder geval twee bolvormige medicijnflesjes en een wijnfles. De medicijnflesjes zijn te herkennen aan een wijd uitstaande (gl-fle-10, 1600-1800) en rondgesmolten (gl-fle-11, 1600-1800) lip. De wijnfles heeft een cilindrisch lichaam, maar een type is niet vast te stellen. De relatief smalle diameter van de fles geeft een datering in de 19^e eeuw. Van een kan is alleen een oor van kleurloos glas teruggevonden (1700-1900). De jongste vondsten bestaan uit twee vierkante flesjes van kleurloos glas en een fragment van een halfbolvormige schaal of lamp met geperste ribben en stippen. De schaal of lamp, en mogelijk ook de vierkante flesjes, is machinaal vervaardigd en dateert uit de periode rond 1900.

Het geheel aan glasvondsten geeft een ruime datering aan het vondstcomplex, net als het aardewerk. De jongste glasvondst doet vermoeden dat de looptijd van het complex iets langer doorloopt van 1875.

Het vensterglas is van lichtgroen, licht groenblauw en kleurloos glas. De fragmenten zijn 1 tot 1,5 mm dik. Vier fragmenten van gekleurd glas hebben een recht afgesneden zijde; twee fragmenten hebben een afgeknabbelde zijde. De gekleurde fragmenten dateren uit de periode vóór 1800. De kleurloze fragmenten zijn 19^e-eeuws.

⁷³ Hermans 2005, 3.

type	MAE
gl-bek-12/13	1
gl-fle	4
gl-fle-9	1
gl-fle-10	1
gl-kan	1
gl-sch/lam	1
totaal	9

Tabel 7: Tellijst van het glas uit beerput S51.

7.3.5. Beerput S81 (1740-1825)

Uit de beerput zijn 228 stuks glas verzameld. Hierin zijn minimaal 24 exemplaren te herkennen, namelijk veertien flessen, twee kannen, vijf kelkglazen, een kraal en een roemer. Van één voorwerp is de vorm niet vast te stellen. Zes voorwerpen zijn (archeologisch) compleet bewaard gebleven. 106 fragmenten glas zijn van vensterglas. Ook is er een kraal gevonden.

Onder de groep flessen bevinden zich bolvormige medicijnflesjes (gl-fle 9 en 10, 1600-1800), wijnflessen (gl-fle-77 en 128) en flacons (gl-fle-58 en 86). Onder de niet nader bepaalde flessen bevinden zich nog drie medicijnflesjes en drie wijnflessen. De bolvormige medicijnflesjes hebben een ruime datering in de 17^e en 18^e eeuw. De wijnflessen dateren uit de 18^e en de eerste helft van de 19^e eeuw. Een wijnfles is compleet bewaard gebleven. Deze fles heeft een halfbolvormig lichaam met de grootste breedte aan de basis (gl-fle-128). Dit exemplaar is met zijn hoogte van 11,3 cm erg klein uitgevoerd. Van de flacons is de in groen glas uitgevoerde buidelvormige variant (gl-fle-86) ouder dan de in kleurloos glas uitgevoerde, ronde variant (gl-fle-58).

Een kan is compleet bewaard gebleven. Deze eenvoudig uitgevoerde kan is van kleurloos glas, staat op een standvoet en heeft een druppelvormig lichaam (gl-kan-10). Bij het onderzoek van Ons' Lieve Heer op Solder is een zelfde, maar met facetten versierde, kan gevonden.⁷⁴ Van een andere kan is bij de Rozenstraat alleen een eenvoudig oor overgebleven.

Onder de kelkglazen bevinden twee varianten uit de eerste helft van de 18^e eeuw en drie varianten uit de late 18^e en (vroeg) 19^e eeuw. Van de roemer is alleen de schacht met twee rijen van vier braamnoppen, de aanzet naar een gesponnen draadvoet, een gekerfde glasdraad onder de cuppa en de aanzet naar de bolvormige (?) cuppa bewaard gebleven.

Het niet nader te determineren voorwerp heeft een halfbolvorm en is versierd met geperste ribben en stippels. Het is het jongste fragment uit de beerput en dateert uit de periode rond 1900.

De kogelronde kraal is gemaakt van kleurloos glas en is volledig versierd met kleine facetten (Figuur 21). De kraal heeft een lengte van 1,2 cm; de diameter bedraagt 1,4 cm. De kraal oogt dof en is geïriseerd. De kraal zal deel hebben uitgemaakt van een kralensnoer. De rand bij de opening is onder invloed van de draad verweerd (slijtage).

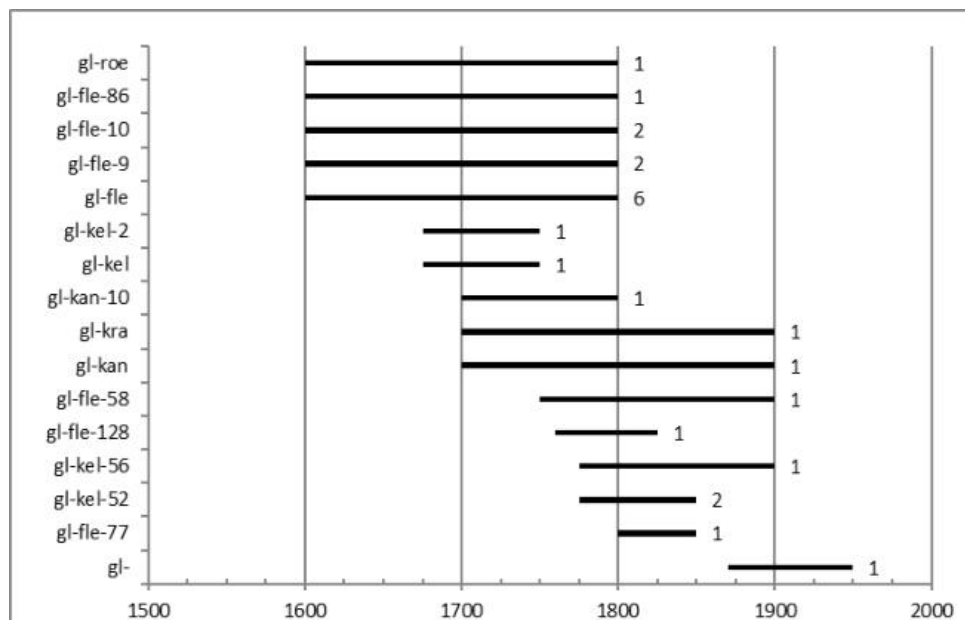
Twee fragmenten vensterglas zijn mogelijk als snijafval (op maat snijden van een ruitje) te interpreteren. Beide stukken zijn rechthoekig van vorm met een breedte van 2,1 cm. De twee parallelle zijden zijn recht afgesneden.

De datering van dit complex ligt op basis van het aardewerk in de periode 1740-1825. De datering van het glas, behalve het jongste voorwerp, sluit hier goed bij aan.

⁷⁴ Kottman 2017, 97, cat. 511.

type	cat.	MAE
gl-		1
gl-fle		6
gl-fle-9		2
gl-fle-10		2
gl-fle-58	34	1
gl-fle-77	35	1
gl-fle-86		1
gl-fle-128	36	1
gl-kan		1
gl-kan-10	37	1
gl-kel		1
gl-kel-2	38	1
gl-kel-52	39	2
gl-kel-56		1
gl-kra		1
gl-roe		1
totaal		24

Tabel 8: Telling van het glas uit beerput S81.

Figuur 20: Grafisch overzicht van de glasvondsten uit beerput S81.

Figuur 21: Kraal uit beerput S81.

7.3.6. Waterkelder S16 (1800-1825)

In de waterkelder is alleen een bodemfragment, met pontilmerk, van kleurloos glas aangetroffen. Het fragment is van een beker of fles afkomstig en is niet nader te dateren dan 1600-1850.

7.3.7. Beerput S49 (1870-1900)

Uit deze beerput zijn negen fragmenten glas afkomstig. Zes fragmenten zijn van een lamp of olielamp van opaakwit glas (1850-1950), een wandfragment is van een cilindrische fles (geen medicijnfles) van licht blauwgroen glas (1850-1950) en een omgeslagen rand of mond is van een fles of een pot (1800-1950).

7.4. Conclusie

Het onderzoeksgebied ligt in het stedelijk gebied dat met de Derde Uitleg in 1613 bij de stad werd getrokken. In de 16^e eeuw was hier al een illegale voorstad. Glasvondsten uit deze periode zijn niet aangetroffen. Het oudste glas dateert uit de 17^e eeuw; het jongste glas uit de periode rond 1900.

De vondsten uit enkele beerputten en een waterkelder geven inzicht in de economische bestaansbasis en de sociale status van de bewoners. Het algemene beeld van de bewoners van de Jordaan is dat zij behoren tot de lagere middenklasse en alledaagse gebruiksvoorwerpen van aardewerk en glas tot hun beschikking hadden. Er was geen sprake van een luxe levensstijl.⁷⁵ De bewoners hadden een modaal inkomen, waarbij ze wel voldoende financiële middelen hadden om hun inventaris af en toe aan te vullen met niet-alledaagse en iets luxere voorwerpen. Dit laatste is vastgesteld bij onderzoek aan de Rozenstraat RO22; een fleskaraf uit beerput 1 en drie vleugelglazen uit beerput 3 hebben vanwege hun bijzondere uitvoering een toegevoegde waarde.

Voor het glas van onderhavig onderzoek is hetzelfde beeld vast te stellen. De bewoners hadden alledaags glaswerk tot hun beschikking. Er is geen luxe gebruiksglas teruggevonden, dat kan wijzen op een luxe levensstijl. De inhoud van beerput S64 valt op vanwege de grote hoeveelheid wijnflessen en de variatie in kelkglasvormen. Een grote hoeveelheid wijnflessen en de variatie in kelkglasvormen kunnen duiden op een luxe levensstijl.

Specifieke activiteiten zijn op basis van de glasvondsten op deze locatie niet te duiden, behalve twee fragmenten vensterglas die mogelijk als snijafval zijn te interpreteren (beerput S81).

⁷⁵ Gawronski e.a. 2010, 29, 47 (RO21); Gawronski & Veerkamp 2010, 15 (RO23); Gawronski & Veerkamp 2011, 38-39, 44, 57-59 (RO22).

8. Keramisch bouw materiaal

Door: M.C. van Dam

8.1. Inleiding

Tijdens de opgraving zijn in totaal 316 vondsten meegenomen die behoren tot het keramisch bouw materiaal. In bijlage 11 van dit rapport is de determinatietabel weergegeven. De vondsten zijn afkomstig uit vloeren, funderingen, putten, kelders en beerputvulling. Deze vondstcategorie is onder te verdelen in de volgende subcategorieën:

Categorie	Aantal
Baksteen	64
Dakpan	6
Gresbuis	1
Pleisterpakket	7
Stucwerk	2
Trasbrok	4
Vloertegel	26
Wandtegels	157
Onduidelijk: baksteen?	47
Onduidelijk: buisje?	1
Onduidelijk: dakpan?	1
Totaal	317

Tabel 9: De verschillende subcategorieën bouw materiaal en het aantal.

Van het verzamelde materiaal waren 138 stuks te klein of te onbeduidend om gedetermineerd te worden (Tabel 10). Deze vondsten worden hier verder niet besproken vanwege de zeer geringe informatiewaarde.

Categorie	Aantal
Baksteen	3
Onduidelijk: baksteen?	47
Onduidelijk: buisje?	1
Onduidelijk: dakpan?	1
Pleisterpakket	7
Trasbrok	4
Vloertegel	5
Wandtegels	70
Totaal	138

Tabel 10: Niet gedetermineerd keramisch bouw materiaal.

8.2. Baksteen

In totaal werden 55 complete bakstenen, en 9 (kleine) fragmenten verzameld. Handgevormde bakstenen vormen in deze categorie de meerderheid: 54 bakstenen. Twee baksteenvondsten zijn machinaal gevormd en bestaan uit het kleine fragment en een compleet exemplaar. Het fragment was afkomstig van een holle baksteen. De machinale baksteenvondsten dateren uit de twintigste eeuw.

De handgevormde bakstenen dateren uit de tijdspanne tussen de 17^e en de 19^e eeuw. De kleinste baksteen (vnr. 53) heeft het formaat 14 x 5,5 x 4 cm, en is geelbakkend (hard), de grootste meet 22,5 x 11 x 4 cm en is rozebakkend (matig hard).

Twee stenen (n=2) hebben het formaat 17 x 8/8,5 x 3,5/4 cm. en zijn geel en roze van kleur. De gele baksteen is hard gebakken, de roze baksteen is relatief gezien iets zachter.

Het grootste aantal (n=30) heeft het veelvoorkomende formaat van 18/19 x 7,5/9 x 3,5/4 cm. Twee verzamelde bakstenen (vnr. 92, beide geel baksel en hard) zijn verzameld uit een opbouw van een waterput. Deze waren door de metselaar in vorm bijgekapt om een goede ronding van de put te bewerkstelligen. De kleurschakering van de bakstenen in deze reeks loopt van roze tot paars. Het roze baksel is relatief zacht, ten opzichte van het harde paarse baksel.

Interessant binnen de range verzamelde bakstenen zijn de twee klezoren (vnr. 3). Deze bakstenen, die een kwart streklengte hebben, werden op maat gekapt en toegepast op de gevelhoeken of dagkanten als hoekoplossing in het muurwerk. Een tweede interessante baksteenvondst betreft een baksteen met trasresten en aankoesel met daarin glas, knopen (20^e eeuw) en een koperen muntje. Deze steen werd verzameld uit een goot.

Van de handgevormde bakstenen waren er 19 voorzien van een verzonken rand. Bij nog eens 9 bakstenen werd een verzonken rand vermoed, maar kon dit niet met zekerheid worden vastgesteld, onder meer door de aanwezigheid van kalk- of trasresten. Een verzonken rand ontstond door het tijdsverloop tussen het vormen (het vullen van de vormbak met klei) en het lossen (klei wordt uit de bak gehaald waarna de nog ongebakken kleisteen (vormeling) op het droogveld werd gezet). Door het tijdsverloop kon bij het lossen zuiging van de vormbak optreden, waardoor de randen van de vormeling omhoog trokken. Deze werd dan vaak met de vormbak weer naar beneden geduwd en zo ontstond de kenmerkende tekening van de verzonken randen. Pas bij de ontwikkeling van de meersteens vormbakken, onder invloed van de machinalisatie van het productieproces in de negentiende eeuw, verdwijnen de randen omdat er dan weinig tijd meer zit tussen het vormen en het lossen.

8.3. Wandtegels

Van de 157 vondsten uit deze categorie zijn er slechts 7 (vrijwel) compleet: vnrs. 20, 121 en 126. De overige vondsten betreffen fragmenten. Hiervan zijn 70 dusdanig klein dat er geen sprake is van enige informatiewaarde. Omdat geen van de wandtegels in situ is aangetroffen, en op basis van deze wandtegels dus geen uitspraken kunnen worden gedaan over de relatie van de tegels met de gebouwen die in het plangebied hebben gestaan (ruimte-indeling of -afwerking), wordt deze vondstcategorie in hoofdlijnen behandeld. Hiervoor wordt geput uit de range *compleet* en *fragment*. De categorieën *fragment*, *klein* of *fragment*, *zeer klein* worden buiten beschouwing gelaten.

Het grootste aantal tegels (n=41) dagtekent uit de tijdspanne tussen de 17^e en de 20^e eeuw. Het merendeel dateert uit de periode tussen de 17^e en de 18^e eeuw (n=20). De 7 (vrijwel) complete tegels betreffen 17^e-eeuwse, gepolychromeerde tegels (n=5; bloempot in kwadrant⁷⁶) en twee 18^e-eeuwse *witjes*, wandtegels van geelwit aardewerk zonder (hoek)decor. Twee witjes zijn voorzien van zichtbare putjes op de hoeken. Deze houden verband met de spijkertjes in het plankje waarop de kleiplak op maat werd gesneden. De spijkertjes moesten voorkomen dat de kleiplak door het snijden vervormde.

In de reeks *fragmenten* zijn 7 tegels voorzien van een hoekdecor: ossekop (n=4), spinnetje (n=2) en lelie (n=1). Van de overige fragmenten ontbraken de hoeken. De centrale decors zijn, voor zover analyseerbaar, divers. Het grootste aantal (n=14) is voorzien van een centraal decor met een floraal motief: een bloempot (n=12) of tulp (n=2). Voorts zijn er fragmenten van landschapstegels (n=2) en kinderspelen (n=1). Karakteristiek zijn de fragmenten van tegels met een gevamd, paarsbruin dessin (n=4, vnr. 135).

⁷⁶ Vgl. Pluis 1998; A05.08.05.

8.4. Plavuizen

Van deze vondstcategorie zijn 26 stuks verzameld waarvan het merendeel (n=17) complete tegels. De fragmenten worden niet behandeld vanwege de geringe informatiewaarde. De complete tegels dateren uit de tijdspanne tussen de 17^e en de 19^e eeuw en zijn op twee na van roodbakkerd aardewerk. De twee overige zijn gesmoord en geelwit aardewerk. In de reeks zijn 16 stuks voorzien van een glazuurlaag: oranje (n=10) en groen (n=6). In deze reeks zijn 11 vondsten complete tegels met 6 verschillende afmetingen: 11,5 x 11,5 x 2,5 cm (n=2); 13 x 13 x 2,5 cm (n=2); 14 x 14 x 2 cm (n=1); 15 x 15 x 2 cm (n=2); 15 x 15 x 2,5 cm (n=2); 15,5 x 15,5 x 2,5 cm (n=2). Bij 4 tegels zijn putjes op de hoeken aangetroffen, 5 tegels hadden een tapse vorm. Deze vorm maakte het mogelijk om een hygiënische vloer te leggen, met een minimale voeg.

8.5. Dakbedekking

Er werden 6 fragmenten van dakpannen verzameld, waarvan 4 zeer kleine. Deze worden vanwege de geringe informatiewaarde niet behandeld. De twee grotere fragmenten zijn beide roodbakkerd en 10-15 mm dik. Over het dakpantype kan niets worden gezegd, daarvoor zijn deze fragmenten te klein. De periode waarin de dakpannen werden vervaardigd valt tussen de 17^e en 19^e eeuw.

8.6. Conclusie

Het verzamelde keramische bouw materiaal omvat de tijdspanne tussen de 17^e en de 20^e eeuw. In het algemeen kan worden gesteld dat het verzamelde vondstmateriaal een globale doorsnede geeft en past binnen het algemene beeld dat we hebben over de ontwikkeling van bouwmaterialen.

9. Metaal

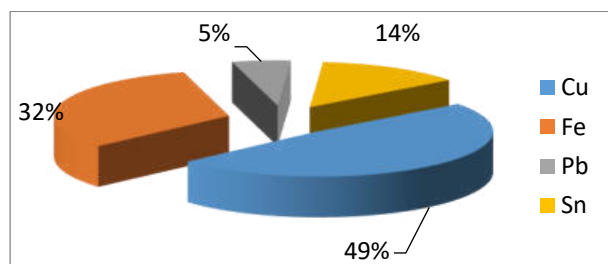
Door: M. Hendriksen (Archeometaal)

9.1. Inleiding

Tijdens het archeologisch onderzoek aan de Rozenstraat zijn de nodige metalen voorwerpen en enkele metaalslakken verzameld. De resultaten uit dit onderzoek naar de metaalvondsten kunnen worden gebruikt voor de beantwoording van onderzoeksvragen.

9.2. Resultaten

In totaal zijn 37 metalen voorwerpen gevonden die gedateerd kunnen worden in de 18de en 19de eeuw. De vondsten zijn macroscopisch bekeken en konden allen worden gedetermineerd. Ook de metaalsoort waaruit een voorwerp is vervaardigd is op basis van uiterlijke kenmerken vastgesteld. Bij de metaalsoort koper is geen onderscheid in legering gemaakt omdat dit optisch niet kan worden vastgesteld. In die gevallen is gekozen voor de meest gangbare metaalsoort. De percentages van de te onderscheiden metaalsoorten staan weergegeven in Figuur 22.

Figuur 22: Aantallen per metaalsoort.

Vrijwel alle voorwerpen zijn aangetast door corrosie of bedekt met aangekoekt bodemmateriaal. De mate hiervan is afhankelijk van de metaalsoort, bodemgesteldheid of de verblijfsduur van het object in de bodem. Door deze corrosie of bedekking zijn details slecht of soms helemaal niet meer zichtbaar. In die specifieke gevallen kan het reinigen uitkomst bieden. In totaal zijn 22 vondsten geselecteerd voor conservering, analyse en beschrijving (Bijlage 12 en Bijlage 13). Deze geselecteerde vondsten worden in deze paragraaf beschreven.

9.3. Beschrijving

9.3.1. Kledingaccessoires

Drie vondsten kunnen worden toegewezen aan de functiegroep kledingaccessoires. Het gaat om een messing gesp, een knoop en een haak met oog sluiting. De gesp bestaat uit een ovalen beugel met daarin een secundaire haakbeugel met een driedelige angel (Figuur 23: vondstnummer 122 S81). In dit geval is het haakgedeelte afgebroken waardoor de gesp niet meer gebruikt kon worden. De gesp is mogelijk gebruikt voor het sluiten van een kniebroek of culotte die door mannen in combinatie met kousen werd gedragen in de late 18^e en vroege 19^e eeuw.⁷⁷

De knoop is uit een dun plaatje gestanst en toont een floraal motief met een centrale zesster. Aan de achterkant zat een gedraaid schijfje hout met daarin een ijzeren bevestigingssoog (Figuur 23: vondstnummer 124 S81). Het schijfje werd met een beetje hars in de buitenrand van de messing

⁷⁷ Whitehead 2003, 112, No. 719. Bernard & Lachaux 2005, 41.

voorkant geklemd. Vergelijkbare knopen zijn ook gevonden tijdens het onderzoek Noord-Zuidlijn Amsterdam en worden gedateerd in de periode 1750-1825.⁷⁸

De haak en oog sluiting zijn gemaakt uit een draadje (Figuur 23: vondstnummer 72 S52). Zowel de haak als het oog kon door middel van twee oogjes aan een kledingstuk worden vastgenaaid. Deze methode van sluiten gaat al terug tot de 15^e eeuw en wordt ook heden ten dage nog gebruikt. De haakjes uit dit onderzoek kunnen zijn gebruikt op losse kragen of voor het sluiten van onderkleding, bijvoorbeeld een korset.

Figuur 23: Van links naar rechts: vondstnummer 122; vondstnummer 124; vondstnummer 72.

9.3.2. Nijverheid en gereedschap

Zes messing spelden variëren in lengte van 17mm tot 50mm (Figuur 30; vondstnummers 72 S51-74 S64-122 S81-126 S81). De spelden zijn gemaakt uit een staafje en hebben een secundaire knop die bestaat uit enkele windingen van dun draad. Dit speldtype komt voor vanaf de 14^e eeuw en wordt in de loop van de 18^e eeuw vervangen door de machinaal geperste, messing of ijzeren speld met platte knop.⁷⁹ Vanaf de tweede helft van de 19^e eeuw worden spelden alleen nog van ijzer vervaardigd.

9.3.3. Voeding

Een mes en een lepel maken deel uit van de functiegroep voeding. Het mes bestaat uit een 22 cm lang lemme met een heftbeschermer en lange angel (Figuur 24: vondstnummer 28 S16). Het in doorsnede ronde houten heft zit over de angel geschoven en is waarschijnlijk vastgezet met hars. Het mes kan op basis van type dateren in de 19^e of begin 20ste eeuw. De lepel is uit tin gegoten en kan op basis van de grootte als theelepels worden getypeerd (Figuur 24: vondstnummer 119 S81). Het uiteinde van het platte steeluiteinde is afgebroken en ontbreekt. De bak is spitsovaal waardoor de lepel te dateren is in de eerste helft van de 19^e eeuw. In de achterkant van de steel is van het ingeslagen fabrieksmerk alleen een kapitale letter S zichtbaar.

Figuur 24: Vondstnummer 28 (links); Vondstnummer 119 (midden voorzijde en links detail merk op keerzijde).

Een armenloodje is uitgegeven door de Waalse Gemeente en gaf recht op een gratis avondmaal (vondstnummer 72 S51). Op de voorzijde staat een gevleugelde arm afgebeeld die een behoeftige de hand drukt rustend op een anker. Daarboven het alziende oog van God en het zinnebeeld van de koophandel. Onder beide handen staat het jaartal 1586 dat refereert aan het moment dat de in

⁷⁸ Gawronski en Kranendonk 2018, 10.15.14.

⁷⁹ Baart 1977, 133, 135 afb. 122-122.

Amsterdam verblijvende Walen hun intrek deden in het Paulusbroederklooster.⁸⁰ Op de keerzijde staat het ongekroonde stadswapen binnen een parelrand en cirkel. Van dit model Waalse Gemeente armenloodjes zijn vijf verschillende modellen bekend die gebruikt zijn in de 17^e en 18^e eeuw.⁸¹

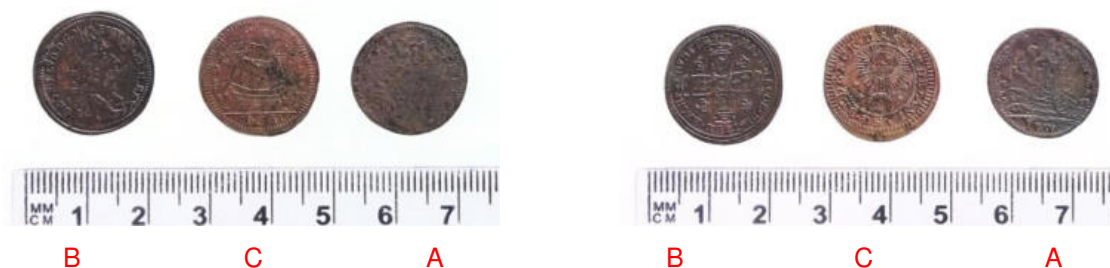
Een bodemfragment van een gietijzeren kookpot is voorzien van drie pootjes (vondstnummer 137). In de loop van de 17^e eeuw worden bronzen en messing kookpotten vervangen door gietijzeren exemplaren die tot ver in de 19^e eeuw zijn gebruikt.⁸² Door de komst van fornuizen en stalen geëmailleerde pannen verdwijnen gietijzeren kookpotten langzaam maar zeker gedurende de tweede helft van de 19^e eeuw uit de keukeninventaris.⁸³

9.3.4. Verzorging

Van tin gegoten is een conische schacht die waarschijnlijk deel heeft uitgemaakt van een scheerkwast (vondstnummer 122 S81). In de schacht zit schroefdraad zodat het op een houten of benen handvat gedraaid kon worden. Ook zijn resten van dik haar bewaard gebleven.

9.3.5. Ontspanning

Zes voorwerpen zijn in te delen in de groep ontspanning en bestaan uit penningen en miniatuur speelgoed. De drie messing penningen zijn gemaakt in Neurenberg door verschillende makers. Ondanks dat ze bedoeld zijn als rekenpenning werden de penningen vooral verzameld door alle lagen van de bevolking, of werden ze als speelmunt gebruikt. De penningen zijn doorgaans fraai gemaakt en tonen veelal de vorst van een Europees vorstenhuis. De penningen uit dit onderzoek komen uit één dezelfde context (Figuur 25: vondstnummer 72 S51). De oudste penning toont het portret van de Franse koning Lodewijk XV en is vervaardigd door Johan Friedrich Weidinger in de periode 1710-1765 (A). Gemaakt door Johann Jacob Dietzel die werkzaam was tussen 1711 en 1748 is een penning met daarop afgebeeld de Engelse koning Georg I (B).⁸⁴ Het derde exemplaar is gemaakt door Johan Adam Vogel tussen 1737 en 1760.⁸⁵ De tekst op deze penning luidt: Durch Gluck Und Breis, Anfang Bedenckt Das Ende.

Figuur 25: Vondstnummer 72, rekenpenningen.

De drie miniaturen zijn van tin gegoten en betreffen een schoteltje en twee horloges. De miniatuur schotel zal bedoeld zijn geweest voor een meisje terwijl de horloges zijn gemaakt als speelgoed voor jongens. Het schoteltje heeft een diameter van ca. 80mm en is uitgevoerd met een standring (Figuur 26: vondstnummer 122 S81). De standring en afmeting wijzen op een miniatuur uit de late 18^e of eerste helft 19^e eeuw.⁸⁶ In de bodem is een roosmerk geslagen met daarin de initialen H.W zodat de maker

⁸⁰ <https://dewaalsekerk.nl/>

⁸¹ Pelsdonk 2003, 169, 010-015. <http://loodjes.nl/Lutherse%20loodjes/Kerkelijke%20loodjes.html>

⁸² Hasselt, Lenting en van Westing 1993, 442-443.

⁸³ Glerum 1987, 184-185.

⁸⁴ Mitchiner 1875.

⁸⁵ Mitchiner 1913a.

⁸⁶ Gawronski en Kranendonk 2018, 9.28.21.

van dit stuk achterhaald kan worden. Het gaat om de Amsterdamse tinnegieter Hendrik Weltman die werkzaam was vanaf 1785.⁸⁷

Figuur 26: Vondstnummer 122, miniatuur schotel.

De beide horloges zijn zak- of koetshorloges en zijn iets kleiner uitgevoerd dan een echt exemplaar. Een van de horloges is op de wijzerplaat na compleet en heeft een diameter van 45mm (Figuur 27: vondstnummer 124 S81). Aan de bovenkant zit een rond oogje zodat het ook gedragen kon worden. Van het andere horloge is alleen de voorkant gevonden met daarop een wijzerplaat uitgevoerd in Romeinse cijfers (Figuur 27: vondstnummer 122 S81). Aan de binnenzijde is schroefdraad aangebracht zodat de boven- en onderkant op elkaar gedraaid kon worden. Ook is het met een diameter van 33mm een stuk kleiner dan het andere horloge. Het horloge zonder wijzerplaat toont overeenkomsten met horloges die gevonden zijn in Londen met daarin de naam Hux Londen en gedateerd worden in de periode 1700-1750.⁸⁸ Ook is dit horloge, maar vermoedelijk ook het andere exemplaar, voorzien van een mechaniek dat doormiddel van een sleuteltje in beweging kon worden gebracht. Hierdoor ging het wijzertje draaien waarbij er zelfs een tiktak geluid gehoord kon worden (Figuur 28).⁸⁹ Van het ijzeren mechaniek zijn alleen nog enkele roestbrokjes overgebleven.

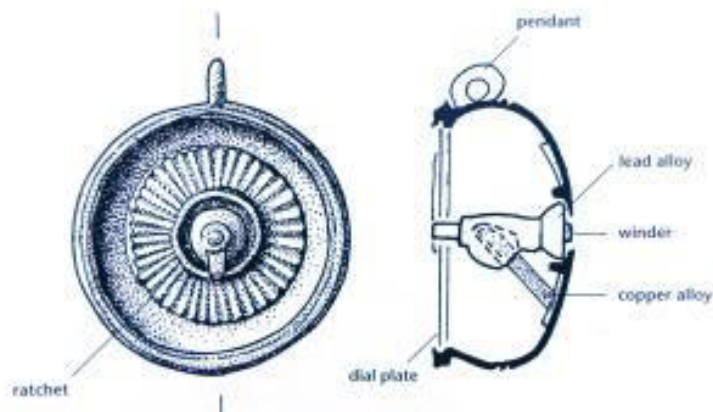

Figuur 27: van links naar rechts: vondstnummer 124; vondstnummer 124; vondstnummer 122.

⁸⁷ Dubbe 2009, merk 3177.

⁸⁸ Forsyth & Egan 2005, type 8, design 1, 12.43.

⁸⁹ Forsyth and Egan 2005, 345.

Figuur 28: Afbeelding uit Forsyth and Egan 2005 over de werking van het mechanisme.

9.3.6. Vervoer

Van messing is een gegoten ronde bel met een diameter van 37mm (vondstnummer 122 S81) gemaakt. In de bel is met een slagcijfer de letter D ingeslagen dat staat voor een bepaald type of klank. Dit model bel komt voor in de 18^e en 19^e eeuw en wordt kogelbel genoemd. Een ijzeren balletje in de bel moet voor het geluid zorgen dat via de opening gehoord kon worden. Aan de bovenkant zit een rond oog waarmee de bel bevestigd kon worden aan het paardentuig.

Figuur 29: Vondstnummer 122, messing kogelbel.

9.3.7. Metaalslakken en overig

Twee gegoten messing ringen hebben een diameter van 12 mm en 26mm en dateren uit de 18^e of 19^e eeuw (Figuur 30: vondstnummer 72 S51-126 S81). Omdat de ringen voor veel doeleinden gebruikt konden worden zijn ze niet nader te specificeren. Een gegoten iets bolle schijf is gebruikt als verzwaring of als gewicht (vondstnummer 122 S81).

Figuur 30: Vondstnummer 72, speld en ring.

De stukjes metaalslak bleken bij analyse geen resten van ijzerproductie te zijn, maar slakken die gevormd zijn in een oven of kachel. In het slakmateriaal zijn fragmenten steenkool zichtbaar, die wijzen op een datering van het materiaal in de 19^e eeuw.

10. Dierlijk botmateriaal en schelp

Door: Y. Meijer

10.1. Inleiding

In het evaluatierapport is voorgesteld om de uitwerking van het vondstmateriaal en monsters gefaseerd te laten verlopen. Allereerst werden de vondstcategorieën aardewerk, pijpjarde, glas, metaal en bouwmetaal door de specialisten geanalyseerd. Op basis van de resultaten is besloten om alleen beerput S81 verder uit te werken. In dit hoofdstuk wordt daarom alleen het botmateriaal en schelp van de beerput S81 besproken (vnrs. 122-126). In Bijlage 14 is de determinatielijst toegevoegd. Hierin zijn in totaal 1148 stuks met een totaal gewicht van 2 kg opgenomen. Het aantal botfragmenten wijkt af van het aantal botfragmenten uit de splitslijst, doordat er een groot aantal visresten zijn aangetroffen die in de evaluatiefase vluchtig zijn geteld. Tijdens het determineren is elk element geteld en gewogen.

De conservering van het materiaal is goed, maar de fragmentatiegraad was (voornamelijk voor de botten van zoogdieren) hoog. Hierdoor kon voor slechts 49% van het materiaal een soort bepaald worden. De overige botten (n=586) zijn in categorieën geplaatst, zoals bijvoorbeeld 'groot zoogdier', 'middelgroot zoogdier', vogel en vis (Tabel 11). Het valt op dat het aantal visbotten zo groot is. Dit komt onder andere doordat de inhoud van de beerput is gezeefd. Verder valt op dat het aantal botten van rund erg laag is. De hoge fragmentatiegraad heeft er voor gezorgd dat een deel van de runderbotten niet meer op soort gedetermineerd kunnen worden, waardoor deze zijn ondergebracht in de categorie 'groot zoogdier'.

Soort	Aantal
Platvis (Pleuronectiformes)	159
Kabeljauw (Gades morhua)	118
Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	95
Kabeljauw/schelvis	11
Snoek (Essox lucius)	27
Baars (Perca fluviatilis)	25
Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	21
Eend (Anas sp.)	18
Haas/konijn	16
Kip (Gallus gallus domesticus)	16
Haring (Clupea harengus)	14
Varken (Sus scrofa domesticus)	9
Duif (Columbidae)	7
Oester (Ostrea edulis)	6
Rund (Bos taurus)	4
Knaagdier	3
Kuifeend (Aythya fuligula)	3
Paling (Anguilla anguilla)	3
Hond (Canis familiaris)	1
Houtsnip (Scolopax rusticola)	1
Krakeend (Anas strepera)	1
Mossel (Mytilus edulis)	1
Schol (Pleuronectes platessa)	1
Zalmachtige?	1
Zeelt (Tinca tinca)	1
Vis	278
Groot zoogdier	104
Middelgroot zoogdier	85
Vogel	77
Zoogdier	34
Klein zoogdier	8

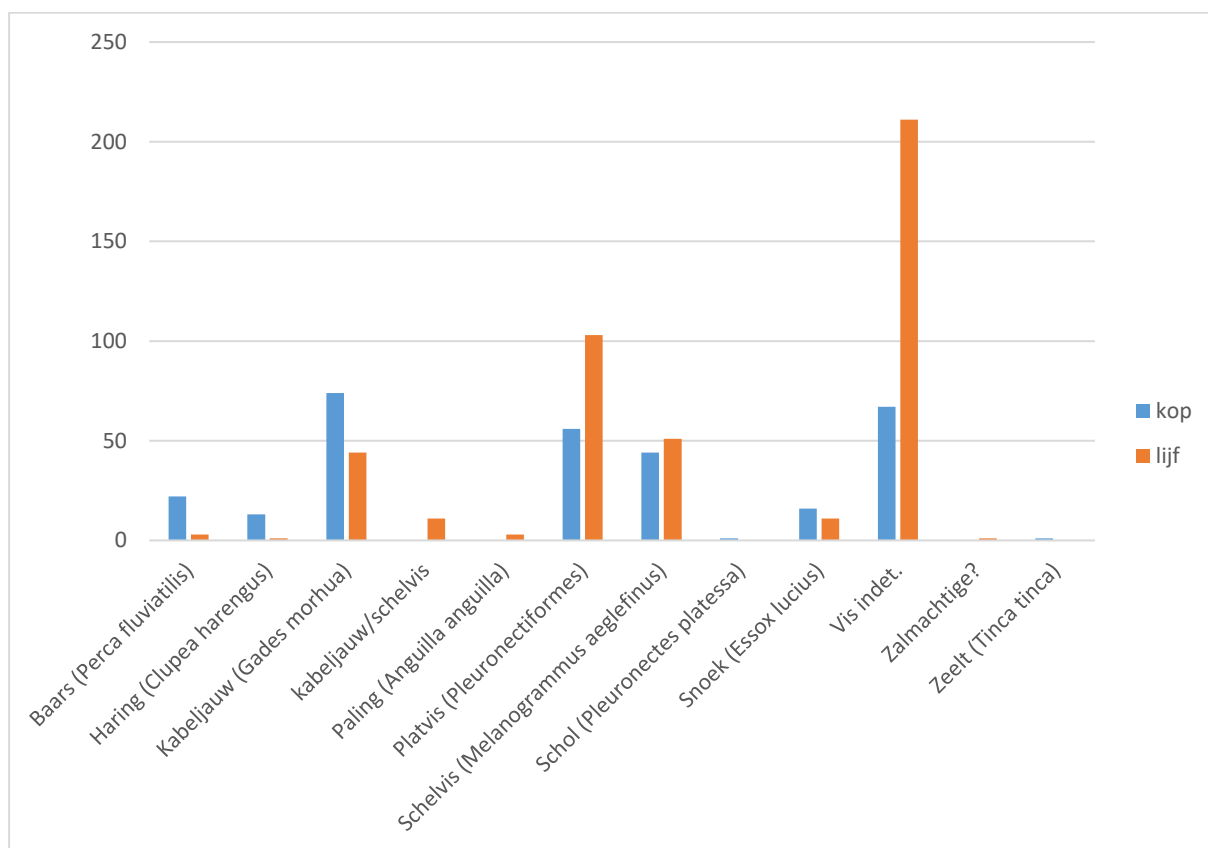
Totaal	1148
---------------	-------------

Tabel 11: Overzicht van de aangetroffen bot- en schelpfragmenten per soort.

10.2. Vis

Zoals hierboven al werd genoemd is het aantal visbotten ten opzichte van het aantal botten van zoogdieren erg hoog (n=733). Dit komt deels doordat de inhoud van beerput S81 is gezeefd, maar ook doordat men vermoedelijk meer vis dan bijvoorbeeld rund- of varkensvlees heeft gegeten.

Met behulp van de referentiecollectie van de RCE konden negen verschillende vissoorten geïdentificeerd worden. Het gaat daarbij zowel om zeevissen, zoals kabeljauw, schelvis en haring, als om zoetwatervissen. In Figuur 31 is het aandeel fragmenten uit de kop en uit het lijf (wervels) inzichtelijk gemaakt. Zeevis, zoals kabeljauw en schelvis, werd meestal op zee al gekaakt en gezouten en vervolgens verhandeld als stokvis. Hierdoor ontbreken meestal de elementen uit de kop, wat een aanwijzing is dat de vis niet vers is verhandeld, maar gedroogd. Dat er in beerput S81 ook elementen uit de kop zijn aangetroffen, is een aanwijzing dat de vis vers is aangekocht. Bij de overige vissoorten is met name het aantal fragmenten uit de kop goed vertegenwoordigd. Dit komt voornamelijk doordat de elementen uit de kop beter op soort te determineren zijn. In de categorie 'vis indet.' is hierdoor het aantal wervels oververtegenwoordigd. De aangetroffen vissoorten zijn geschikt voor consumptie waardoor deze resten als consumptieafval kunnen worden gezien.

Figuur 31: Overzicht van de verhouding tussen elementen uit de kop en uit het lijf van de vis.

10.3. Zoogdier

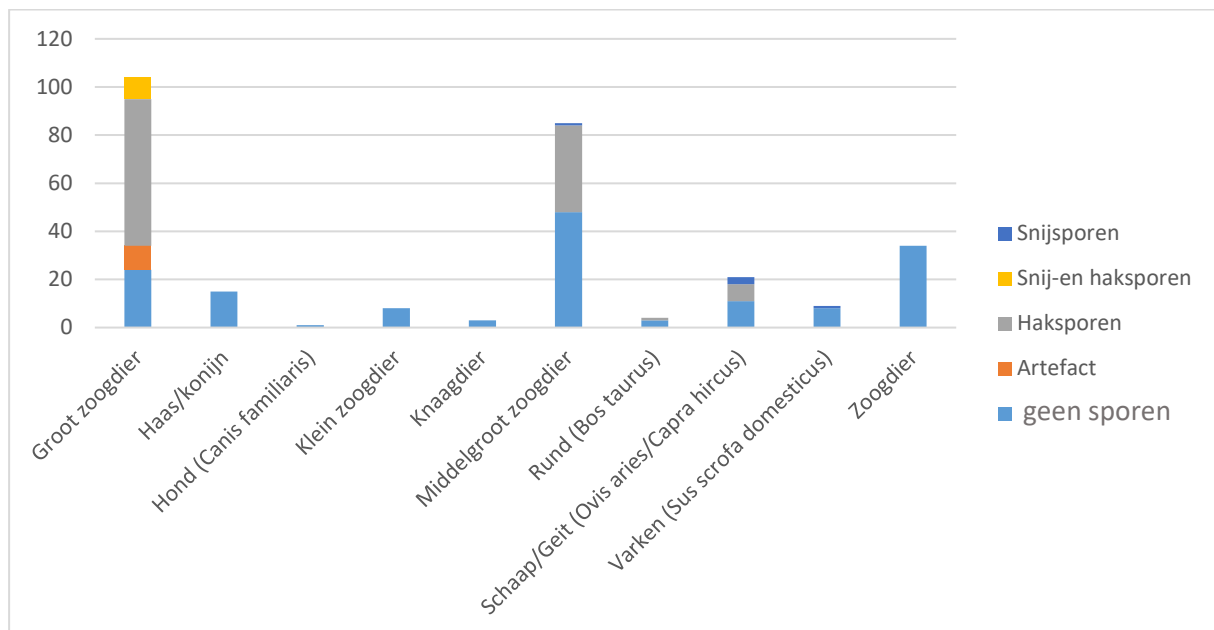
In de groep zoogdier zijn botten van rund, schaap/geit, varken, hond en haas/konijn vertegenwoordigd. Daarnaast is er een groot aantal botten ondergebracht in de categorie 'groot zoogdier', 'middelgroot zoogdier', 'klein zoogdier', 'knaagdier' en 'zoogdier'. Van het rund, meestal de best vertegenwoordigde soort, zijn slechts vier fragmenten aangetroffen. Het gaat om een hielbeen, middenhands/voetsbeen, voetwortelbeen en een teenkoot. Dit zijn elementen uit de onderpoot en zijn vleesarm. De botten zijn gefragmenteerd, maar alleen op het hielbeen zijn slachtsproen herkend.

Van het schaap/geit zijn in totaal 21 elementen aangetroffen van voornamelijk vleesrijke delen. Met name delen uit de achterpoot (n=14) zijn goed vertegenwoordigd. Slachtsproen zijn herkend op fragmenten van het dijbeen, scheenbeen, opperarmbeen en bekken. Ook een borstwervel is in de lengte doormidden gehakt. De botten zijn van dieren die ouder dan ca. één jaar zijn geworden, maar niet ouder dan drie tot vier jaar.

De varkensbotten (n=9) zijn vooral afkomstig uit de onderpoot (n=5), maar er zijn ook fragmenten uit het vleesrijke dij- en opperarmbeen gevonden. De botten zijn van dieren jonger dan twee jaar oud en alleen op het opperarmbeen zijn snijsproen waargenomen.

In de categorie 'groot zoogdier' en 'middelgroot zoogdier' zijn vooral kleine fragmenten pijpbeen, rib en wervel ondergebracht. Dit zijn elementen die lastig op soort te brengen zijn, maar zullen waarschijnlijk van rund, schaap/geit en varken afkomstig zijn. In Figuur 32 is het aantal botfragmenten per soort of categorie weergegeven. Hierin zijn ook de aangetroffen (slacht)sproen opgenomen. In dit figuur is ook te zien dat in de categorie 'groot zoogdier' een aantal artefacten zijn ondergebracht. Het gaat om zes knopen, met een diameter tussen 1,6 tot 2,4 cm. De knopen zijn allemaal verschillend, wat een aanwijzing is dat het niet de knopen zijn van één kledingstuk. Daarnaast is ook een knoop met maar één gaatje gevonden, waardoor het mogelijk ook een speelschijfje kan zijn. Verder zijn er twee benen strips en één strip van ivoor gevonden. Dit zouden onderdelen van een waaier of een balboekje kunnen zijn.

Van haas of konijn zijn botten van minimaal twee dieren in de beerput terecht gekomen. De botten zijn afkomstig uit de voor- en achterpoten, waardoor aangenomen mag worden dat het hele dier is opgediend en geconsumeerd. Schedelfragmenten zijn niet aangetroffen, waardoor het konijn waarschijnlijk niet ter plekke is geslacht.

Figuur 32: Overzicht van de zoogdierbotten uit beerput S81 met de aangetroffen (slacht)sporen.

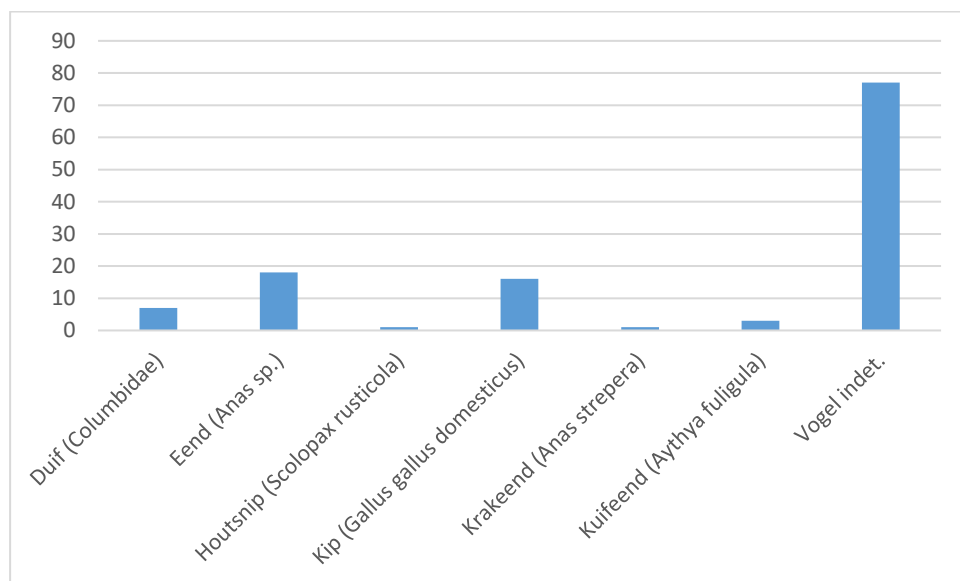
Van de hond is een middenhandsbeentje gevonden. Deze soort wordt niet tot het consumptieafval gerekend. De botten in de categorie klein zoogdier en knaagdier zijn waarschijnlijk van muizen of ratten die in de beerput terecht zijn gekomen. Ook deze resten worden niet tot het consumptieafval gerekend.

10.4. Vogel

In totaal zijn er 123 fragmenten vogelbotten gevonden. Het gros was sterk gefragmenteerd, zodat een soortbepaling niet mogelijk bleek. Deze fragmenten zijn ondergebracht in de categorie 'Vogel indet.'. Het aantal botjes van de eend (n=22) is net iets hoger dan die van kip (n=16). Voor vier eendenbotjes bleek het mogelijk de soort eend te bepalen. Het betreft een krakeend (n=1) en een kuifeend (n=3). De botten van de eend en kip zijn afkomstig uit de vleugels, de pootjes en het lijf. Bij de kip zijn er ook fragmenten van de schedel gevonden. Dit is een aanwijzing dat kippen mogelijk ter plekke zijn geslacht en eenden geslacht en zonder kop zijn aangekocht.

Verder zijn er nog zeven botjes van een duif herkend, die minimaal van twee dieren afkomstig zijn, en één botje van een houtsnip. De houtsnip leeft in het bos en komt soms voor in stadstuinen.⁹⁰ De vogel is geschikt voor consumptie, dus het botje kan als consumptieafval gezien worden.

⁹⁰ <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/houtsnip>

Figuur 33: Overzicht van de aangetroffen vogelbotten.

10.5. Schelp

In de beerput S81 zijn vier oesterschelpen en één mosselschelp aangetroffen. Daarnaast zijn ook nog twee knoopjes van parelmoer gevonden, die ook van de oesterschelp zijn gemaakt. Het gaat om zeer kleine knoopjes met een diameter van 0,9 en 1,2 cm.

10.6. Synthese en conclusie

Het onderzoek naar beerput S81 heeft 1148 botfragmenten van totaal ca. 2 kg opgeleverd. Het hoge aantal visresten valt direct op. Ook het lage aantal runderbotten is opvallend. Dit kan mogelijk iets zeggen over de sociaaleconomische status en het voedselpatroon van de bewoners aan de Rozenstraat.

Van alle vissoorten die zijn aangetroffen is alleen de paling niet koosjer. Doordat er ook varkensbotten in de beerput zijn aangetroffen, kan gesteld worden dat de beerput niet exclusief door een joods gezin is gebruikt. Bij een opgraving aan het Waterlooplein werd door IJzereef gesteld dat wanneer er tot 1% varkensbotten voorkomen, dit als vervuiling of opspit gezien kan worden.⁹¹ Tot 5% zou het kunnen wijzen op een niet koosjer huishouden, of joodse bewoners met niet-joodse inwoners of gasten. Wanneer we alleen naar de varkensbotten kijken (n=9) is het percentage lager dan 1%. Het is goed mogelijk dat binnen de categorie 'middelgroot zoogdier' ook varkensbotten zijn ondergebracht. In dat geval zal het percentage varkensbotten rond de 5% of hoger kunnen liggen.

In zijn onderzoek heeft IJzereef op nog meer verschillen tussen joodse en niet-joodse huishoudens gelet.⁹² Naast het ontbreken van varkensbotten zouden ook de botten uit de achterpoten van rund en schaap/geit moeten ontbreken, omdat deze delen als niet-koosjer worden gezien. Dit blijkt bij beerput S81 niet het geval. Ondanks dat er slechts vier runderbotten zijn aangetroffen, zijn er twee afkomstig uit de achterpoot. Ook bij de botten van schaap/geit is het gros afkomstig uit de achterhand, zoals delen van het bekken, het dijbeen en scheenbeen. Verder zouden in er in een beerput van een joods gezin ook geen botten van kalveren moeten worden aangetroffen, is het percentage kippenbotten hoger dan

⁹¹ IJzereef 1989, p. 45-47.

⁹² IJzereef 1989, p. 47.

botten van eend en komt er geen paling voor.⁹³ In beerput S81 is één bot van een rund jonger dan twee jaar gevonden, zijn drie palingwervels gevonden en zijn er iets meer botten van eend dan van kip aangetroffen. Het is hierdoor aannemelijk dat de beerput niet (alleen) gebruikt is door een koosjer joods gezin. Mogelijk werd de beerput gedeeld met een niet koosjer huishouden.

IJzereef heeft in hetzelfde artikel ook een onderscheid gemaakt tussen rijke en arme huishoudens.⁹⁴ De rijkste huishoudens hebben een laag percentage runderbotten en een hoog percentage kip, kalkoen, gans en vis. Ook resten van onder andere oester en konijn werden hierin aangetroffen. De armste huishoudens worden gekenmerkt door de aanwezigheid van vooral botten van rund en schaap/geit in de beerputten. Het betreft de botten uit de vleesarme delen van het skelet, zoals de onderpoten, die veelal kapot geslagen zijn om het merg te verkrijgen. Op basis van deze kenmerken kan gesteld worden dat het huishouden dat de beerput S81 gebruikte, redelijk welgesteld tot rijk was. De vondst van de parelmoeren knoopjes en restanten van een (ivoren) waaier en/of balboekje ondersteunen dit beeld.

⁹³ IJzereef 1989, p.47.

⁹⁴ IJzereef 1989, p. 48.

11. Steen

Door: Y. Meijer

Uit de beerput S81 zijn in totaal vijf fragmenten steen verzameld (Tabel 12). Het gaat om vrij kleine fragmenten en de aanwezigheid van mortelresten is een aanwijzing dat het om resten bouw materiaal gaat. In vnr. 124 is een klein stuk lichtbruin vuursteen met mortelresten ondergebracht. Het gaat niet om een vuurstenen gebruiksvoorwerp, maar kan als restproduct in kalksteen dat gebruikt is voor de productie van mortel meegekomen zijn. In de beerput is nog een klein fragmentje vuursteen gevonden (vnr.122). Op het vuursteentje zijn geen mortelresten aangetroffen, maar het is ook geen gebruiksvoorwerp. Bewerkingssporen of gebruikssporen zijn namelijk niet waargenomen op het steentje. In vnr. 122 is ook een grijze afslag ondergebracht. Dit betreft geen vuursteen, maar een splinter kalksteen met daarop mortelresten. Een vergelijkbare steen is in vnr. 126 herkend. Aan één vlakke zijde is een ribbel aanwezig, wat mogelijk wijst op een natuurstenen tegel. Op dit fragment zijn ook mortelresten herkend.

Slechts één fragment lijkt geen bouw materiaal te zijn. Het gaat om de punt van een griffel of schrijfstift.

Vondstnr.	Volgnr.	Steensoort	Kleur	Functie	Opmerking
122	1	Vuursteen	Lichtbruin	-	Mortelresten
122	2	Vuursteen	Bruin	-	Kleine afslag, geen werktuig
124	1	Kalksteen	Donkergrijs	-	Hardsteen? Met kalkmortelresten
126	1	Kalksteen	Donkergrijs	-	Hardsteen? Met kalkmortelresten
126	2	Leisteen	Donkergrijs	Griffel/schrijfstift	Alleen de punt, 1,9 cm lengte. Diam. 0,4 cm

Tabel 12: Overzicht van de aangetroffen steenfragmenten uit S81.

12. Hout

Door: P.J.W.M. Schulten en K. Slotemaker

12.1. Inleiding

Tijdens de archeologische opgraving zijn er (fragmenten van) 108 kleinere houten objecten verzameld. Daarnaast zijn er nog enkele grotere objecten verzameld, te weten formeels en duigen. De kleinere houten objecten zijn onder acht vondstnummers verzameld en zijn afkomstig uit drie beerputten/beerkelders: S51, S77 en S81. Het overgrote gedeelte van deze kleinere houten objecten is afkomstig uit beerput/beerkelder S51 (66,67%). Van vondstnummer 72 waren vele kleinere houten objecten identiek aan elkaar. Hierdoor is besloten om van dit vondstnummer enkel de complete en representatieve objecten te beschrijven en conserveren. In totaal zijn er 71 houten objecten beschreven en geconserveerd door P. Schulten van Archeoplan (zie ook bijlage 15).

De houten objecten zijn qua functie onder te verdelen in vijf grotere categorieën. De meeste houten objecten dateren tussen het einde van de 16^e en de 18^e eeuw. Uitzondering hierop zijn twee aangetroffen vegers die tussen het einde van de 16^e en de 20^e eeuw dateren en een potlood welke dateert uit de 19de eeuw.

12.2. Huishoudelijke producten

Het overgrote gedeelte van de houten objecten hebben gediend in een normaal huishouden tussen het einde van de 16^e tot aan de 18^e eeuw. De meeste objecten (n=22) zijn houten deksels van aardewerk zalfpotten, spaandozen, dekselfragmenten en kurkschijven deksels. Een ander type object wat in grote getallen is gevonden zijn de zogeheten knoepkernen. Tijdens de opgraving zijn er 15 knoepkernen gevonden. Knoepkernen zijn houten schijven, met in het midden een gat, dat rondom omwonden werd met een draad. Hierdoor konden knopen gemaakt worden met dezelfde kleur en materiaal als het kledingstuk waar de knopen voor nodig waren (Figuur 34).

Figuur 34: Selectie van de aangetroffen knoepkernen en vleespennen (V.72).

Tijdens opgraving is er een naaldenkoker (Figuur 35), een houten kokertje met een schroefdraad deksel waarin naalden werden bewaard, aangetroffen en een deel van een klein vaasje, deze werden gebruikt als opslag voor kleine objecten zoals naalden of ander klein huishoudelijk gereedschap. Tijdens de opgraving is er één draadklok fragment aangetroffen voor het opwinden van textieldraad.

Twee handvegers, borstel en tenen, met een doorlooptijd van de 16e tot de 20e eeuw, zijn aangetroffen in beerput/beerelder S51. Deze handvegers zijn gemaakt van éénjarig wilgenteen en omwikkeld met gespleten wilgentenen van tweejarig hout.

12.3. Voeding

Verspreid over de drie beerputten/beerelders zijn (delen van) vijf zogeheten vleespennen/vleesprikkers aangetroffen. Hiervan wordt algemeen aangenomen dat ze gebruikt werden om vlees delen bij elkaar te binden (zie ook Figuur 34). Een laatste houten object wat onder deze categorie kan worden geplaatst is een kurk voor een flessenhals.

12.4. Ontspanning

Acht fragmenten van houten objecten behoren, vermoedelijk, tot speelmateriaal (Figuur 35). Tijdens het onderzoek zijn onder andere een speelgoedwiel van een karretje aangetroffen, een tol, een pop, en een speelschijf. De speelschijf heeft gediend voor een bordspel of als telschijf voor bijvoorbeeld een kaartenspel. Tevens zijn er drie onderdelen van een klepper aangetroffen. Deze klepper zou speelgoed kunnen zijn, maar het is ook mogelijk dat het een melaatsenklepper was. Een melaatse droeg vroeger een klepper bij zich om mensen te waarschuwen dat men met een besmettelijke ziekte in hun buurt kwam. Verder is er een tonnetje van, vermoedelijk, een model van een schip aangetroffen.

Figuur 35: Van links naar rechts: speelgoedwiel, tonnetje, 2 fragmenten van een klepper, naaldenkoker.

12.5. Nijverheid en gereedschap

De meeste van de kleinere houten objecten zijn terug te vinden in een normaal huishouden. Enkele kleinere houten objecten, te weten fragmenten van meubels en houten constructie/meubelpennen (N=9), zijn gebruikt om houtverbindingen vast te maken zonder metaal.

Tijdens de opgraving zijn in beerelder S81 twee formelen gevonden, te weten V.107 en V.127. Een formeel is een hulpmiddel voor constructiedoeleinden, met name het metselen van bogen. Een formeel

wordt gebruikt als ondersteuning om de bakstenen op hun plaats te houden ten tijde van de constructie. Wanneer het metselwerk en het voegsel hard is, kunnen de formelen verwijderd worden.

Tijdens de opgraving werd ook een verfkwast (zonder haren) aangetroffen. De verfkwast is van rondhout met aan één zijde rondom een inkeping. Hieromheen werden de verfharen gezet en vastgehouden met een draad, door de inkeping konden de haren niet wegglijden.

12.6. Overig

Verder is nog een potlood aangetroffen met een, vermoedelijke, datering in de 19e eeuw. Het is een bijzonder vroeg potlood fragment van twee helften met nog een dunne strook van een andere houten kleur. Hierin bevindt zich een vierkante kern van grafiet.

Een houten ring die is aangetroffen heeft een zeer uitgebreide set aan functiemogelijkheden, zoals het ophangen van een gordijn, al dan niet binnen een bedstee. Als laatste zijn er twee onderdelen van een houten doosje aangetroffen.

13. Macrobotanie en Palynologie

Door: Y.F. van Amerongen

13.1. Inleiding

De aanleiding voor het archeologisch veldonderzoek aan de Rozenstraat te Amsterdam, Gemeente Amsterdam, is de voorgenomen verbouwing van de panden Rozenstraat 12-14 tot hotel, alsook de aanbouw van een nieuwe vleugel van het hotel gelegen aan de achterzijde van het erf van Rozenstraat 16.⁹⁵ Bij het archeologische onderzoek werden sporen van met name de 17e en 18e-eeuwse bebouwing aangetroffen, waaronder funderingen, vloeren, haarden, waterputten en beerputten. Eén van de beerputten is voorgedragen voor macrobotanische analyse.⁹⁶ De analyse is gericht op de beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:⁹⁷

- Zijn er beerputten of afvalkuilen aangetroffen? Zo ja, beantwoord de volgende vragen:
 - Hoe zijn deze geconstrueerd?
 - Wat is de samenstelling van de vulling of vullingen?
 - Is er afval aanwezig in de beerputten en kan aan de hand daarvan iets gezegd worden over de sociaaleconomische ontwikkeling en het voedselpatroon van de bewoners aan de Rozenstraat door de eeuwen heen?

13.2. Materiaal, methoden en data-analyse

Het onderzochte monster (v.120) is zoals gezegd afkomstig uit een beerput (S81). De beerput is op basis van het aardewerk uit de kernvulling gedateerd tussen 1740-1825 na Chr.

Voor de analyse is 1 liter materiaal geanalyseerd.⁹⁸ De afgemeten grond is met kraanwater gespoeld op een serie zeven met maaswijdten van respectievelijk 2.0, 1.0, 0.5 en 0.25 mm. Vervolgens zijn de zeefresiduen geïnspecteerd op de aanwezigheid van botanische macroresten (zaden, vruchten, takjes etc.), alsmede zoölogische indicatoren voor landschap en menselijke aanwezigheid (mollusken, (vis)botresten, insecten, foraminiferen, etc.). Alle botanische macroresten zijn zo specifiek mogelijk op naam gebracht⁹⁹ met naamgeving volgens de drieëntwintigste druk van Heukels' flora van Nederland¹⁰⁰. Hierbij is gebruik gemaakt van de vergelijkingscollectie van het archeobotanisch laboratorium van de Universiteit Leiden.

Voor zowel het bepalen van de productie, eventuele handel en consumptie van cultuurgewassen, als voor het bepalen van het natuurlijk voorkomen van planten en het gebruik daarvan, is een scheiding gemaakt op basis van gebruiksplanten en wilde planten. Onder de gebruiksplanten vallen onder andere granen, vruchten en kruiden; onder de wilde planten zijn de categorieën cultuurbegeleiders (akkeronkruiden, tredplanten en ruderalen) en overige wilde planten (graslandplanten, planten van vochtige locaties, waterkantplanten, waterplanten, planten van diverse standplaatsen, etc.) te onderscheiden. De wilde planten zijn ingedeeld op grond van de vegetatiestructuur en abiotische standplaatsfactoren. Voor de beschrijving van de standplaatsen is gebruik gemaakt van de indeling op basis van ecogroepen¹⁰¹. Ten slotte is informatie ingewonnen over de voorkeur van planten voor lokale abiotische factoren welke belangrijk zijn voor de groei (bijv. licht, warmte, stikstof)¹⁰².

⁹⁵ Kok & Moerman 2018, 4.

⁹⁶ Kok & Moerman 2018: 4, 6 en referenties daarin.

⁹⁷ Jayasena 2016, 4; Kok & Moerman 2018, 5.

⁹⁸ Alle fracties zijn bekeken, maar in sommige gevallen is slechts een deel bekeken van de kleinste fractie(s). De gevonden resten uit deze fracties zijn geëxtrapoleerd naar het totale volume dat bekeken is voor de overige fracties per monster.

⁹⁹ Volgens Cappers et al. 2006.

¹⁰⁰ Van der Meijden et al. 2003.

¹⁰¹ Volgens Tamis et al. 2004.

¹⁰² Ellenberg et al. 1991.

13.3. Resultaten en discussie

Het monster uit de beerput heeft bijna uitsluitend cultuurgewassen en cultuurbegeleidende plantensoorten opgeleverd (zie Bijlage 17). Bij de (pseudo)granen bevinden zich onder andere boekweit (*Fagopyrum esculentum*) en rogge (*Secale cereale*), maar ook vele zemelen waarvan de soort niet kon worden vastgesteld. Akkeronkruiden in dit monster beperken zich tot bolderik (*Agrostemma githago*), korenbloem (*Centaurea cyanus*) en zwaluwtong (*Fallopia convolvulus*). Al deze akkeronkruiden hebben relatief grote en zware zaden die moeilijk waren te scheiden van het graan door wannen en zeven, waardoor ze vaak samen met het graan vermalen werden. Voor korenbloem en zwaluwtong is dit niet erg, maar bolderik produceert giftige zaden. Pas in de 19^e eeuw werd vastgesteld dat de klachten (zoals hoofdpijn en buikpijn) die hiermee gepaard gingen door deze soort kwamen. Het aantreffen van bolderik tussen de graanresten in dit spoor geeft aan dat dit ten tijde van het gebruik van de beerput nog niet (algemeen) bekend was.

De akkeronkruiden zelf geven ook indirect informatie over de omstandigheden op de akker waar het samen met het graan heeft gegroeid en geoogst is (Tabel 13). Op basis van de akkeronkruiden is duidelijk dat het in ieder geval gaat om wintergraan, dat op akkers gestaan heeft die niet lang braak lagen (eenjarige levens-cyclus van de akkeronkruiden). Vermoedelijk hebben deze akkeronkruiden samen met rogge of een wintervariant van een tarwesoort op de akker gestaan: boekweit is namelijk een zomergewas. Het feit dat er relatief lage onkruiden zijn meegekomen met het graan (max. hoogte vanaf 60 cm) geeft aan dat het graan laag geoogst is. In de 18^e en 19^e eeuw werd graan veelal met de zeis gemaaid, wat deze oogsthoogte goed zou kunnen verklaren.

Taxa	Nederlandse naam	Zomer/ wintergewas onkruid	Levens- cyclus	Max. hoogte (cm)	L	T	V	P	N	Z
<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik	winter	eenjarig	100	7	-	-	-	-	0
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem	winter	eenjarig	60	7	6	-	-	-	0
<i>Fallopia convolvulus</i>	Zwaluwtong	winter	eenjarig	120	7	6	5	-	6	0

L=licht; T=temperatuur; V=vocht; P=pH; N=stikstof; Z=zout. Deze waarden zijn ontleend aan Ellenberg *et al.* 1991 en representeren een voorkeur voor lokale abiotische omstandigheden: deze waarden variëren van 0 tot maximaal 9. *=uit waardering.

Tabel 13: Overzicht van de onderzochte aspecten gerelateerd aan de (productie van) gewassen op basis van de aangetroffen akkeronkruiden.

Naast granen zijn er ook nog andere voedselgewassen aangetoond, waaronder de groenten tuinkers (cf. *Lepidium sativum*) en veldsla (*Valerianella locusta*), de mogelijke keukenkruiden selderij (*Apium* cf. *graveolens*) en peterselie (cf. *Petroselinum crispum*), de oliehoudende gewassen kool (*Brassica spec.*) en slaapbol (*Papaver somniferum*) en de peulvrucht erwt/voederwikke (*Pisum sativum/Vicia sativa*). Daarnaast is er een breed scala aan vruchten aanwezig, zoals vijg (*Ficus carica*), bosaardbei (*Fragaria vesca*), appel (*Malus sylvestris*), zoete kers (*Prunus avium*), (rode)bessen (*Ribes rubrum/spec.*), framboos (*Rubus idaeus*), gewone vlier (cf. *Sambucus nigra*) en druif (*Vitis vinifera*). De aantallen aangetroffen zaden en (steen)vruchten in de beerput lijken hoog, maar als er wordt gekeken naar het aantal zaden of steenvruchten per (schijn)vrucht of bes valt dit erg mee. Van elk stuk fruit zal er in de onderzochte liter maar een exemplaar aan de gevonden zaden ten grondslag liggen, met uitzondering van de bessen en druiven, waar meerdere (vermoedelijk in een tros?) in de liter terecht zijn gekomen.

Tenslotte zijn resten van dophei aanwezig in het monster, en dan met name de blaadjes. Deze blaadjes zijn vermoedelijk afkomstig van een bezem, die vroeger vaak gemaakt werd van heide.

Overige aangetroffen resten bestaan uit een stukje touw, visbot en -schubben en haar.

In de 18^e en 19^e eeuw bestond het dieet van mensen uit voornamelijk graanproducten, vis, groenten en smaakmakers.¹⁰³ Onder de graanproducten worden rogge en boekweit genoemd, welke ook in de beerput zijn aangetroffen.

De groenten bestonden voornamelijk uit bladgroenten, knollen, wortelen, rapen, pastinaken, kool en peulvruchten. De eerste vijf zijn erg moeilijk archeologisch aan te tonen omdat de gewassen zelf niet bewaard blijven en worden geoogst als de bloemen en zaden vaak al verdwenen zijn. Desondanks zijn zaden van andere groenten zoals veldsla en mogelijk tuinkers aanwezig. Van kool zijn mogelijk zaden aanwezig in de beerput, al kon de exacte soort niet worden vastgesteld. Mogelijk dat het ook gaat om de smaakmaker zwarte mosterd (*Brassica nigra*), welke tot dezelfde familie behoort en in deze periode ook veelvuldig werd gebruikt. Peulvruchten zijn aangetoond in de vorm van erwt/voederwikke. Door afwezigheid van specifieke kenmerken op het zaad was het niet vast te stellen om welke van de twee het hier gaat, maar het is gezien de samenstelling van de rest van het monster aannemelijk dat het om erwt gaat. Erwt is in deze periode ook een van de belangrijkste gegeten peulvruchten.

Vis kon in deze eeuwen zijn gepekeld haring, stokvis, lokale witvis en zalm. De schubben die zijn aangetroffen in de beerput behoren thuis aan de familie van de Cypriniden of karperachtigen, waartoe veel Nederlandse witvissoorten behoren. Witvis zal dus sowieso geconsumeerd zijn door de mensen aan de Rozenstraat.

Vlees was in deze tijd erg kostbaar en behoorde toe aan de rijken. Ook graanproducten waren enigszins een luxe, omdat de armen vooral aardappels aten. Het spectrum aan vruchten in de beerput is ook vrij breed te noemen en getuigt ervan dat er genoeg budget was om dit scala aan fruit te verkrijgen. Alhoewel er geen uitgesproken luxeproducten tussen de botanische resten zijn aangetroffen, duidt de aanwezigheid van graan en vele soorten fruit er wel op dat het hier niet om arme mensen ging.

¹⁰³ Jobse-Van Putten 1997.

14. Textielvondsten uit beerput S81

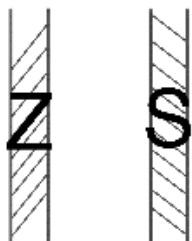
Door: C. R. Brandenburg

14.1. 13.1. Inleiding

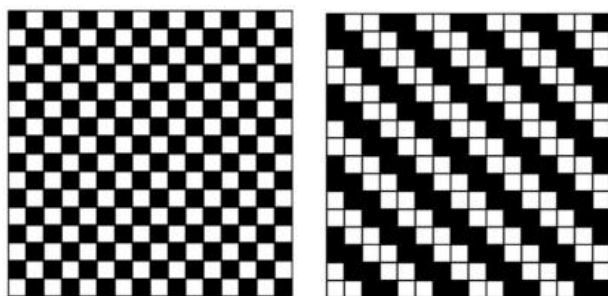
In beerput S81 (1740-1825) zijn vijf fragmenten textiel aangetroffen. Het betreft drie verschillende zijden weefsels en een getwijnde wollen draad. Dierlijke vezels zoals zijde en wol blijven in zure bodems onder het grondwaterniveau redelijk goed bewaard. Deze zure context is echter ongunstig voor weefsels gemaakt van plantaardige vezels.

14.2. 13.2. Methoden en begrippen

Het textiel is onderzocht met behulp van een stereomicroscoop (vergroting 6-40x) en een Dinolite-microscoop (type AM4515ZTL, vergroting 10-140x). Hierbij zijn de volgende aspecten vastgelegd: draadtwist (richting z of s, zie Figuur 36 en mate van twist) en draaddikte, weefseltype, dichtheid en kwaliteit van het weefsel. Er zijn verschillende handboeken voor het beschrijven van archeologisch textiel.¹⁰⁴ Bij dit onderzoek zijn de publicaties van Walton & Eastwood en Burnham gebruikt om het karakter van de draden en de soorten weefsels te beschrijven. De kwaliteit van het textiel is beschreven op basis van de draaddikte en de draaddichtheid (aantal draden / cm). Schering en inslag kunnen doorgaans niet worden onderscheiden omdat zelfkanten niet zijn waargenomen. In veel weefsels is het dradensysteem met het hoogste dradental de schering, maar aangezien er ook vele uitzonderingen op deze regel zijn, worden de termen 'schering' en 'inslag' hier vermeden en vervangen door de neutralere termen 'systeem x' en 'systeem y'.

Figuur 36: De richting waarin een draad is gesponnen of getwijnd wordt aangeduid met z of s.

Figuur 37: Schematische weergave van a. linnenbinding en b. 2/2 keper.

¹⁰⁴ Emery 1980, Burnham 1980, Walton & Eastwood 1988.

14.3. 13.3 De textielresten

14.3.1. V00123OTXT

Vondstnummer V00123OTXT bevat drie fragmenten van zijden bandjes: twee fragmenten geweven band in linnenbinding en een fragment gevlochten band (Figuur 38). Zijde wordt gewonnen uit de cocon van de zijderups. Een enkele cocon is opgebouwd uit een ca. 1200 meter lange vezel. Wanneer de vezels uit meerdere cocons tegelijk wordt ontrafeld (getrokken) ontstaat een draad die dik en sterk genoeg is om tot een weefsel te verwerken. Getrokken zijde wordt als de hoogste kwaliteit gerekend en is herkenbaar aan het feit dat de draden geen twist vertonen: ze zijn immers niet gesponnen maar uit de cocon getrokken. Gesponnen zijde, die gemaakt wordt van kortere zijdev ezels - die het restproduct zijn van een zijdecocon - is herkenbaar aan de twist in de draad en is relatief goedkoper. De weefsels uit de beerput zijn gemaakt van zowel getrokken als gesponnen zijde.

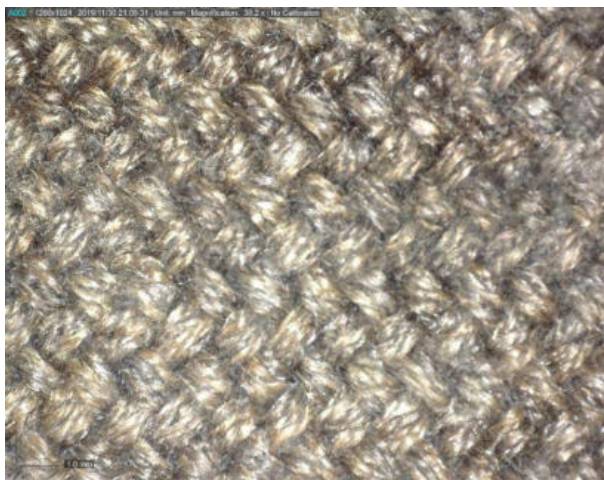

Figuur 38: Twee fragmenten van geweven bandjes met zoom en knoopsgat (onder) en gevlochten band uit V00123OTXT.

De geweven bandjes zijn 2.5 cm breed en 27 resp. 28 cm lang. Ze zijn geweven in linnenbinding wat betekent dat elke inslagdraad achtereenvolgens over en onder één kettingdraad heengaet. De kettingdraden zijn 0.5mm dik en zijn in s-richting gesponnen. De inslagdraden zijn dikker, 0.7mm en niet gesponnen. De draaddichtheid van de bandjes is 25 kettingdraden en 14 inslagdraden per cm.

Beide bandjes zijn aan één zijde voorzien van een zoom, waarbij 5mm dubbel is omgeslagen en vastgezet met overhandse steken. Het gebruikte naaigaren is eveneens zijde, donkerbruin tot zwart en 0.5mm dik. Aan het uiteinde met de zoom is in beide fragmenten een 1.5cm lang knoopsgat aanwezig.

Het fragment gevlochten band is 16 cm lang en 2 cm breed. De 0.8mm dikke draden bestaan elke uit vijf losse dunnere draden, die in s-richting zijn gesponnen. Het vlechtpatroon is te vergelijken met een 2/2 keper waarbij elke draad over en vervolgens onder twee andere draden heen gaat (Figuur 39).

Figuur 39: Detail van de gevlochten band uit V00123OTXT.

14.3.2. V00125OTXT

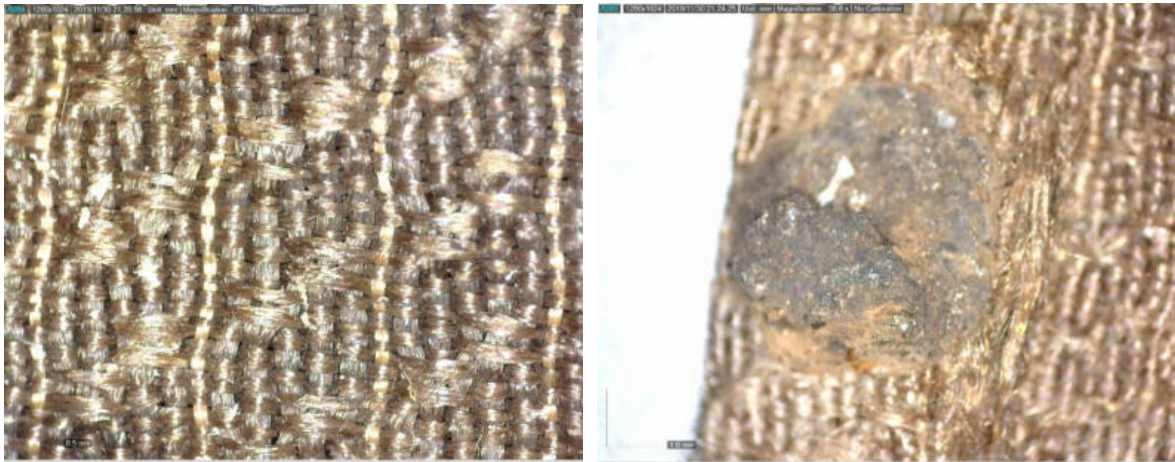
Vondstnummer V00125OTXT bevat een vrij groot fragment (13x15 cm) zijden linnenbinding (Figuur 40). Het weefsel is voorzien van een ingeweven patroontje doordat af en toe een inslagdraad over 3 kettingdraden heengaat i.p.v. over één inslagdraad (Figuur 41 links). Dradenstelsel x bestaat uit 0.23-0.27mm dikke niet gesponnen draden waarbij 34 draden per cm zijn verwerkt. Draadstelsel y bestaat uit nog dunnere draden van 0.1mm en 73 draden per cm.

Een van de zijden is afgewerkt met een zoom van 6mm. Dit is de meest eenvoudige soort zoom, namelijk een enkele omgeslagen rand. De zoom is vastgenaaid met 0.4mm dik en in s-richting getwijnd zijden naaigaren. Dit is echter dermate gefragmenteerd aanwezig, dat de toegepaste naaisteek niet kon worden vastgesteld. Direct langs de omgezoomde rand is een 4mm dik metalen knoopje aanwezig (Figuur 41 rechts). Vier cm daaronder is – eveneens langs de rand van de zoom - een vlek aanwezig van vergelijkbare grootte. Hier heeft vermoedelijke en tweede knoopje gezeten.

Gezien de vorm en de aanwezigheid van een zoom en twee knoopjes is het waarschijnlijk dat het fragment oorspronkelijk onderdeel was van een kledingstuk. De twee rechte zijden duiden erop dat het kledingstuk waarschijnlijk secundair verknipt is en hergebruikt. Het fragment dat in de beerput terecht is gekomen, kan worden beschouwd als een reststuk dat niet is hergebruikt.

Figuur 40: Restant van een zijden kledingstuk. Bovenzijde is afgewerkt met een zoom en bevat een knoopje. Links, onder en rechtsboven zijn afgeknipte zijden.

Figuur 41: (links): detail van het zijden weefsel van V00125OTXT); (rechts) detail van het knoopje langs de zoom van het kledingstuk).

14.3.3. V00122OLR

Vondstnummer V00122OLR bevatte een 19 cm lang fragment van een 0.4mm dikke wollen draad. De draad bestaat uit twee in sterke mate in z-richting getwiste draden die vervolgens met een gemiddelde twist in s-richting ineen zijn getwijd (Figuur 42).

Figuur 42: Detail van de getwijnde wollen draad uit V00122OLR.

15. Synthese en conclusie

In opdracht van Du Prie Bouw & Ontwikkeling BV heeft archeologisch onderzoeksbureau IDDS Archeologie en Bouwhistorie van 29 maart tot en met 26 juli 2017 een opgraving – variant archeologische begeleiding, uitgevoerd aan de Rozenstraat 12-16 in Amsterdam, gemeente Amsterdam. De aanleiding voor dit onderzoek is de voorgenomen verbouwing van de panden Rozenstraat 12-14 tot hotel, alsook de aanbouw van een nieuwe vleugel van het hotel gelegen aan de achterzijde van het erf van Rozenstraat 16. Het plangebied is gelegen binnen het stadsdeel Centrum en valt binnen de zone van hoge archeologische waarde.

De bouw van de 19^e- en 20^e-eeuwse bebouwing in het plangebied heeft wisselende invloed gehad op de ondergrond. Bij de bouw van het Posthumus-gedeelte van het pand zijn de resten van voorgaande bebouwing grotendeels geruimd. De gewelven en de keldervloer van dit pand liggen diep in het ophoogpakket dat vanaf de 17^e eeuw te dateren valt. Waarschijnlijk heeft men bij de bouw een grote bouwkuip uitgegraven en zijn daarnaast ook oudere muurresten verwijderd omdat deze de grote hoeveelheid heipalen die nodig waren onder het 19^e-eeuwse gebouw in de weg zaten. Het Berlage-gedeelte was niet onderkelderd en veel lichter gefundeerd. Hier werd ten behoeve van de nieuwbouw echter minder diep ontgraven.

Uit de tijdens het onderzoek aangelegde profielen kon worden herleid dat de bodemopbouw in het plangebied bestaat uit donkerbruin veen met daarboven bruingrijze zandige klei met veenlaagjes. Naar onderen toe wordt deze klei geleidelijk grijzer en minder gelaagd en gaat geleidelijk over in het veenpakket eronder. Op het gelaagde pakket liggen venige en kleiige ophoogpakketten met bijmengingen van puin.

In het plangebied zijn uiteindelijk zeven werkputten aangelegd en onderzocht. Werkputten 1 t/m 5 bevinden zich in het Berlage-gedeelte van de bestaande bebouwing. Hier zijn voornamelijk muurwerk en vloerniveaus aangetroffen van de voorgaande bebouwing. In werkput 7 (Posthumus-gedeelte van het plangebied) werd aan de straatzijde alleen de historische bekende sloot aangetroffen. De sloot heeft globaal een oost-west oriëntatie. In werkput 6, de aanbouw van de nieuwe vleugel van het hotel, is de grootste hoeveelheid archeologische sporen aangetroffen, bestaande uit onder meer een flink aantal beerputten en de restanten van enkele (grotendeels gesloopte) gebouwen.

De uitwerking van het vondstmateriaal heeft plaatsgevonden conform het door de gemeente goedgekeurde evaluatie- en selectierapport.¹⁰⁵ In het evaluatierapport heeft IDDS Archeologie voorgesteld om de uitwerking van het vondstmateriaal en grondmonsters gefaseerd te laten verlopen. Allereerst zijn de vondstcategorieën aardewerk, pijpenaarde, glas, metaal en bouw materiaal door de specialisten geanalyseerd. Op basis van de resultaten van dit specialistische onderzoek is vervolgens door de bevoegde overheid besloten om alleen uit beerput S81 de overige materiaal categorieën verder uit te werken.

Uit de uitwerking van het vondstmateriaal en de grondmonsters blijkt dat vrijwel al het materiaal in de Nieuwe tijd te dateren is, tot in de vroege 20^e eeuw. Het vondstmateriaal bevestigt het beeld dat in het bureauonderzoek en PvE werd geschetst van de locatie: het gebied is gelegen in het stedelijk gebied dat ten tijde van de Derde Uitleg, de stadsvergroting van 1613, bij de stad werd getrokken als uitbreiding aan de westzijde van de stad.

De analyse van het aardewerk en het glas wijst erop dat in het plangebied mensen hebben gewoond met een gemiddelde sociale status. Het dieet van de mensen die in de 18^e en 19^e eeuw leefden aan de Rozenstraat bestond uit een combinatie van granen, peulvruchten, oliehoudende gewassen, fruit, vis, gevogelte en vlees van vooral schaap/geit en varken. Dit dieet past in het beeld dat er bestaat van deze periode en duidt erop dat het geen arme mensen waren, maar dat men in staat was om een gevarieerd dieet te verkrijgen. Graanproducten zijn in deze periode duur en duiden erop dat men aan de

¹⁰⁵ Kok en Moerman 2018.

Rozenstraat wel wat te besteden had. De inhoud van beerput S64 valt op vanwege de grote hoeveelheid wijnflessen en de variatie in kelkglasvormen. Dit kan duiden op een luxe levensstijl.

16. Beantwoording van de onderzoeksvragen

- *Wat is de algemene aard, samenstelling en fysieke kwaliteit van eventuele archeologische overblijfselen?*

De funderingen van het muurwerk uit de Nieuwe tijd zijn in het algemeen redelijk tot goed bewaard overgeleverd. De beerputten zijn qua fysieke kwaliteit goed bewaard gebleven. In de vulling van de beerputten was geen fasering zichtbaar, maar was eerder sprake van een homogene vulling per beerput. Dit wijst erop dat de beerputten regelmatig werden opgeschoond, waarbij alleen de laatste fase van gebruik is aangetroffen tijdens de opgraving (het zwaardere vondstmateriaal was reeds naar de bodem gezakt wat de langere levensduur van sommige beerputten verklaart).

De conservering van het aardewerk is goed. De scherven hebben, exclusief de kleipijpen, een gezamenlijk gewicht van 43,1 kilogram, wat neerkomt op gemiddeld 51 gram per scherv. Aardewerk uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd heeft doorgaans een gemiddeld gewicht van circa 30 à 40 gram per scherv. Dit betekent dat de conserveringstoestand van het materiaal boven het gemiddelde ligt. Hoewel het aardewerk goed geconserveerd is, betreft het vooral fragmenten. In met name de beerputten is ook archeologisch compleet materiaal aangetroffen. Van het minimum aantal exemplaren van 360 objecten zijn 77 objecten (archeologisch) compleet. Het aardewerk bestaat vooral uit kleipijpen (18%) en roodbakkend aardewerk (29%). Vervolgens is in afnemende hoeveelheid sprake van industrieel wit aardewerk (12%), Aziatisch porselein (8%), faïence (9%), steengoed met oppervlaktebehandeling (9%), witbakkend aardewerk (6%), majolica (3%), Europees porselein (2%) en een geringe hoeveelheid juydepotaardewerk, roodbakkend Werra aardewerk, Hafner aardewerk, industrieel steengoed, industrieel zwart aardewerk en industrieel kleur aardewerk.

In totaal zijn 483 fragmenten glas met een totaal gewicht van circa 12,5 kg gedetermineerd. Het minimum aantal exemplaren bedraagt 71. Hiervan zijn drie voorwerpen compleet bewaard gebleven. Van zeven voorwerpen is het profiel gereconstrueerd. De rest is gefragmenteerd bewaard gebleven. Bijna al het glas vertoont in meer of mindere mate irisatie en bladdert af.

Tijdens de opgraving zijn in totaal 316 vondsten meegenomen die behoren tot het keramisch bouw materiaal. Van het verzamelde materiaal waren 138 stuks te klein of te onbeduidend om gedetermineerd te worden. Het keramisch bouw materiaal wat gedetermineerd kon worden, dateert tussen de 17^e en de 20^e eeuw en is veelal nog van goede fysieke kwaliteit.

In totaal zijn 37 metalen voorwerpen gevonden die gedateerd kunnen worden in de 18^e en 19^e eeuw. De metalen voorwerpen konden allen op basis van uiterlijke kenmerken gedetermineerd worden. Verder zijn er 108 kleine houten objecten aangetroffen tijdens de opgraving. Alle hiervan konden op basis van uiterlijke kenmerken gedetermineerd worden. Sommige objecten waren zeer fragmentarisch, maar over het algemeen hadden ze nog een goede fysieke kwaliteit.

Uit beerput S81 zijn 1148 botfragmenten verzameld. Het gros van de botfragmenten is van vis, zoals platvis, kabeljauw, schelvis, haring, baars, snoek, paling, zeelt en mogelijk een zalm. Tevens zijn botten van rund, schaap/geit, varken, hond, haas/konijn, kip, eend, duif en houtsnip aangetroffen. Een klein aantal schelpen is van de oester, mossel. Het bot- en schelpmateriaal is goed geconserveerd, maar wel sterk gefragmenteerd, waardoor een soortbepaling mogelijk was voor ongeveer de helft van het verzamelde botmateriaal.

- *Zijn er nader definieerbare archeologische overblijfselen aanwezig die betrekking hebben op de inrichting van het pre-stedelijke veenweidelandschap?*

In het uiterste zuidelijke deel van werkput 7, het Posthumus-gedeelte van het plangebied, is (het noordelijke deel van) de pre-stedelijke sloot (S100) deels aangetroffen, over een lengte van 15,7 m en een breedte van 1,3 m. Deze en andere sloten in het pre-stedelijke veenweidelandschap speelden een belangrijke rol in de stadsuitbreidingen in de periode Late Middeleeuwen en vooral Nieuwe tijd. Het onderhavige archeologische onderzoek aan de Rozenstraat heeft de ligging van in ieder geval deze sloot bevestigd.

- *Wat is de aard van de ophoging van weiland tot stad in 1613 en de daaropvolgende bouwontwikkeling?*

De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit donkerbruin veen met daarboven bruinigrijze zandige klei met veenlaagjes. Op het gelaagde pakket liggen venige en kleiige ophoogpakketten met bijmengingen van puin. De onderzijde van de ophooglagen bestaat vaak uit veraard veen, mogelijk heeft er oorspronkelijk nog een veenpakket gelegen op het gelaagde pakket dat bij het gebruik van dit plangebied als weiland, of waarschijnlijker bij de bebouwing van dit plangebied, verdroogde en door indringend zuurstof kon oxideren. Op en in de ophooglagen is de nieuwetijdse bebouwing geplaatst.

- *Wat is de ruimtelijke verspreiding van sporen en structuren, zowel horizontaal als verticaal?*

In het gehele plangebied zijn archeologische sporen en structuren aangetroffen. Bij de bouw van het Posthumus-gedeelte van het pand zijn de resten van voorgaande bebouwing grotendeels geruimd. Het Berlage-gedeelte was niet onderkelderd en veel lichter gefundeerd. Hier werd ten behoeve van de nieuwbouw echter minder diep ontgraven, zodat er relatief weinig sporen werden aangetroffen. In het deel ten oosten van de nog staande bebouwing (werkput 6) werden de meeste sporen en structuren aangetroffen. Hier is ook sprake van een fasering in de sporen.

- *Wat is de datering en de looptijd van de archeologische vondsten? Tot wat voor een vondsttypen of vondstcategorieën behoren deze vondsten?*

Enkele scherven aardewerk dateren uit de Late Middeleeuwen. De ruime meerderheid van het aardewerk dateert uit de Nieuwe tijd, vanaf circa 1600 tot en met het begin van de 20^e eeuw. Dit betreft relatief doorsnee huishoudelijk afval dat met name afkomstig is uit sporen, waaronder zeven beerputten. Een klein deel van de scherven is afkomstig uit lagen (2%).

Het glas is uitsluitend te dateren in de Nieuwe tijd vanaf 1600. Er is geen karakteristiek 16^e-eeuws glas gevonden. Een groot aantal glasvondsten is over een langere tijdsperiode te dateren, zoals vensterglas of kleine, bolvormige flesjes. Het jongste glas dateert uit de vroege 20^e eeuw. Het glas bestaat voornamelijk uit fragmenten van flessen, waaronder wijnflessen en (bolvormige) medicijnflesjes, en vensterglas. Daarnaast zijn fragmenten van enkele bekens, kannen, kelkglazen, lampen en roemers aangetroffen.

Het keramisch bouw materiaal en het metaal dateert tussen de 17^e eeuw en de 20^e eeuw. Het keramisch bouw materiaal kon onderverdeeld worden in negen categorieën, waarbij de wandtegels de grootste categorie is. Drie fragmenten bouw materiaal konden niet worden onderverdeeld door hun fragmentarische staat. Het metaal kon worden onderverdeeld in zes categorieën. Twee ringen van messing konden niet worden onderverdeeld doordat deze voor zeer veel doeleinden gebruikt konden worden.

De houten objecten dateren tussen het einde van de 16^e eeuw en de 18^e eeuw. De vondsten konden worden geplaatst in vier gebruikscategorieën, met uitzondering van vier vondsten die voor meerdere doeleinden konden worden gebruikt.

Het bot- schelp en steen is afkomstig uit de beerput S81. Deze beerput is op basis van de hierboven genoemde vondstcategorieën tussen 1740 en 1825 gedateerd. In de beerput zijn botten van diverse vissoorten, rund, varken, schaap/geit, kip, eend, duif, houtsnip en haas/konijn gevonden die als consumptieafval gezien kunnen worden. Botten van de hond en enkele kleine knagers zullen niet geconsumeerd zijn.

- *Zijn er beerputten of afvalkuilen aangetroffen? Zo ja, beantwoord de volgende vragen: Hoe zijn deze geconstrueerd? Wat is de samenstelling van de vulling of vullingen? Is er afval aanwezig in de beerputten en kan aan de hand daarvan iets gezegd worden over de sociaaleconomische ontwikkeling en het voedselpatroon van de bewoners aan de Rozenstraat door de eeuwen heen?*

De beerputten kenmerken zich door een constructiewijze die eigenlijk per put verschillend is. De opbouw is van baksteen, maar de bodem kent al meerdere variaties. Enkele beerputten hebben een bodem van

plavuizen, anderen geen bodem of een bodem van houten planken. De afdekking van de sporen varieert van een tongewelf tot een afdekking met liggende houten planken. De vulling is per put homogeen.

Er zijn zeven beerputten aangetroffen met aardewerk uit het laatste kwart van de 17^e tot en met de 19^e eeuw. Dit betreft doorsnee huishoudelijk afval. De beerputten vertonen globaal hetzelfde beeld, waarbij sprake is van kookgerei van roodbakkend en witbakkend aardewerk. Het eetgerei bestaat met name uit faience en industrieel wit aardewerk en in mindere mate roodbakkend aardewerk, majolica en Chinees porselein. Onder het drinkgerei bevinden zich met name koppen en schotels van porselein en in mindere mate industrieel wit aardewerk en faience voor het drinken van thee of koffie. Ook zijn in de complexen met een datering in de late 17^e of eerste helft van de 18^e eeuw telkens enkele steengoed kannen aanwezig voor het drinken van bier. Bijna in alle beerputten komen wel enkele roodbakkende testen en bloempotten voor. Ook rookgerei in de vorm van kleipijpen is in de meeste beerputten aanwezig. Er lijkt nauwelijks sprake te zijn van luxe voorwerpen. Hoewel het moeilijk is om aan de hand van het aardewerk uitspraken te doen over de mate van welstand van de bewoners lijkt het te gaan om bewoners met een gemiddelde sociale status.

In zes beerputten en een waterkelder is glas aangetroffen. Uit deze vondsten blijkt dat de bewoners alledaags glaswerk tot hun beschikking hadden. Er is geen luxe gebruiksglas teruggevonden, dat kan wijzen op een luxe levensstijl. De inhoud van beerput S64 valt op vanwege de grote hoeveelheid wijnflessen en de variatie in kelkglasvormen. Dit kan wel duiden op een luxere levensstijl.

Er is slechts één macrorestenmonster onderzocht, waardoor ontwikkelingen in de tijd niet zichtbaar zijn. Desalniettemin duiden de aangetroffen botanische en zoölogische resten erop dat men in de tweede helft van de 18e eeuw tot en met het eerste kwart van de 19e eeuw een gevarieerd dieet kon verkrijgen bestaande uit graanproducten, peulvruchten, groenten, fruit, vis en oliehoudende gewassen. Graanproducten waren in deze periode duur en duiden erop dat men aan de Rozenstraat wel wat te besteden had. Ook het scala aan fruitsoorten doet vermoeden dat het hier niet om arme mensen ging.

Dit beeld lijkt bevestigd te worden door het botmateriaal dat verzameld is in de beerput S81. Door het hoge aantal visbotten wijkt het botspectrum af van het gebruikelijke beeld, waarbij botten van het rund meestal de boventoon voeren. Hierdoor werd gedacht dat de beerput misschien gebruikt werd door een joods huishouden. Doordat er ook botten van varken en paling in de put zijn aangetroffen, is dit echter niet met zekerheid te zeggen. Wel wijst het hoge aantal visbotten waarschijnlijk wel op een huishouden dat welgesteld was.

- *Wat is de betrouwbaarheid en de informatiewaarde van het historisch topografische materiaal in relatie tot de in de bodem aanwezige archeologische waarden, met name wat betreft een fasering?*

Op basis van het historisch topografische kaartmateriaal kan er eigenlijk geen relatie worden gelegd met de aangetroffen archeologische resten. Een fasering kan al helemaal niet worden vastgesteld.

Literatuur en kaarten

- ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Noord-Holland 1:25000*, Den Haag.
- Baart, J. et al., 1977: *Opgravingen in Amsterdam. Twintig jaar stadskernonderzoek*, Haarlem.
- Bartels, M., 1999: *Steden in Scherven. Vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*, Amersfoort.
- Barwasser, M & M. Smit (red.), 1997: *Acht eeuwen tussen twee stegen. Archeologisch, historisch en bouwhistorisch onderzoek in Kampen*, Kampen.
- Bernard, G en Lachaux, G., 2005: *Waterloo Relics*, Paris.
- Brinkmann, B., 1982: Zur datierung von Mineralwasserflaschen aus Steinzeug, in: M. Mainz (red.), *Keramos 98*, Mannheim, 7-36.
- Burnham, D.K., 1980: *Warp and Weft. A Textile Terminology*, Toronto
- Cappers, R.T.J., R.M. Bekker & J.E.A. Jans 2006: *Digital seed atlas of The Netherlands* (1e ed.), Groningen Archaeological Studies 4, Eelde.
- Centraal College van Deskundigen, 2013: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 3.3, Gouda.
- Centraal College van Deskundigen, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 4.1, Gouda.
- Centraal College van Deskundigen, 2016: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 4.0, Gouda.
- Clevis, H. & J. Kottman, 1989: *Weggegooid en teruggevonden. Aardewerk en glas uit Deventer vondstcomplexen 1375-1750*, Kampen.
- Clevis, H., 2001: *Zwolle ondergronds. Zeven blikvangers van archeologische vondsten in Zwolle*, Zwolle.
- Clevis, H., 2007: *Opgeruimd staat Netjes. Keukengoed en tafelgerei van een bouwhuis van de Kranenburg (1840-1865)*, Zwolle.
- Dubbe, B., 2009: *Nederlandse Tinnegieters & Tinmerken*, Amsterdam.
- Duco, D. H., 1987: *De Nederlandse kleipijp. Handboek voor dateren en determineren*, Leiden.
- Duco, D.H., 2003: *Merken en merkenrecht. Van pijpenmakers in Gouda*, Amsterdam.
- Ellenberg, H., H.E. Weber, R. Düll, V. Wirth, W. Werner & D. Paulissen 1991: Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa, *Scripta geobotanica 18*, Göttingen.
- Emery, I., 1980: *The primary structures of fabrics. An illustrated classification*, Revised edition, Washington.
- Fallou, L., 1915: *Le Bouton uniforme Francais (De L'Ancien-Regime a Fin juillet 1914)*, Colombes – Seine.
- Forsyth, H. & G. Egan, 2005: *Toys, Trifles & Trinkets. Base-metal miniatures from London 1200 to 1800*, London.
- Gawronski, J. & J. Veerkamp, 2010: Rozenstraat 194. *Archeologische Opgraving, Amsterdam (2009)*, Amsterdam (AAR 55).
- Gawronski, J. & J. Veerkamp, 2011: Cluster Schievink. *Archeologische opgraving Rozenstraat 68-76, Rozengracht 69-75, Amsterdam (2009)*, Amsterdam (AAR 61).
- Gawronski, J. & Kranendonk, P., 2018: *Spul- Catalogus archeologische vondsten Noord/Zuidlijn Amsterdam*, Amsterdam.

- Gawronski, J. & R. Jayasena, 2011: *Van buitenpolder tot Uilenburg. Archeologische opgraving Oudeschans 5-11, Amsterdam (2008)*, Amsterdam (AAR 59).
- Gawronski, J. (red.), 2012: *Amsterdam Ceramics. A city's history and an archaeological ceramics catalogue 1175-2011*, Amsterdam.
- Gawronski, J., M. Hulst, R. Jayasena & J. Veerkamp, 2010: *Glasafval op het achtererf. Archeologische opgraving Rozenstraat Amsterdam (2006)*, Amsterdam (AAR 50).
- Glerum, J.P., 1997: *Aan tafel. Antieke culinaire gebruiksvoorwerpen. Tien eeuwen eetgewoontes, koken en tafelen*, Baarn.
- Groeneweg, G., 1992: Bergen op Zooms aardewerk. Vormgeving en decoratie van gebruiksaardewerk gedurende 600 jaar pottenbakkersnijverheid in Bergen op Zoom, Waalre.
- Hasselt, H., J.J. Lenting & H. van Westing, 1993: Metalen gebruiksvoorwerpen, in: J.J. Lenting, H. van Gangelen & H. van Westing (red.), *Schans op de grens: Bourtanger bodemvondsten 1550-1850*, Sellingeren, 403-462.
- Hermans, T., 2005: *Vensterglas*, Utrecht (RDMZ info Restauratie en beheer 43).
- Huisman, D.J., R.C.G.M. Lauwerier, M.M.E. Jans, A.G.F.M. Cuijpers & F.J. Laarman 2009: Bone, in: D.J. Huisman (red.), *Degradation of archaeological remains*, Den Haag
- IJzereef, F. G., 1989: Social differentiation from animal bone studies in: D. Serjeantson & T. Waldron (ed.): *Diet and Crafts in Towns. The evidence of animal remains from the Roman tot the Post-Medieval periods*. BAR British Series 199.
- Jaspers, N.L., 2015: Vol-, laat- en postmiddeleeuws aardewerk, in: J. Loopik (red.), *Hof van Cyrene. Wonen aan de Schie. Boschafsnijding Delftse Schie, gemeente Schiedam, Amersfoort* (ADC-rapport 3617), 75-102.
- Jayasena, R.M., 2017: *Programma van Eisen, Rozenstraat 12-16*, Amsterdam (MenA 209).
- Jayasena, R.M., 2020: *Graaf- en modderwerk. Een archeologische stadsgeschiedenis van Amsterdam*. Uitgeverij Matrijs, Utrecht.
- Jobse-van Putten, J. 1997: *Eenvoudig maar voedzaam, cultuurgeschiedenis van de dagelijkse maaltijd in Nederland*, Amsterdam.
- Kleij, P., 2007: *Archeologie van het platteland. Zeventiende- en achttiende-eeuwse vondsten van de Buurtweg te Akersloot*, Zwolle.
- Kok, T. & S. Moerman, 2018: *Evaluatie- en selectierapport Rozenstraat 12-16, Denim Hotel, Amsterdam, gemeente Amsterdam, Noordwijk*.
- Kok, T., 2017: *Plan van aanpak. Rozenstraat 6-14, Denim Hotel in Amsterdam, gemeente Amsterdam, Noordwijk* (intern rapport, IDDS Archeologie).
- Korf, D., 1981: *Nederlandse Majolica*, Haarlem.
- Kottman, J., 2017: Beerput in 't Catgen: glas, in: J. Gawronski & R. Jayasena, *Ons' Lieve Heer op Solder. Archeologisch onderzoek Oudezijds Voorburgwal 38-40, Amsterdam (2013-2014)*, Amsterdam (AAR 100), 90-100.
- Kottman, J.F.P., 2005: De glasvondsten, in: J. Dijkstra & P.C. de Boer, Huis te Vleuten opgegraven. Archeologisch onderzoek in het kader van het project Spoorverbreding VleuGel/Randstadspoor, Amersfoort (ADC-rapport 403), 78-82.
- Meijden, R.v.d. 2005: *Heukels' flora van Nederland* (23e ed.), Groningen.
- Mennicken, R., 2009: *Schätze aus Raerener Erde. Katalog des Raerener Steinzeug aus dem Hetjens-Museum. Deutsches Keramikmuseum Düsseldorf*, Raeren.

- Meulen, A. van der & P. Smeele, 2004: Roomcouleurd aardewerk. Laat achttiende-eeuwse experimenten met Delft in de hoofdrol, in: *Vormen uit Vuur* 188, 2-18.
- Meulen, A. van der & P. Smeele, 2012: De pottenbakkers van Gouda 1570-1940 en hun betekenis voor de geschiedenis van de Nederlandse keramiek, Leiden.
- Mitchiner, M., 1988: *Jetons, Medalets & Tokens. The medieval period and Nuremberg*, London.
- Orton, C., P. Tyers & A. Vince, 1993: *Pottery in Archaeology*, Cambridge.
- Ostkamp, S., 2017: Beerput in 't Catgen: keramiek, in: J. Gawronski & R. Jayasena, *Ons'Lieve Heer op Solder. Archeologisch onderzoek Oudezijds Voorburgwal 38-40, Amsterdam (2013-2014)*, Amsterdam (AAR 100), 36-89, 188-351.
- Ostkamp, S., 2019: 'Majolica' zalfpotten uit maritieme contexten. Hollandse zalfpotten uit het Palhoutwrak en Japanse navolgingen, in: *Vormen uit Vuur* 241, 50-65.
- Pluis, J., 1998: *De Nederlandse tegel, decors en benamingen*, Leiden.
- Polling, A., 2006: *Maastrichts ceramiek, merken en dateringen*, Lochem.
- Schmidt, E., 1972: *Atlas of Animal Bones, for Prehistorians, Archaeologists and Quaternary Geologists*. Amsterdam, Londen, New York.
- Tamis, W.L.M., R. van der Meijden, J. Runhaar, R.M. Bekker, W.A. Ozinga, B. Odé & I. Hoste 2004: Standaardlijst van de Nederlandse flora 2003, *Gorteria* 30.
- Thijssen, J.R.A.M., 1991: *Tot op de bodem uitgezocht. Glas en ceramiek uit een beerput van de 'Hof van Batenburg' te Nijmegen 1375-1850*, Nijmegen.
- Vilsteren, V.T., van, 1987: *Het Benen Tijdperk. Gebruiksvoorwerpen van been, gewei, hoorn en ivoor 10.000 jaar geleden tot heden*, Assen.
- Vossen, I., 2014: *Bureauonderzoek Rozenstraat 14 te Amsterdam*, Antea Group Archeologie 2014/80.
- Walton, P. & G. Eastwood, 1988: *A brief guide to the cataloguing of archaeological textiles*, York.

Lijst van afkortingen en begrippen

Afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
AMZ	Archeologische Monumentenzorg
Archis	Archeologisch Informatie Systeem
ASB	Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode
AWN	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland
BP	Before Present (Present = 1950)
GHG	Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
GLG	Gemiddeld Laagste Grondwaterstand
GPS	Global Positioning System
indet	ondetermineerbaar
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (het landoppervlak)
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvA	Plan van Aanpak
PvE	Programma van Eisen
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Verklarende woordenlijst

¹⁴ C-datering	(ook wel C14-datering) Bepaling van gehalte aan radioactieve koolstof ¹⁴ C van organisch materiaal (hout, houtskool, veen, schelpen e.d.) waaruit de ¹⁴ C-ouderdom kan worden afgeleid. Deze ouderdom wordt opgegeven in jaren vóór 1950 na Chr. (jaren BP) met daaraan toegevoegd de aan de meting verbonden mogelijke afwijking (standaarddeviatie)
Allerød tijd	Korte, relatief warme periode uit de laatste ijstijd (Weichselien), ca. 11.800-11.000 jaar geleden
antropogeen	Ten gevolge van menselijk handelen (door mensen veroorzaakt/gemaakt)
Archis-melding	Elke melding bij het centraal informatiesysteem (Archis)
artefact	Alle door de mens vervaardigde of gebruikte voorwerpen
bioturbatie	Verstoring van de oorspronkelijke bodemstructuur en/of transport van materiaal door plantengroei en dierenactiviteiten
Bølling tijd	Korte, relatief warme periode uit de laatste ijstijd (Weichselien), ca. 13.500-12.000 jaar geleden
Boreaal	Tijdvak, onderafdeling van het Holocene, gekarakteriseerd door een gematigd en continentaal klimaat en een bebost landschap gedomineerd door loofbomen (datering ca. 6800-5500 voor Chr.)
buitendijks	Gronden die aan de rivierzijde van een dijk liggen. In het buitendijkse gebied liggen de uiterwaarden
castellum	Romeins legerkamp
conservering	Mate waarin grondsporen, anorganische en organische archeologische resten bewaard zijn
couperen	Het maken van één of meer verticale doorsneden door een spoor of laag om de aard, diepte, vullingen, vorm en relaties met andere fenomenen vast te stellen
crematie	Begraving met gecremeerd menselijk bot
crevasse	Doorbraakgeul door een oeverwal
dagzomen	Aan de oppervlakte komen, zichtbaar worden van gesteenten (met inbegrip van zand, klei, etc.)

dekzand	Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Formatie van Boxtel)
Dryas	Laatste gedeelte van de laatste ijstijd (Weichselien), ca. 20.000-10.000 jaar geleden
Edelmanboor	Een handboor voor bodemonderzoek
Eemien	Interglaciaal tussen de voorlaatste en laatste ijstijd (Saalien en Weichselien), ca. 130.000-120.000 jaar geleden
eerdgrond	Grond met een humushoudende minerale bovengrond van meer dan 50 cm, ontstaan door invloed van de mens
eolisch	Door de wind gevormd, afgezet
estuaria	Afgezet in een estuarium
estuarium	Inham aan de kust waarin met name het getijde grote invloed uitoefent op het landschap, bijvoorbeeld de Westerschelde
fluviaal	Door rivieren gevormd, afgezet
fluvioglaciaal	Door smeltwater (afkomstig van gletsjers) afgezet
gaafheid	Mate van (fysieke) verstoring van de bodem, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)
Hollandveen	Holocene formatie, ontstaan vanaf 3500 voor Chr.
Holoceen	Jongste geologisch tijdvak dat nog steeds voortduurt (vanaf de laatste ijstijd: ca. 8800 jaar voor Chr.)
horizont	Kenmerkende laag binnen de bodemvorming
humus	Organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem
ijzeroer	Ijzeroxidehydraat, een ijzererts dat vooral in vlakke landstreken, in dalen en moerassige gebieden op geringe diepte voorkomt
in situ	Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeerd, weggegooid of verloren
inhumatie	Begraving met niet gecremeerd menselijk bot
interstadiaal	Een warmere periode tijdens een ijstijd (glaciaal)
kom	Laag gebied waar na overstroming van een rivier vaak water blijft staan en klei kan bezinken
kreek	Waterweg waarbij het water vanuit zee of rivier onder invloed van het getijde in- en uitstroomt
kronkelwaard	Deel van een stroomgebied omgeven – en grotendeels opgebouwd – door een meander
kwel	Door hydrostatische druk aan het oppervlakte treden van grondwater
kwelder	zie schor
laag	Een vervolgbare grondeenheid die op archeologische of geologische gronden als eenheid wordt onderscheiden
leem	Grondsoort die wordt gekenmerkt door een samenstelling van meer dan 50% silt, minder dan 50% zand en minder dan 25% klei
Limes	de noordgrens van het Romeinse rijk
lithologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de beschrijving en het ontstaan van de sedimentaire gesteenten
löss	Door de wind gevormde afzetting van zeer fijnkorrelig materiaal waarvan het overgrote deel van de korrels (60-85%) kleiner is dan 0,063 mm
lutum	Kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm
meander	Min of meer regelmatige lusvormige rivierbocht
meanderen	(van rivieren of beken) Zich bochtig door het landschap slingeren
oeverwal	Langgerekte rug langs een rivier of kreek, ontstaan doordat bij het buiten de oevers treden van de stroom het grovere materiaal het eerst bezinkt

OSL-datering	Dateringsmethode waarmee op grond van energieverval kan worden bepaald wanneer een fragment kwarts (zand) voor het laatst heeft blootgestaan aan direct zonlicht
oxidatie	Reactie met zuurstof (roesten/corrosie bij metalen; 'verbranding' bij veen)
plaggendek	Verhoogd bouwland, ontstaan door ophoging ten gevolge van bemesting. Voor de bemesting werden plaggen of met zand vermengde potstalmest opgebracht
plangebied	Gebied waarbinnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen
Pleistoceen	Geologisch tijdperk dat ca. 2,3 miljoen jaar geleden begon. Gedurende deze periode waren er sterke klimaatswisselingen van gematigd warm tot zeer koud (de vier bekende ijstijden). Na de laatste ijstijd begon het Holoceen (ca. 8800 voor Chr.)
podzol	Goed ontwikkelde bodem in gebieden met veel neerslag
pollenanalyse	De bestudering van fossiele stuifmeelkorrels en sporen waardoor een beeld van de vegetatiegeschiedenis gevormd kan worden. Uit de vegetatiegeschiedenis kan het klimaat worden gereconstrueerd
prehistorie	Dat deel van de geschiedenis waarvan geen geschreven bronnen bewaard zijn gebleven
rivierduin	Door verstuiving uit een riviervlakte hierlangs ontstaan duin (in Nederland meestal Weichselien of Vroeg Holoceen van ouderdom)
Saalien	Voorlaatste ijstijd, waarin het landijs tot in Nederland doordrong en de stuwwallen werden gevormd, ca. 200.000-130.000 jaar geleden
schor	Zandgrond in een getijdenwater; staat alleen onder water bij zeer hoog tij, begroeid
silt	Zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
slak	Steenachtig afval van metaal- of aardewerkproductie
slik	Zandgrond in een getijdenwater; staat onder water bij vloed en valt droog bij eb, kwelder onbegroeid; wad
spieker	Op palen geplaatst opslaghuisje
strandvlakte	Groot vlak zandig gebied tussen twee strandwallen
strandwal	Langs de kust gevormde langgerekte zandrug die uitsteekt boven het gemiddelde hoogwaterniveau; geeft in Nederland de oude ligging van de kustlijn weer
stratigrafie	Opeenvolging van lagen in de bodem
stroomgordel	Het geheel van rivieroeverwal-, rivierbedding- en kronkelwaard-afzettingen, al dan niet met restgeul(en)
stroomrug	Oude riviergeul die zodanig is opgehoogd met zandige afzettingen dat de rivier een nieuwe loop heeft gekregen; blijft door inklinking van de komgebieden als een rug in het landschap liggen
stuwwal	Door de druk van het landijs in het Saalien opgedrukte rug van scheefgestelde preglaciale sedimenten
terras (rivier-)	Door een rivier verlaten en daarna versneden dalbodem
vaaggronden	Minerale gronden zonder duidelijke podzol-B-horizont, zonder briklaag en zonder minerale eerdlaag
vicus	Een burgerlijke nederzetting uit de Romeinse tijd met een stedelijk karakter maar zonder stadsrechten
vindplaats	Ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt
Weichselien	Geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landijs Nederland niet bereikte), ca. 120.000-10.000 jaar geleden
zavel	Grondsoort die tussen 8 en 25% lutum (kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm) bevat
zeldzaamheid	Mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied

Bijlage 1: Topografische kaart

Legenda

● plangebied

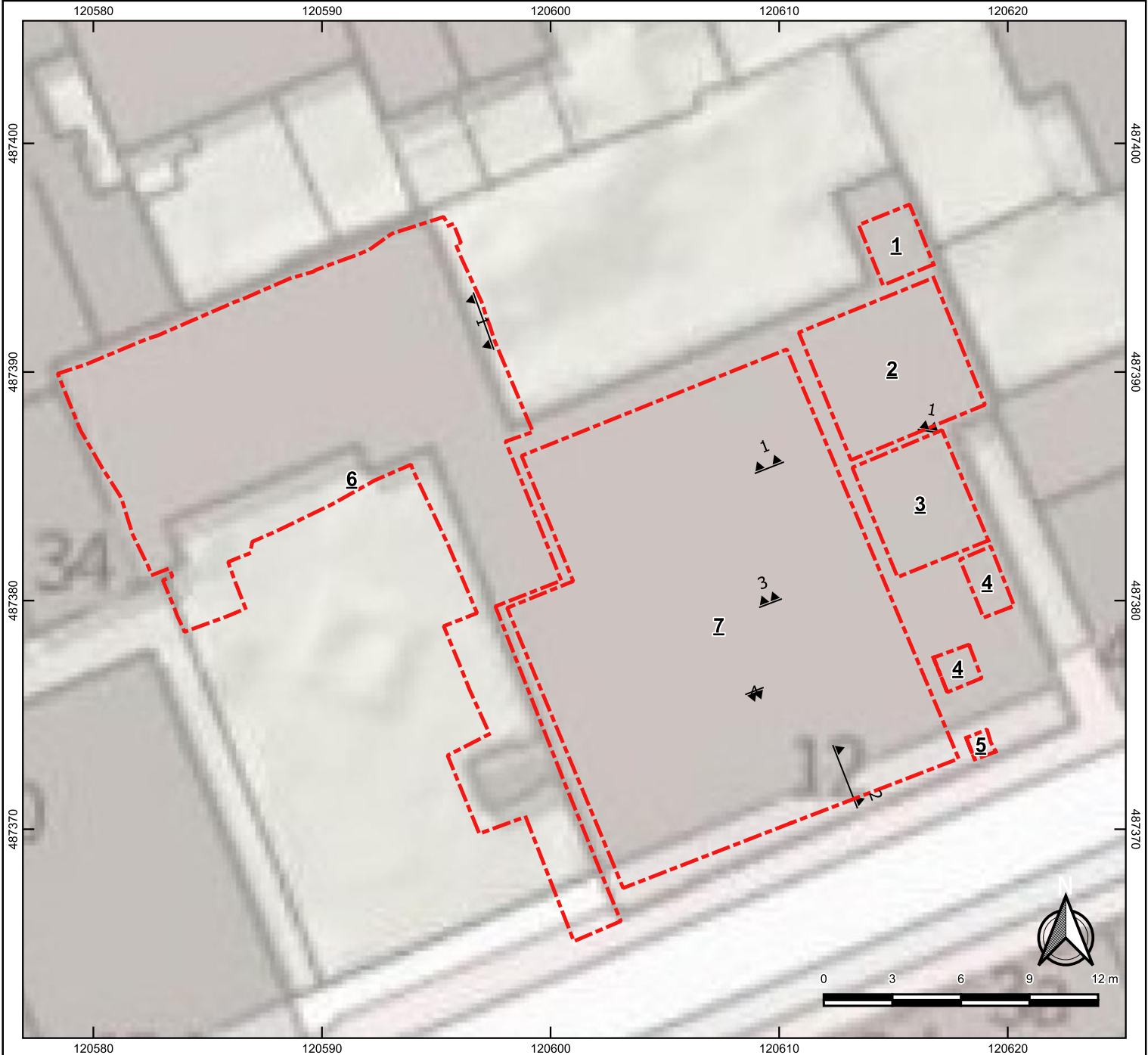
IDDS
's- Gravendijkseweg 37
2201 CZ Noordwijk
info@idds.nl
IDDS.NL

Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
T 071 - 402 85 86

integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Rozenstraat 6-14, Amsterdam	
OM nr.: 4039238100	Versie: 1
Projectnr.: 4760/6129	Formaat: A4
Schaal: 1:25.000	Datum: 7-2-2022
Tekenaar: TKO	

Bijlage 2: Overzichtskaart

Legenda

- Werkputten
- Profielen

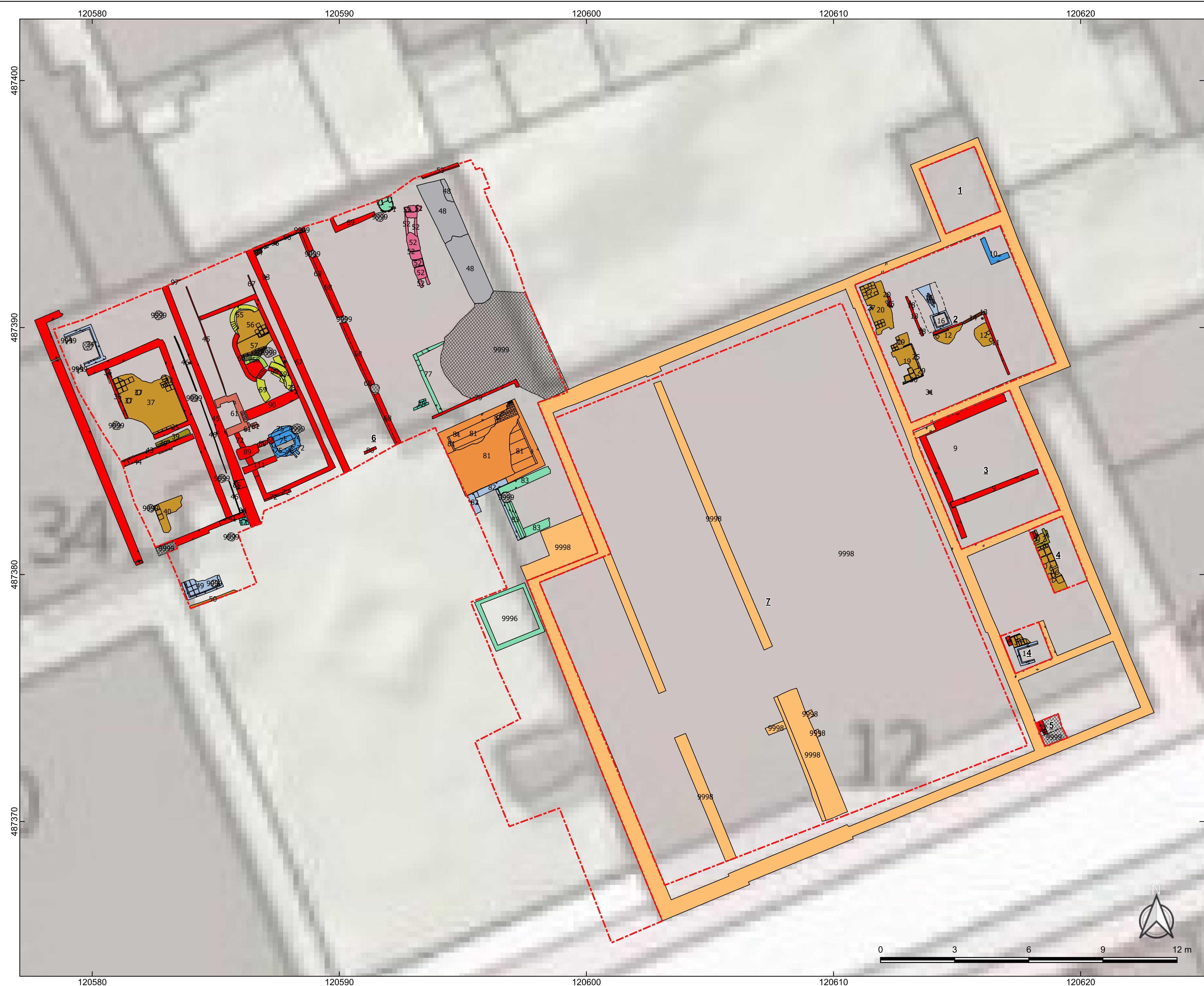
IDDS
's- Gravedijkseweg 37
2201 CZ Noordwijk
info@idds.nl
T 071 - 402 85 86

Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
T 071 - 402 85 86

integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Rozenstraat 6-14, Amsterdam	
OM nr.: 4039238100	Versie: 1
Projectnr.: 4760/6129	Formaat: A4
Schaal: 1:250	Datum: 7-2-2022
Tekenaar: TKO	

Bijlage 3a: Allesporenkaart vlak 1

Legenda

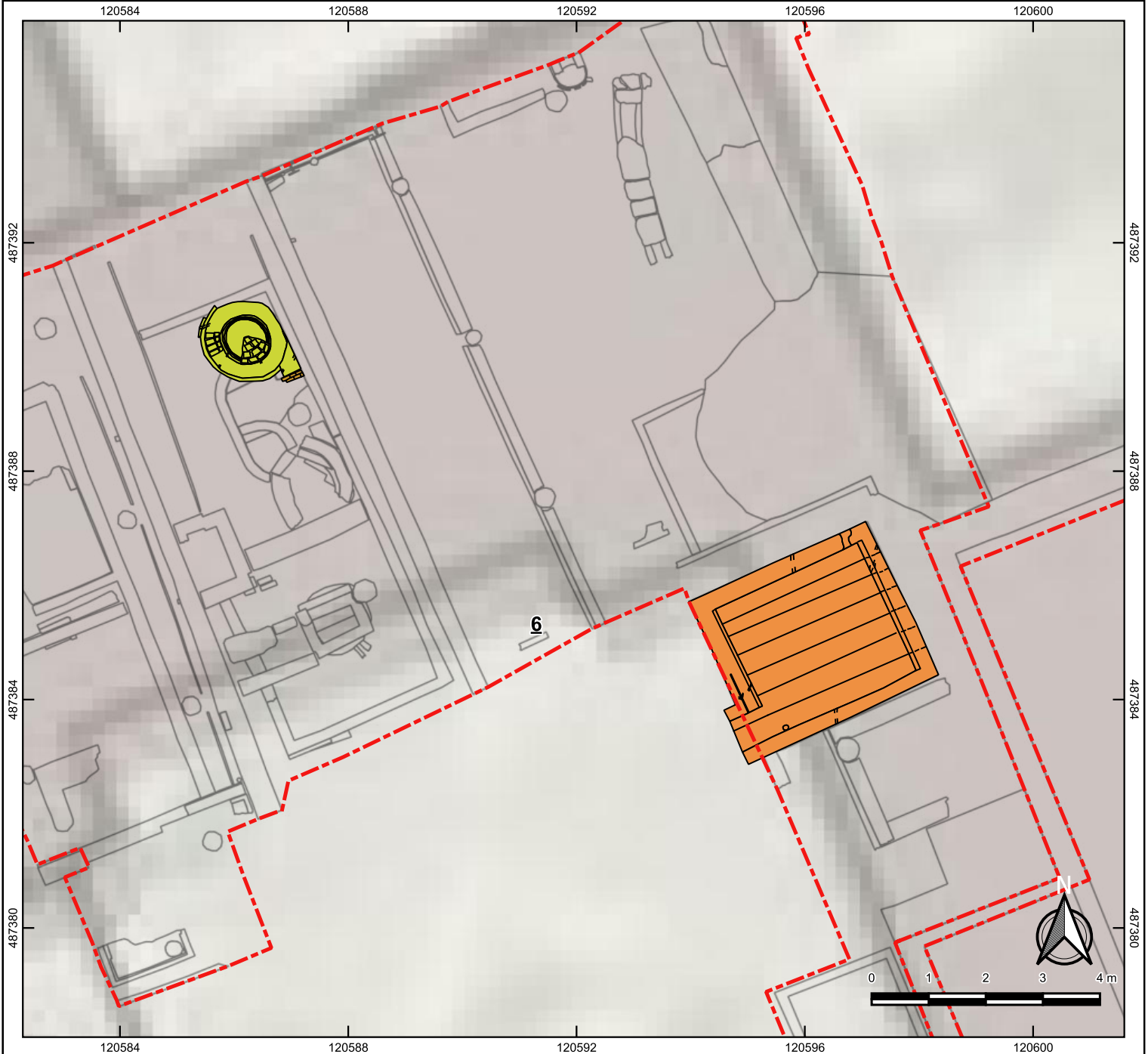
- Werkputten
- Sporen vlak 1
- Bak
- Beerkelder
- Beerput
- Bekisting
- Bestrating
- Goot
- Haard
- Muur
- Paal
- Pand Berlage en Posthumus
- Plank
- Plint
- Put
- Recente versterking
- Riool
- Trap
- Vloer
- Waterkelder
- Waterput

IDDS
IDDS
Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
T 071 - 402 85 86
integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Rozenstraat 6-14, Amsterdam
OM nr.: 4039238100
Projectnr.: 4760/6129
Schaal: 1:100
Tekenaar: TKO

Versie: 1
Formaat: A2
Datum: 7-2-2022

Bijlage 3b: Allesporenkaart tussenvlak 1

Legenda

 Werkputten

Sporen tussenvlak 1

 Bak

 Beerkelder

 Vloer

 Sporen vlak 1

IDDS
's- Gravendijkseweg 37
2201 CZ Noordwijk
info@idds.nl
IDDS.NL

Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
T 071 - 402 85 86

integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Rozenstraat 6-14, Amsterdam

OM nr.: 4039238100

Versie: 1

Projectnr.: 4760/6129

Formaat: A4

Schaal: 1:100

Datum: 7-2-2022

Tekenaar: TKO

Bijlage 3c: Allesporenkaart vlak 2

Bijlage 4: Sporenlijst en muurformulier

Werkput	Vlak	Spoor	Vulling	Spoorstype	Nap	Diepte	Datering	Omschrijving	Tint	Bijkleur	Hoofdkleur	Textuur	Org. stof	Karakter	Opmmerking	Spoor	Vulling	Materiaal	IL	SLR	Metselverband	Vloer	Lengte	Breedte	Dikte	Hardheid	Mortel	Hergebruikt	Compleet	Monster	Datering	Opmmerking
4	1	1	1	Waterkelder				Waterkelder		rood	bruin					1	1	baksteen				roodpaars	18/19	8/7,5	4/4	hard	tras	nee	ja	ja		
4	1	2	1	Vloer						oranje	bruin					2	1	plavuiz				rood	21	21	2,5	harde kalkmortel	nee	ja	ja			
4	1	3	1	Vloer						oranje	rood					3	1	baksteen				oranje, rood	18	8,5	3	tras	ja	ja	ja		secundaire mortel	
4	1	4	1	Muur					Donker		rood					4	1	baksteen				paars	22	10	4	tras						
4	1	5	1	Muur				plint			bruin					5	1	plavuiz				rood	22	10	3,5	zand	mogelijk	ja	ja		geglazuurd	
4	1	6	1	Vloer				stenen en keramische tegels			zwart			steen en keramiek		6	1															
4	1	7	1	Goot							oranje					7	1	baksteen				roze	17,5	8	3,5	matig hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
4	1	8	1	Muur							oranje					8	1	baksteen								matig hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
3	1	9	1	Muur							oranje					9	1	baksteen		steens en anderhalf steens		oranje	19	8,5	4	hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
2	1	10	1	Waterput		86		Waterkelder/beerput/bak?			rood					10	1	baksteen	46			roze/rood	21,5/22	8/11	4/4	tras	nee	ja	ja			
2	1	11	1	Muur		40					geel					11	1	baksteen	25	halfsteens		geel/roze	17	8	4	zacht	sterk zandige kalkmortel	nee	ja	ja		verzonken rand, Bij S11 in de vondstzak
2	1	12	1	Vloer							groen					12	1	plavuiz				groen	14,5	14,5	2		nee	ja	ja			
2	1	13	1	Paal					Donker		bruin					13	1															
2	1	14	1	Plank				drempel?, hout		Donker	bruin					14	1															
2	1	15	1	Muur				met tegels			geel					15	1	baksteen		halfsteens		roze	18	8,5	4	matig hard	sterk zandige kalkmortel	nee	ja	ja		als S11
2	1	15	2	Muur				met tegels			groen					15	2	plavuiz				groen/geel	13,5	13,5	2,5	zachte kalkmortel	nee	ja	ja			
2	1	16	1	Waterkelder				waterkelder met steen dekaf			geel					16	1	baksteen				geel	17	8	3	hard	tras	nee	ja	ja		
2	1	16	2	Waterkelder				waterkelder met steen dekaf			rood				stenen dekaf	16	2															
2	1	17	1	Paal					Donker		bruin					17	1															
2	1	18	1	Muur							geel					18	1	baksteen		halfsteens		rood	16,5	17,5	3	matig hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
2	1	18	2	Muur							wit					18	2	plavuiz				groen en geel	15	15	2,5		nee	ja	ja		en een tegel met Bloemmotief	
2	1	19	1	Vloer							oranje					19	1	plavuiz				rood	15	15	2		nee	ja	ja		versleten	
2	1	20	1	Vloer							oranje					20	1	plavuiz				rood	22	22	2,5		nee	ja	ja		geglazuurd	
2	1	21	1	Vloer							groen					21	1	plavuiz				groen en geel										
2	1	22	1	Vloer							geel					22	1	baksteen				geel										
2	1	23	1	Plank				bakstenen rand langs vloer			bruin					23	1															
2	1	24	1	Vloer				plint		Donker	zwart				SXX	24	1															
2	1	25	1	Vloer				mogelijk hergebruikt			geel					25	1	baksteen				bruin/roze	17	7,5	3		kalkmortelresten	waarschijnlijk	ja	ja		met rode vlekjes
2	1	26	1	Muur				restant van muur?			geel					26	1	baksteen				oranje, geel										
2	1	27	1	Paal					Donker		bruin					27	1															
2	1	28	1	Muur					Donker		bruin					28	1															
2	1	29	1	Bekisting				houten bekisting voor funderingszand vloer			bruin					29	1															
2	1	30	1	Bekisting				houten bekisting voor funderingszand vloer			bruin					30	1															
2	1	31	1	Paal					Donker		bruin					31	1															
5	1	32	1	Muur							geel					32	1	baksteen				geel	7	9	3,5-4	hard		ja	nee			
5	1	33	1	Muur							oranje					33	1	baksteen					7	10	4			ja	nee			
6	1	34	2	Waterkelder				Waterkelder grotendeels verstoord door eerdere graafwerkzaamheden. Gevuld met puin.		rood	bruin					34	1	baksteen				roodbruin	18	8,5	3,5	hard	tras	nee	ja	ja		
6	1	34	2	Waterkelder				Waterkelder grotendeels verstoord door eerdere graafwerkzaamheden. Gevuld met puin.		rood	bruin				klamp	34	2	baksteen														klamp
6	1	35	1	Muur				fundering			grijs					35	1	baksteen		46		rood	18,5	9	4	hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
6	1	36	1	Muur												36		baksteen				geel	17	7	3,5	hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
6	1	37	1	Vloer							zwart					37	1	plavuiz				zwart	22,5	22,5	3		nee				zeen glasuur	
6	1	38	1	Kelder												38		baksteen				oranjerood	18,5	9	3,5	hard	zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
6	1	39	1	Goot				tussen S35 en S38, van hergebruikte BS								39		baksteen			kop-streek	roodpaars	22	10,5	3,5	hard	zachte kalkmortel	ja	ja	ja		
6	1	40	1	Vloer							geel					40	1	plavuiz				rood	22	22	2,5		nee					
6	1	41	1	Muur				fundering			rood				hergebruikte BS op 5cm dikke plank gefundeerd	41	1	baksteen				paars/rood	18,5	8,5	4	hard	zachte kalkmortel	ja	ja	ja		op 5cm dikke plank gefundeerd - egte en rode bs
6	1	41	2	Muur				fundering		Donker	bruin				plank	41	2	plank														
6	1	42	1	Vloer							rood				ongeglazuurde plavuiz, ligt op S35	42	1	plavuiz				rood	21	21	2,5		nee				geglazuurd	
6	1	43	1	Haard				rood en geel geglazuurde plavuiz, op de muur gespiegeld met S44			rood				Haardwag	43	1	baksteen														
6	1	43	2	Haard				rood en geel geglazuurde plavuiz, op de muur gespiegeld met S44			geel				tegels binnen wangen	43	2	plavuiz				groen en oranje	11,5	11,5	2		harde kalkmortel	nee	ja	ja		geglazuurd
6	1	44	1	Haard				rood geglazuurde plavuiz			rood				Haardwag	44	1	baksteen														
6	1	44	2	Haard				rood geglazuurde plavuiz			rood				tegels binnen wangen	44	2	plavuiz				rood	15	15	2,5		harde kalkmortel	nee	ja	ja		geglazuurd
6	1	45	1	Muur							rood					45	1	baksteen		46		rood	18	8,5	3,5	hard	zachte kalkmortel	ja	ja	ja		ook met gele BS
6	1	45	2	Muur					Donker		bruin				hout, plank voor bekisting bouwleuf voor muurwerk	45	2															
6	1	45	3	Muur					Donker		bruin	Z63	H2		vulling insteek muur	45	3															
6	1	46	1	Bekisting				langs S45, houten planken bekisting van muur, voor bouwleuf van de muur S45								46																
6	1	47	1	Put				putje van hergebruikte baksteen, 19e eeuwse materiaal								47		baksteen				rood/geel (klezoor)	21/14	9/5,5	4,5/1,5			ja	ja	ja		mont en plastic knoop op grote BS gekit
6	1	48	1	Bestrating				tuinpad? Wegdek steeg, van hergebruikte BS, Zlagen in verlengde van achterste zijgevel van Posthumus		oranje	rood					48	1	baksteen				oranjerood	17	8,5	4			ja	ja	ja	nee	
6	1	48	2	Bestrating				tuinpad? Wegdek steeg, van hergebruikte BS, Zlagen in verlengde van achterste zijgevel van Posthumus		oranje	geel					48	2	baksteen				oranje/geel gemeleerd	16	8	4			ja	ja	nee		
6	1	49	1	Waterkelder				waterkelder/beerkelder van BS en met rood geglazuurde plavuiz veel 19e eeuwse materiaal (regout e.d			rood					49	1	baksteen				rood	18	7,5	3,5		zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
6	1	49	2	Waterkelder				waterkelder/beerkelder van BS en met rood geglazuurde plavuiz veel 19e eeuwse materiaal (regout e.d			rood				geglazuurde plavuiz tegen v2 en als vloer	49	2	plavuiz				rood	20,5	20,5	2,2		porfand?	nee	ja	ja		geglazuurd
6	1	50	1	Vloer												50																
6	2	51	1	Beerput				beerput overdekt met planken ong 3,5m x3,5m			rood					51	1	baksteen	25		kopklezoor	rood	17	8	4		zachte kalkmortel	nee	ja	ja		
6	2	51	2	Beerput				beerput overdekt met planken ong 3,5m x3,5m	Donker		bruin				houten planken op de beerput	51	2															
6	2	51	3	Beerput				beerput overdekt met planken ong 3,5m x3,5m	Donker		bruin				verticale planken tegen binnenzijdige muurwerk (4 stuks)	51	3															
6	2	51	4	Beerput				beerput overdekt met planken ong 3,5m x3,5m	Donker		bruin				combinatie van planken en steen van mogelijke storkbaker	51	4															
6	2	51	5	Beerput				beerput overdekt met planken ong 3,5m x3,5m	Donker		bruin				balken																	

[illegible]

Bijlage 5: Vondstenlijst

fondstnumme	aantal	gewicht	put	vlak	vak	spoor	vulling
2KER	1	33,7	1	1		9001	
17KER	1	39,2	2	1		11	
18KER	3	54,4	2	30		9001	
21KER	4	1302,1	2	1		18	
22KER	17	1614,7	2	1		9999	
25KER	12	1538,3	2	1		16	
28KER	33	4460,9	2	1		16	
35KER	1	265,7	2	1		19	2
40KER	3	332,6	2	1		19	
52KER	12	454,3	6	1		47	
55KER	62	5316,2	6	1		49	
56KER	1	109	6	1	2	9010	
57KER	17	1089,9	6	1	4	9010	
58KER	1	1206,2	6	1	4	9010	
70KER	5	124,6	6	2		62	
73KER	1	776,9	6	2		51	
74KER	39	2794	6	2		64	
78KER	6	179,3	6	2		65	
82KER	1	41,2	6	1		55	
84KER	1	19	6	1		71	1
85KER	1	483,2	6	1		71	2
86KER	1	189,4	6	1		71	2
89KER	7	110,4	6	1		71	4
95KER	6	910,3	6	1		75	7
96KER	4	369	6	1		75	6
105KER	4	473,6	6	1		77	2
111KER	2	376	6	2			
113KER	1	66,3	6	1		81	
115KER	1	1,5	6	1		81	
116KER	1	81,4	6	1		81	
117KER	11	502,6	6	1		81	
118KER	2	113,9	6	1		81	
119KER	1	71,5	6	1		81	
121KER	44	3616	6	1		81	
133KER	10	790,5	6	1		65	
134KER	8	433	7	2		100	
135KER	1	61,6	6	1		61	
137KER	4	322	6	1	2		
138KER	2	872,3	7	2		9999	
1BKS	2	2277	4	1		1	
3BKS	2	921	1	1		9000	
4BKS	1	1139,1	4	1		1	
5BKS	1	945,5	4	1		3	
9BKS	1	1866,7	4	1		4	
11BKS	1	1753,8	4	1		1	
14BKS	1	974,4	4	1		7	
16BKS	1	1266	3	1		9	
17BKS	1	760	2	1		11	
19BKS	1	857	2	1		18	1

23BKS	1	724,8	2	1		15	1
26BKS	1	764,6	2	1		16	1
30BKS	1	694,6	2	1		25	
42BKS	2	3232	2	1		10	
43BKS	1	1159,8	6	1		34	
45BKS	1	734	6	1		36	
46BKS	1	1215,1	6	1		35	
47BKS	1	2255,5	6	1		39	
48BKS	1	1273,8	6	1		38	
49BKS	1	1309,8	6	1		41	
53BKS	2	3594,5	6	1		47	
54BKS	1	1006	6	1		49	
60BKS	1	1174,4	6	1		52	
61BKS	3	3023,8	6	1		60	
62BKS	2	2612,7	6	1		58	
64BKS	1	863	6	1		59	
66BKS	2	2610,1	6	1		55	
67BKS	1	1005,6	6	1		54	
68BKS	1	1100	6	1		45	
69BKS	1	1376	6	2		63	
70BKS	1	979,6	6	2		62	
75BKS	1	1264,8	6	2		64	
76BKS	2		6	2		51	
80BKS	1	1082,9	6	1		68	
81BKS	1	906,6	6	1		69	
88BKS	1	1070,9	6	1		71	3
90BKS	2	2101,6	6	1		54	
91BKS	1	1289,9	6	1		74	
92BKS	5	3903,7	6	1		59	
99BKS	1	1117	6	1		75	1
100BKS	1	830,2	6	1		78	
101BKS	1	776	6	1		79	
106BKS	2	1189,2	6	1		81	
132BKS	1	1156,4	6	1		83	
139BKS	1	1898,4	6	1		77	
140BKS	2	3046,9	6	1		79	
141BKS	1	1027,1	6	2		51	1
25BOUW	2	208,9	2	1		16	
55BOUW	1	8,4	6	1		49	
57BOUW	2	507,5	6	1	4	9010	
70BOUW	1	76,1	6	2		62	
74BOUW	1	11,8	6	2		64	
89BOUW	3	51,1	6	1		71	4
134BOUW	4	417,8	7	2		100	
25ODB	2	5,2	2	1		16	
28ODB	2	371,6	2	1		16	
55ODB	2	53,8	6	1		49	
57ODB	2	8,6	6	1	4	9010	
70ODB		55,2	6	2		62	
74ODB	17	361,6	6	2		64	

78ODB	1	38,7	6	2
84ODB	1	7,6	6	1
118ODB	1	84,2	6	1
121ODB	5	220,5	6	1
134ODB	3	13,5	7	2
135ODB	1	319,9	6	1
96MIX	1	3,4	6	1
2GL	1	116,4	1	1
28GL	1	7	2	1
41GL	3	130,8	2	1
52GL	1	27,9	6	1
55GL	3	72,8	6	1
74GL	61	8900	6	2
78GL	1	0,8	6	2
112GL	2	130	6	1
114GL	1	211,3	6	1
115GL	8	725	6	1
119GL	1	220	6	1
121GL	10	230,8	6	1
135GL	1	20,3	6	1
136GL	1	31,9	6	1
22KPIJ	3	41,3	2	1
28KPIJ	5	53,2	2	1
56KPIJ	2	13,1	6	1
57KPIJ	5	41,3	6	1
70KPIJ	3	20,6	6	2
74KPIJ	37	201	6	2
78KPIJ	1	10,7	6	2
86KPIJ	1	1,7	6	1
112KPIJ	1	3,7	6	1
117KPIJ	1	16	6	1
121KPIJ	6		6	1
28MXX	1	60	2	1
74MXX	2	0,1	6	2
84MXX	1	30	6	1
119MXX	1	6	6	1
134MXX	1	230	7	2
135MXX	1	3,1	6	1
137MXX	1	1587,4	6	1
52MSL	1	12,2	6	1
77ME	1	3780	6	2
83ME	2	40000	6	1
104ME	1	12700	6	1
120ME	1	11500	6	1
27MHT	1	4350	2	1
29MHT	1	120	2	1
36MHT	1	3392	2	1
37MHT	1	2326	2	1
39MHT	1	630	2	1
55MHT	6	400	6	1

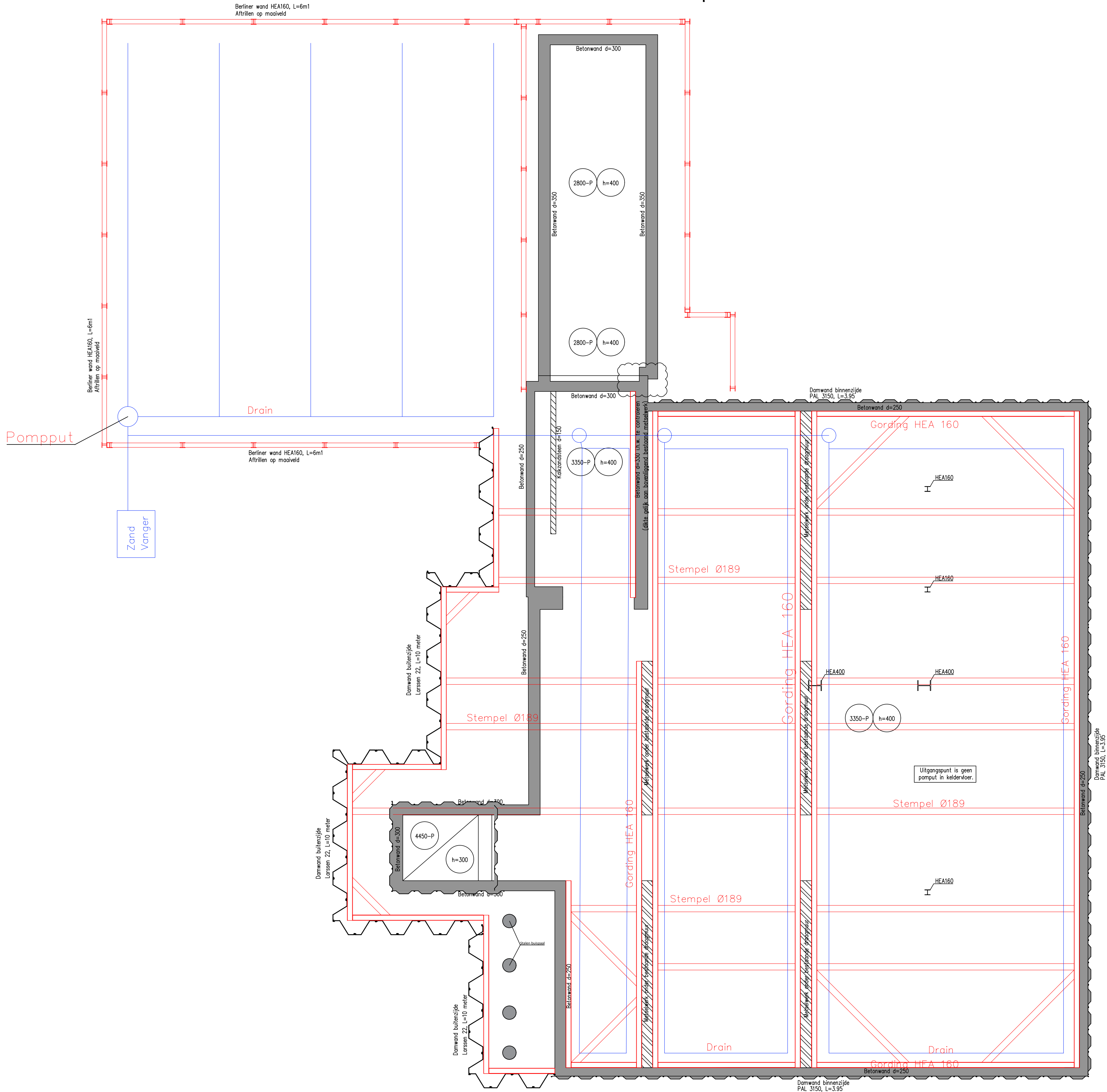
65	
71	1
81	
81	
100	
61	
75	6
9001	
16	
19	
47	
49	
64	
65	
81	
81	
81	
81	
81	
61	
81	
9999	
16	
9010	2
9010	4
62	
64	
65	
71	2
81	
81	
81	
16	
64	
71	1
81	
100	
61	
	2
47	
51	
71	2
77	3
81	
14	
28	
29	
30	
27	
49	

71MHT	1	3330	6	2
78MHT	1	100	6	2
79MHT	1	480	6	2
85MHT	1	75	6	1
87MHT	1	14500	6	1
93MHT	1	2133	6	1
94MHT	1	5180	6	1
97MHT	1	5600	6	1
98MHT	1	562,7	6	1
107MHT	1	4200	6	1
108MHT	1	3500	6	1
109MHT	1	14000	6	1
110MHT	1	9100	6	1
121MHT	1	12300	6	1
127MHT	1	8400	6	1
128MHT	1	4800	6	1
129MHT	1	19300	6	1
130MHT	2	24000	6	1
131MHT	1	11200	6	1
55OLR	1	22	6	1
86OLR	1	25	6	1
121OLR	1	6	6	1
134OLR	3	44	7	2
74OSCH	13	329,7	6	2
3SXX	2	21800	1	1
11SXX	1	6119,2	4	1
13SXX	1	10000	4	1
33SXX	1	1130,6	2	1
55SXX	3	1239	6	1
57SXX	1	5,8	6	1
60SXX	1	12800	6	1
89SXX	1	100,6	6	1
6TEG	1	2937,8	4	1
7TEG	1	1648,2	4	1
8TEG	3	50,7	4	1
10TEG	5	358,3	4	1
11TEG	3	905,2	4	1
12TEG	2	402,6	4	1
15TEG	1	206,3	2	1
17TEG	1	948,6	2	1
18TEG	1	438	2	30
20TEG	5	2006,4	2	1
21TEG	2	1852,7	2	1
22TEG	7	1344,2	2	1
24TEG	2	1963,7	2	1
32TEG	3	2443,5	2	1
34TEG	1	600	2	1
38TEG	1	2475	2	1
40TEG	1	337,1	2	1
44TEG	1	2841,6	6	1

62	
65	
66	
71	2
71	2
75	3
75	4
76	
75	3
81	
77	3
74	
74	
81	
81	
81	
81	
77	
77	
49	
71	2
81	
100	
64	
9000	
1	
6	
24	
49	
9010	4
52	
71	4
2	
5	
2	
1	
1	
9000	
9000	
11	
9001	
18	2
18	
9999	
15	2
20	
19	3
19	1
19	
37	

50TEG	2	1103,4	6	1		43	
51TEG	2	2202,9	6	1		44	
54TEG	1	2490	6	1		49	
57TEG	4	48	6	1	4	9010	
60TEG	1	809,2	6	1		52	
65TEG	2	2179,4	6	1		56	
74TEG	1	58,6	6	2		64	
121TEG	1	221,9	6	1		81	
135TEG	40	1375,8	6	1		61	
136TEG	2	225,1	6	1		81	
141TEG	1	809	6	2		51	1

Bijlage 6: Ontgravingsdieptes

V2	24-03-17	Opmerkingen du Prie verwerkt	PvS
V1	23-03-17	Interne controle	PvS
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER

- Du Prie Bouw & Ontwikkeling

17A048

PROJECTOMSCHRIJVING

- Hotel Rozenstraat

-

TEKENINGOMSCHRIJVING

- Bouwkuip

- Damwand en stempelraam

-

STATUS

Ter acceptatie

TEKENAAR

P. Van Schaik

CONTROLEUR

D. Groeneveld

TEKENINGNUMMER

17A048.T01.V2

1 IN 1

Van Schie B.V.

Constructieweg 100

3641 SP Mijnsdrecht

T 0297 237537

F 0297 237540

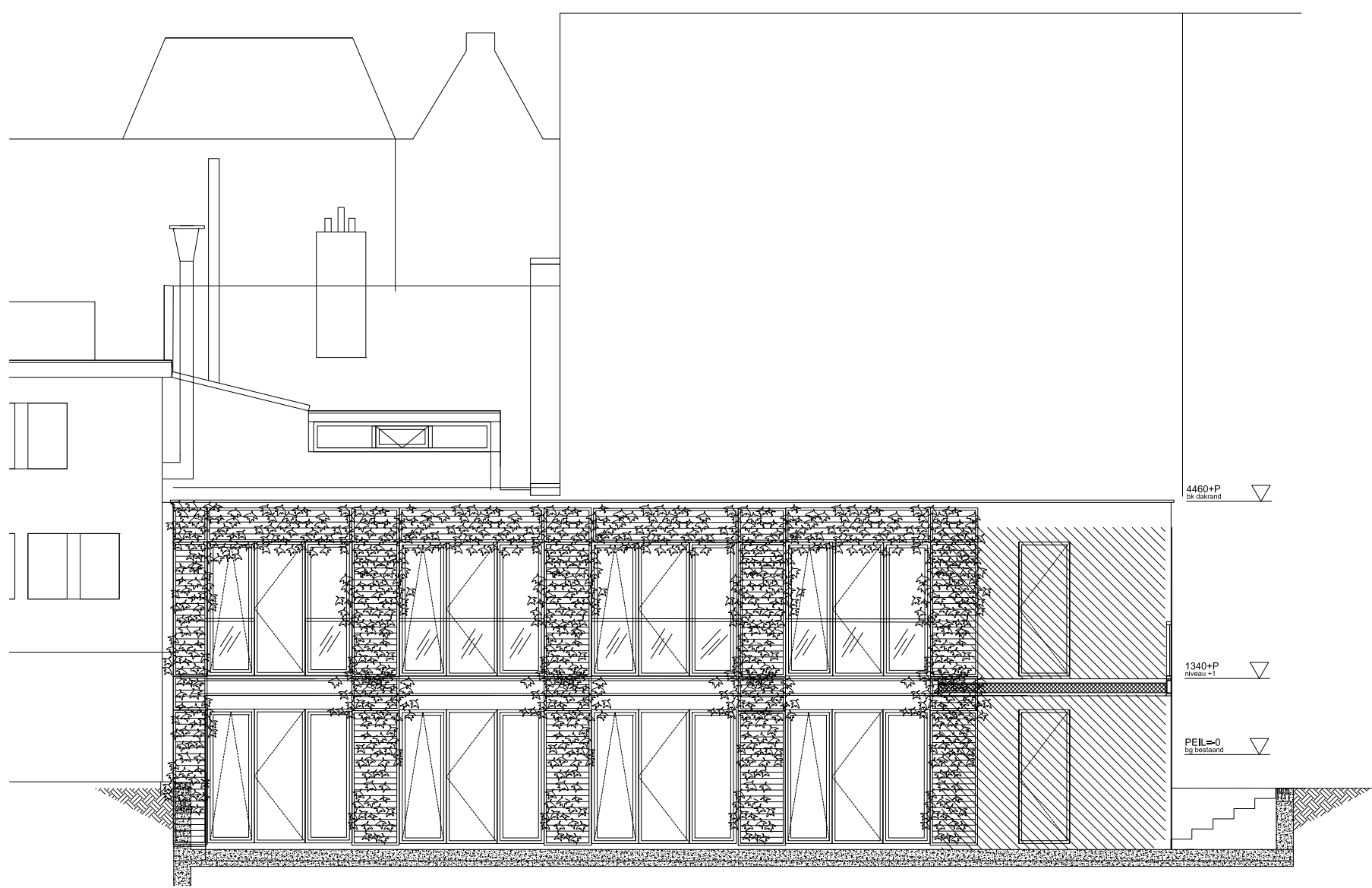
I vanschie.com

Postbus 191

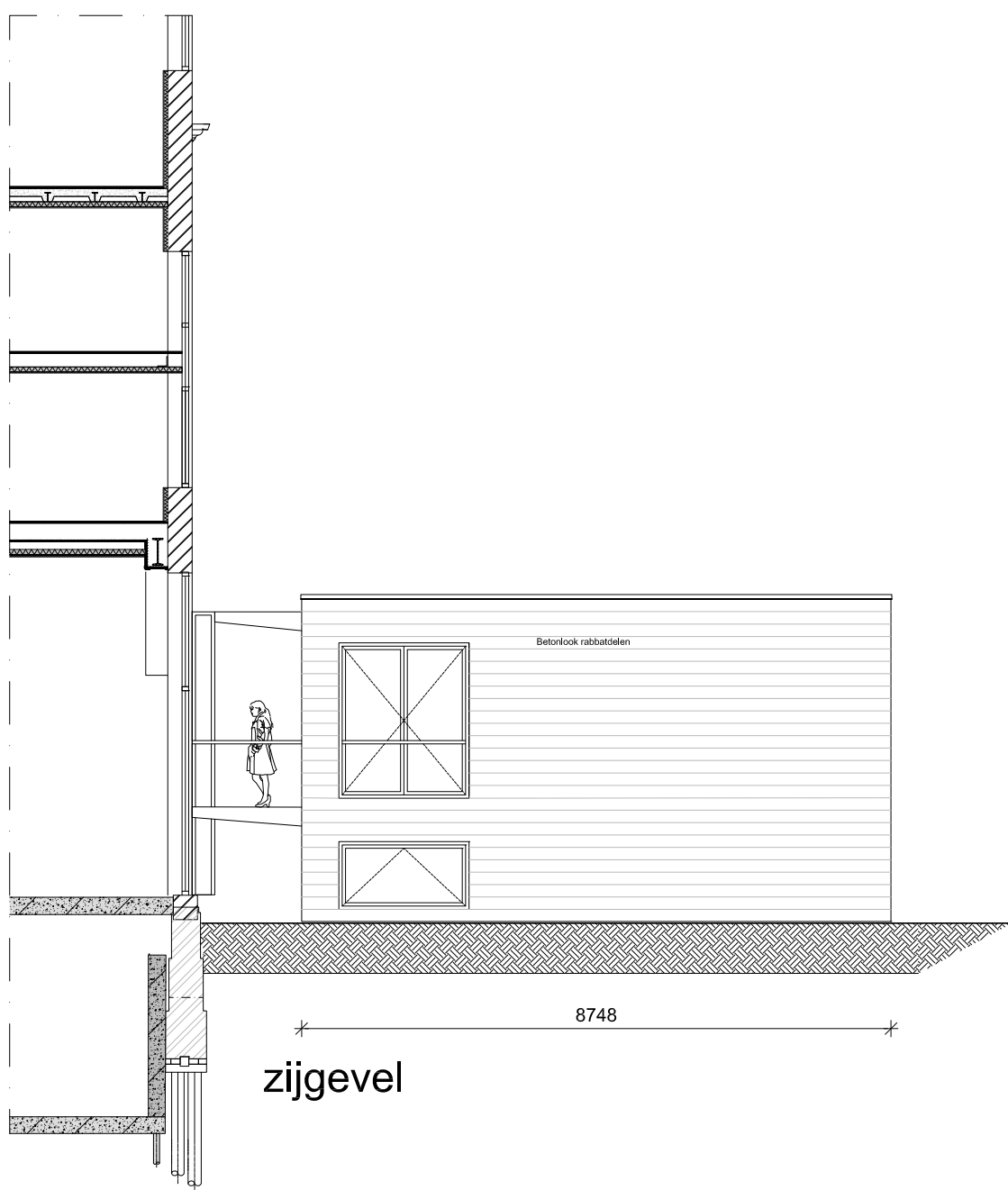
3640 AD Mijnsdrecht

KvK nr. 30074139

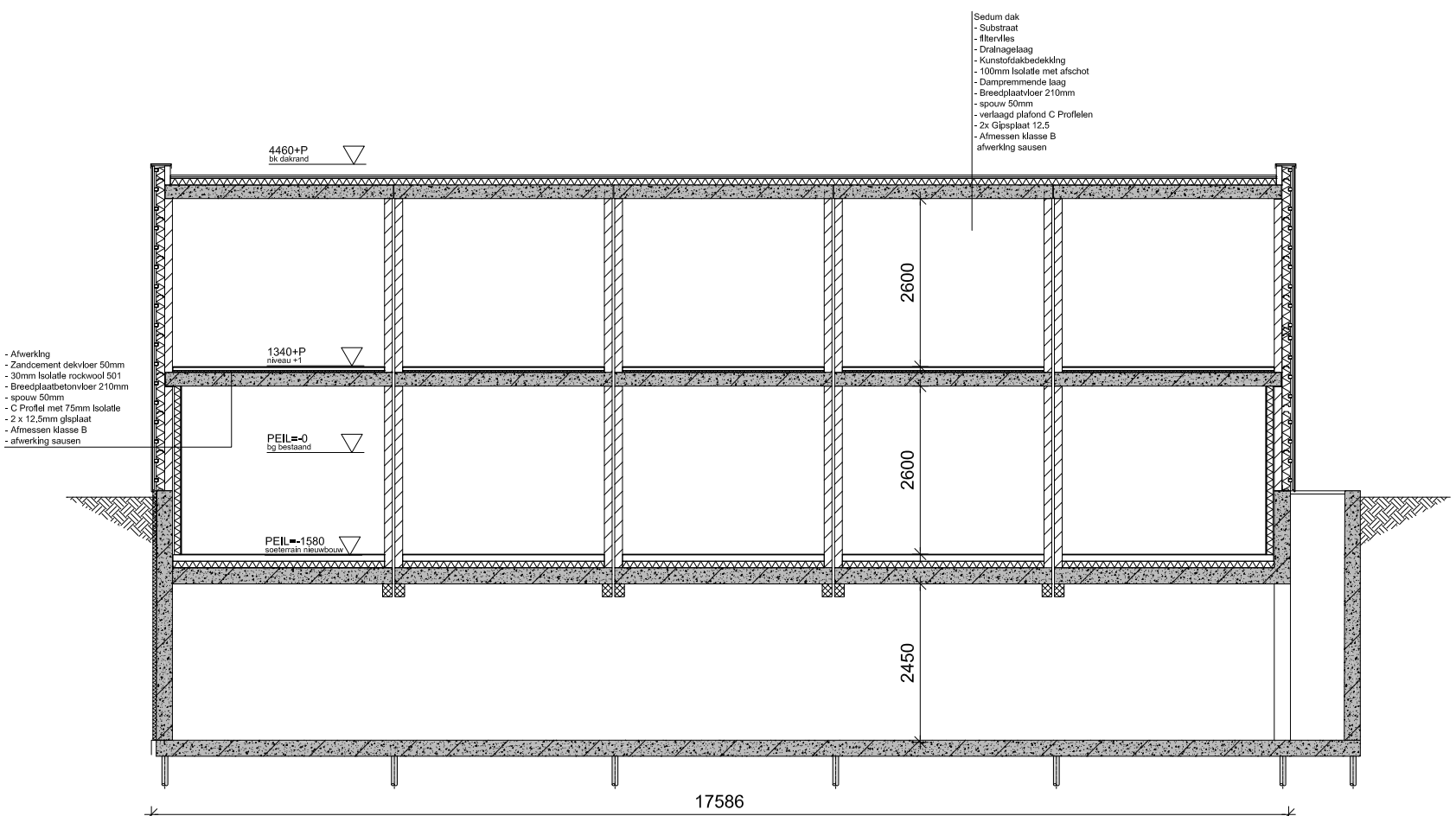
BTW nr. NL0072.47.503.B01

Voorgevel

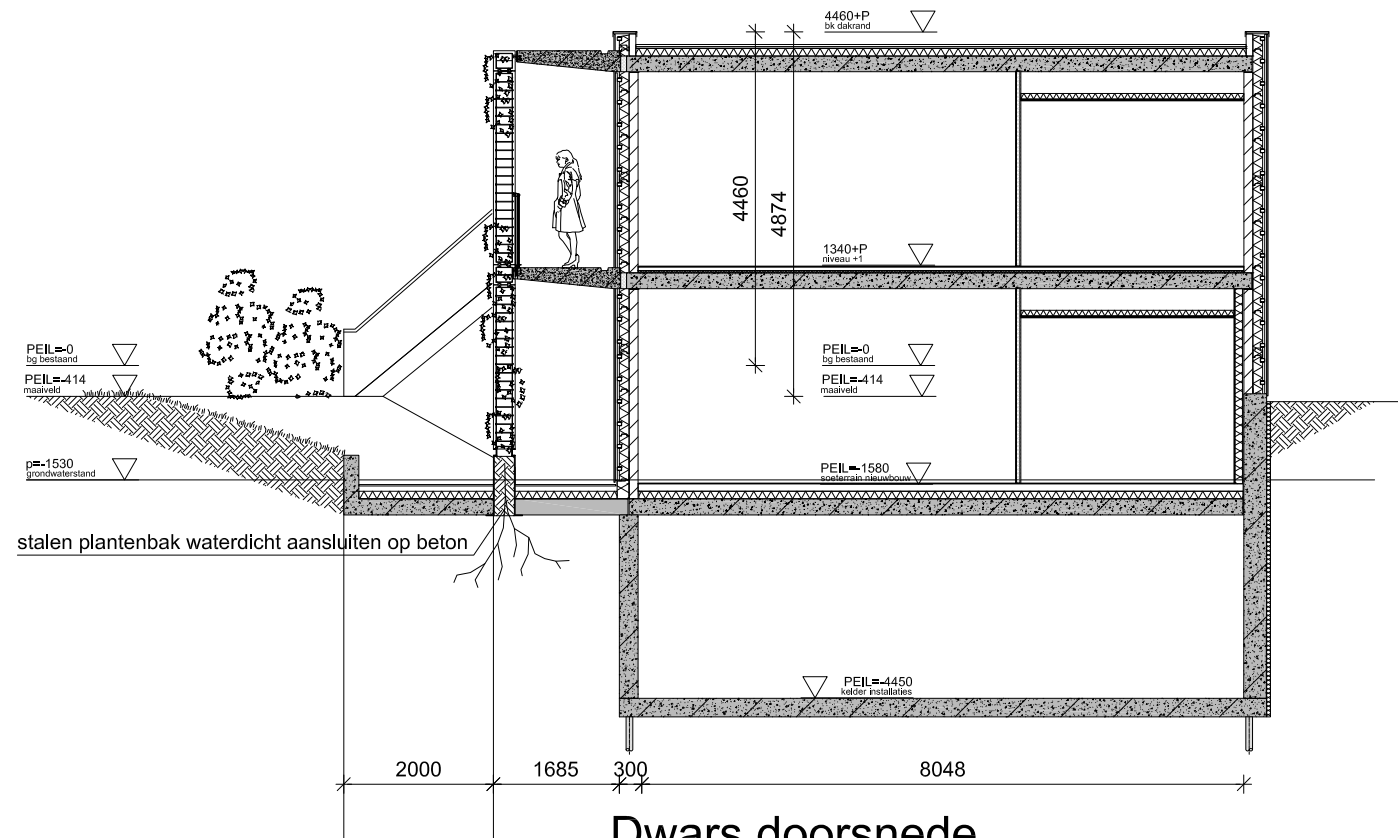

zijgevel

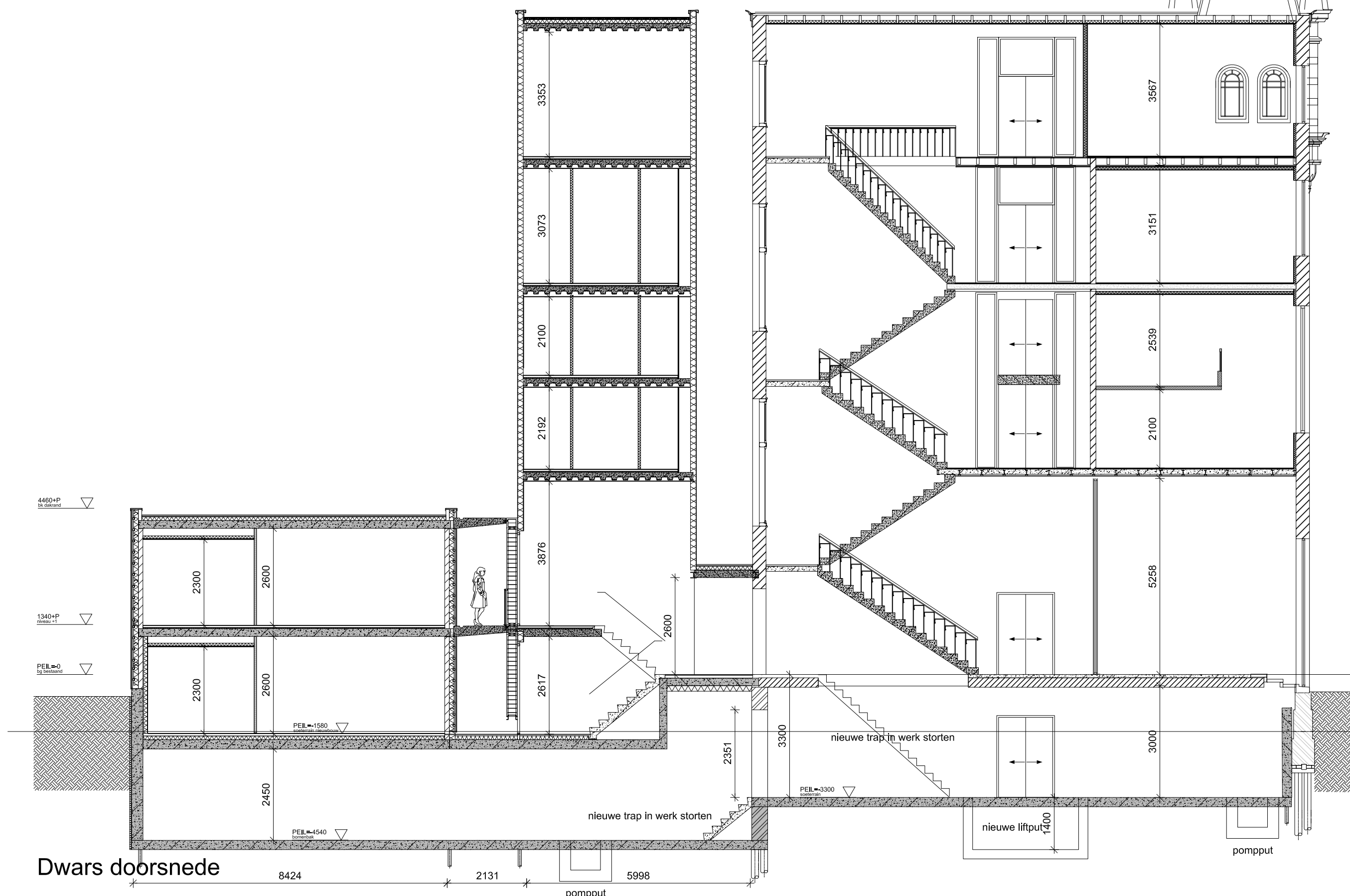
Langsdoorsnede

Souterrain p=-1580

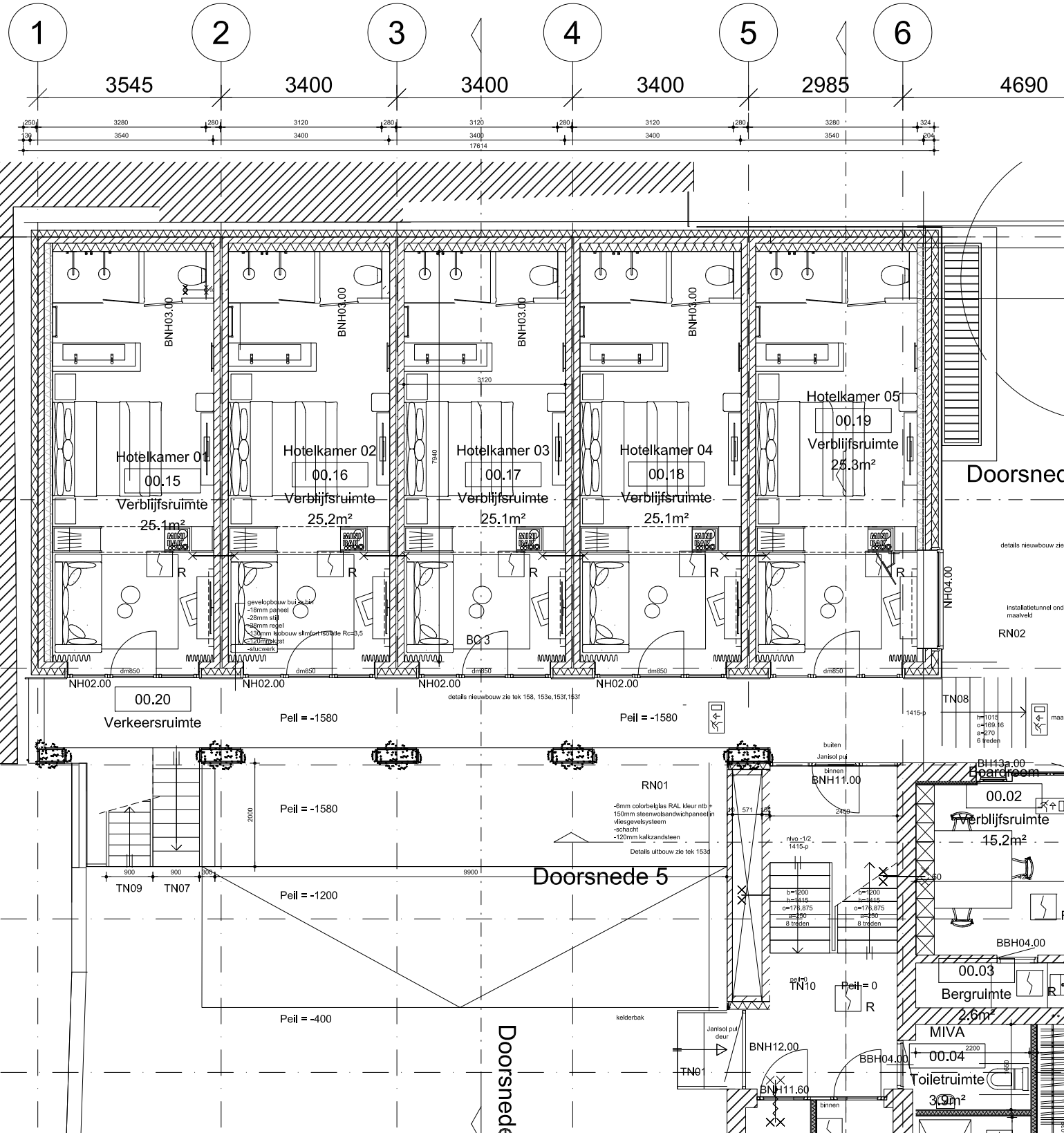
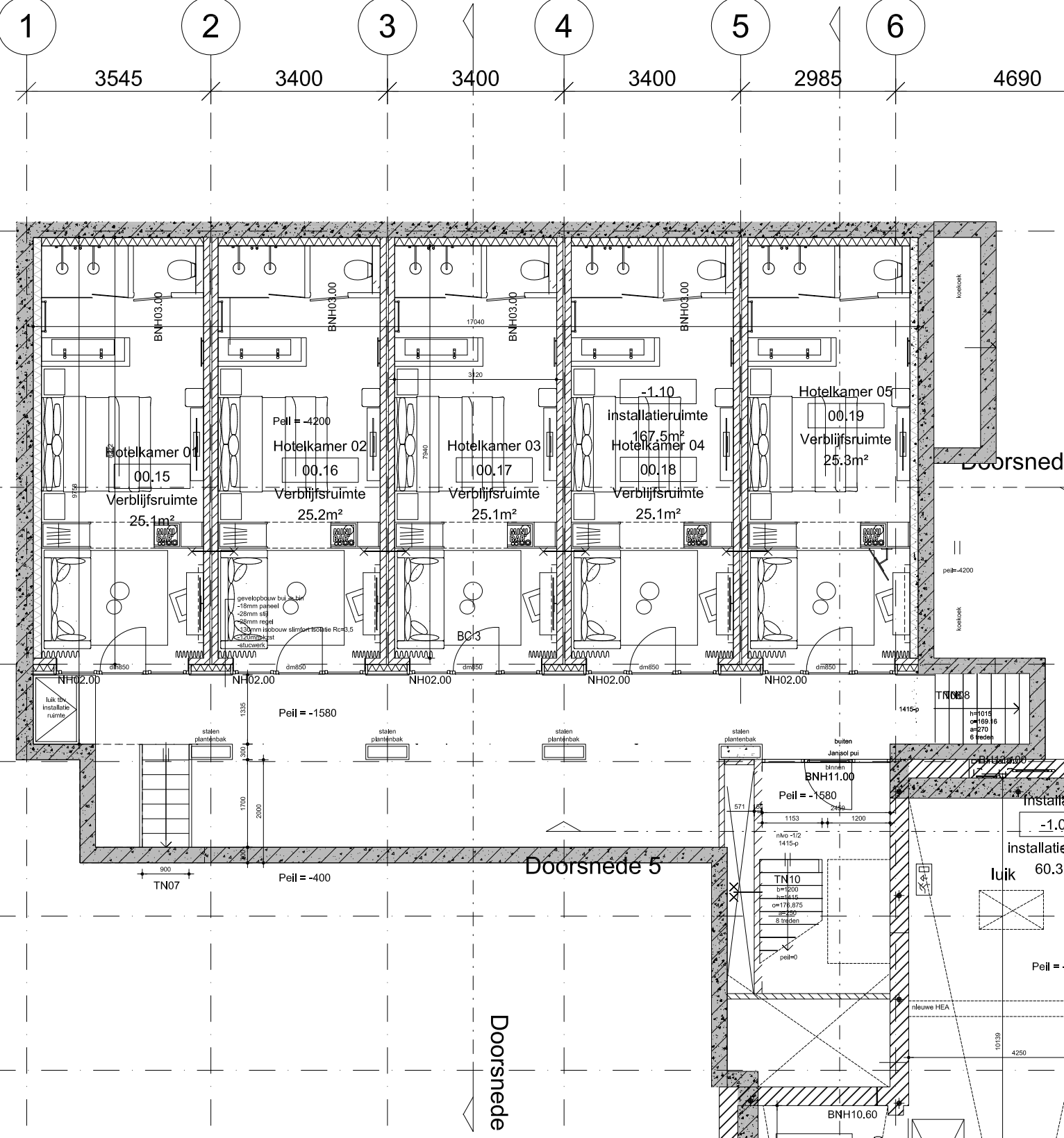

Dwars doorsnede

1e verdieping p=1340

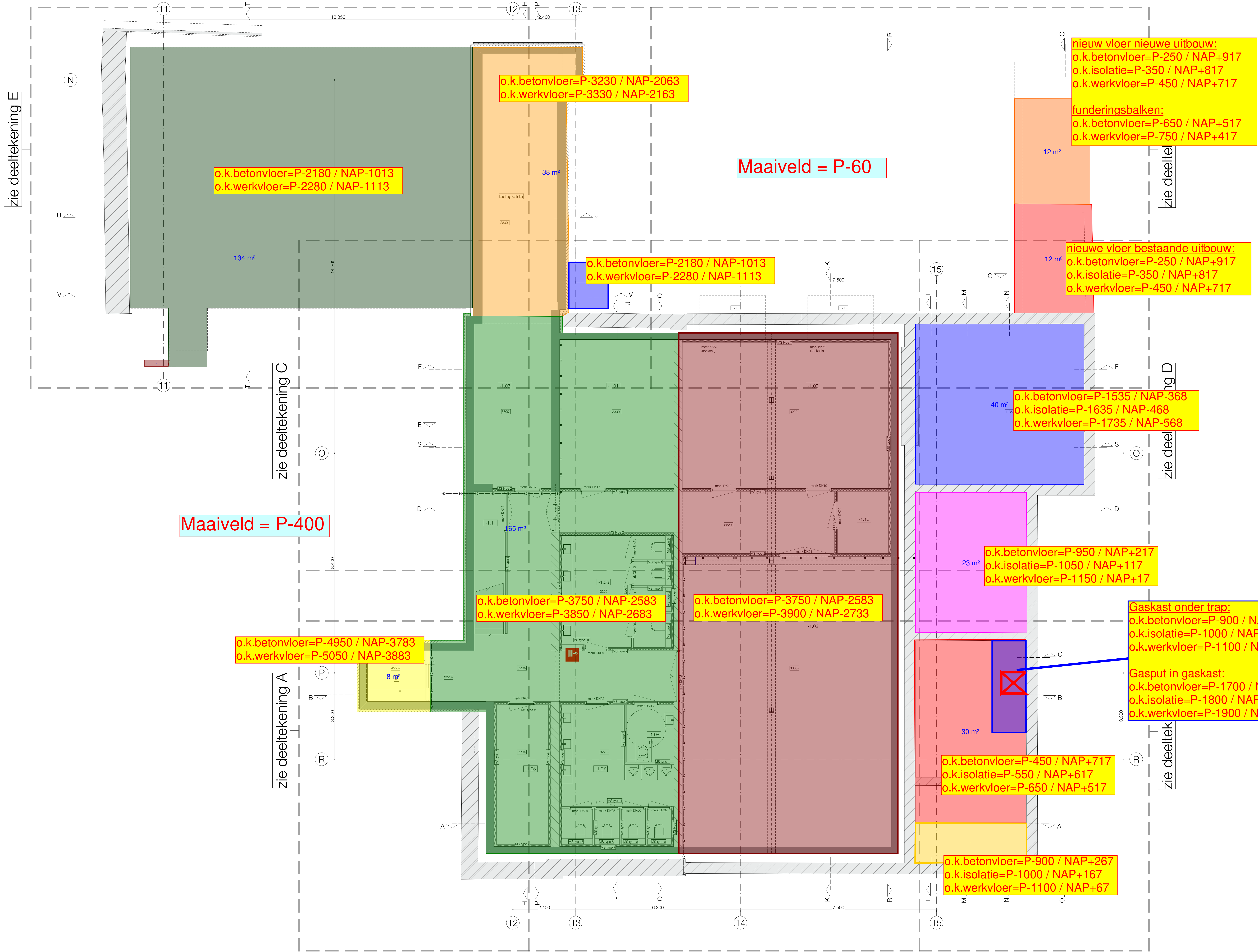
Dwars doorsnede

HKA

nieuwe Kruisstraat 14
2011 RP Haarlem
06 1024 0001

project Herbestemming en aanpassing COC gebouw	onderwerp Doorsn plattegr gevel	datum 15-4-15	gewijzigd a. b. c. d. e.	onze referentie denim110 gevels doorsneden nieuw 14-4-2015-.dwg werknummer
opdrachtgever Denim Rozenstraat 6-14 Amsterdam	fase DO	status definitief	formaat A1	tekeningsnummer 120f

wijz.A 23-03-2017
DP-033
Ontgravingsdieptes
14-03-2017

Bijlage 7. Tellijsten van de vondstcomplexen

beerput S65 (1580-1620)			
type	MAE	EVE	functie
s2-	1	0,00	drinkgerei
s2-kan-	3	0,35	drinkgerei
r-bak-4	1	0,20	kookgerei
r-blo-	1	0,00	tuin
r-bor-	1	0,00	eetgerei
r-kom-	1	0,15	voedselbereiding
r-zal-11	1	0,30	medicinaal
wa-bor-2	1	0,25	eetgerei
w-bak-3	1	0,40	kookgerei
w-kdl- ?	1	0,00	verlichting
w-kop-24	1	0,05	eetgerei
ha-gra-7 ?	1	0,15	kookgerei
py-	1	1,00	rookgerei
totaal	15	2,85	

beerput S64 (1700-1740)			
type	MAE	EVE	functie
r-bor-3	1	0,30	eetgerei
r-gra-	1	0,00	kookgerei
r-gra-30	1	0,15	kookgerei
r-kop-2	1	1,00	eetgerei
r-stk-3	1	0,30	kookgerei
r-tes-2	4	0,65	verwarming
f-bor-3 ?	1	0,00	eetgerei
f-bor-3	2	0,90	eetgerei
f-bor-10	1	0,25	eetgerei
p-bor-1	1	0,35	drinkgerei
p-bor-9	1	0,40	drinkgerei
py-	14	11,25	rookgerei
totaal	29	15,55	

beerput S77 (1675-1850)			
type	MAE	EVE	functie
s2-fle-	1	0,00	opslag
s2-fle-4	1	0,00	opslag
s2-kan-	1	0,20	opslag
s2-kan-32 ?	1	1,00	opslag
r-	5	0,00	onbekend
r-bak-4	1	0,05	kookgerei
r-blo-	4	0,15	tuin
r-blo-8	1	0,15	tuin
r-bor-	1	0,05	eetgerei
r-bor-6	1	0,15	eetgerei
r-gra- ?	4	0,00	kookgerei
r-kap-2	1	0,05	kookgerei
r-kop-	1	0,05	eetgerei
r-lek-	1	0,00	voedselbereiding
r-tes-15 ?	1	0,25	verwarming
w-	1	0,05	onbekend
w-	1	0,05	onbekend
w-gra/pot- ?	1	0,15	onbekend
w-pis-	1	0,00	sanitair
m-bor-	1	0,00	eetgerei
m-bor-3	1	0,00	eetgerei
f-bor-	1	0,00	eetgerei
f-bor-3	1	0,15	eetgerei
p-kom-	1	0,05	tafelgerei
p-kop-1	1	0,10	drinkgerei
ep-	2	0,00	onbekend
ep-kop-	1	0,10	drinkgerei
ep-py-	1	0,40	rookgerei
iw-	1	0,00	onbekend
iw-bor-	2	0,05	eetgerei
iw-bor-	1	0,05	drinkgerei
iw-bor-4	1	0,40	eetgerei
iw-kop-	1	0,10	drinkgerei
py-	5	0,70	rookgerei
totaal	50	4,45	

beerput S51 (1675-1875)			
-------------------------	--	--	--

type	MAE	EVE	functie
s2-	2		onbekend
s2-fle-	3		opslag
s2-fle-4	1	1,00	opslag
s2-kan-	2	0,10	opslag
s2-kan-	1		drinkgerei
r-	4	0,10	onbekend
r-blo-	3	0,20	tuin
r-bor-	2		eetgerei
r-bor-10	1	0,05	eetgerei
r-dek-	1	0,10	kookgerei
r-gra-53 ?	1	0,25	kookgerei
r-pot-59	2	0,35	opslag
r-tes-	1	0,05	verwarming
r-ver-	1		voedselbereiding
w-	1	0,05	onbekend
w-kap-	1	0,05	kookgerei
w-oli-	1	0,10	verlichting
m-bor-	1	0,05	eetgerei
f-	2	0,10	onbekend
f-bor-	1		eetgerei
f-kop-	1		drinkgerei
f-pis-	1		sanitair
f-zal-	1	0,05	medicinaal
p-	1		onbekend
p-bor-	1	0,05	eetgerei
p-bor-	2	0,05	drinkgerei
p-kom-	1		tafelgerei
p-kop-	1	0,05	drinkgerei
ep-	2		onbekend
ep-kop-	1	0,05	drinkgerei
s3-kom-	1	0,10	tafelgerei
s3-kop-4	1	0,25	drinkgerei
iw-	3	0,10	onbekend
iw-bor-	1	0,30	eetgerei
iw-bor-	3	0,35	drinkgerei
iw-kop-	4	0,40	drinkgerei
iw-kop-1	2	0,50	drinkgerei
iw-kop-5	1	1,00	drinkgerei
iw-min-	1	0,10	speelgoed
ik-kop-1	1	0,15	drinkgerei
py-	26	10,60	rookgerei
indet.	1		onbekend
totaal	89	16,65	

beerput S81 (1740-1825)			
type	MAE	EVE	functie
s2-	1		opslag

iw-lep- ?	1		tafelgerei
iw-zal-	1	0,15	medicinaal
iw-zal-1	1	1	medicinaal

s2-fle-9	2	2	opslag
s2-kan-	1		drinkgerei
s2-kan-	1		opslag
s2-kni-	1	0,5	speelgoed
r-blo-	3	0,25	tuin
r-bor-	1		eetgerei
r-dek-	2	0,7	kookgerei
r-dek-5	1	0,45	kookgerei
r-gra-	1	0,05	kookgerei
r-gra-53	3	1	kookgerei
r-kan-5	1	0,15	schenkgerei
r-kan-23 ?	1	0,05	schenkgerei
r-kop-4 ?	1	0,05	eetgerei
r-pis- ?	1	0,05	sanitair
r-stk-3	1	0,9	kookgerei
r-tes-2	1	0,5	verwarming
w-	2		onbekend
w-gra/pot- ?	3	0,55	onbekend
w-kap-	1		kookgerei
w-kop-	1		eetgerei
w-lek/ver-?	1		voedselbereiding
m-bor-3	1	0,45	eetgerei
f-bor-	2	0,1	eetgerei
f-bor-3	10	3,85	eetgerei
f-bor-6	1	0,75	eetgerei
f-bor-13	1	0,55	eetgerei
f-kom-	1		eetgerei
f-kom-2	1	0,75	eetgerei
f-kop-	1	0,05	drinkgerei
f-kwi- ?	1	0,15	genot
f-pis-2	1	0,05	sanitair
f-zal-	1		medicinaal
f-zal-1	5	5	medicinaal
p-bor-	1		eetgerei
p-bor-	3	0,2	drinkgerei
p-bor-1	1	0,45	drinkgerei
p-bor-6	1	0,45	drinkgerei
p-bor-11	1	0,7	drinkgerei
p-kop-	5	0,6	drinkgerei
p-kop-1	4	2,35	drinkgerei
p-kop-4	6	2,55	drinkgerei
p-kop-5	1	0,65	drinkgerei
p-kop-6	1	0,25	drinkgerei
p-kop-24	1	0,75	drinkgerei
p-pot-5	1	1	opslag
s3-bor-	1	0,4	drinkgerei
iw-	3	0,05	onbekend
iw-bor-	1	0,45	drinkgerei
iw-bor-	3	0,15	eetgerei
iw-bor-11	2	0,45	eetgerei
iw-kan- ?	1		schenkgerei
iw-kom-	2	0,15	tafelgerei
iw-kom-	1	0,15	tafelgerei
iw-kom-5	1	0,1	tafelgerei
iw-kop-	2	0,95	drinkgerei
iw-kop-1	2	1,4	drinkgerei
iw-kop-2	2	1,85	drinkgerei

iz-kan- ?	1		schenkgerei
iz-kom-1	1	0,1	tafelgerei
py-	18		rookgerei
totaal	127	36,20	

beerput S71 (1740-1900)			
type	MAE	EVE	functie
s2-fle-	1		opslag
s2-kan-	1		opslag
s2-kan-	1	0,1	drinkgerei

r-	2		onbekend
r-gra-	1		kookgerei
r-pot-	1	0,15	opslag
r-tes-12	1	1	verwarming
py-	1		
totaal	9	1,25	

waterkelder S16 (1800-1825)			
type	MAE	EVE	functie
s2-pot-7	1	0,35	opslag
r-	1		onbekend
r-blo-	1	0,1	tuin
r-blo-4	4	1,6	tuin
r-blo-4 ?	3	0,65	tuin
r-bor-50	1	0,25	eetgerei
r-gra-11	1	0,25	kookgerei
r-gra-12	1	1	kookgerei
r-lek-2	1	0,3	voedselbereiding
r-tes-	1		verwarming
r-tes-2	1	0,25	verwarming
f-bor-19	1	0,20	eetgerei
iw-kop-	1	0,20	drinkgerei
py-	3	2,35	rookgerei
totaal	21	7,50	

beerput S49 (1870-1900)			
type	MAE	EVE	functie
s2-pot-	1		opslag
r-	1		onbekend
r-blo-	2	0,15	tuin
r-blo-8	1		tuin
r-dek-6	1	0,35	kookgerei
r-kan-	1		schenkgerei
r-kap-	1	0,05	kookgerei
r-kap-1	1	0,8	kookgerei
w-kan-	1		schenkgerei
w-kan-1	2	0,55	schenkgerei
w-kop-	1		eetgerei
w-sme-	1		nijverheid
m-	1		onbekend
ep-bee-	1		sier
iw-bor-1	2	1,75	drinkgerei
iw-bor-2	1	0,5	eetgerei
iw-bor-11	1	0,05	eetgerei
iw-kom-	1		eetgerei
totaal	21	4,20	

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

vondstnummer	subnummer	categorie	R	W	B	O	fragment	MAE	EVE	randdiam	gewicht	baksel	bakselsoort	herkomst	maakwijze	magering	afwerking	versiering	merken	kleur	form algemeen	vorm type	vorm detail	begin datering	ind datering	begin periode	ind periode	regie	opmerkingen
2	1	KER	1	0	0	0	ac	1	30	14	34	ep		Europa	mal		veldspaat glazuur				onderzets chotel	ep-bor-	onderzets chotel met rechte geplooid wand, verdiepte spiegel en standing	1850	1950	NTL	NTL		
17	1	KER	0	0	1	0		1			39	r		Nederland	ged		inwendig loodglazuur				grape	r-gra-	poot	1500	1700	NTV	NTM		uitwendig beroet
18	3	KER	0	1	0	0		1	5	-	11	f		Nederland	ged		tinglazuur loodglazuur	blauw beschilderd: dubbel filet langs knik naar vlag			bord	f-bor-		1625	1725	NTV	NTM		
18	1	KER	0	1	0	0		1			35	r		Friesland	ged		loodglazuur				pot?	r-		1700	1900	NTM	NTL		
18	2	KER	1	0	0	0		1	15	11	9	r		lokaal	ged		spaarzaam loodglazuur				grape	r-gra-	hals met naar buiten geknikte lip met groef (r-gra-20?)	1350	1450	MELB	MELB		
21	1	KER	1	1	1	1	ac	1	20	9	1301	r		Amsterdam	ged		inwendig loodglazuur, uitwendig spaarzaam				kan	r-kan-74	kan met hoge schouder, cilindrische hals met verdikte lip, dikke bodem op standing	1600	1700	NTV	NTM	(lijmen/fo to)	
22	11	KER	1	0	0	0		1	35	8	50	f		Nederland	ged		tinglazuur				zalfpot	f-zal-1	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL		
22	12	KER	0	0	0	1	tuit	1			40	lw		Europa	mal		loodglazuur	uitwendig blauw drukdecor : gestippeld			theepot	lw-the-		1800	1900	NTM	NTL		
22	2	KER	0	2	0	0		1			161	m		Nederland	ged		inwendig tinglazuur, uitwendig loodglazuur	polychroom beschilderd (blauw, groen, paars, oranje): vroeg ornamentaal			bord	m-bor-		1550	1625	NTV	NTV		
22	10	KER	0	0	1	0		1			177	m		Nederland	ged		inwendig tinglazuur, uitwendig loodglazuur				bord	m-bor-	standing trechterm odel met hiel	1600	1700	NTV	NTM		
22		KKP	1	0	0	0		1	100	2	9	py		Nederland	mal				vormmerk : stippen		pijp	py-		1680	1740	NTM	NTM		
22		KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2,5	19	py		Gouda	mal		geglaasd	geruwd	bijmerk: wapen van Gouda, hielmerk: DK gekroond, vormmerk : cirkel		pijp	py-	ovaal model	1800	1904	NTM	NTL		Duco 1987, 88. Duco 2003, 161 (merk 517) 1709-1904
22		KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	15	py		Nederland	mal		geglaasd loodglazuur, inwendig met koperoxide				pijp	py-	ovaal model	1740	1925	NTM	NTL		
22	3	KER	0	1	1	0		1			74	r		Nederland	ged		loodglazuur, inwendig met koperoxide	inwendig slib			grape	r-gra-	kleine grape op poten	1575	1700	NTV	NTM		
22	4	KER	0	1	1	0		1			74	r		Nederland	ged		loodglazuur, inwendig met koperoxide	inwendig slib			grape	r-gra-	poot	1575	1700	NTV	NTM		
22	6	KER	1	0	0	0		1	15	20	40	r		Bergen op Zoom	ged		inwendig loodglazuur				grape	r-gra-	kraagrand (BOZ rand)	1600	1800	NTV	NTM		
22	5	KER	1	1	0	0		1	10	ca. 45	279	r		Nederland	ged		loodglazuur				lekschaal	r-lek-2	platte lekschaal met zware kraagrand, op poten	1650	1800	NTM	NTM		
22	8	KER	1	0	0	0		1			35	r		Nederland	ged						pot	r-pot-	uitstaande afgeplatte rand met dekselgeul	1400	1800	MELB	NTM		
22	7	KER	1	0	0	0		1	30	18,5	335	r		Bergen op Zoom	ged		loodglazuur				steelkom	r-stk-2	bolle steelkom met knik bodemwand en smalle kraagrand, op poten	1575	1700	NTV	NTM		
22	9	KER	2	0	0	0		1	50	16	300	s2		Westerwald	ged		zoutglazuur				kom	s2-kom-2	bolle kom met ribbel onderlangs rand, op standvlak	1800	1900	NTM	NTL		inwendig residu
22	1	KER	0	1	0	0		1			49	s2		Langerwehe	ged		zoutglazuur	jizerengobbe, zoutglazuur			pot	s2-pot-		1600	1900	NTV	NTL		

[illegible]

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

72	62 KBW	0	0	0	5	fragment	3		14		mal		tinglazuur veldspaat glazuur			wandtegel	6 tot 7 mm dikke scherf	1650	1900	NTM	NTL				
72	42 KER	0	1	0	0		1		10/ep		Europa	mal				ep-		1850	1950	NTL	NTL				
													uitwendig veldspaat glazuur				standing ve beeldje?	1850	1950	NTL	NTL				
72	44 KER	0	0	1	0		1		3 ep		Europa	mal				ep-		1850	1950	NTL	NTL				
72	43 KER	1	0	0	0		1	5 -	1 ep		Europa	mal		veldspaat glazuur	relief flooraal randmotie f, oranje rand	kop	ep-kop-	uitgebogen rand rechte rand	1850	1950	NTL	NTL			
72	31 KER	1	0	0	0		1	5 -	1 f		Nederland	ged		tinglazuur		kop?	f-		1625	1800	NTV	NTM			
72	34 KER	1	0	0	0		1	5 -	1 f		Nederland	ged		tinglazuur	inwendig blauw beschilder d	bord?	f-		1625	1800	NTV	NTM			
72	35 KER	0	2	0	0		1		2 f		Nederland	ged		tinglazuur		bord	f-bor-	iets naar binnen gebogen lip	1675	1825	NTM	NTM			
72	50 KER	2	1	0	0		1		4 f		Nederland	mal		tinglazuur	uitwendig blauw beschilder d: floraal	kop	f-kop-	geplooiderechte rand ingesnoerde hals	1700	1800	NTM	NTM			
72	29 KER	0	2	0	0		1		69 f		Nederland	ged		tinglazuur		pispot	f-pis-		1650	1750	NTM	NTM			
72	30 KER	1	2	1	0		1	5 7	19 f		Nederland	ged		tinglazuur		zalfpot	f-zal-	zalfpot met ingesnoerde bodem en hals, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL			
72	51 KER	1	0	0	0		1	15 8	2 lk		Engeland	mal		loodglazuur	uitwendig: twee donkerbruine filets onder de rand	oranje	kop	lk-kop-1	bolle kop met rechte rand (op standing)	1800	1865	NTM	NTL		Clevis & Klomp 2012 (cat. 255), Van stinksloot tot riool
72	9 KER	0	1	0	0		1		1 indet.			ged					indet.	zeer fijn/dun (pingsdorf achtig)			MEL	NT			
72	57 KER	0	1	1	0		1		2 iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware, relief stippen onder rand	kan, kop, zoutschaaltje?	iw-	standvoet	1760	1800	NTM	NTM			
72	58 KER	1	0	0	0		1	10 9	2 iw		Engeland	mal		loodglazuur		kan, kom, kop?	iw-	rechte rand	1760	1800	NTM	NTM			
72	59 KER	0	1	0	0				1 iw		Europa	mal		loodglazuur			iw-		1800	1950	NTM	NTL			
72	48 KER	0	0	1	0		1		1 iw		Europa	mal		loodglazuur		miniatuur ?	iw-	standvoet	1800	1950	NTM	NTL			
72	53 KER	2	1	0	0		1	10 -	2 iw		Engeland?	mal		loodglazuur	inwendig blauw beschilder d	onderzets chotel	iw-bor-		1780	1850	NTM	NTM			
72	45 KER	2	0	0	0		1	20 27	29 iw		Europa	mal		loodglazuur		bord	iw-bor-	knik naar vlag afgerond bord met rechte rand	1780	1950	NTM	NTL			
72	47 KER	2	0	0	0		2	25 12	12 iw		Europa	mal		loodglazuur		onderzets chotel	iw-bor-	gegolfderechte rand	1800	1950	NTM	NTL			
72	46 KER	2	0	0	0		2	10 -	9 iw		Europa	mal		loodglazuur		bord	iw-bor-	rechte rand met iets uitgebogen lip	1800	1950	NTM	NTL			
72	54 KER	3	0	0	0		1	10 -	2 iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware	kop	iw-kop-	uitgebogen lip rechte rand	1760	1800	NTM	NTM			
72	55 KER	1	0	0	0		1	20 10	7 iw		Engeland?	mal		loodglazuur		kop	iw-kop-		1780	1850	NTM	NTM			
72	52 KER	0	2	0	0		1		1 iw		Engeland?	mal		loodglazuur	uitwendig blauw beschilder d	kop	iw-kop-		1780	1850	NTM	NTM			
72	60 KER	1	0	0	0		1	10 8	1 iw		Europa	mal		loodglazuur	uitwendig: oranje filet en bruin floraal beschilder d	kop	iw-kop-	rechte rand	1800	1900	NTM	NTL			
72	33 KER	4	3	2	0	ac	1	30 8	53 iw		Engeland	mal		loodglazuur	in- en uitwendig paars gesponsd, met gele accenten (tortoiseshell)	kop	iw-kop-1	bolle kop met rechte rand, op rechte standing	1750	1780	NTM	NTM			
72	56 KER	3	2	1	0		1	20 10	17 iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware	kop	iw-kop-1	bolle kop met rechte rand, op rechte standing	1760	1800	NTM	NTM			
72	32 KER	3	0	0	0	compleet	1	100 8	79 iw		Maastricht	mal		loodglazuur	blauw drukdecor : uitwendig panelen met bloemen, inwendig randmotie f (Taikoen 1868-1877 van PR)	blauw beeldmerk: 12 69	kop	iw-kop-5	conische kop met licht uitgebogen bovenhelft en rechte rand, op standing	1869	1869	NTL	NTL	(lijmen/fo to)	Polling 2006, 11. Meulman 2011 (deel 2), 83.
72	49 KER	1	0	0	0		1	10 5	2 iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware, relief rand: feathered ge	miniatuur bord	iw-min-	ondiep bord met reliëf versiering, vlakke spiegel en knik naar vlag, platte bodem (iw-bor-9)	1760	1800	NTM	NTM			
72	36 KER	1	0	0	0		1	5 ca. 20	9 m		Nederland	ged		inwendig tinglazuur, uitwendig loodglazuur		bord	m-bor-	afgeplatte lip	1600	1900	NTV	NTL			
72	26 KKP	0	1	0	0		1		2 p		Azie	ged		uitwendig veldspaat glazuur	uitwendig poychroom beschilder d: onderglazuurblauw, bovenglazuur veldspaat glazuur	vaas/pot?	p-		1680	1800	NTM	NTM			

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

72	25	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	14	py		Gouda	mal		geglaasd	bijmerk: wapen van Gouda, hielmerk: wijnton ge kroond		pijp	py-	ovaal model	1739	1871	NTM	NTL		Duco 2003, 141 (merk 241), 1671- 1871
72	21	KKP	1	0	0	0	kop	1	20	2,5	5	py		Gouda	mal		geglaasd	bijmerk: wapen van Gouda, hielmerk: ES ge kroond		pijp	py-	ovaal model	1739	1925	NTM	NTL		Duco 2003, 165 (merk 585), 1703- 1960
72	23	KKP	1	0	0	0	kop	1	10	2,5	10	py		Gouda	mal		geglaasd	bijmerk: wapen van Gouda, hielmerk: BWB		pijp	py-	ovaal model	1743	1925	NTM	NTL		Duco 2003, 170 (merk 651), 1743- 1940
72	10	KKP	0	0	0		kopfragm 7 ent				10	py		Nederland	mal					pijp	py-		1650	1925	NTM	NTL		
72	13	KKP	10	0	0	0	kopfragm 0 ent	6	215	2	26	py		Nederland	mal		geglaasd			pijp	py-	ovaal model	1730	1925	NTM	NTL		
72	4	KKP	0	0	0	0	9 steel				11	py		Nederland	mal					pijp	py-		1700	1925	NTM	NTL		
72	3	KKP	0	0	0	0	178 steel				168	py		Nederland	mal		geglaasd			pijp	py-	dunne steel	1700	1925	NTM	NTL		
72	17	KER	0	2	0	0		1			10	r		Nederland	ged		loodglazu ur	inwendig slib		kan/pot/g rape?	r-		1600	1800	NTV	NTM		
72	18	KER	0	3	0	0		2			8	r		Nederland	ged		loodglazu ur, iwnendig met koperoxid e	inwendig slib		kan/pot/g rape?	r-		1600	1800	NTV	NTM		
72	13	KER	1	0	0	0		1	10	8	4	r		Nederrijn?	ged		inwendig loodglazu ur			test?	r-	afgeplatte lip	1700	1800	NTM	NTM		
72	10	KER	0	7	0	0					20	r		Nederland	ged		inwendig loodglazu ur				r-		1600	1900	NTV	NTL		
72	11	KER	0	9	0	0					37	r		Nederland	ged		loodglazu ur				r-		1600	1900	NTV	NTL		
72	6	KER	1	0	0	0		1	5	-	13	r		Nederland	ged					bloempot	r-blo-	kraagrand	1700	1800	NTM	NTM		
72	8	KER	0	6	0	0					57	r		Nederland	ged					bloempot	r-blo-		1700	1925	NTM	NTL		
72	7	KER	3	0	0	0		2	15	17	32	r		Nederland	ged					bloempot	r-blo-	verdikte lip	1700	1925	NTM	NTL		
72	14	KER	0	5	0	0		1			43	r		Nederrijn	ged		inwendig loodglazu ur	inwendig slibversier ing: gele concentris che cirkels en groene sinus		bord	r-bor-		1675	1800	NTM	NTM		
72	16	KER	0	0	1	0		1			26	r		Nederrijn	ged		inwendig loodglazu ur	inwendig slib met rode golflijn		bord	r-bor-	standvlak	1675	1900	NTM	NTL		
72	15	KER	1	0	0	0		1	5	ca. 20	6	r		Nederrijn	ged		inwendig loodglazu ur	inwendig slibversier ing: slib op rand		bord	r-bor-10	verdikte lip verdikte lip	1700	1900	NTM	NTL		
72	12	KER	1	0	0	0		1	10	12	5	r		Nederland	ged		loodglazu ur			deksel	r-dek-		1600	1900	NTV	NTL		
72	3	KER	1	0	0	0		1	25	22	154	r		Oosterhou t	ged		loodglazu ur			grape	r-gra-53 ?	wijde grape/slui tpan met scherpe knik van bodem naar verticale wand, afgeronde kraagrand met deksel	1750	1825	NTM	NTM		
72	1	KER	1	0	0	0		1	25	15	151	r		Friesland?	ged		loodglazu ur			pot	r-pot-59	peervormi ge pot met afgeronde buikknik en kraagrand met ribbel op randaanze t, standing	1775	1900	NTM	NTL		
72	2	KER	1	0	0	1	oor	1	10	16	85	r		Friesland?	ged		loodglazu ur			pot	r-pot-59	peervormi ge pot met afgeronde buikknik en kraagrand met ribbel op randaanze t, standing	1775	1900	NTM	NTL		
72	5	KER	1	0	0	0		1	5	-	14	r		Nederland	ged		loodglazu ur			test	r-tes-	vierkante test?	1600	1800	NTV	NTM		
72	4	KER	0	1	0	0		1			16	r		Nederland	ged		loodglazu ur			vergiet	r-ver-		1600	1800	NTV	NTM		
72	25	KER	0	2	0	0		1			5	s2		Westerwa ld	ged		zoutglazu ur	uitwendig: appliques met kobalt		kan/pispo t?	s2-		1650	1750	NTM	NTM		
72	26	KER	0	0	1	0		1			4	s2		Westerwa ld	ged		zoutglazu ur	kobalt filet		kan/pot?	s2-	standvlak	1650	1900	NTM	NTL		
72	22	KER	0	2	1	0		3			31	s2		Westerwa ld	ged		uitwendig ijzerengob e, zoutglazu ur			fles	s2-fle-	(vrijwel) cilindrisch e fles	1740	1900	NTM	NTL		
72	24	KER	0	2	0	0		1			2	s2		Westerwa ld	ged		zoutglazu ur	uitwendig: mediallon appliques met kobalt		kan	s2-kan-		1650	1750	NTM	NTM		
72	23	KER	1	1	0	0		2	10	5	12	s2		Frechen	ged		uitwendig ijzerengob e, zoutglazu ur			kan	s2-kan-		1600	1900	NTV	NTL		
72	27	KER	1	0	0	0		1	10	17	11	s3		Engeland	mal		ijzerengob e, zoutglazu ur	brown stoneware		kom	s3-kom-	steilwandi ge kom met rechte rand (s3- kom-6?)	1725	1825	NTM	NTM		

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

74	12	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2		10	py		Gorinchem	mal		geglaasd		zijmerk: 95 gekroond, vormmerk : roos		pijp	py-	trechterm odel, overgang naar ovaal model	1730	1750	NTM	NTM		https://www.claypipes.nl/merken/cijfers/95/
74	14	KKP	0	0	0	6	steel					31	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversiering: bandstempel met raderingen afgezoomd met ogen			pijp	py-		1680	1850	NTM	NTM		
74	13	KKP	0	0	0	17	steel					43	py		Nederland	mal		geglaasd			pijp	py-		1680	1925	NTM	NTL			
74	6	KER	1	0	0	0		1	30	20		107	r		Nederland	ged		inwendig loodglazuur	inwendig slib met doorlooptechniek (gemarmerd)			bord	r-bor-3	bord zonder vlag met afgeronde kraagrand, op standring cilindrische grape met vlakke bodem	1675	1900	NTM	NTL		
74	5	KER	0	0	1	0		1				333	r		Nederland	ged		inwendig loodglazuur				grape	r-gra-		1650	1825	NTM	NTM		
74	8	KER	1	4	2	0	ac	1	15	18		386	r		Nederland	ged		loodglazuur				grape	r-gra-30	afgeronde wijdmondige grape, kraagrand met dekselgeul	1575	1725	NTV	NTM		
74	4	KER	6	2	1	0	vrijwel compleet	1	100	13,5		336	r		Nederland	ged		loodglazuur				kop	r-kop-4	kop met scherpe knik bodemwand, hoge wand, op standring	1675	1800	NTM	NTM	lijmen/ foto	
74	7	KER	2	0	0	0		1	30	17		101	r		Nederland	ged		loodglazuur				steelkom	r-stk-3	bolle steelkom met brede kraagrand, op poten	1675	1800	NTM	NTM		
74	3	KER	1	0	1	0		2	15			175	r		Nederland	ged		loodglazuur				test	r-tes-2	vierkante vuurtest met scherpe knik bodemwand en afgeronde verdikte rand, met poten	1675	1800	NTM	NTM		
74	1	KER	1	0	1	0	ac	1	20	-		203	r		Nederland	ged		loodglazuur				test	r-tes-2	vierkante vuurtest met scherpe knik bodemwand en afgeronde verdikte rand, met poten	1675	1800	NTM	NTM		
74	2	KER	1	0	0	0	ac	1	30	13		313	r		Nederland	ged		loodglazuur				test	r-tes-2	vierkante vuurtest met scherpe knik bodemwand en afgeronde verdikte rand, met poten	1675	1800	NTM	NTM	(foto)	
78	1	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	1		11	py		Amsterdam?	mal				hielmerk: roos		pijp	py-	dubbelconisch, slank lichtbuigig model (langgerek t)	1580	1620	NTV	NTV	(foto)	Duco 1987, 28-31.
78	4	KER	0	1	1	0		1				58	r		lokaal	ged						bloempot	r-blo-	standvlak	1600	1700	NTV	NTM		
78	1	KER	1	0	0	0	ac	1	30	4		37	r		lokaal	ged		inwendig loodglazuur				zalfpot	r-zal-3	licht conisch versmallend zalfpotje met naar buiten gebogen rand, op standvlak	1550	1700	NTV	NTM	tek/foto	
78	3	KER	0	1	0	0		1				5	s2		Westerwald	ged		zoutglazuur	ingekraste ranken met stempelwerk en kobalt			snelle/kan?	s2-		1575	1625	NTV	NTV		Mennicken 2009, 367-391
78	2	KER	1	0	0	0		1	25	18		61	wa		Werra-gebied	ged		inwendig loodglazuur	inwendig slibversiering (geel/groen): concentrische cirkels met sgraffito op spiegel			bord	wa-bor-2	diep bord met naar buiten geknikte vlag en uitgebogen rand	1580	1640	NTV	NTV		
78	5	KER	1	0	0	0		1	5	15		18	w		Nederland	ged		loodglazuur met koperoxide				kop	w-kop-24	kop met schouder en scherpe schouderknik, naar buiten geknikte rand, horizontaal worstoor	1575	1700	NTV	NTM		
80	2	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	1,5		7	py		Amsterdam?	mal				hielmerk: WS		pijp	py-	massief gedrongen dubbelconisch model	1640	1660	NTV	NTM	(lijmen/ foto)	https://www.claypipes.nl/merken/letters/ws/

[illegible]

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

103	16	KER	0	3	0	0	1			10	iw		Europa	mal		loodglazuur					iw-		1800	1950	NTM	NTL										
103	15	KER	1	0	0	0	1	5	ca. 20	9	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware				bord	iw-bor-	diep bord met knik naar vlag	1760	1800	NTM	NTM									
103	17	KER	1	0	0	0	1	5	-	2	iw		Europa	mal		loodglazuur	inwendig blauw drukdecor : strobloem decor?				onderzets chotel	iw-bor-		1800	1900	NTM	NTL									
103	12	KER	0	2	0	0	1			7	m		Nederland	ged		inwendig tinglazuur, uitwendig loodglazuur	inwendig blauw beschilderd				bord	m-bor-		1600	1700	NTV	NTM									
103	19	KER	1	0	0	0	ac	1	10	8	27	p	China	mal		veldspaat glazuur	in- en uitwendig blauw beschilderd: landschap	symbool			kop	p-kop-1	kop met iets uitgebogen rand, op standring, zonder oor	1680	1725	NTM	NTM									
103	5	KKP	1	0	0	1	1	10	2	13	py		Nederland	mal				vormmerk : stippen			pijp	py-	trechtermodel, met dikke steel	1680	1700	NTM	NTM									
103	4	KKP	1	0	0		kopfragment	1	15	2,5	8	py	Gouda	mal		geglaasd	bijmerk: wapen van Gouda met S, hielmerk: KVD				pijp	py-	ovaal model	1740	1817	NTM	NTM		Duco 2003, 173 (merk 694) 1706-1817							
103	2	KKP	0	0	0	1	steel			2	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversiering: raderingen				pijp	py-	dunne steel	1680	1850	NTM	NTM									
103	3	KKP	0	0	0	2	steel										6	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversiering: raderingen afgezoomd met ogen				pijp	py-	dunne steel	1680	1850	NTM	NTM		
103	1	KKP	0	0	0	13	steel																	15	py		Nederland	mal		geglaasd				pijp	py-	dunne steel
103	2	KER	1	0	0	0	1	5	ca. 20	55	r		Nederland	ged								bakpan	r-bak-4	bakpan met zijwand en kraagrand	1550	1675	NTV	NTM								
103	1	KER	0	2	2	0	2			227	r		Nederland	ged								bloempot	r-blo-	standvlak met gat in midden	1700	1925	NTM	NTL								
103	8	KER	1	0	0	0	1	5	-	9	r		Nederland	ged		inwendig loodglazuur						bord	r-bor-	kraagrand	1550	1800	NTV	NTM								
103	3	KER	1	0	0	0	1	15	24	70	r		West-Nederland	ged		inwendig loodglazuur	inwendig silbversiering: arcering op vlag, concentrische cirkels langs knik naar vlag					bord	r-bor-6	bord met holle spiegel en platte vlag met van buiten aangedrukte rand, op lobvoeten	1575	1675	NTV	NTM								
103	5	KER	0	1	0	0	1			16	r		Nederland	ged		loodglazuur, inwendig met koperoxide						grape?	r-gra-?		1575	1700	NTV	NTM								
103	6	KER	0	3	0	0	3			26	r		Nederland	ged		inwendig loodglazuur						grape?	r-gra-?		1550	1800	NTV	NTM		uitwendig beroet						
103	7	KER	1	0	0	0	1	5	14	3	r		Nederland	ged		loodglazuur						kop	r-kop-	uitgebogen rand gaten in wand	1525	1675	NTV	NTM								
103	4	KER	0	1	0	0	1			34	r		Nederland	ged		loodglazuur						lekschaal	r-lek-		1600	1850	NTV	NTM								
103	14	KER	0	1	0	0	1			5	s2		Westerwald	ged		uitwendig ijzerengobe, zoutglazuur						fles	s2-fle-4	cilindrische fles	1800	1900	NTM	NTL								
103	10	KER	1	0	0	0	1	5	-	3	w		Nederland	ged		loodglazuur met koperoxide							w-	iets verdikte afgeronde lip	1575	1900	NTV	NTL								
103	11	KER	1	0	0	1	tuit	1	15	13	14	w	Nederland	ged		loodglazuur, uitwendig met mangaanvlekken	vlekkenged					pot/grape?	w-gra/pot?	pot met afgeronde buikknik en kleine kraagrand met dekselgeul, met tuit (w-pot-5 of w-gra-24?)	1725	1800	NTM	NTM								
103	9	KER	0	1	0	0	1			84	w		Nederland	ged		loodglazuur, uitwendig met koperoxide						pispot	w-pis-	bolle pispot	1575	1900	NTV	NTL		inwendig urine-aanslag						
111	1	KER	1	0	0		vrijwel 0 compleet	1	85	7	315	m	Nederland	ged		uitwendig tinglazuur, inwendig loodglazuur	polychroom beschilderd (blauw, oranje): conc. Cirkels, zigzag op buik en oranje en blauwe piramiden						zalfpot	m-zal-1	smalle lage zalfpot met ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, op standvlak	1575	1625	NTV	NTV	(foto)	Korf 1981, 138-141 (cat. 348, 351, 352)					
111	2	KER	1	0	0		vrijwel 0 compleet	1	90	5	53	r	Nederland	ged		inwendig loodglazuur						zalfpot	r-zal-3	licht conisch versmalend zalfpotje met naar buiten gebogen rand, op standvlak	1550	1700	NTV	NTM	(foto)							
112	1	KKP	0	0	0	1	steel			4	py		Nederland	mal		geglaasd						pijp	py-		1700	1925	NTM	NTL								

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

113	1	KER	1	0	0	0	compleet	1	100	6,5	66	f		Nederland	ged	tinglazuur				zalfpot	f-zal-1	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL	foto	hoogte 4 cm
115	1	KER	1	0	0	0		1	10	7	2	p		China/Japan	ged	veldspaat glazuur	bovenglazuur rood/goud beschilderd: rotslandschap?			kop	p-kop-	uitgebogen rand	1690	1775	NTM	NTM		wschl. zelfde als v.121
116	1	KER	1	0	0	0	compleet	1	100	7	81	f		Nederland	ged	tinglazuur				zalfpot	f-zal-1	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL		hoogte 4,5 cm
117	7	KKP	1	0	0	0	kop	1			16	py		Gouda	mal	geglaasd	bijmerk: wapen van Gouda met S, hielmerk: Fortuin			pijp	py-	ovaal model	1740	1840	NTM	NTM		Duco 2003, 137 (merk 184), 1671-1897
117	1	KER	1	0	0	0			5	31,5	47	f		Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilderd: floraal, bruine rand (zwart uitgeslagen)			bord	f-bor-13	afgerond bord met hoge bolle spiegel, knik spiegel-vlag en iets holle vlag, op standing	1700	1800	NTM	NTM		past aan v.121, v.125
117	6	KER	2	0	1	0		1	45	22	219	f		Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilderd: floraal binnen acolade spiegel, floraal randmotief (zwart uitgeslagen)			bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1800	NTM	NTM	(lijmen/tekening/foto)	3,5 cm hoog
117	4	KER	0	0	2	0		1			72	lz		Engeland	mal	loodglazuur				kan/theepot?	iz-kan-?	bolle vorm, op standing	1750	1800	NTM	NTM		
117	3	KER	1	0	1	0	ac	1	30	11,5	49	p		China	mal	veldspaat glazuur	blauw beschilderd: inwendig gekruisdrandmotief, panelen met bloemmotief			onderzets chotel	p-bor-11	in mal gevormd veelhoekig bord, op standing	1690	1725	NTM	NTM	lijmen/tekening/foto	wschl. zelfde als v.125, zet met kop v.125.21, Clevis 2001, 99 (cat. 62)
117	2	KER	0	0	1	0					26	p		China	ged	veldspaat glazuur	uitwendig blauw beschilderd: figuren in landschap			theebus?	p-pot-	bol potje met korte opstaande rand, op standing (theebus)	1690	1725	NTM	NTM		past aan vnr.121, zie OZV cat. 420
117	5	KER	0	0	1	0		1			83	s2		Frechen	ged	uitwendig ijzerengobe, zoutglazuur				kan	s2-kan-	kleine bolle kan met schouder overgaand in hoge hals, op standvlak	1600	1900	NTV	NTL		6,5 cm breed
118	1	KER	1	0	0	0	compleet	1	100	6,5	70	f		Nederland	ged	tinglazuur				zalfpot	f-zal-1	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL		hoogte 4 cm
118	2	KER	1	0	0	0	ac	1	75	7	43	p		China	ged	veldspaat glazuur	blauw beschilderd: inwendig huisje in rotslandschap, uitwendig panelen met sprinkhaan en bloemen			kop	p-kop-4	afgeronde kop met rechte rand, zonder oor, op standing	1690	1775	NTM	NTM	foto	hoogte 4 cm
119	1	KER	1	0	0	0	compleet	1	100	7	71	f		Nederland	ged	tinglazuur				zalfpot	f-zal-1	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL		hoogte 4 cm

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

121	25	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	17	py	Gouda	mal	geglaasd	bijmerk: stadswape n Gouda met S, hielmerk: weegscha al	pijp	py-	ovaal model	1740	1798	NTM	NTM	Duco 2003, 139 (merk 216) 1698- 1798
121	26	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	18	py	Gouda	mal	geglaasd	bijmerk: stadswape n Gouda met S, hielmerk: comfoor gekroond	pijp	py-	ovaal model	1740	1840	NTM	NTM	Duco 2003, 139 (merk 213) 1695- 1846
121	27	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	13	py	Gouda	mal	geglaasd	bijmerk: stadswape n Gouda met S, hielmerk: VH gekroond	pijp	py-	ovaal model	1740	1840	NTM	NTM	Duco 2003, 160 (merk 496) 1736- 1880
121	28	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	13	py	Gouda	mal	geglaasd	bijmerk: stadswape n van Gouda, hielmerk: onleesbaa r	pijp	py-	ovaal model	1739	1925	NTM	NTL	
121	23	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	12	py	Nederland	mal	geglaasd		pijp	py-	ovaal model	1740	1925	NTM	NTL	
121	24	KKP	0	0	0	1	steel				2	py	Nederland	mal	geglaasd		pijp	py-		1700	1925	NTM	NTL	
121	17	KER	1	0	0	0	ac	1	25	31,5	279	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: floraal, bruine rand (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-13	afgerond bord met hoge bolle spiegel, knik spiegel- vlag en iets holle vlag, op standing	1700	1800	NTM	NTM	past aan v.117, v.125
121	12	KER	2	0	0	0	ac	1	45	22	156	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: floraal binnen acolade spiegel, floraal randmotie f (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1800	NTM	NTM	
121	13	KER	1	0	0	0	ac	1	25	22	104	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: floraal binnen acolade spiegel, floraal randmotie f (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1800	NTM	NTM	
121	16	KER	2	0	0	0	ac	1	40	22	174	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: floraal (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1825	NTM	NTM	
121	15	KER	1	0	0	0	ac	1	25	22	99	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: floraal, filets op rand (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1825	NTM	NTM	
121	14	KER	1	0	0	0	ac	1	30	22,5	147	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: onzichtba ar (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1825	NTM	NTM	
121	11	KER	2	0	0	0	ac	1	55	22	262	f	Nederland	ged	tinglazuur	inwendig blauw beschilder d: floraal binnen cirkel op spiegel, floraal randmotie f (zwart uitgeslage n)	bord	f-bor-6	afgerond bord met knik spiegel- vlag, platte vlag en uitgedraai de standing	1700	1800	NTM	NTM	past aan v.126
121	6	KER	2	0	0	0	ac	1	75	15	243	f	Nederland	ged	tinglazuur		kom	f-kom-2	afgeronde kom met kraagrand, op standing	1650	1750	NTM	NTM	(lijmen/fo to)
121	7	KER	1	4	1	0		1	5	-	457	f	Nederland	ged	tinglazuur		pispot	f-pis-2	wijde pispot met korte uitgeboge n hals en verdikte rand, op standvlak	1650	1750	NTM	NTM	
121	5	KER	0	0	1	0		1			45	f	Nederland	ged	tinglazuur		zalfpot	f-zal-	ingesnoer de bodem, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL	
121	4	KER	1	0	0	0	compleet	1	100	8	100	f	Nederland	ged	tinglazuur		zalfpot	f-zal-1	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrisch e buik, ingesnoer de bodem en hals met uitgeboge n rand, op standvlak	1625	1900	NTV	NTL	

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

123	8	KER	0	1	0	0					2	r		Nederland	ged		loodglazuur				r-		1600	1900	NTV	NTL			
123	9	KER	0	1	0	0					1	r		Nederland	ged		inwendig loodglazuur				r-		1600	1900	NTV	NTL			
123	7	KER	0	1	0	0					3	r		Nederland	ged						bloempot	r-blo-		1600	1900	NTV	NTL		
123	10	KER	1	0	0	0	1	5	-		8	r		Nederland	ged		loodglazuur				pispot?	r-pis- ?	uitstaande rand met verdikte lip (r-pis-16?)	1750	1850	NTM	NTM		
123	11	KER	0	1	0	0	1				2	w		Nederland	ged		loodglazuur, uitwendig met koperoxide				w-		1600	1900	NTV	NTL			
123	2	KER	0	0	0	1	oor	1			12	w		Nederland	ged		loodglazuur met mangaanoxide				kan?	w-	verticaal lintoorgegolfde pan	1775	1900	NTM	NTL		
124	15	KBW	0	0	0	1					19								rood	dakpan			1550	1900	NTV	NTL			
124	20	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2,5	18	py		Gouda	mal		geglaasd	geruwd, steelversiering: raderingen	bijmerk: stadswapen Gouda met S, hielmerk: 3 ruiten gekroond		pijp	py-	ovaal model	1800	1839	NTM	NTM		Duco 2003, 150 (merk 363) 1686-1839
124	21	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	13	py		Gouda	mal		geglaasd		bijmerk: stadswapen Gouda met S, hielmerk: staande leeuw		pijp	py-	ovaal model	1740	1840	NTM	NTM		Duco 2003, 123 (merk 1) 1722-1897
124	19	KKP	2	0	0	0	kop	2	200	2	29	py		Gouda	mal		geglaasd	geruwd	bijmerk: stadswapen Gouda (1x met S), hielmerk: 12 gekroond		pijp	py-	ovaal model	1800	1840	NTM	NTM		Duco 2003, 188 (merk 948) 1715-1870
124	17	KKP	0	0	0	1	steel kopfragment				2	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversiering: bandstempel met raderingen afgezoomd met tekst			pijp	py-	dunne steel	1726	1850	NTM	NTM		
124	18	KKP	0	0	0						7	py		Nederland	mal		geglaasd				pijp	py-	ovaal model	1740	1925	NTM	NTL		
124	16	KKP	0	0	0	22	steel				22	py		Nederland	mal		geglaasd				pijp	py-	dunne steel	1700	1925	NTM	NTL		
124	10	KER	0	3	0	0					5	iw		Engeland	mal		loodglazuur					iw-		1760	1850	NTM	NTM		
124	11	KER	0	1	0	0		1			1	iw		Engeland	mal		loodglazuur	uitwendig blauw beschilderd			kop?	iw-		1760	1850	NTM	NTM		
124	12	KER	0	0	0	1	oor	1			11	iw		Engeland	mal		loodglazuur	uitwendig blauw drukdecor: gestippeld			kan?	iw-kan- ?	verticaal vormoor	1800	1850	NTM	NTM		
124	6	KER	2	0	0	0		1	60	10	44	iw		Engeland	mal		loodglazuur	pearlware met in- en uitwendig zwart drukdecor: randmotief met guirlandes en floraal motief			kop	iw-kop-	rechte rand	1780	1800	NTM	NTM		
124	9	KER	2	1	0	0		1	10	-	6	iw		Engeland	mal		loodglazuur	blauw drukdecor: gestippeld			kop	iw-kop-	verticaal lintoorknik naar wand	1800	1850	NTM	NTM		wschl. zelfde als v.122
124	7	KER	7	4	1	0		1	85	10	81	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware			kop	iw-kop-2	bolle kop met rechte rand op breed uitstaande standing	1760	1800	NTM	NTM		
124	8	KER	4	0	0	0	ac	1	100	8	51	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamware: geplooidewand, blauw beschilderd			kop	iw-kop-2	bolle kop met rechte rand op breed uitstaande standing	1760	1800	NTM	NTM	lijmen/foto	
124	13	KER	1	0	0	0		1	10	8	1	p		China	mal		veldspaatglazuur				kop	p-kop-	uitgebogen rand	1690	1775	NTM	NTM		
124	14	KER	1	0	0	0		1			1	p		China	mal		veldspaatglazuur	polychroom beschilderd (blauw, rood, goud), bruine rand			kop	p-kop-	rechte rand	1690	1775	NTM	NTM		
124	3	KER	0	2	0	0		1			7	r		Nederland	ged						bloempot	r-blo-		1600	1900	NTV	NTL		
124	2	KER	1	0	0	0		1	10	15	15	r		Nederland	ged						bloempot	r-blo-	verdikte afgeronde rand	1600	1900	NTV	NTL		wschl. zelfde als v.122
124	4	KER	4	0	0	0		1	65	19	159	r		Nederland	ged		loodglazuur				deksel	r-dek-	iets bolle deksel met verdikte rand (r-dek-5?)	1700	1900	NTM	NTL		
124	5	KER	0	0	0	1					3	r		Nederland	ged		loodglazuur				kop?	r-kop- ?	verticaal geknepen oor	1575	1800	NTV	NTM		
124	1	KER	1	1	0	0		1	100	3	84	s2		Westerwald	ged		uitwendig zoutglazuur		blindmerk: (FACHIN)GER MIN.WAS(SER) met klimmende leeuw		fles	s2-fle-9	vrijwel cilindrische fles met afgeronde schouder, rechte hals met ronde lip, op standvlak	1803	1830	NTM	NTM		past aan v.122, Brinkman 1982, 24 (Keramos)
125	30	KBW	0	0	0	1					64						tinglazuur			wit	wandtegels	6 mm dik	1650	1900	NTM	NTL			

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

125	32	KKP	1	0	0	0	kop	1	55	2	8	py		Gouda	mal		geglaasd		hielmerk: TI gekroond		pijp	py-	ovaal model (slank)	1730	1800	NTM	NTM		Duco 2003, 161 (merk 511) 1717-1800
125	34	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	17	py		Gouda	mal		geglaasd	geruwd	bijmerk: stadswapen van Gouda met 5, hielmerk: MG gekroond		pijp	py-	ovaal model	1800	1840	NTM	NTM		Duco 2003, 159 (merk 478) 1669-1872
125	31	KKP	0	0	0	1	steel				6	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversiering: bandstempel met raderingen afgezoomd met tekst		pijp	py-		1725	1850	NTM	NTM			
125	33	KKP	3	0	0	0	kop	1	70	2	15	py		Gouda	mal		geglaasd	geruwd	bijmerk: stadswapen van Gouda, hielmerk: 38 gekroond		pijp	py-	ovaal model	1800	1925	NTM	NTL		Duco 2003, 191 (merk 977) 1733-1940
125	35	KKP	0	0	0	14	steel				23	py		Nederland	mal		geglaasd				pijp	py-		1700	1925	NTM	NTL		
125	1	KER	2	0	0	0				25	31,5	98	f	Nederland	ged		tinglazuur	inwendig blauw beschilderd: floraal, bruine rand (zwart uitgeslagen)			bord	f-bor-13	afgerond bord met hoge bolle spiegel, knik spiegel-vlag en iets holle vlag, op standing	1700	1800	NTM	NTM		past aan v.117, v.121
125	3	KER	1	0	0	0	ac	1	35	22	248	f		Nederland	ged		tinglazuur	inwendig blauw beschilderd: filet op rand, rozet op spiegel			bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1700	1800	NTM	NTM		
125	4	KER	4	0	1	0	ac	1	70	21,5	285	f		Nederland	ged		tinglazuur	inwendig blauw beschilderd: floraal binnen acolade spiegel, floraal randmotief (zwart uitgeslagen)			bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1700	1800	NTM	NTM		
125	28	KER	2	1	1	0			15	22	44	f		Nederland	ged		tinglazuur	blauw beschilderd: floraal (zwart uitgeslagen)			bord	f-bor-3	afgerond bord op standvlak met vrij brede vlag	1675	1825	NTM	NTM		
125	29	KER	1	0	0	0		1	15	11	9	f		Nederland	ged		tinglazuur	zwart uitgeslagen		kwispedor?	f-kwi- ?		1650	1800	NTM	NTM			
125	15	KER	0	1	0	0					4	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamwar e			iw-		1760	1800	NTM	NTM			
125	16	KER	1	0	0	0		1	10	13,5	4	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamwar e		onderzets chotel	iw-bor-	rechte rand	1760	1800	NTM	NTM		wschl.zelfde als v.126	
125	5	KER	1	0	0	0		1			131	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamwar e, feathered ge			bord	iw-bor-11	ondiep bord, vlag met reliëf versiering, knik van spiegel naar vlag, op standing	1760	1800	NTM	NTM		
125	14	KER	0	0	0	1	fragment	1			1	iw		Engeland	mal		loodglazuur	creamwar e		lepel?	iw-lep- ?		fragment van steel met gaatje aan uiteinde	1760	1800	NTM	NTM		
125	27	KER	1	3	1	0	ac	1	10	14	93	iz		Engeland	mal		loodglazuur				kom	iz-kom-1	afgeronde kom met rechte rand, op standing	1750	1800	NTM	NTM		
125	2	KER	2	1	0	0	ac	1	35	35	740	m		Nederland	ged		uitwendig loodglazuur, inwendig tinglazuur	inwendig blauw beschilderd: driedubbele filet om spiegel met oosters motief			bord	m-bor-3	bord met vlakke spiegel, knik spiegel-vlag en uitgebogen rand, standing	1700	1750	NTM	NTM		
125	20	KER	1	0	0	0		1	10	7	1	p		China	ged		veldspaat glazuur	blauw beschilderd: inwendig gekruist randmotief		onderzets chotel	p-bor-	rechte rand	1690	1775	NTM	NTM			
125	23	KER	1	0	0	0		1	5	-	1	p		China	mal		veldspaat glazuur	inwendig blauw filet		onderzets chotel	p-bor-	iets uitgebogen rand	1690	1775	NTM	NTM			
125	24	KER	5	0	0	0	ac	1	45	11	26	p		China	mal		veldspaat glazuur	inwendig blauw beschilderd: man in tuin, gekruist randmotief		onderzets chotel	p-bor-1	klein diep bord zonder vlag met uitgebogen rand, op standing	1690	1775	NTM	NTM			
125	22	KER	5	0	0	0			40	11,5	13	p		China	mal		veldspaat glazuur	blauw beschilderd: inwendig gekruist randmotief, panelen met bloemmotief		onderzets chotel	p-bor-11	in mal gevormd veelhoekig bord, op standing	1690	1725	NTM	NTM		wschl. zelfde als v.117	
125	25	KER	1	0	0	0		1	10	6	2	p		China	mal		veldspaat glazuur	blauw beschilderd: inwendig gekruist randmotief, uitwendig floraal			kop	p-kop-	rechte rand	1690	1775	NTM	NTM		

Bijlage 8. Determinatielijst keramiek

125	18	KER	1	0	0	0		1	65	7,5	32	p		China	ged		veldspaat glazuur	blauw beschilder d: inwendig filets met gras, uitwendig filets floraal	zegelmerk (vierkantj es binnen vierkant)= Kangxi			kop	p-kop-1	kop met iets uitgeboge n rand, op standing, zonder oor	1690	1725	NTM	NTM	(foto)	
125	21	KER	1	1	0	0	ac	1	35	7	17	p		China	mal		veldspaat glazuur	blauw beschilder d: inwendig gekrui st randmotie f, uitwendig panelen met figuur in tuin en bloemmot ief			kop	p-kop-24	in mal gevormde meerzijdig e kop met ploo iwand en rechte rand, standing, zonder oor	1690	1725	NTM	NTM	tek/foto	wschl. zelfde als v.126, DS Website Beemster, Ostkamp	
125	19	KER	1	0	1	0		1	10	7	32	p		China	ged		veldspaat glazuur	blauw beschilder d: inwendig filets met rotsen en water, uitwendig filets floraal	Lozenge?		kop	p-kop-4	afgeronde kop met rechte rand, zonder oor, op standing	1690	1725	NTM	NTM			
125	26	KER	1	0	1	0	ac	1	15	4,5	10	p		China	mal		veldspaat glazuur	rood/gou d (rouge- de-fer) beschilder d: floraal			kop	p-kop-4	afgeronde kop met rechte rand, zonder oor, op standing	1690	1740	NTM	NTM	tek/foto		
125	11	KER	0	6	0	0					39	r		Nederland	ged		loodglazu ur					r-			1650	1800	NTM	NTM		
125	12	KER	1	0	0	0		1	5	-	10	r		Nederland	ged		loodglazu ur					deksel	r-dek-	verdikte rand	1700	1900	NTM	NTL		
125	7	KER	1	4	0	0		1	15	20	371	r		Nederland	ged		loodglazu ur	inwendig slib				kan	r-kan-5	wijdmondi ge kan met afgeronde buikknik, zonder hals, met iets uitgeboge n rand, op standing	1700	1850	NTM	NTM		
125	8	KER	7	3	0	0	ac	1	90	16	517	r		Bergen op Zoom	ged		loodglazu ur					steelkom	r-stk-3	bolle steelkom met brede kraagrand, op poten	1700	1800	NTM	NTM	lijmen/fot o	past aan vnr.126
125	6	KER	2	1	1	0	ac	1	50	13	253	r		Nederland	ged		loodglazu ur					test	r-tes-2	vierkante vuurtest met scherpe knik bodem- wand en afgeronde verdikte rand, op poten, verticaal geknepen lintoor	1650	1800	NTM	NTM		
125	17	KER	1	0	0	0		1	10	8	1	s3		Engeland	mal		zoutglazu ur	salt glazed stoneware				onderzets chotel	s3-bor-	iets uitgeboge n randje	1740	1760	NTM	NTM		
125	9	KER	3	0	0	0		1	50	13	125	w		Friesland	ged		loodglazu ur, uitwendig met mangaanv lekken	vlekkengo ed			grape/pot ?	w-gra/pot ?	grape met hoge afgeronde buikknik en S- vormige gebogen hals en rand	1675	1800	NTM	NTM			
125	10	KER	1	0	0	1		1			11	w		Friesland	ged		loodglazu ur, uitwendig met mangaanv lekken	vlekkengo ed			grape/pot ?	w-gra/pot ?	kleine kraagrand, verticaal geknepen lintoor	1675	1800	NTM	NTM			
125	13	KER	0	1	0	0		1			6	w		Nederland	ged		loodglazu ur met koperoxid e					lekschaal/ vergi et	w-lek/ver- ?	gaatjes in wand	1700	1800	NTM	NTM		
126	33	KBW	0	0	0	2					8				mal		tinglazuur					wandteg el	5 mm dik, industri eel	1800	1950	NTM	NTL			
126	41	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	18	py		Gouda	mal		geglaasd	geruwd	bijmerk: stadswape n van Gouda met S, hielmerk: TI ge kroond			pijp	py-	ovaal model	1800	1800	NTM	NTM		Duco 2003, 161 (merk 511) 1717- 1800
126	42	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	15	py		Gouda	mal		geglaasd	bijmerk: stadswape n van Gouda met S, hielmerk: SWH				pijp	py-	ovaal model	1740	1837	NTM	NTM		Duco 2003, 175 (merk 731), 1680/1690- 1837
126	37	KKP	1	0	0	0	kop	1	100	2	16	py		Gouda	mal		geglaasd	bijmerk: stadswape n van Gouda met S, hielmerk: MG ge kroond				pijp	py-	ovaal model	1740	1840	NTM	NTM		Duco 2003, 159 (merk 478) 1669- 1872
126	44	KKP	0	0	0	2	steel				7	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversi ering: bandstem pel met raderinge n afgezoom d met ogen				pijp	py-		1680	1850	NTM	NTM		
126	43	KKP	0	0	0	1	steel				2	py		Nederland	mal		geglaasd	steelversi ering: raderinge n				pijp	py-		1680	1850	NTM	NTM		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

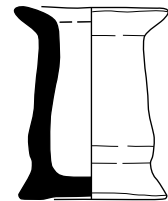
Bijlage 9: Catalogus aardewerk en glas

losse vondst (1600-1650)

S65 beerput (1580-1620)

Catalogus: Het aardewerk
en glas van de opgraving
Amsterdam Rozenstraat 12-16

A.C. van de Venne &
M. Tolboom

Opbouw van de catalogusblokjes

1a	vondstnummer
1b	vondstcontext (complexdatering)
2	code van het type
3	objectdatering
4a	maten in centimeters (grootste diameter/ hoogte)
4b	beschrijving van het type
5a	baksel
5b	kleur/ glazuur
5c	beschrijving van de decoratie
5d	diversen
6a	bodem
6b	oor/ steel
6c	compleetheid
7	functie
8	productiecentrum
9	literatuur

(alle afbeeldingen in deze catalogus zijn
schaal 1:4, tenzij anders vermeld)

cat. 1	
1a	111.1
1b	losse vondst (1600-1650)
2	m-zal-1
3	1600-1650
4a	7/ 11,5
4b	smalle lage zalfpot met ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, standvlak
5a	majolica uit de Nederlanden
5b	inwendig loodglazuur, uitwendig tinglazuur
5c	polychroom beschilderd (blauw, oranje): concentrische cirkels, zigzag op buik en oranje en blauwe piramiden
5d	
6a	standvlak
6b	
6c	vrijwel compleet
7	zalfpot
8	Nederland, Amsterdam?
9	Korf 1981, 138-141 (cat. 348, 351, 352). Ostkamp 2019, 53-54, 60.

cat. 2	
1a	78.1 (schaal 1:2)
1b	S65 beerput (1580-1620)
2	r-zal-11
3	1550-1650
4a	3,5/ 5
4b	hoge zalfpot met ingesnoerde buik en hals met naar buiten gebogen rand, standvlak
5a	roodbakend aardewerk
5b	inwendig loodglazuur
5c	
5d	
6a	standvlak
6b	
6c	vrijwel compleet
7	zalfpot
8	Nederland
9	

S18 (1600-1700)

S64 beerput (1675-1740)

cat. 3

1a	21.1
1b	S18 (1600-1700)
2	r-kan-74
3	1600-1700
4a	10,5/ 23,5
4b	kan met hoge schouder, cilindrische hals met verdikte lip, dikke bodem, standing
5a	roodbakkend aardewerk
5b	inwendig loodglazuur
5c	
5d	
6a	standing
6b	worstoor, verticaal, geknepen
6c	vrijwel compleet
7	kan, stroopkan
8	Nederland, Amsterdam
9	Gawronski 2012, 221 (cat. 607, 611).

cat. 4

1a	74.4
1b	S64 beerput (1675-1740)
2	r-kop-2
3	1600-1700
4a	13,5/ 9
4b	kop met scherpe knik bodem-wand en iets uitgebogen wand, standing
5a	roodbakkend aardewerk
5b	loodglazuur
5c	
5d	
6a	standing
6b	lintoor, verticaal, geknepen
6c	vrijwel compleet
7	kop
8	Nederland
9	

cat. 5

1a	74.2
1b	S64 beerput (1675-1740)
2	r-tes-2
3	1675-1800
4a	13/ 9
4b	vierkante vuurtest met scherpe knik bodem-wand en afgeronde verdikte rand, poten
5a	roodbakkend aardewerk
5b	loodglazuur
5c	
5d	
6a	driepoot
6b	lintoor, verticaal, geknepen
6c	fragment, compleet profiel
7	test
8	Nederland
9	

cat. 6

1a	74.12
1b	S64 beerput (1675-1740)
2	f-bor-3
3	1675-1800
4a	22/ 3,5
4b	afgerond bord met vrij brede vlag, standvlak
5a	faience uit de Nederlanden
5b	tinglazuur
5c	inwendig blauw beschilderd: filet op rand, rozet op spiegel
5d	
6a	standvlak
6b	
6c	fragment, compleet profiel
7	bord
8	Nederland
9	

cat. 7

1a	74.13
1b	S64 beerput (1675-1740)
2	p-bor-1
3	1680-1750
4a	12/ 2
4b	klein diep bord zonder vlag met uitgebogen rand, standing
5a	Aziatisch porselein
5b	veldspaatglazuur
5c	uitwendig kapucijnerbruin, inwendig blauw floraal
5d	
6a	standing
6b	
6c	fragment, compleet profiel
7	bord, onderzetschotel
8	China, Jingdezhen
9	

cat. 8

1a	74.14
1b	S64 beerput (1675-1740)
2	p-bor-9
3	1680-1725
4a	10,5/ 2
4b	in mal gevormd diep bord, met reliëfwand en licht uitgebogen rand, standing
5a	Aziatisch porselein
5b	veldspaatglazuur
5c	blauw beschilderd: inwendig: panelen met floraal motief en centraal chinese man
5d	
6a	standing
6b	
6c	fragment, compleet profiel
7	bord, onderzetschotel
8	China, Jingdezhen
9	

cat. 9

- 1a 74.1
 1b beerput S64 (1675-1740)
 2 gl-fle-22
 3 1700-1750
 4a 15/12,5
 4b bolvormige wijnfles met licht conische buik, grootste diameter aan de basis, opgestoken bodem met pontilmerk
 5a glas
 5b groen
 5c
 5d
 6a opgestoken bodem met pontilmerk
 6b
 6c compleet profiel
 7 wijnfles
 8
 9 Kottman 2010, 68-69

cat. 10

- 1a 74.3
 1b beerput S64 (1675-1740)
 2 gl-fle-25
 3 1725-1760
 4a 17,5/14
 4b bolvormige wijnfles met uitgezakte buik (uivormig), conisch opgestoken bodem met pontilmerk
 5a glas
 5b groen
 5c
 5d
 6a hoog opgestoken bodem met pontilmerk
 6b
 6c vrijwel compleet
 7 fles, wijnfles
 8
 9 Kottman 2010, 68-69

cat. 11

- 1a 74.7 (schaal 1:2)
 1b beerput S64 (1675-1740)
 2 gl-kel-5
 3 1700-1750
 4a 15,5/6,6
 4b klok- of trechtersvormig kelkglas met dikwandige bodem, massieve stam met drie of vier geledingen, met balusterstam, met luchtbel, voet (ook met gewelfde voet) met pontilmerk
 5a glas
 5b kleurloos
 5c
 5d
 6a voet, omgeslagen rand, pontilmerk
 6b stam met baluster met luchtbel, twee maal een nodus
 6c compleet profiel
 7 kelkglas
 8
 9

cat. 12

- 1a 74.9 (schaal 1:2)
 1b beerput S64 (1675-1740)
 2 gl-kel-6
 3 1700-1750
 4a -/8
 4b trechtervormig kelkglas met dikwandige bodem, veelzijdige stam van vijf of meer zijden met luchtbel, ook met diamanten op de schouders, schijfvormige voet met pontilmerk
 5a glas
 5b kleurloos
 5c wit uitgeslagen
 5d wit uitgeslagen
 6a schijfvormige voet met omgeslagen voetrand, pontilmerk
 6b holle, zeskantige balusterstam
 6c vrijwel compleet
 7 kelkglas
 8
 9 Kottman 1999, 999, cat. 205-208

cat. 13

- 1a 74.10 (schaal 1:2)
 1b beerput S64 (1675-1740)
 2 gl-kel-28
 3 1700-1750
 4a -/7,2
 4b conisch kelkglas met afgeronde dikwandige bodem, massieve balusterstam, ook met luchtbel, ook met ribben-reliëf, schijfvormige voet met pontilmerk
 5a glas
 5b kleurloos
 5c
 5d wit uitgeslagen
 6a voet met omgeslagen rand, pontilmerk
 6b baluster op een nodus, luchtbel boven en in nodus
 6c fragment
 7 kelkglas
 8
 9

cat. 14

- 1a 74.12 (schaal 1:2)
 1b beerput S64 (1675-1740)
 2 gl-kel-75
 3 1675-1750
 4a -/7,2
 4b dikwandig conisch kelkglas met dikwandige bodem, massieve balusterstam, ook met luchtbel, schijfvormige voet met pontilmerk
 5a glas
 5b kleurloos
 5c
 5d
 6a voet met omgeslagen rand, pontilmerk
 6b holle stam met omgekeerde baluster op nodus
 6c vrijwel compleet
 7 kelkglas
 8
 9

S51 beerput (1675-1875)

S51 beerput (1675-1875)

cat. 15

1a	73.1
1b	S51 beerput (1675-1875)
2	s2-fle-4
3	1800-1900
4a	7,5/ 23
4b	cilindrische fles met afgeronde schouder, korte cilindrische nek met verdikte lip, platte/holle bodem
5a	steengoed met oppervlaktebehandeling
5b	uitwendig ijzerengobe, zoutglazuur
5c	
5d	
6a	standvlak
6b	lintoor, verticaal
6c	compleet
7	fles, mineraalwaterfles
8	Duitsland, Westerwald
9	

cat. 16

1a	72.32
1b	S51 beerput (1675-1875)
2	iw-kop-5
3	1869
4a	8/ 6,5
4b	conische kop met licht uitgebogen bovenhelft en rechte rand, standing
5a	industrieel wit aardewerk
5b	loodglazuur
5c	blauw drukdecor: uitwendig panelen met bloemen, inwendig randmotief (Taikoen 1868-1877 van PR)
5d	blauw beeldmerk: 12 69
6a	standing
6b	vormoor, verticaal
6c	compleet
7	kop
8	Nederland, Maastricht
9	Polling 2006, 11. Meulman 2011 (deel 2), 83.

cat. 17

1a	122.10
1b	S81 beerput (1740-1825)
2	r-dek-5
3	1700-1900
4a	13/ 5
4b	conisch deksel met verdikte rand en knop
5a	roodbakkend aardewerk
5b	loodglazuur
5c	
5d	
6a	
6b	
6c	fragment, compleet profiel
7	deksel
8	Nederland
9	

cat. 18

1a	125.8
1b	S81 beerput (1740-1825)
2	r-stk-3
3	1700-1800
4a	17/ 9
4b	bolle steelkom met brede kraagrand, poten
5a	roodbakkend aardewerk
5b	loodglazuur
5c	
5d	
6a	driepoot
6b	steel, plat, recht
6c	fragment, compleet profiel
7	steelkom
8	Nederland, Bergen op Zoom
9	

cat. 19

1a	121.6
1b	S81 beerput (1740-1825)
2	f-kom-2
3	1650-1750
4a	15/ 7
4b	afgeronde kom met kraagrand, standing
5a	faience uit de Nederlanden
5b	tinglazuur
5c	
5d	
6a	standing
6b	twee worstoren, horizontaal
6c	fragment, compleet profiel
7	kom
8	Nederland
9	

cat. 20

1a	113.1
1b	S81 beerput (1740-1825)
2	f-zal-1
3	1625-1900
4a	6,5/ 4
4b	brede zalfpot met (vrijwel) cilindrische buik, ingesnoerde bodem en hals met uitgebogen rand, standvlak
5a	faience uit de Nederlanden
5b	tinglazuur
5c	
5d	
6a	standvlak
6b	
6c	compleet
7	zalfpot
8	Nederland
9	

cat. 21

- 1a 117.3 (schaal 1:2)
 1b S81 beerput (1740-1825)
 2 p-bor-11
 3 1680-1725
 4a 11,5/ 2,5
 4b in mal gevormd veelhoekig bord, standring
 5a Aziatisch porselein
 5b veldspaatglazuur
 5c blauw beschilderd: inwendig gekruist randmotief, panelen met bloemmotief
 5d
 6a standring
 6b
 6c fragment, compleet profiel
 7 bord, onderzetschotel
 8 China, Jingdhezen
 9 Clevis 2001, 99 (cat. 62).

cat. 22

- 1a 121.18 (schaal 1:2)
 1b S81 beerput (1740-1825)
 2 p-kop-1
 3 1680-1725
 4a 8/ 4
 4b kop met iets uitgebogen rand, standring, zonder oor
 5a Aziatisch porselein
 5b veldspaatglazuur
 5c blauw beschilderd: inwendig filets en bloem in gras, uitwendig filets en floraal
 5d merk op onderzijde: brander?
 6a standring
 6b
 6c fragment, compleet profiel
 7 kop
 8 China, Jingdhezen
 9

cat. 23

- 1a 125.18 (schaal 1:2)
 1b S81 beerput (1740-1825)
 2 p-kop-1
 3 1680-1725
 4a 7,5/ 3,5
 4b kop met iets uitgebogen rand, standring, zonder oor
 5a Aziatisch porselein
 5b veldspaatglazuur
 5c blauw beschilderd: inwendig filets met gras, uitwendig filets floraal
 5d zegelmerk (vierkantjes binnen vierkant)
 6a standring
 6b
 6c fragment, compleet profiel
 7 kop
 8 China, Jingdhezen
 9

cat. 24

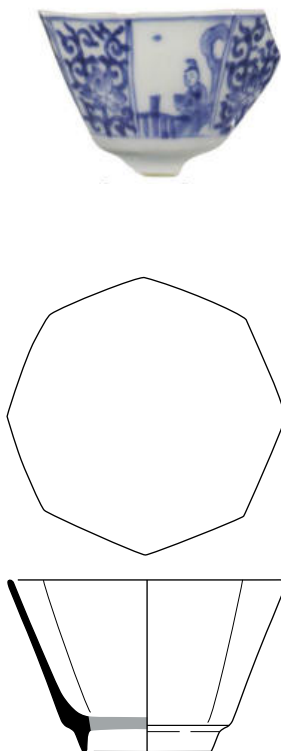
- 1a 122.8 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 p-kop-1
- 3 1680-1725
- 4a 6,5/ 3,5
- 4b kop met iets uitgebogen rand, standring, zonder oor
- 5a Aziatisch porselein
- 5b veldspaatglazuur
- 5c rood, goud beschilderd: bloesemtakken Kakiemon stijl
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c fragment, compleet profiel
- 7 kop
- 8 China, Jingdhezen
- 9

cat. 25

- 1a 118.2 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 p-kop-4
- 3 1680-1725
- 4a 7/ 4
- 4b afgeronde kop met rechte rand, zonder oor, standring
- 5a Aziatisch porselein
- 5b veldspaatglazuur
- 5c blauw beschilderd: inwendig huisje in rotslandschap, uitwendig panelen met sprinkhanen en bloemen
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c vrijwel compleet
- 7 kop
- 8 China, Jingdhezen
- 9

cat. 26

- 1a 125.26 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 p-kop-4
- 3 1690-1740
- 4a 4,5/ 3,5
- 4b afgeronde kop met rechte rand, zonder oor, standring
- 5a Aziatisch porselein
- 5b veldspaatglazuur
- 5c rood/goud (rouge-de-fer) beschilderd: floraal
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c fragment, compleet profiel
- 7 kop
- 8 China, Jingdhezen
- 9

cat. 27

- 1a 122.9 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 p-kop-5
- 3 1680-1725
- 4a 7/ 4
- 4b in mal gevormde kop, met
reliëfversierde wand en
uitstaande rand, standing,
zonder oor
- 5a Aziatisch porselein
- 5b veldspaatglazuur
- 5c geplooid wand, blauw
beschilderd: figuur met
landschap
- 5d
- 6a standing
- 6b
- 6c vrijwel compleet
- 7 kop
- 8 China, Jingdhezen
- 9

cat. 28

- 1a 125.21 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 p-kop-24
- 3 1680-1725
- 4a 7/ 4,5
- 4b in mal gevormde meerzijdige kop
met plooiwand en rechte rand,
standing, zonder oor
- 5a Aziatisch porselein
- 5b veldspaatglazuur
- 5c blauw beschilderd: inwendig
gekruint randmotief, uitwendig
panelen met figuur in tuin en
bloemmotief
- 5d
- 6a standing
- 6b
- 6c fragment, compleet profiel
- 7 kop
- 8 China, Jingdhezen
- 9

cat. 29

- 1a 121.21 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 p-pot-5
- 3 1680-1725
- 4a 6,5/ 8
- 4b bolle pot met korte opstaande
rand, standing
- 5a Aziatisch porselein
- 5b veldspaatglazuur
- 5c uitwendig blauw beschilderd:
zotjes in landschap
- 5d
- 6a standing
- 6b
- 6c fragment, compleet profiel
- 7 miniatuur pot, theebusje
- 8 China, Jingdhezen
- 9 Ostkamp 2017, 339 (cat. 420).

cat. 30

- 1a 121.8
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 iw-bor-11
- 3 1760-1800
- 4a 25/ 2,5
- 4b ondiep bord, vlag met reliëf versiering, knik van spiegel naar vlag, standring
- 5a industrieel wit
- 5b loodglazuur
- 5c creamware, featheredge
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c fragment, compleet profiel
- 7 bord
- 8 Engeland
- 9

cat. 31

- 1a 122.6 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 iw-kop-1
- 3 1780-1800
- 4a 9/ 5,5
- 4b bolle kop met rechte rand, rechte standring
- 5a industrieel wit
- 5b loodglazuur
- 5c pearlware met in- en uitwendig zwart drukdecor: randmotief met guirlandes en floraal motief, 3 dames
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c vrijwel compleet
- 7 kop
- 8 Engeland
- 9

cat. 32

- 1a 124.8 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 iw-kop-2
- 3 1760-1800
- 4a 8/ 5
- 4b bolle kop met rechte rand, breed uitstaande standring
- 5a industrieel wit
- 5b loodglazuur
- 5c creamware
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c compleet
- 7 kop
- 8 Engeland
- 9

cat. 33

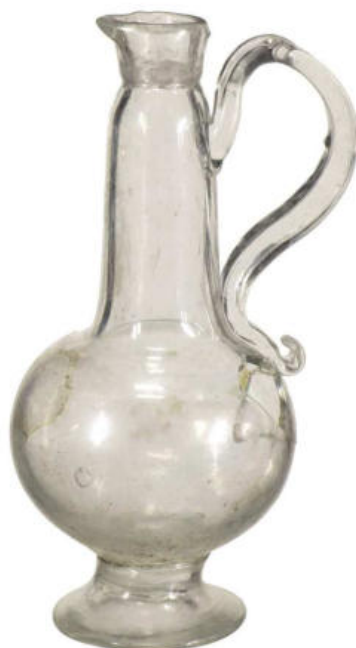
- 1a 122.7 (schaal 1:2)
- 1b S81 beerput (1740-1825)
- 2 iw-zal-1
- 3 1775-1825
- 4a 7,5/ 4,5
- 4b brede zalfpot met (vrijwel)
cilindrische buik, ingesnoerde
bodem en hals met uitgebogen
rand, standvlak
- 5a industrieel wit
- 5b loodglazuur
- 5c creamware
- 5d
- 6a standvlak
- 6b
- 6c compleet
- 7 zalfpot
- 8 Nederland of Engeland
- 9 Gawronski 2012, 297 (cat. 1136).

cat. 34

- 1a 123.1 (schaal 1:2)
- 1b beerput S81 (1740-1825)
- 2 gl-fle-58
- 3 1800-1900
- 4a 15,3/12
- 4b ronde platte fles met korte
cilindrische hals, met of zonder
contactnaden, standvlak met
pontilmerk
- 5a glas
- 5b kleurloos
- 5c
- 5d
- 6a standvlak met pontilmerk
- 6b
- 6c compleet profiel
- 7 fles, flacon
- 8
- 9

cat. 35

- 1a 123.2 (schaal 1:2)
- 1b beerput S81 (1740-1825)
- 2 gl-fle-77
- 3 1800-1850
- 4a 25,5/9,2
- 4b cilindrische wijnfles met lange
hals, opgestoken bodem met
pontilmerk
- 5a glas
- 5b groen
- 5c
- 5d
- 6a opgestoken bodem met pontil-
merk
- 6b
- 6c compleet profiel
- 7 fles, wijnfles
- 8
- 9

cat. 36

- 1a 114.1 (schaal 1:2)
 1b beerput S81 (1740-1825)
 2 gl-fle-128
 3 1760-1825
 4a 11,3/8.5
 4b bolvormige wijnfles met lange hals en uitgezakte buik met grootste breedte aan de basis, conisch opgestoken bodem met pontilmerk
 5a glas
 5b groen
 5c
 5d glasdraad onder de lip
 6a hoog opgestoken bodem met pontilmerk
 6b
 6c compleet
 7 fles, wijnfles
 8
 9 Kottman 2010, 68-69.

cat. 37

- 1a 119.1 (schaal 1:2)
 1b beerput S81 (1740-1825)
 2 gl-kan-10
 3 1700-1800
 4a 16,3/7,6
 4b druppelvormige kan met korte hals met schenklip en oor, versierd (verticaal ribbenpatroon, facetten) en onversierd, op standvoet of standring met pontilmerk
 5a glas
 5b kleurloos
 5c
 5d
 6a standvoet, pontilmerk
 6b oor
 6c compleet
 7 kan
 8 Bohemen
 9 Kottman 2017

cat. 38

- 1a 112.2 (schaal 1:2)
 1b beerput S81 (1740-1825)
 2 gl-kel-2
 3 1675-1750
 4a -/8,6
 4b trechtersvormig kelkglas vloeiend overgaand in rechte stam, schijfvormige voet met pontilmerk, diverse sieruitvoeringen van de stam
 5a glas
 5b kleurloos
 5c traan in de stam
 5d
 6a schijfvormige voet, pontilmerk
 6b
 6c fragment
 7 kelkglas
 8
 9 Kottman 1999, 996-998, cat. 194-199

S71 beerput (1740-1900)

S16 waterkelder (1800-1825)

cat. 39

- 1a 126.1 (schaal 1:2)
- 1b beerput S81 (1740-1825)
- 2 gl-kel-52
- 3 1775-1900
- 4a 13,3/5.7-
- 4b trechtersvormig, komvormig of cilindrisch kelkglas, ook met uitstaande lip, massieve stam met knoop, dikwandige schijf-vormige voet
- 5a glas
- 5b kleurloos
- 5c -
- 5d -
- 6a massieve voet met pontilmerk
- 6b stam met knoop
- 6c compleet profiel
- 7 kelkglas
- 8 -
- 9 Kottman 1999, 1006-1011

cat. 40

- 1a 85.1
- 1b S71 beerput (1740-1900)
- 2 r-tes-12
- 3 1675-1925
- 4a 14,5/ 9,5
- 4b vierkante vuurtest met scherpe knik bodem-wand en afgeronde verdikte rand, standring
- 5a roodbakkend aardewerk
- 5b loodglazuur
- 5c
- 5d
- 6a standring
- 6b lintoer, verticaal, geknepen
- 6c compleet
- 7 test
- 8 Nederland
- 9

cat. 41

- 1a 28.6
- 1b S16 waterkelder (1800-1825)
- 2 r-blo-4
- 3 1700-1825
- 4a 13,5/ 13
- 4b conische bloempot met kraagrand, standring
- 5a roodbakkend aardewerk
- 5b
- 5c
- 5d
- 6a standring
- 6b
- 6c fragment, compleet profiel
- 7 bloempot
- 8 Nederland
- 9

S49 beerput (1870-1900)

cat. 42

1a	28.1
1b	S16 waterkelder (1800-1825)
2	r-gra-12
3	1650-1800
4a	25/ 12
4b	wijde grape/sluitpan met scherpe knik van bodem naar verticale wand, kraagrand met brede dekselgeul
5a	roodbakkend aardewerk
5b	loodglazuur
5c	
5d	
6a	driepoot
6b	twee worstoren, verticaal, geknepen
6c	compleet
7	grape
8	Nederland, West-Brabant
9	

cat. 43

1a	55.19
1b	S49 beerput (1870-1900)
2	r-blo-8
3	1800-1925
4a	15,5/ 13
4b	conische bloempot met verdikte ronde rand, standvlak
5a	roodbakkend aardewerk
5b	
5c	
5d	
6a	standvlak
6b	
6c	vrijwel compleet
7	bloempot
8	Nederland
9	

cat. 44

1a	55.17
1b	S49 beerput (1870-1900)
2	r-dek-6
3	1775-1925
4a	19/ 7
4b	bol deksel met iets verdikte rand en ringvormige greep
5a	roodbakkend aardewerk
5b	loodglazuur
5c	
5d	
6a	
6b	ringvormige greep
6c	fragment, compleet profiel
7	deksel
8	Nederland
9	

cat. 45

- 1a 55.21
- 1b S49 beerput (1870-1900)
- 2 r-kap-1
- 3 1798-1890
- 4a 26/ 15,5
- 4b kachelpan met geknikte wand, platte bodem, afgeronde kraagrand met dekselgeul, standvlak
- 5a roodbakkend aardewerk
- 5b loodglazuur
- 5c
- 5d rondstempel BOZ XX
- 6a standvlak
- 6b twee nokoren, horizontaal, doorboord
- 6c vrijwel compleet
- 7 kachelpan
- 8 Nederland, Bergen op Zoom
- 9 Groeneweg 1992, 105-109.

cat. 46

- 1a 55.4 (schaal 1:2)
- 1b S49 beerput (1870-1900)
- 2 w-sme-
- 3 1750-1900
- 4a -/ -
- 4b smeltkroes, op standvlak
- 5a witbakkend aardewerk
- 5b
- 5c
- 5d blindmerk: 5
- 6a standvlak
- 6b
- 6c fragment
- 7 smeltkroes
- 8 Duitsland, Grossalmerode
- 9

cat. 47

- 1a 55.3 (schaal 1:2)
- 1b S49 beerput (1870-1900)
- 2 ep-bee-
- 3 1800-1900
- 4a 3,5/ 3,5
- 4b beeldje
- 5a Europees porselein
- 5b
- 5c beschilderd: oranje halsband
- 5d
- 6a
- 6b
- 6c fragment
- 7 beeldje
- 8 Europa
- 9

cat. 48

- 1a 55.5
- 1b S49 beerput (1870-1900)
- 2 iw-bor-1
- 3 1855-1875
- 4a 12,5/ 2,5
- 4b afgerond bord met rechte rand en verdiepte spiegel (schoteltje), standring
- 5a industrieel wit
- 5b loodglazuur
- 5c inwendig oranje en turquoise filets
- 5d blindmerk: P.Regout Maastricht X en oranje geschilderd merk: 81 48
- 6a standring
- 6b
- 6c vrijwel compleet
- 7 bord, onderzetschotel
- 8 Nederland, Maastricht
- 9 Polling 2006, 21 (blindmerk 7).

cat. 49

- 1a 55.6
- 1b S49 beerput (1870-1900)
- 2 iw-bor-1
- 3 1855-1875
- 4a 12,5/ 2,5
- 4b afgerond bord met rechte rand en verdiepte spiegel (schoteltje), standring
- 5a industrieel wit
- 5b loodglazuur
- 5c inwendig oranje filets
- 5d zwart beeldmerk: klimmende leeuw met tekst Societe Ceramique Maastricht
- 6a standring
- 6b
- 6c compleet
- 7 bord, onderzetschotel
- 8 Nederland, Maastricht
- 9 Polling 2006, 94 (beeldmerk 530A).

Bijlage 10: Determinatielijst glas

vondnummer	volnummer	aantal	gewicht	min. aant. individuen	randfragmenten	wandfragmenten	bodemfragmenten	oorfragmenten	overige fragmenten	fragment	hoogte(cm)	breedte (cm)	lxb (cm)	dikte (mm)	diameter (cm)	vorm (type)	vorm (specifiek)	vorm (opmerking)
2	1	1	116,5		0	0	1	0					9(circa)x5			fles		ovaal, standvlak
28	1	1	7,4	1	0	0	1	0								onbekend		opgestoken bodem van een beker of fles
41	1	3	130,8		0	0	0	0	3	fragment						lamp	trekglas	cilindrisch, ingesnoerd bij onderste deel
52	1	1	28		0	0	1	0							5,1	fles		cilindrisch, iets standring, waarschijnlijk fles en geen beker
55	1	1	65,3	1	0	1	0	0							10	fles		cilindrisch, geen medicijnfles
55	2	1	2,4	1	1	0	0	0							6	onbekend		omgeslagen rand, mond van een fles of pot
55	3	1	5		0	0	0	0					1,2		onbekend			bolvormig fragment
55	4	6	125	1	0	0	0	0	6	fragment						lamp		
72	1	1	8,1	1	0	0	1	0								beker	knobbelsbeker	opgestoken bodem
72	2	1	6,1	1	0	0	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	cilindrische hals, rondgesmolten lip
72	3	1	2,3	1	0	0	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	cilindrische hals, uitstaande mond
72	4	4	1,5		0	3	1	0	0							fles	medicijnflesje	opgestoken bodem, aanzet naar (bolvormig) lichaam, aanzet schouder-hals
72	5	2	11,8	2	0	0	0	0	2	mond						fles		mond recht, geen hals, aanzet naar vierkant lichaam, geen persnaad op de
72	6	1	1,8	1	0	1	0	0								onbekend		schouder/mond
72	7	1	2,7	1	0	0	0	0	1	oor						kan		klein massief fragment, schaal of lamp
72	8	2	5,2		0	0	0	0	2	fragment						onbekend		klein fragment van een eenvoudig oor, massief
72	9	16	9,8		0	0	0	0	16	fragment						onbekend		dikwandige fragmenten
72	10	8	15,5		1	0	0	0	7	fragment				1,5		vlakglas	vensterglas	bolvormige, dunwandige fragmenten
72	11	14	16,2		2	0	0	0	12	fragment				1		vlakglas	vensterglas	1 fragment lijkt een recht afgesneden zijde te hebben, geen vormen herkenbaar
72	12	26	42		2	0	0	0	24	fragment				1		vlakglas	vensterglas	2 fragmenten met recht afgesneden zijde en afdruk vatting zichtbaar, geen vormen herkenbaar,
72	13	15	50,7		4	0	0	0	11	fragment				1,5		vlakglas	vensterglas	2 fragmenten recht afgesneden zijde, afdruk vatting in venster, geen vorm herkenbaar
72	14	13	55,8		1	0	0	0	12	fragment						vlakglas	vensterglas	2 fragmenten een recht afgesneden zijde, 2 fragmenten een afgeknabbelde zijde, bij
72	15	16	101,9	1	0	11	1	0	4	hals						fles	wijnfles	2 afdruk vatting in venster
72	16	1	5,6	1	0	1	0	0								fles		diverse bijna kleurloze fragmenten, 1 fragment recht afgesneden zijde, dikte varieert
74	1	1	433,4	1	0	0	0	0	1	et	15				12,5	fles	wijnfles	1-3 mm
74	2	5	1834	5	0	0	5	0								fles	wijnfles	cilindrische hals, cilindrisch lichaam, opgestoken bodem
74	3	1	667,3	1	0	0	0	0	1	r	17,5				14	fles	wijnfles	cilindrisch fragment
74	4	9	2656	7	0	3	5	0								fles	wijnfles	bolvormig met afgeplatte buik, grootste breedte aan de basis, kegelvormige hals met
74	5	3	860	3	0	0	3	0								fles	wijnfles	hoekige draad onder de mond
74	6	23	1414		0	16	0	0	7	hals						fles	wijnfles	afgeplat bolvormig model
74	7	3	89,4	1	0	0	0	0	3	et	15,5				6,6	kelkglas		bolvorm, kegelvormige hals, opgestoken bodem, mond ontbreekt
74	8	1	78	1	0	0	0	0	1	voet-stam-kelk						kelkglas		bolvormig lichaam
74	9	1	62,9	1	0	0	0	0	1	voet-stam-kelk					8	kelkglas		opgestoken bodem, aanzet naar lichaam, model niet te herleiden
74	10	1	63,5	1	0	0	0	0	1	voet-stam-kelk					7,2	kelkglas		diverse fragmenten

vondnummer volnummer	aantal	gewicht	min. aant. individuen	randfragmenten	wandfragmenten	bodemfragmenten	oorfragmenten	overige fragmenten	fragment	hoogte(cm)	breedte (cm)	lxb (cm)	dikte (mm)	diameter (cm)	vorm (type)	vorm (specifiek)	vorm (opmerking)
74 11	2	97,9	2	0	0	0	0	2	voet-stam-kelk						kelkglas		voet, rand ontbreekt, stam met baluster op nodus met luchtbel, boven nodus een luchtbel, aanzet naar conische kelk
74 12	2	65,1	1	0	0	0	0	2	voet-stam-kelk					7,2	kelkglas		voet met omgeslagen rand, holle stam met omgekeerde baluster op nodus, aanzet naar conische kelk
74 13	1	38,6	1	0	0	1	0							7	beker		cilindrisch, gladde voetband, hoog opgestoken bodem, aanzet naar lichaam, geen versiering te zien cilindrisch fragment
74 14	1	6,1		0	1	0	0						1	6	onbekend		
74 15				0	0	0	0										
78 1	1	1	1	1	0	0	0						1,2	12	beker		
102 1	5	10,4	1	1	0	0	0	4	fragment						roemer		randfr cuppa, fragment schacht-voet (diam schacht 2,3 cm), 3 braamnoppen, type niet te herleiden
102 2	1	1,4	1	0	0	0	0	1	mond						fles	medicijnflesje	
102 3	1	20	1	0	0	1	0	0						14	fles	wijnfles	korte hals, iets wijd uitstaand, aanzet naar schouder
102 4	1	1,5	1	0	1	0	0						2		onbekend		bolvormig of cilindrisch model
102 5	1	2,4		0	1	0	0						1		fles		bolvormig fragment
102 6	1	11,7	1	1	0	0	0						2	4,5	lamp	trekglas	bij vnr. 103, bolvormig fragment
102 7	6	8,6		0	6	0	0								onbekend		cilindrisch, waarschijnlijk trekglas
																	cilindrisch tot bolvormige fr., vorm niet te herleiden
102 8	3	12,6		1	0	0	0	2	fragment				2		vlakglas	vensterglas	1 fragment een recht afgesneden zijde, afdruk vating in venster, op 1 fr inkraslijn
102 9	8	24,3		3	0	0	0	5	fragment				2		vlakglas	vensterglas	1 fr: 2 zijden recht afgesneden, maken een rechte hoek; 2 fr: recht afgesneden zijde en inkraslijn
102 10	1	1,1		0	0	0	0	1	fragment				1,5		vlakglas	vensterglas	
102 11	3	5,5		0	0	0	0	3	fragment				1,2		vlakglas	vensterglas	
102 12	4	4,7		1	0	0	0	3	fragment				1,5		vlakglas	vensterglas	1 fr recht afgesneden, gebogen zijde
102 13	1	3		0	0	0	0	1	fragment				2		vlakglas	vensterglas	
103 1	4	25,8	1	0	3	1	0						1		fles		bolvormige fles, opgestoken bodem
103 2	2	4,4	1	2	0	0	0						1,2	10	onbekend		conische wand/rand van een beker of kelkglas
103 3	1	1,3	1	1	0	0	0						1,2	9	onbekend		uitstaande rand van een beker of kelkglas
103 4	1	2,2		0	0	0	0	1	fragment						onbekend		fragment kelkbodem?
103 5	3	2,2		0	0	0	0	3	fragment				2		vlakglas	vensterglas	
103 6	3	11,7		0	0	0	0	3	fragment						vlakglas	vensterglas	dikte varieert 1,7-3 mm
103 7	2	2		0	0	0	0	2	fragment				2		vlakglas	vensterglas	een zijde bedekt met ?, spiegel?
112 1	1	28,7	1	0	0	0	0	1	hals-schouder						fles	medicijnflesje	kegelvormige hals, rondgesmolten mond, aanzet schouder, gesloten met kurk
112 2	1	100,8	1	0	0	0	0	1	voet-stam-kelk					8,6	kelkglas		voet met rechte rand, uit de stam getrokken kelk, holle stam
112 3	6	668,3	1	0	4	1	0	1	hals					13,6	fles	wijnfles	cilindrisch, breed, kegelvormige hals, opgestoken bodem aanzet hals en schouder, past aan hals vnr. 121
112 4	1	36,5		0	0	0	0	1	hals						fles	wijnfles	
112 5	1	1,6		1	0	0	0						1		vlakglas	vensterglas	2 recht afgesneden zijden maken een rechte hoek
114 1	1	209,7	1	0	0	0	0	1	compleet	11,3				8,5	fles	wijnfles	bolvormig, uitgezakt model, grootste breedte aan de basis, kegelvormige hals, opgelegde glasdraad onder de mond
119 1	1	216,6	1	0	0	0	0	1	compleet	16,3				7,6	kan		druppelvormig lichaam, schenklip en oor, standvoet, eenvoudig en massief
121 1	1	50,5	1	0	0	0	0	1	kelk						kelkglas		trompetvormige kelk, aanzet naar massieve stam
121 2	1	90,6	1	0	0	0	0	1	hals						fles	wijnfles	kegelvormige hals, platte draad onder de mond, aanzet naar schouder, bolvormig model, wrs grootste breedte aan de basis, past aan vnr. 115
121 3	1	19,1	1	0	0	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	kegelvormige hals, uitstaande lip, aanzet naar schouder, bolvormig model, kurk aanwezig
121 4	1	43,1		0	1	0	0	0							fles		schouder, cilindrisch model, brede diameter (20 cm?)
121 5	2	14,5		2	0	0	0				2,1				vlakglas	snijafval	2 rechthoekige stukken, 2 recht afgesneden zijden, snijafval?

vondnummer volnummer	aantal	gewicht	min. aant. individuen	randfragmenten	wandfragmenten	bodemfragmenten	oorfragmenten	overige fragmenten	fragment	hoogte(cm)	breedte (cm)	lxb (cm)	dikte (mm)	diameter (cm)	vorm (type)	vorm (specifiek)	vorm (opmerking)
121 6	9	11,3		3	0	0	0	6	fragment		2		1		vlakglas	vensterglas	o.a. snijafval (3)
122 1	4	63,9	1	0	3	0	0	1	hals-schouder						fles	flacon	korte conische hals, aanzet naar schouder
122 2	3	18,1	1	0	2	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	cilindrische hals, rondgesmolten lip
122 3	2	1,7	1	0	1	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	korte cilindrische hals met aanzet naar schouder, wrs cilindrisch flesje
122 4	1	82,3	1	0	0	0	0	1	voet-stam-kelk					5,9	kelkglas		schijfvormige voet, massieve stam met knoop, dikke kelkbodem cilindrische schacht, 2 rijen vier braamnoppen, aanzet gewonden draadvoet, gekerfde glasdraad onder bolvormige kelk
122 5	6	30,7	1	1	4	0	0	1	schacht						roemer		rand van een halfbolvormige schaal of lamp
122 6	1	17,3	1	1	0	0	0								onbekend		cilindrisch fragment, dunwandig
122 7	1	2,1		0	1	0	0						1		onbekend		diverse fragmenten
122 8	9	14,8		0	0	0	0	9	fragment						onbekend		
122 9	9	14		0	0	0	0	9	fragment				2		vlakglas	vensterglas	
122 10	2	1,7		0	0	0	0	2	fragment				1		vlakglas		
122 11	1	4		0	0	0	0	1	fragment				3,2		vlakglas	vensterglas	
122 12	1	0,8		0	0	0	0	1	fragment				1,5		vlakglas	vensterglas	
122 13	2	9,9		0	0	0	0	2	fragment				2		vlakglas	vensterglas	bedekt met ?, spiegel?
123 1	1	111,2	1	0	0	0	0	1	et profiel_comple	15,3				12	fles	flacon	rond, afgeplatte zijden, korte iets uitstaande hals
123 2	7	586	1	0	0	0	0	7	et profiel_comple	25,5				9,2	fles	wijnfles	cilindrisch, opgestoken bodem, convexe hals, platte draad onder de mond
123 3	9	32,7		0	9	0	0								fles		diverse fragmenten, dikwandig, wijnfles
123 4	2	2,3	1	0	0	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	cilindrische hals, horizontaal naar buiten geslagen rand
123 5	1	12,9		0	0	1	0						1		onbekend		aanzet naar bolvormig lichaam op een standing, flesje?
123 6	6	9		0	0	0	0	5	fragment						onbekend		diverse fragment
123 7	13	14,7		0	0	0	0	13	fragment				2		vlakglas	vensterglas	
123 8	1	1,4		0	0	0	0	1	fragment				1,5		vlakglas	vensterglas	
123 9	4	4		0	0	0	0	4	fragment				1		vlakglas	vensterglas	
125 1	1	16,4		0	0	1	0								onbekend		opgestoken bodem van een beker of fles
125 2	3	26,7		0	2	1	0								fles	medicijnflesje	opgestoken bodem, aanzet naar bolvormig lichaam
125 3	3	5,9		3	0	0	0								onbekend		conisch en cilindrische fragmenten, kelkglas of beker
125 4	1	0,9		0	0	0	0	1	fragment						fles	medicijnflesje	wrs bodemfragment
125 5	1	6,7		0	1	0	0								fles		meerkantige fles
125 6	1	12,1		0	1	0	0								fles	wijnfles	dikwandig bolvormig fragment
125 7	1	1,6		0	0	0	0	1	fragment				1,8		vlakglas	vensterglas	
125 8	25	27,3		0	0	0	0	27	fragment				2		vlakglas	vensterglas	dikte 1-2 mm
126 1	2	106,8	1	0	0	0	0	2	et profiel_comple	13,3				5,7	kelkglas		schijfvormige voet, massieve stam met knoop, conische kelk met massieve bodem kegelvormige hals met wijd uitstaande lip, aanzet naar bolvormig lichaam, aanzet naar bodem
126 2	3	30,1	1	0	2	0	0	1	hals-schouder						fles	medicijnflesje	korte conische hals, aanzet naar schouder, wrs cilindrisch flesje
126 3	1	2,3	1	0	0	0	0	1	hals						fles	medicijnflesje	korte kegelvormige hals met opgelegde draad onder de mond, aanzet naar schouder, opgestoken bodem, wrs bolvormig model
126 4	4	132,6	1	0	2	1	0	1	hals-schouder						fles	wijnfles	opgestoken bodem, aanzet naar bolvormig lichaam
126 5	2	53,9		0	0	2	0								fles	medicijnflesje	meerzijdige fles
126 6	1	4,6		0	1	0	0						1,5		fles		gesloten, bolvormig
126 7	1	2		1	0	0	0								roemer		bolvormige fragmenten
126 8	16	13,5		0	16	0	0						1		fles	medicijnflesje	beker of kelkglas
126 9	11	22		7	4	0	0								onbekend		dikte varieert 1,5-3 mm
126 10	4	5,6		0	0	0	0	4	fragment				3		vlakglas	vensterglas	

vondstnummer volgnummer	aantal	gewicht	min. aant. individuen	randfragmenten	wandfragmenten	bodemfragmenten	oorfragmenten	overige fragmenten	fragment	hoogte(cm)	breedte (cm)	lxb (cm)	dikte (mm)	diameter (cm)	vorm (type)	vorm (specifiek)	vorm (opmerking)
126 11	14	25,6		0	0	0	0	14	fragment				1	vlakglas	vensterglas		
126 12	1	10,4	1	0	0	0	0	1	oor					kan			fragment van een oor
135 1	1	20,4		0	0	0	0	1	voet					4,8 kelkglas			massieve voet, aanzet naar massieve stam
136 1	1	31,9	1	0	0	0	0	1	stam-kelk					4,8 kelkglas			massieve stam met nodus, conische kelk
142 1	1	97,7		0	0	0	0	1	voet-stam-kelk					5,8 kelkglas			massieve voet, massieve stam met knoop, dikke kelkbodem, aanzet conische kelk, pontilmerk weggeslepen
142 2	2	9,3		0	1	0	0	1	hals-schouder					fles	medicijnflesje		cilindrische hals met horizontaal naar buiten geslagen mond, aanzet schouder
142 3	3	4,5		1	3	0	0						1	7,5 onbekend			bolvormig lichaam
142 4	1	2,5		0	0	0	0	1	fragment				1,5	vlakglas	vensterglas		beker of kelkglas, cilindrisch
142 5	1	1,4		0	0	0	0	1	fragment				1,2	vlakglas	vensterglas		
142 6	1	0,5		0	0	0	0	1	fragment				1	vlakglas	vensterglas		
142 7	1	2,7		0	0	0	0	1	fragment				2	vlakglas	vensterglas		een zijde bedekt met?, spiegel?

vondstnummer	volgnummer	type	versiering	vervaardiging	kleur	pontmerk	persnaad	titel	beginperiode	eindperiode	begindatering	eindperiode	diversen
2	1			machinaal	licht blauwgroen	nee	ja	BRUXEL(LES)	NTL	NTL	1870	1950	
28	1	gl-bek/fle			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1600	1850	
41	1				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
52	1			vormgeblazen	licht blauwgroen	nee	nee		NTL	NTL	1850	1925	
55	1	gl-fle			licht blauwgroen	nee	nee		NTL	NTL	1850	1950	
55	2	gl-fle/pot			kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1950	
55	3		twee horizontale ribbels?		kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1950	
55	4	gl-lam			opaak wit	nee	nee		NTL	NTL	1850	1950	
72	1	gl-bek-12/13	rozet en traanvormige knobbels op de bodem	vormgeblazen	kleurloos	nee	nee		NTV	NTM	1600	1700	
72	2	gl-fle-9			licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	3	gl-fle-10			licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	4				licht groen	ja	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	5	gl-fle		half machinaal-tooled finish	kleurloos	nee	nee		NTL	NTL	1870	1900	
72	6	gl-sch/lam	geperste ribben	machinaal	kleurloos	nee	nee		NTL	NTL	1870	1950	
72	7	gl-kan			kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
72	8				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
72	9				kleurloos	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	10				licht groenblauw	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	11				licht groenblauw	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	12				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	13				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
72	14				kleurloos (groen)	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
72	15	gl-fle		vormgeblazen	olijfgroen	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
72	16	gl-fle			groen	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
74	1	gl-fle-22			groen	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	
74	2	gl-fle-22			groen	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	
74	3	gl-fle-25			groen	ja	nee		NTM	NTM	1725	1760	
74	4	gl-fle-25			groen	ja	nee		NTM	NTM	1725	1760	
74	5	gl-fle			groen	ja	nee		NTM	NTM	1675	1800	
74	6				groen	nee	nee		NTM	NTM	1700	1800	
74	7	gl-kel-5			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	
74	8	gl-kel-5			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	
74	9	gl-kel-6			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	
74	10	gl-kel-28			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	

vondstnummer	volgnummer	type	versiering	vervaardiging	kleur	pontmerk	persnaad	hiel	beginperiode	eindperiode	begindatering	eindperiode	diversen
74	11	gl-kel-28			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1700	1750	
74	12	gl-kel-75			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1675	1750	
74	13	gl-bek			kleurloos	ja	nee		NTV	NTM	1600	1725	
74	14				kleurloos	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
74	15					nee	nee						
78	1	gl-bek			kleurloos	nee	nee		NTV	NTM	1600	1700	
102	1	gl-roe	3 braamnoppen		licht groenblauw	ja	nee		NTV	NTM	1600	1800	
102	2	gl-fle-11			licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
102	3	gl-fle			groen	nee	nee		NTM	NTM	1700	1825	
102	4	gl-			groen	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	vorm niet te bepalen, obv kleur wel een exemplaar
102	5				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
102	6	gl-lam-1			kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
102	7				kleurloos	nee	nee		NTV	NTM	1700	1900	
102	8				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1950	
102	9				kleurloos (groen)	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
102	10				licht paars	nee	nee		NTM	NTM	1700	1800	met mangaan ontleurd glas
102	11				licht groenblauw	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
102	12				kleurloos (blauw)	nee	nee		NTM	NTM	1700	1850	witte waas, krijtglas?
102	13				licht blauw	nee	nee		NTM	NTL	1600	1800	
103	1	gl-fle			licht groen	ja	nee		NTV	NTM	1600	1750	
103	2	gl-bek/kel			kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1675	1800	
103	3	gl-bek/kel			kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1675	1800	
103	4				kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1650	1800	
103	5				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1950	
103	6				kleurloos (groen)	nee	nee		NTM	NTL	1800	1950	
103	7				kleurloos (blauw)	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
112	1	gl-fle-9			licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
112	2	gl-kel-2			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1675	1750	
112	3	gl-fle			groen	ja	nee		NTM	NTM	1750	1800	niet alle fragmenten passen, hoort wrs wel bij elkaar
112	4				groen	nee	nee		NTM	NTM	1760	1825	
112	5				licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1800	kleur onduidelijk door irisatie
114	1	gl-fle-128			groen	ja	nee		NTM	NTM	1760	1825	
119	1	gl-kan-10	onversierd		kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1700	1800	
121	1	gl-kel			kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1675	1750	
121	2	gl-fle			groen	nee	nee		NTM	NTM	1700	1800	
121	3	gl-fle-10			licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
121	4				groen	nee	nee		NTM	NTM	1750	1825	
121	5				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1500	1800	

vondstnummer volgnummer	type	versiering	vervaardiging	kleur	pontmerk	persnaad	hiel	beginperiode	eindperiode	begindatering	eindperiode	diversen
121 6				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1500	1800	
122 1	gl-fle-86			groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
122 2	gl-fle-9			licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
122 3	gl-fle			licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1800	
122 4	gl-kel-52			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1775	1850	
122 5	gl-roe	braamnoppen		licht groen	ja	nee		NTV	NTM	1600	1800	
122 6	gl-	geperste stippels en ribben	machinaal	kleurloos	nee	nee		NTL	NTL	1870	1950	
122 7				licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1850	
122 8				kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1650	1850	
122 9				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
122 10				licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1800	
122 11				kleurloos (blauw)	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
122 12				onbekend	nee	nee		NTV	NTM	1500	1800	
122 13				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
123 1	gl-fle-58			kleurloos	ja	nee		NTM	NTL	1750	1900	
123 2	gl-fle-77			groen	ja	nee		NTM	NTM	1800	1850	
123 3				groen	nee	nee		NTM	NTM	1700	1850	
123 4	gl-fle				nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
123 5				groen	ja	nee		NTV	NTM	1600	1800	
123 6				kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1650	1850	
123 7				kleurloos (groen)	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
123 8				licht blauw	nee	nee		NTM	NTM	1700	1850	
123 9				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1500	1800	
125 1				kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1675	1800	loodglas?
125 2				kleurloos	ja	nee		NTV	NTM	1700	1800	
125 3				kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1675	1800	
125 4				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
125 5				licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1750	
125 6				groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1850	
125 7				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	
125 8				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1500	1800	
126 1	gl-kel-52			kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1775	1850	
126 2	gl-fle-10			licht blauwgroen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
126 3	gl-fle			licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1800	
126 4	gl-fle			groen	ja	nee		NTM	NTM	1675	1800	
126 5				licht groen	ja	nee		NTV	NTM	1600	1800	
126 6				licht groen	nee	nee		NTM	NTM	1650	1750	
126 7				licht groenblauw	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
126 8				onbekend	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
126 9				kleurloos	nee	nee		NTM	NTM	1675	1800	
126 10				kleurloos (blauw)	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	

vondstnummer	volgnummer	type	versiering	vervaardiging	kleur	pontmerk	persnaad	hiel	beginperiode	eindperiode	begindatering	eindperiode	diversen
126	11				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1500	1800	
126	12	gl-kan			kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
135	1				kleurloos	nee	nee		NTL	NTL	1850	1950	
136	1	gl-keI-56	onversierd		kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1775	1900	
142	1				kleurloos	ja	nee		NTM	NTM	1775	1850	
142	2				licht groen	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
142	3				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1700	1900	
142	4				kleurloos (groen)	nee	nee		NTM	NTL	1800	1950	
142	5				licht blauw	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
142	6				onbekend	nee	nee		NTV	NTM	1600	1800	
142	7				kleurloos	nee	nee		NTM	NTL	1800	1900	hoort misschien bij S77 of S81

Bijlage 11. Determinatielijst keramisch bouw materiaal

Vondstnr	Aantal	Omschrijving	Gaafheid	Handvorm	Kleur en hardheid	Verzonken rand	Lengte (mm)	Breedte (mm)	Dikte (mm)	Mortel	Glazuur	Glazuurtype	Beginnat	Eindnat	Hoekdecor	Dessin	Overig
1	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)		180	80	35	Tras			17e	18e			Aankoeksel
1	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)		180	80	35	Tras			17e	18e			Aankoeksel
3	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)		180	50	40				17e	18e			Klezoor.
3	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)		120	40	40				17e	18e			Klezoor.
4	1	Baksteen	Fragment	Ja	Paars (H)	Ja	170	80	40	Tras			17e	18e			
4	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		120	120	5				17e	17e		Tulp	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein. Putje
5	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodpaars (H)	Ja	180	90	30	Tras			17e	18e			
6	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		215	215	20				17e	18e			Putjes (4), taps.
7	1	Vloertegel	Fragment	Ja	Rood (H)		220	220	25	Tras	Oranje		17e	17e			Putjes
8	3	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				8				17e	18e		Witje	
9	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)	Ja	220	100	40	Tras			17e	18e			
10	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)		125	125	60				17e	17e		Ruit in gesprenkeld font (PA)	Vgl. Pluis 1998; B.10.00.02, p. 527. Putjes.
10	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)		125	125	60				17e	17e		Ruit in gesprenkeld font (PA)	Vgl. Pluis 1998; B.10.00.02, p. 527
10	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)		125	125	60				17e	17e		Ruit in gesprenkeld font (PA)	Vgl. Pluis 1998; B.10.00.02, p. 527
10	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)		125	125	60				17e	17e		Ruit in gesprenkeld font (PA)	Vgl. Pluis 1998; B.10.00.02, p. 527
10	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)		125	125	60				17e	17e		Ruit in gesprenkeld font (PA)	Vgl. Pluis 1998; B.10.00.02, p. 527
11	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)	NB	220	110	40	Tras			17e	18e			
11	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	17e		Diagonaal, gesprenkeld font.	Vgl. Pluis 1998; B.10.00.02, p. 527
11	1	Wandtegel	Fragment (K)	Ja	Geelwit (H)		130	130	9				19e	20e			Putjes, witje.
11	1	Vloertegel	Fragment	Ja	Rood (H)		145	145	22		Groen		17e	17e			Putjes (5), sterk gesleten.
12	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				15				17e	17e		Diagonaal met boog/slingers/bloem	Vgl. Puis 1998; A.01.03.44. Putje, taps
12	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				12				17e	17e		Bloempot in accoladeboog	Geen vgl. Pluis 1998. Putje
14	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roze (MH)	NB	175	80	40	Tras			17e	18e			
15	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		125	125	8				17e	17e	Ossekop	Bloempot	Geen vgl. Pluis 1998. Putje
16	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roze (MH)		190	90	40	Kalk (Z)			17e	17e			
17	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		145	145	22				17e	18e			Putjes (5).
17	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roze (MH)	Ja	170	85	40				17e	18e			
18	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		120	120	8				17e	17e		Diagonaal met boog/slingers/bloem	Vgl. Puis 1998; A.01.03.44.
19	1	Baksteen	Compleet	Ja	Rood (H)		170	70	35	Tras			17e	18e			
20	1	Wandtegel	Compleet	Ja	Geelwit (H)		135	135	15	Tras			18e	18e		Witje	
20	1	Wandtegel	Compleet	Ja	Geelwit (H)		135	135	15	Tras			18e	18e		Witje	
20	1	Wandtegel							15	Tras			17e	18e			Indet
20	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				15	Tras			17e	18e			Indet
20		Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				15				17e	18e			Indet, hoekje
20	5	Wandtegel	Comp/frag	Ja	Geelwit (H)		120	120	15				17e	17e		Bloempot	Vgl. Pluis 1998; A05.08.05. P. 422. Polychroom.
21	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		150	150	25		Oranje		17e	17e			Zand aan de onderzijde.
21	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		150	150	25		Groen		17e	17e			Zand aan de onderzijde.
22	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		130	130	12				17e	18e	Ossekop	Bloempot in gekarteld kwadraat.	Geen vgl. Pluis 1998. Putje
22	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		110	110	10				17e	18e		Kinderspelen?	Geen vgl. Pluis 1998.
22	3	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				14				17e	18e		Bloempot in ruitvorm	Vgl. Pluis 1998; A05.08.04, p. 422. Polychroom
22	2	Stucwerk							15				18e	20e			Afdruk van riet. Mogelijk plafond of wand.
23	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roze (MH)	Ja	180	80	40				17e	18e			
24	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		130	130	25	Tras	Groen		17e	17e			Putjes (5).
24	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		130	130	25	Tras	Oranje		17e	17e			Putjes (5).
25	1	Dakpan	Fragment	Ja	Rood (H)				10				17e	19e			Gezand
25	1	Baksteen (?)	Fragment (ZK)	Ja	Rood (H)		?	?	?				?	?			Indet
26	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)	Ja	170	70	35				17e	18e			
30	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodbruin (H)		170	70	30	Tras			17e	18e			
32	1	Vloertegel	3 Brokken	Ja	Rood (H)		220	220	25				17e	18e			5 Putjes, taps.
34	1	Vloertegel	Fragment	Ja	Rood (H)		150	150	20		Groen		17e	17e			Putjes (5).
38	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		220	220	25				17e	18e			5 Putjes, taps.
40	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		135	135	13				17e	18e	Lelie	Tulp	Vgl. Pluis 1998, C05.01.01 / A05.01.09; p. 411/551. Polychroom
42	1	Baksteen	Compleet	Ja	Rood (H)		220	110	35	Tras			17e	18e			
42	1	Baksteen	Compleet	Ja	Rood (H)		220	85	40	Tras			17e	18e			
43	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)	Ja	175	80	35	Tras			18e	18e			Aangekoekt
44	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Gesmoord (H)		220	220	25	Tras			17e	19e			Taps. Schelpenpakket aan onderzijde.
45	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)	NB	170	70	40	Kalk (Z)			17e	18e			
46	1	Baksteen	Compleet	Ja	Rood (H)	Ja	190	90	40	Tras			17e	18e			
47	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodbruin (H)		220	110	40	Tras			17e	18e			
48	1	Baksteen	Compleet	Ja	Oranje (H)	Ja	190	90	40	Kalk (Z)			17e	18e			
49	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)	NB	180	80	40	Kalk (Z)			17e	18e			
50	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		115	115	25	Tras	Oranje		17e	17e			Taps
50	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		115	115	25	Tras	Groen		17e	17e			Taps
51	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		150	0	20	Tras	Oranje		17e	17e			Taps

Bijlage 11. Determinatielijst keramisch bouw materiaal

Vondstnr	Aantal	Omschrijving	Gaafheid	Handvorm	Kleur en hardheid	Verzonken rand	Lengte (mm)	Breedte (mm)	Dikte (mm)	Mortel	Glazuur	Glazuurtype	Beginnat	Eindnat	Hoekdecor	Dessin	Overig
51	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		150	150	20	Tras	Oranje		17e	17e			Taps
52	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				17e	17e		Fantasiedier?	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein.
52	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)		?	?	?				17e	18e		Overhoeks, geschulpt kader	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein.
52	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)		?	?	?				?	?			Indet
52	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				6				17e	17e		Cirkel?	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein.
53	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)		140	55	40				17e	18e			
53	1	Baksteen	Compleet	Ja	Paars (H)		200	90	50	Tras			18e	19e			Aankoeksel met glas, knopen en koperen muntje.
54	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodbruin (H)	Ja	180	75	40	Tras			17e	18e			Aankoeksel
55	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood		200	200	20	Tras			17e	19e			Taps, putjes (5).
55	1	Pleisterpakket															Indet
57	1	Baksteen	Fragment	Ja	Geelbruin (H)			5	5				17e	18e			
57	1	Baksteen	Fragment	Ja	Geel (H)				4				17e	18e			
57	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)		?	?	?				?	?			Indet. Flinter.
57	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	18e		Fantasiedier?	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein
57	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				7				17e	18e		Ruitvoer met schulp	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein
57	1	Wandtegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				5				17e	18e		Onbekend in cirkel	Geen vgl. Pluis 1998. Te klein
60	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodpaars (H)		190	80	40	Tras			17e	18e			
61	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodbruin (H)		160	75	35	Tras			17e	18e			
61	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roodbruin (H)		190	90	40	Tras			17e	18e			
61	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)		180	90	40	Tras			17e	18e			
64	1	Baksteen	Compleet	Ja	Roze (MH)	NB	180	80	35				17e	18e			
65	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		155	155	25		Oranje		17e	17e			Putjes op de hoeken. Sterk afgesleten.
65	1	Vloertegel	Compleet	Ja	Rood (H)		155	155	25		Groen		17e	17e			Putjes op de hoeken. Sterk afgesleten.
66	1	Baksteen	Compleet	Ja	Rood (H)		190	90	35	Tras			17e	18e			
66	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)	Ja	180	80	40	Tras			17e	18e			
67	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)	Ja	180	85	30	Tras			17e	18e			
68	1	Baksteen	Compleet	Ja	Rood (H)	NB	180	80	40	Kalk (H)			17e	18e			
69	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)	Ja	200	100	40	Tras			17e	18e			
70	1	Baksteen	Compleet	Ja	Geel (H)		170	80	35				17e	18e			Misbaksel?
70	1	Vloertegel	Fragment	Ja	Geelwit (H)				20		Oranje	Oranje	17e	18e			
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	17e		Wit	Indet, taps, putje
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	17e	Spinnetje	Landschap (?)	Vgl. Pluis 1998; A.03,01,17. Taps, putje
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				19e	19e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				19e	19e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				18e	18e		Wit	Indet, taps, putje
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				10				19e	19e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				9				19e	19e		Wit	Indet, taps, putje
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				?				18e	18e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				19e	19e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				19e	19e		Wit	Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				19e	19e		Wit	Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				9				17e	18e		Wit	Indet, putje, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				?				17e	18e		Wit	Indet, putje, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	18e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				18e	18e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	18e		Wit	Indet

Bijlage 11. Determinatielijst keramisch bouw materiaal

Vondstnr	Aantal	Omschrijving	Gaafheid	Handvorm	Kleur en hardheid	Verzonken rand	Lengte (mm)	Breedte (mm)	Dikte (mm)	Mortel	Glazuur	Glazuurtype	Beginnat	Eindnat	Hoekdecor	Dessin	Overig
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Mach	Geelwit (H)				5				19e	20e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				18e	18e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				18e	19e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				18e	19e		Wit	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				18e	18e	Spinnetje	NB	Indet, taps
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				18e	18e			Indet, putje
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				?				?	?			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Mach	Geelwit (H)				3				20e	20e			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	18e			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				?				?	?			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				?				?	?			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				?	?			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				6				?	?			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				?				?	?			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				17e	18e			Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				7				17e	18e		Wit	Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				?	?		Wit	Indet
72	1	Wandtegel	Fragment (ZK)	Ja	Geelwit (H)				8				17e	18e		Wit	Indet
72	1	Vloertegel	Fragment (ZK)	Ja	Rood (H)				12				17e	19e			Indet
72	1	Vloertegel	Fragment (ZK)	Ja	Rood (H)				8				17e	18e			Indet
72	1	Trasbrokje															Indet
72	1	Trasbrokje															Indet, met pleisterwerk
72	1	Trasbrokje															Indet, met pleisterwerk
72	1	Pleisterpakket															Indet, wit en grijs
72	1	Vloertegel	Fragment (ZK)						8				?	?			Indet
72	1	Baksteen (?)	Fragment (ZK)		Rood		?	?	?				?	?			Indet
72	1	Baksteen (?)	Fragment (ZK)		Rood		?	?	?				?	?			Indet
72	1	Baksteen (?)	Fragment (ZK)		Rood		?	?	?				?	?			Indet
72	1	Baksteen (?)	Fragment (ZK)		Rood		?	?	?				?	?			Indet

VONDST	AANTAL	MATERIAAL	HOOFDCATEGORIE	CATEGORIE	OMSCHRIJVING	ABR	BIJZONDERHEDEN	verwijzing
28	1	MFE	voeding	mes	talijnes; met houten heft; lengte 22cm	NTM		
72	1	MCU	ontspanning	speelmunt	Neurenberg, Johan Friedrich Wedinger (1710-1765)	NTM	Lodewijk XV; niet in Mitchiner.	
72	1	MCU	ontspanning	speelmunt	Neurenberg, Johan Adam Vogel (1737-1760)	NTM	Durch Gluck Und Breis / Anfang Bedenckt Das Ende	Mitchiner 1913a.
72	1	MCU	ontspanning	speelmunt	Neurenberg, Johann Jacob Dietzel (1711-1748)	NTM	Georg I	Mitchiner 1875
72	2	MCU	kledingaccessoires	kledinghaak/zoeg	haak en oog principe; voor onderkleding en losse opzetstukken	NTM		
72	1	MCU	overig	ring multifunctioneel	diameter 12mm	NTM-NTL		
72	1	MCU	nijverheid en gereedsch	knopspeld	32mm; knop van enkele windingen	NTM	haaks gebogen	Baart 1977, 133, 135 afb. 122-122.
72	1	MPB	voeding	armenpenning	avondmaalloodje Waalse Gemeente (1600-1800)	NTM		http://loodjes.nl/Lutherse%20loodjes/Kerkelijke%20loodjes.html
74	2	MCU	nijverheid en gereedsch	knopspeld	26mm; knop van enkele windingen	NTM		Baart 1977, 133, 135 afb. 122-122.
102	2	MFE	gebouw en structuur	nagel	handmatig gesmeed; vierkante doorsnede; fragment	tot NTL	fragment; kleine vierkante iets spitse kop	
103	1	MFE	vervoer	riets/onderdelen	deel van een rietspedaal; verchroomd (ca.1950)	NTL	fragment	
103	2	MFE	gebouw en structuur	nagel	handmatig gesmeed; vierkante doorsnede; fragment	tot NTL	fragment	
119	1	MSN	voeding	lepel	theelepel; met spitse bak	NTM-NTL	steeluiteinde ontbreekt; merkje S in achterkant steel	
122	1	MSN	ontspanning	speelgoed/miniatuur	bordje; diameter ca.80mm; met standing; laat model; met roosmerk op bodem H.W (1750-1850)	NTM	sterk vervormd; maker Hendrik Weltman werkzaam vanaf 1765	Gawronski en Kranendonk 2018, 9.28.21; Dubbe 2009, merk 3177
122	1	MSN	ontspanning	speelgoed/miniatuur	zakhorloge; diameter 53mm; voorzijde versierde wijzerplaat; lijkt op Hux LONDON wijzerplaat (1700-1750)	NTM	met schroefdraad aan binnenkant; type met mechaniek geweest; achterkant ontbreekt	
122	1	MCU	nijverheid en gereedsch	knopspeld	29mm; knop van enkele windingen	NTM		Baart 1977, 133, 135 afb. 122-122.
122	1	MPB	overig	gewicht	gegoten iets bolle schijf; verzwareing	NTM	hulsgewicht; verzwareing	
122	1	MFE	gebouw en structuur	nagel	getrokken draadnagel (na ca. 1900)	NTL		
122	1	MSN	verzorging	scheerkwast	corische heftbeschermr; binnenzijde schroefdraad	NTM-NTL		
122	1	MCU	kledingaccessoires	gesp	ovaal; secundaire stijl met drie angels(1775-1825)	NTM	haakbeugel of anker is afgebroken en ontbreekt	Whitehead 2003, 112, No. 719; Bernard & Lachaux 2005, 41
122	1	MCU	vervoer	bel	kogelbel; diameter 37mm	NTM	met ingeslagen letter D	
123	1	MCU	overig	indet	geforst draadje met gedraaid oog; indet			
124	1	MCU	kledingaccessoires	knop	gestanste holle platte knop; met bloemranken en zesster (1750-1825)	NTM	houten achterkant ontbreekt; diameter 25mm	Gawronski en Kranendonk 2018, 10.15.14; Hasselt, Lenting en van Westing 1993, 426, afb. 100-101.
124	1	MSN	ontspanning	speelgoed/miniatuur	zakhorloge; diameter 46mm; losse wijzerplaat ontbreekt (1700-1750)	NTM	lijkt op Hux LONDON type 8, design 1	Forsyth & Egan 2005, 12.43
126	2	MCU	nijverheid en gereedsch	knopspeld	17mm en 50mm; knop van enkele windingen	NTM	vervormd	Baart 1977, 133, 135 afb. 122-122.
126	1	MCU	overig	ring multifunctioneel	diameter 26 mm	NTM-NTL		
126	2	MFE	gebouw en structuur	nagel	handmatig gesmeed; vierkante doorsnede; fragment	tot NTL	fragment	
126	1	MFE	gebouw en structuur	bout/moer/schroef	keilbout M8 (vanaf 1958)	NTL	fragment	
134	1	MFE	nijverheid en gereedsch	schep/spade	fragment van een schepblad	NTM-NTL	fragment; zeer slechte staat	
135	1	MCU	overig	ring multifunctioneel	diameter 28mm	NTM-NTL	compleet	
137	1	MFE	voeding	kookpot	bodem met pooljes; gietijzer (1700-1850)	NTM	fragment; wand ontbreekt; met losse inhoud	Hasselt, Lenting en van Westing 1993, 442-443

Conserveringsrapport ArcheoMetaal

Projectnummer/code: 47600116

Om.nr: 4039238100

Gemeente en toponiem: Amsterdam Rozenstraat 6-14

Auteur / actor: M. Hendriksen

KNA specialist conservering - Senior KNA specialist materialen

Registratienummer 18931034

Uitvoeringsperiode: 1-6-2020 tot 17-08-2020

Afkorting	Metaalsoort
Ag	Zilver
Al	Aluminium
Au	Goud
Cu	Koper- koperlegering
Fe	IJzer
Pb	Lood
Sn	Tin
Zn	Zink

ArcheoMetaal

Stoutenburgerweg 6A

3784VE Terschuur -

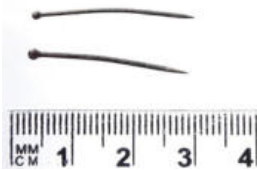
Tel. 06 41 363 417

Email michel.hendriksen@archeometaal.nl

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
28	Mes	Fe/Oph	Bedekt met bodemmateriaal en actieve corrosie. Mechanisch (deels) verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Ontzout met natriumsulfietmethode. Behandeld met tannine. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80. Houten heft was al uitgedroogd en is behandeld met Cosmoloid h80.
Voor behandeling			Na behandeling
			

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
72	Rekenpenning 3stuks, ring, speld en haak- oog	Cu	Bedekt met bodemmateriaal en actieve corrosie. Corrosie verzacht met ethanol. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Behandeld tegen bronspest met Benzotriazole. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
72	Penning	Pb	Bedekt met actieve corrosie en aangekoekt bodemmateriaal. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
Voor behandeling			Na behandeling
			

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
74	Speld 2 stuks	Cu	Bedekt met bodemmateriaal en actieve corrosie. Corrosie verzacht met ethanol. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Behandeld tegen bronspest met Benzotriazole. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
Voor behandeling		Na behandeling	
			

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
119	Lepel	Sn	Bedekt met actieve corrosie en aangekoekt bodemmateriaal. Steeluiteinde ontbreekt. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
Voor behandeling		Na behandeling	
			

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
122	Bel, gesp en speld	Cu	Bedekt met bodemmateriaal en actieve corrosie. Corrosie verzacht met ethanol. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Behandeld tegen bronspest met Benzotriazole. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
122	Gewicht, scheerkwast en 2 stuks miniatuur	Pb/Sn	Bedekt met actieve corrosie en aangekoekt bodemmateriaal. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
Voor behandeling		Na behandeling	

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
124	Knoop	Cu	Bedekt met bodemmateriaal en actieve corrosie. Corrosie verzacht met ethanol. Handmatig (deels)verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Behandeld tegen bronspest met Benzotriazole. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
124	Miniatuur	Pb/Sn	Bedekt met actieve corrosie en aangekoekt bodemmateriaal. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.

Voor behandeling

Na behandeling

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
126	Ring en 2 stuks speld	Cu	Bedekt met bodemmateriaal. Corrosie verzacht met ethanol. Handmatig verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Behandeld tegen bronspest met Benzotriazole. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80 onder lichte verwarming.
Voor behandeling			Na behandeling
			

Vondst	Omschrijving	materiaal	Conditie en behandeling
137	Kookpot fragment	Fe	Bedekt met bodemmateriaal en actieve corrosie. Mechanisch (stralen met aluminiumoxide en slijpen) verwijderen van aangekoekt bodemmateriaal en corrosie. Ontzout met natriumsulfietmethode. Behandeld met tannine. Geïmpregneerd met paraloid B72. Oppervlakte behandeling met Cosmoloid h80.
Voor behandeling			Na behandeling
			

Vondstnummer	Volgnummer	Soort	Element	Elementdeel	Symmetrie	Fragmentatie	Conservering	Gebruikssporen	Locatiegebruik	Code (Lauwerier 1988)	Vraatsporen	Leeftijdsbepaling	Leeftijd	Aantal	MAI	Gewicht	Opmerkingen
V00122BOT	1	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Indet.		1	1	2	diam 2,2 cm, gladde voorkant, aan achterkant uitstulping met bevestigingsgat
V00122ODB	4	Baars (Perca fluviatilis)	Cleithrum	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00122ODB	26	Eend (Anas sp.)	coracoid	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00122ODB	29	Eend (Anas sp.)	Tibiotarsus	Proximaal	Links	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	30	Eend (Anas sp.)	Furcula	Mediaal	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	kleine eendensoort
V00122ODB	11	Groot zoogdier	Wervel	Corpus	Axiaal	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	divers	-	ONWAAR	Indet.		8	8	19	
V00122ODB	10	Groot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snij-en haksporen	Mediaal	7	ONWAAR	Indet.		6	6	31	
V00122ODB	32	Haas/konijn	Vinger/teenkoot 1 (phalange 1)	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00122ODB	33	Haas/konijn	Ellepijp (ulna)	Proximaal	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Pathologie	prox raar vergroeid		ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00122ODB	31	Haas/konijn	Middenvoetsbeen (metatarsus)	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	24	Haring (Clupea harengus)	dentale	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	25	Haring (Clupea harengus)	operculum	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	16	Kabeljauw (Gades morhua)	precaudale wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00122ODB	14	Kabeljauw (Gades morhua)	Wervel	Corpus	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	2	groot
V00122ODB	35	Klein zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		2	2	1	
V00122ODB	34	Klein zoogdier	Scheenbeen (tibia)	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Jong		1	1	0	
V00122ODB	12	Middelgroot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	4	
V00122ODB	23	Platvis (Pleuronectiformes)	Preoperculum	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	2	Platvis (Pleuronectiformes)	Os anale	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	1	
V00122ODB	15	Platvis (Pleuronectiformes)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	1	
V00122ODB	17	Platvis (Pleuronectiformes)	Cleithrum	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	0	
V00122ODB	18	Platvis (Pleuronectiformes)	Cleithrum	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	0	
V00122ODB	20	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Preoperculum	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	19	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Cleithrum	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	21	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Preoperculum	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	hakspoor?	doormidden	-	ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	22	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	dentale	Bijna Compleet	Rechts	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00122ODB	1	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	2	
V00122ODB	9	Varken (Sus scrofa domesticus)	Oppeerarmbeen (humerus)	Epifyse Proximaal	Links	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	bovenzijde	-	ONWAAR	Onvergroeid	<42 m	1	1	8	
V00122ODB	8	Varken (Sus scrofa domesticus)	Dijbeen (femur)	Distaal	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Distale epifyse niet vergroeid	<42 m	2	1	82	epi er los bij

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00122ODB	6	Vis indet.	Indet.	Mediaal	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	1	dentale?
V00122ODB	3	Vis indet.	graten/stekel	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		23	23	3	van grote vissen
V00122ODB	5	Vis indet.	Indet.	Mediaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		6	6	3	kleine fragmenten van elementen van grote vissen
V00122ODB	7	Vogel indet.	Indet.	Indet.	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		16	16	5	kleine vogel
V00122ODB	27	Vogel indet.	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00122ODB	28	Vogel indet.	Bekken (pelvis)	wervelgedeelte	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	wrsch duif
V00122ODB	13	Zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		4	4	3	
V00122OSCH	1	Mossel (Mytilus edulis)	schelp	Compleet	Indet.	100%	Fragiel, maar compleet (2)				ONWAAR	Volwassen		1	1	7	1 klep. De buitenzijde is minder goed geconserveerd. Aan binnenzijde wel lichte parelmoerlaag
V00122OXX	1	Oester (ostrea edulis)	schelp	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Indet.		1	1	1	diam:1,2 cm. Vlak met twee gaatjes
V00123ODB	17	Eend (Anas sp.)	Carpometacarpus	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	1	
V00123ODB	11	Haring (Clupea harengus)	parasphenoideum	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00123ODB	16	Klein zoogdier	Atlas	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	1	
V00123ODB	14	Middelgroot zoogdier	Staartwervel vertebrae caudale)	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	Adolecent	1	1	1	
V00123ODB	22	Middelgroot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Indet.		2	2	5	
V00123ODB	23	Middelgroot zoogdier	Wervel	Mediaal	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Onvergroeid	Adolecent	4	4	11	
V00123ODB	7	Platvis (Pleuronectiformes)	articulare	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00123ODB	1	Platvis (Pleuronectiformes)	Cleithrum	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		5	5	1	
V00123ODB	3	Platvis (Pleuronectiformes)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	0	
V00123ODB	13	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Gebitselementen onderkaak	I1	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Medium slijtage	Volwassen	1	1	1	
V00123ODB	5	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	dentale	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	
V00123ODB	8	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	operculum	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00123ODB	2	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Cleithrum	Bijna Compleet	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00123ODB	9	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	ceratohyale	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00123ODB	6	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	posttemporale	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00123ODB	4	Vis indet.	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	1	
V00123ODB	10	Vis indet.	hyomandibulare	Bijna Compleet	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	schelvis of kabeljauw
V00123ODB	12	Vis indet.	Indet.	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	0	
V00123ODB	18	Vogel indet.	Bekken (pelvis)	Articulatievlak	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	0	
V00123ODB	19	Vogel indet.	Indet.	Indet.	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	1	
V00123ODB	20	Vogel indet.	Rib (costa)	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	0	

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00123ODB	21	Vogel indet.	Vinger/teenkoot 1 (phalange 1)	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00123ODB	15	Vogel indet.	Furcula	Distaal	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	Mediaal		ONWAAR	Indet.		1	1	1	grote (water)vogel
V00124BOT	1	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Indet.		1	1	1	diam: 1,8 cm. In midden verdiept deel met daarin twee gaatjes
V00124ODB	20	Groot zoogdier	Indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		13	13	32	kleine fragmenten rib, pijpbeen ed
V00124ODB	19	Groot zoogdier	Wervel	Articulatievlak	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Indet.		1	1	5	
V00124ODB	21	Haas/konijn	Schouderblad (scapula)	Articulatievlak	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Distale epifyse vergroeid	Volwassen	1	1	1	
V00124ODB	23	Haas/konijn	Heiligbeen (sacrum)	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	1	
V00124ODB	24	Haas/konijn	Vinger/teenkoot 1 (phalange 1)	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	0	
V00124ODB	14	Haring (Clupea harengus)	dentale	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00124ODB	13	Haring (Clupea harengus)	maxilare	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00124ODB	12	Haring (Clupea harengus)	Preoperculum	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00124ODB	2	Kabeljauw (Gades morhua)	Cleithrum	Bijna Compleet	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	een grote en een kleine
V00124ODB	4	Kabeljauw (Gades morhua)	Wervel	Corpus	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	
V00124ODB	26	Middelgroot zoogdier	Staartwervel vertebrae caudale)	Bijna Compleet	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	Adolecent	1	1	1	
V00124ODB	18	Middelgroot zoogdier	Wervel	Mediaal	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	Adolecent	4	4	12	
V00124ODB	11	Platvis (Pleuronectiformes)	Preoperculum	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	0	
V00124ODB	1	Platvis (Pleuronectiformes)	Os anale	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		5	5	1	
V00124ODB	5	Platvis (Pleuronectiformes)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		6	6	1	
V00124ODB	8	Platvis (Pleuronectiformes)	Cleithrum	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00124ODB	9	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	ceratohyale	Bijna Compleet	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00124ODB	3	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Cleithrum	Bijna Compleet	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	2	niet van hele grote vissen, wel verdikking
V00124ODB	16	Varken (Sus scrofa domesticus)	Vinger/teenkoot 1 (phalange 1)	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	proximale epifyse vergroeid	<24 m	1	1	7	
V00124ODB	17	Varken (Sus scrofa domesticus)	Middenvoetsbeen (metatarsus)	Proximaal	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	proximale epifyse vergroeid	-	3	1	7	prox mt2, 3 en 4. hoort bij elkaar
V00124ODB	6	Vis indet.	Wervel	Corpus	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	1	apart gevormde wervel. Voorste precaudale?
V00124ODB	7	Vis indet.	Wervel	Corpus	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		9	9	2	
V00124ODB	15	Vis indet.	Indet.	Mediaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		12	12	3	
V00124ODB	10	Vis indet.	Praemaxillare	Bijna Compleet	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00124ODB	22	Vogel indet.	Onderkaak (mandibula)	Articulatievlak	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00124ODB	25	Vogel indet.	Indet.	Mediaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		4	4	0	
V00124ODB	27	Vogel indet.	Furcula	Mediaal	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	1	
V00125ODB	55	Baars (Perca fluviatilis)	caudale wervel	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	klein
V00125ODB	51	Baars (Perca fluviatilis)	interoperculum	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	wrsch baars interoperculum

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00125ODB	50	Baars (Perca fluviatilis)	praeoperculum	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	52	Baars (Perca fluviatilis)	Urohyale	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00125ODB	35	Baars (Perca fluviatilis)	dentale	Bijna Compleet	links en rechts	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	mogelijk van 1 dier. Vergelijkbaar qua grootte
V00125ODB	72	Duif (Columbidae)	Carpometacarpus	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	71	Duif (Columbidae)	Tarsometatarsus	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	81	Eend (Anas sp.)	Spaakbeen (radius)	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00125ODB	31	Groot zoogdier	Wervel	Articulatievlak	Axiaal	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		2	2	12	
V00125ODB	29	Groot zoogdier	Lendewervel (vertebrae lumbale)	processus transversus	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	in lengte door	1	ONWAAR	Indet.		3	3	98	
V00125ODB	28	Groot zoogdier	Schedel (cranium)	Articulatievlak	Rechts	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	5	
V00125ODB	18	Groot zoogdier	Schouderblad (scapula)	Proximaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	23	
V00125ODB	64	Groot zoogdier	slagtang	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	strip uit waaier? Is ivoor		ONWAAR	Volwassen		2	1	1	voorwerp van ivoor. Mogelijk strip uit waaier oid
V00125ODB	14	Groot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	13	
V00125ODB	13	Groot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal	7	ONWAAR	Volwassen		3	3	168	
V00125ODB	8	Kabeljauw (Gades morhua)	Schedel (cranium)	Cranium	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Volwassen		17	17	17	grote stukken, (door haksporen) niet meer op element te brengen
V00125ODB	5	Kabeljauw (Gades morhua)	hyomandibulare	Mediaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		2	2	1	
V00125ODB	38	Kabeljauw (Gades morhua)	Cleithrum	Mediaal	links en rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	3	
V00125ODB	9	Kabeljauw (Gades morhua)	stekels/graten	Mediaal	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		14	14	8	
V00125ODB	41	Kabeljauw (Gades morhua)	hyomandibulare	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	2	groot
V00125ODB	6	Kabeljauw (Gades morhua)	Neurocraniale	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	1	
V00125ODB	46	Kabeljauw (Gades morhua)	supracleithrum	Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	2	groot
V00125ODB	7	Kabeljauw (Gades morhua)	posttemporale	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	4	groot
V00125ODB	49	Kabeljauw (Gades morhua)	praeoperculum	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	59	Kabeljauw (Gades morhua)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	2	groot
V00125ODB	63	kabeljauw/schelvis	Wervel	Corpus	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Volwassen		11	11	4	fragmenten van grote wervels. Stokvis
V00125ODB	79	Kip (Gallus gallus domesticus)	Ellepijp (ulna)	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	prox artvlak	-	ONWAAR	Volwassen		1	1	2	
V00125ODB	66	Kip (Gallus gallus domesticus)	Tarsometatarsus	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	4	
V00125ODB	67	Kip (Gallus gallus domesticus)	Furcula	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	80	Kip (Gallus gallus domesticus)	Dijbeen (femur)	Proximaal	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	2	
V00125ODB	12	Kip (Gallus gallus domesticus)	Bekken (pelvis)	Bijna Compleet	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	1	7	
V00125ODB	73	Kip (Gallus gallus domesticus)	Carpometacarpus	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	82	Kip (Gallus gallus domesticus)	Tibiotarsus	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Jong		1	1	1	
V00125ODB	74	Kip (Gallus gallus domesticus)	Borstbeen (sternum)	Spina	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	spina	-	ONWAAR	Volwassen		1	1	4	
V00125ODB	75	Kip (Gallus gallus domesticus)	Opperarmbeen (humerus)	Mediaal	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Jong		1	1	1	

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00125ODB	19	Knaagdier	Ellepijp (ulna)	Proximaal	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	69	Krakeend (Anas strepera)	coracoid	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	70	Kuifeend (Aythya fuligula)	coracoid	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	68	Kuifeend (Aythya fuligula)	Furcula	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	65	Kuifeend (aythya fuligula)	Tarsometatarsus	Proximaal	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00125ODB	15	Middelgroot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal	7	ONWAAR	Indet.		8	8	17	
V00125ODB	32	Middelgroot zoogdier	Halswervel (vertebrae cervicale)	Bijna Compleet	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	in lengte door	1	ONWAAR	Onvergroeid	Adolecent	4	4	36	wrsch varken
V00125ODB	30	Middelgroot zoogdier	Wervel	Articulatievlak	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		9	9	18	
V00125ODB	1	Platvis (Pleuronectiformes)	Os anale	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		6	6	2	
V00125ODB	60	Platvis (Pleuronectiformes)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		6	6	1	3 grote en 3 kleine
V00125ODB	40	Platvis (Pleuronectiformes)	Cleithrum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	0	bot?
V00125ODB	23	Rund (Bos taurus)	Vinger/teenkoot 3 (phalange 3)	Bijna Compleet	Links	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	3	
V00125ODB	22	Rund (Bos taurus)	Hielbeen (calcaneum)	Articulatievlak	Rechts	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	puntje	16	ONWAAR	Indet.		1	1	4	
V00125ODB	21	Rund (Bos taurus)	Middenhands/voetbeen (metapodium)	Epifyse Distaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	<24-30 m	1	1	8	
V00125ODB	24	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Hielbeen (calcaneum)	Epifyse Proximaal	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	<30-36 m	1	1	3	
V00125ODB	20	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Opperarmbeen (humerus)	Distaal	Links	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	distaal door	-,29	ONWAAR	Distale epifyse vergroeid	>3-11 m	1	1	13	
V00125ODB	33	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Borstwervel (vertebrae thoracale)	Bijna Compleet	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	in lengte door	1	ONWAAR	Onvergroeid	Adolecent	3	3	12	
V00125ODB	16	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Bekken (pelvis)	Ischium	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	pubis vergroeiend	Volwassen	1	1	21	
V00125ODB	17	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Bekken (pelvis)	Ilium	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	binnenzijde boven acet enbuitenzijde ilium	11/4, 20	ONWAAR	acet vergroeid	>5-11 m	1	1	15	
V00125ODB	61	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		10	10	1	klein en kleiner
V00125ODB	48	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	praeoperculum	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	62	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	praecaudale wervel	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		8	8	1	vrij vooraan wervels met kleine flapjes aan de zijkanen
V00125ODB	45	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	posttemporale	Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	
V00125ODB	42	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	hyomandibulare	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	58	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	caudale werel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	2	groot
V00125ODB	36	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	dentale	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	ado/volw		1	1	0	geen groot exemplaar
V00125ODB	44	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	ceratohyale	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	3	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Cleithrum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	2	verdikking al aanwezig, maar niet heel erg groot

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00125ODB	37	Schol (Pleuronectes platessa)	dentale	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	53	Snoek (Essox lucius)	quadratum	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	56	Snoek (Essox lucius)	precaudale wervel	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		5	5	1	
V00125ODB	43	Snoek (Essox lucius)	ceratohyale	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00125ODB	39	Snoek (Essox lucius)	Cleithrum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	een grotere en een kleine
V00125ODB	2	Snoek (Essox lucius)	dentale	Bijna Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	1 grote en 1 kleinere
V00125ODB	57	Snoek (Essox lucius)	caudale wervel	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	27	Varken (Sus scrofa domesticus)	Kuitbeen (fibula)	Proximaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	3	
V00125ODB	26	Varken (Sus scrofa domesticus)	Middenhandsbeen 5 (metacarpus 5)	Proximaal	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	1	
V00125ODB	25	Varken (Sus scrofa domesticus)	Handwortelbeentjes (metacarpalen)	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	5	
V00125ODB	54	Vis indet.	articulaire	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	0	wrsch articulaire, geen soort
V00125ODB	11	Vis indet.	Indet.	Indet.	Indet.	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		10	10	2	
V00125ODB	10	Vis indet.	stekels/graten	Mediaal	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		16	16	2	
V00125ODB	4	Vis indet.	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		49	49	17	
V00125ODB	83	Vogel indet.	Indet.	Indet.	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		9	9	2	
V00125ODB	78	Vogel indet.	Bekken (pelvis)	wervelgedeelte	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	76	Vogel indet.	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	
V00125ODB	77	Vogel indet.	Rib (costa)	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	1	
V00125ODB	47	Zeelt (Tinca tinca)	basipterygium	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00125ODB	34	Zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		30	30	64	
V00125OSCH	2	Oester (ostrea edulis)	schelp	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	19	1 klep van schelp. Mooi parelmoer aan binnenzijde
V00125OSCH	1	Oester (ostrea edulis)	schelp	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Indet.		1	1	0	diam: 0,9 mc. Heel dun. Twee gaatjes
V00126BOT	1	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Indet.		2	2	3	2 knopen; diam 2,3 cm vlakke achterzijde aan voorzijde hol/concaaf, 1 gat; diam 1,4 cm 1 zijde vlak en 1 zijde bol/convex, 1 gat
V00126HT	1	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Indet.		1	1	1	diam 1,6 cm. Vier kleine gaatjes. Aan 1 zijde aankoeksel: textiel?
V00126ODB	83	Baars (Perca fluviatilis)	Preoperculum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	0	
V00126ODB	114	Baars (Perca fluviatilis)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00126ODB	84	Baars (Perca fluviatilis)	operculum	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00126ODB	85	Baars (Perca fluviatilis)	articulaire	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	1	
V00126ODB	88	Baars (Perca fluviatilis)	quadratum	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	99	Baars (Perca fluviatilis)	hyomandibulare	Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	100	Baars (Perca fluviatilis)	Urohyle	Bijna Compleet	Indet.	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	79	Baars (Perca fluviatilis)	Cleithrum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	1	1 grote verder kleine

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00126ODB	53	Duif (Columbidae)	Tarsometatarsus	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	1 mogelijk aan de jonge kant
V00126ODB	61	Duif (Columbidae)	Ellepijp (ulna)	Proximaal	Links	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	59	Duif (Columbidae)	coracoid	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	
V00126ODB	50	Eend (Anas sp.)	Borstbeen (sternum)	Spina	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	2	
V00126ODB	54	Eend (Anas sp.)	Tarsometatarsus	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	kleine eendensoort
V00126ODB	57	Eend (Anas sp.)	coracoid	Bijna Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	eend en kleine eendensoort
V00126ODB	62	Eend (Anas sp.)	Schouderblad (scapula)	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	niet van zelfde eend
V00126ODB	42	Eend (Anas sp.)	Tarsometatarsus	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	klein
V00126ODB	64	Eend (Anas sp.)	Spaakbeen (radius)	Compleet	links en rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	niet van zelfde eend
V00126ODB	41	Eend (Anas sp.)	Tarsometatarsus	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	klein
V00126ODB	66	Eend (Anas sp.)	Ellepijp (ulna)	Distaal	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	63	Eend (Anas sp.)	Carpometacarpus	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00126ODB	14	Groot zoogdier	Lendewervel (vertebrae lumbale)	proc. Transversus	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	in lengte door	1	ONWAAR	Indet.		1	1	43	
V00126ODB	117	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	strip		ONWAAR	Volwassen		1	1	5	strip van balboekje of waaier? Lijkt been en geen ivoor
V00126ODB	116	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop		ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00126ODB	10	Groot zoogdier	Wervel	Articulatievlak	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Overall		ONWAAR	Vergroeiend	Adolecent	9	9	75	
V00126ODB	40	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Artefact	knoop en platte strip, waaier?		ONWAAR	Indet.		2	2	6	knoop of speelschijfje. Heeft maar 1 gaatje in midden
V00126ODB	32	Groot zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Overall		ONWAAR	Indet.		21	21	53	
V00126ODB	22	Groot zoogdier	Pijpbeen indet.	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	Jong	2	2	29	
V00126ODB	2	Groot zoogdier	Rib (costa)	Proximaal	Rechts	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Proximale epifyse niet vergroeid	Adolecent	1	1	40	
V00126ODB	3	Groot zoogdier	Rib (costa)	Proximaal	Links	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	1 prox, 1 mediaal door	1, 7	ONWAAR	Indet.	Volwassen	2	2	86	
V00126ODB	6	Groot zoogdier	Staartwervel vertebrae caudale)	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snij-en haksporen	Mediaal	-	ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	3	3	12	
V00126ODB	9	Groot zoogdier	Rib (costa)	Distaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen	Volwassen	1	1	4	stukje verbeend kraakbeen
V00126ODB	8	Groot zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	-		ONWAAR	Indet.		6	6	36	afhaksels
V00126ODB	4	Groot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal	7	ONWAAR	Indet.		8	7	68	
V00126ODB	72	Haas/konijn	Rib (costa)	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	2	
V00126ODB	70	Haas/konijn	Scheenbeen (tibia)	Proximaal	Rechts	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Proximale epifyse niet vergroeid	Jong	1	1	1	
V00126ODB	68	Haas/konijn	Dijbeen (femur)	Mediaal	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				WAAR	Proximale en Distale epifyse niet vergroeid	Jong	2	2	4	horen wrsch bij volgnr 67 tibia
V00126ODB	67	Haas/konijn	Scheenbeen (tibia)	Mediaal	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Proximale epifyse niet vergroeid	Jong	2	2	4	niet van zelfde dier
V00126ODB	71	Haas/konijn	Bekken (pelvis)	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	2	
V00126ODB	69	Haas/konijn	Schouderblad (scapula)	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	2	2	2	
V00126ODB	111	Haring (Clupea harengus)	Wervel	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00126ODB	92	Haring (Clupea harengus)	dentale	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	80	Haring (Clupea harengus)	Preoperculum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	0	
V00126ODB	102	Haring (Clupea harengus)	maxilare	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	30	Hond (Canis familiaris)	Middenhandsbeen (metacarpus)	Proximaal	Links	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Proximale epifyse vergroeid	-	1	1	2	
V00126ODB	60	Houtsnip (Scolopax rusticola)	Opperarmbeen (humerus)	Proximaal	Links	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	botje niet compleet, dus det niet zeker
V00126ODB	93	Kabeljauw (Gades morhua)	premaxilare	Mediaal	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	106	Kabeljauw (Gades morhua)	Indet.	Indet.	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	Mediaal	-	ONWAAR	Volwassen		39	39	45	kan ook een fragmentje schenvis tussen zitten. Fragmenten van elementen stekende
V00126ODB	105	Kabeljauw (Gades morhua)	supracleithrum	Bijna Compleet	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	Mediaal	-	ONWAAR	Volwassen		4	4	8	grote vissen
V00126ODB	107	Kabeljauw (Gades morhua)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Volwassen		20	20	22	niet allemaal met haksporen. Ca de helft
V00126ODB	58	Kip (Gallus gallus domesticus)	coracoid	Articulatievlak	Links	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00126ODB	46	Kip (Gallus gallus domesticus)	Furcula	Mediaal	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00126ODB	47	Kip (Gallus gallus domesticus)	Schedel (cranium)	Oogkas	Rechts	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00126ODB	55	Kip (Gallus gallus domesticus)	Tarsometatarsus	Proximaal	Indet.	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	Jong	2	2	1	
V00126ODB	49	Kip (Gallus gallus domesticus)	Borstbeen (sternum)	Spina	Axiaal	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	4	
V00126ODB	48	Kip (Gallus gallus domesticus)	Schedel (cranium)	snavel	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	0	
V00126ODB	75	Klein zoogdier	Wervel	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeid	Volwassen	1	1	1	
V00126ODB	76	Klein zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		3	3	1	
V00126ODB	73	Knaagdier	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeiend	Adolecent	2	2	0	
V00126ODB	5	Middelgroot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal	7	ONWAAR	Indet.		4	3	11	
V00126ODB	7	Middelgroot zoogdier	Schedel (cranium)	Cranium	Axiaal	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		2	2	7	wrsch uit zelfde schedel, verst
V00126ODB	12	Middelgroot zoogdier	Wervel (hals en lende)	Bijna Compleet	Axiaal	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	in lengte door	1	ONWAAR	Onvergroeid	jong-ado	10	10	69	voornamelijk s/g
V00126ODB	13	Middelgroot zoogdier	Wervel	Articulatievlak	Axiaal	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal		ONWAAR	Indet.		4	4	8	
V00126ODB	36	Middelgroot zoogdier	Wervel	epifyse	Axiaal	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid		4	4	2	
V00126ODB	35	Middelgroot zoogdier	Indet.	Indet.	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		20	20	13	
V00126ODB	34	Middelgroot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				WAAR	Indet.		1	1	1	
V00126ODB	33	Middelgroot zoogdier	Rib (costa)	Mediaal	Indet.	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	mediaal in lengte	-	ONWAAR	Indet.		1	1	3	
V00126ODB	27	Middelgroot zoogdier	Staartwervel vertebrae caudale)	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Vergroeiend	Adolecent	3	3	2	
V00126ODB	11	Middelgroot zoogdier	Atlas	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	caudale zijde	10,018	ONWAAR	Vergroeiend	jong-ado	3	1	37	varken? Is nog jong. Grof s/g?
V00126ODB	112	Paling (Anguilla anguilla)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		3	3	1	1x heel grote paling (?)
V00126ODB	82	Platvis (Pleuronectiformes)	Preoperculum	Compleet	links en rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		6	6	0	
V00126ODB	39	Platvis (Pleuronectiformes)	Os anale	Compleet	Axiaal	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		34	34	6	
V00126ODB	38	Platvis (Pleuronectiformes)	Cleithrum	Compleet	links en rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		26	26	3	
V00126ODB	87	Platvis (Pleuronectiformes)	quadratum	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

V00126ODB	109	Platvis (Pleuronectiformes)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		35	35	7	
V00126ODB	98	Platvis (Pleuronectiformes)	hyomandibulare	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00126ODB	21	Rund (Bos taurus)	Voetwortelbeentjes (metatarsalen)	Articulatievlak	Rechts	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.	Jong	1	1	4	klein
V00126ODB	20	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Sprongbeen (astragalus)	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	9	
V00126ODB	31	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Kuitbeen (fibula)	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	1	rudimentair
V00126ODB	28	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Gebitselementen onderkaak	I3	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Begin slijtage	Adolecent	1	1	1	
V00126ODB	26	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Knieschijf (patella)	Compleet	Rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	voorzijde	-	ONWAAR	Indet.		1	1	4	
V00126ODB	24	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Dijbeen (femur)	Epifyse Proximaal	Links	<10%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Onvergroeid	<42 m	1	1	4	
V00126ODB	16	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Dijbeen (femur)	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	over hele opp mediaal	-	ONWAAR	Proximale en epifyse niet vergroeid	<42 m	3	1	46	zelfde snijsporen als volgnr. 15, niet van zelfde dier; prox epi er los bij
V00126ODB	23	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Ellepijp (ulna)	Mediaal	Rechts	10-25%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Indet.		1	1	4	
V00126ODB	1	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Bekken (pelvis)	Ilium	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	actief vergroeid,	>5-11 m	2	2	37	
V00126ODB	15	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Dijbeen (femur)	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	over hele opp mediaal	-	ONWAAR	Proximale en Distale epifyse niet vergroeid	<42 m	3	1	74	beide epi er los bij
V00126ODB	17	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Scheenbeen (tibia)	Proximaal	Rechts	50-75%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	voorzijde mediaal	13/14	ONWAAR	proximale epifyse niet vergroeid	<42-54 m	2	1	49	prox epi er los bij
V00126ODB	18	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Scheenbeen (tibia)	Distaal	Rechts	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	distale epifyse vergroeiend	15-36 m	1	1	20	
V00126ODB	19	Schaap/Geit (Ovis aries/Capra hircus)	Scheenbeen (tibia)	Distaal	Links	25-50%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Haksporen	Mediaal door	12	ONWAAR	Distale epifyse vergroeiend	15-36 m	1	1	23	
V00126ODB	108	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)	Snijsporen	Mediaal	-	ONWAAR	Volwassen		5	5	6	grote vissen
V00126ODB	97	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	hyomandibulare	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	78	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Cleithrum	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		7	7	7	groot en klein
V00126ODB	91	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	dentale	Bijna Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		6	6	1	
V00126ODB	89	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	operculum	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	0	
V00126ODB	113	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Wervel	Bijna Compleet	Axiaal	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		23	23	2	kleinere wervels
V00126ODB	95	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	ceratohyale	Compleet	Links	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	81	Schelvis (Melanogrammus aeglefinus)	Preoperculum	Compleet	links en rechts	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	0	niet van 1 indiv
V00126ODB	96	Snoek (Essox lucius)	hyomandibulare	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	
V00126ODB	77	Snoek (Essox lucius)	Cleithrum	Compleet	links en rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		4	4	3	groot en klein
V00126ODB	90	Snoek (Essox lucius)	dentale	Bijna Compleet	Rechts	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	0	
V00126ODB	86	Snoek (Essox lucius)	articulaire	Bijna Compleet	Links	75-100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		2	2	1	
V00126ODB	94	Snoek (Essox lucius)	ceratohyale	Compleet	Indet.	100%	Goede kwaliteit, stevig bot (1)				ONWAAR	Volwassen		1	1	1	

Bijlage

Determinatielijst dierlijk botmateriaal en schelp

[illegible]

Bijlage 15: Determinatielijst hout

Vondst	type/functie	maten (mm)	soort	opmerkingen
122	onderdeel doosje	87x53x12	hout	
122	onderdeel doosje	67,5x35x9	hout	
122	kwast uit plank		hout	overgeleven deel van een tak
122	zalfpotdeksel	36 diam.x	hout	
122	constructiepen	8 diam.x 65	hout	
122	kurkschijfje deksel	23 diam.x,5	kurk	
122	kurkschijfje deksel	22 diam.x 5	kurk	
122	kurkschijfje deksel	21 diam.x 34	kurk	
122	houten nagel	9 diam.x 25	hout	
122	ring	71 rondx 12,5 rond	hout	meerdere mogelijkheden
122	knoopskern	13 diam.x 3	been	
125	delsel zalfpot	44 diam.x 3	hout	
103	deksel zalfpot	33,5 diam.x 2,5	hout	
124	draadklos fragment	25 diam.x 17	hout	
124	deksel zalfpot fragm.	35 diam.x 2	hout	
124	deksel zalfpot fragm.	54 diam.x 3	hout	
124	meubelknop	28 diam.x 40	hout	
124	knoopskern	17 diam.x 2,5	hout	
102	knoopskern	18 diam.x 4	hout	
102	meubelfragment	19x 8	hout	
102	deksel zalfpot fragm	33 diam.x 2,5	hout	
102	deksel zalfpot fragm	53 diam.x 3	hout	
102	vaasje	37,5 diam.x 54	hout	voor opslag
123	knoopskern	18 diam.x 4	hout	
123	handvatje	13,5 diam.x 45	hout	
123	kurk, flesstop	22 diam.x 12 diam.x 34 kurk	kurk	
123	zalfpot deksel	32 diam.x 3	hout	
126	vleesprikker	2,5 diam.x 38	hout	
126	vleesprikker	2,5 diam.x 38	hout	
126	zalfpotdeksel	31 diam.x3,5	hout	
126	zalfpotdeksel	35 diam.x 2,5	hout	
126	spaandoos deksel	43x 21x 2	hout	
72	tol	22 diam.x25	hout	
72	meubel pootje	25 diam.x 47	hout	
72	speelschijf	26 diam.x 10	hout	bordspel/spelschijf
72	ton	25 diam.x 28	hout	deel scheepsmodel?
72	pop	25x 88x 14	hout	speelgoed
72	meubel pen	160x 10x 6	hout	
72	naaldenkoker	17 diam.x 90	hout	
72	meubel fragment	30x 55	hout	
72	meubel fragment?	18 diam.x 34	hout	
72	knoopskern	22 diam.x 7	hout	
72	zalfpot deksel	28,5 diam.x 4	hout	
72	knoopskern	12 diam.x 2	hout	
72	knoopskern fragm	13 diam.x 1,8	hout	
72	knoopskern fragm	15 diam.x 2,2	hout	
72	knoopskern fragm	16 diam.x 3	hout	
72	knoopskern	12 diam.x 1,5	hout	
72	knoopskern	15 diam.x 2,2	hout	
72	knoopskern	11,5 diam.x 2	been	
72	knoopskern	9 diam.x 1,8	been	
72	vleesprikker	3 diam.x 37	hout	
72	vleesprikker	2,5 diam.x 19	hout	
72	vleesprikker	2 diam.x 19	hout	
72	knoopskern fragm	12 diam.x 1,5	hout	
72	zalfpot deksel	51 diam.x 2,5	hout	
72	zalfpot deksel	41 diam.x 3	hout	
72	wiel speelgoed	61 diam.x 16	hout	
72	verkwast zonder haar	12,5 diam.x 102	hout	
72	potlood grafiet kern	7 diamx 48	hout	
72	knoopskern fragm	23 diam.x 2,5	hout	
72	deksel fragment	16,5 diam.x 3	hout	
72	zalfpot deksel	52 diam.x 3,5	hout	
72	zalfpot deksel	31,5 diam.x 2,5	hout	
72	deksel spaandoosje	39 x 21x 2	hout	
72	zalfpot deksel	29 diam.x 2,5	hout	
72	klepper 3 delen	67x 40x 3,5	hout	melaatsen klepper of speelgoed
72	borstel fragm en tenen	135x 40 diamx 56 diam.	hout	
72	borstel fragm en tenen	124x 34 diam.x 50 diam.	hout	

Bijlage 16: Macrobotanie en geschiktheidsbepaling 14C-datering - waarderingsrapport

Macrobotanie en geschiktheidsbepaling ^{14}C -datering

Amsterdam – Rozenstraat

Waarderingsrapport

dr. Y.F. van Amerongen MSc

Versie 1.0 concept

1 Inleiding en materiaal

Er 1 monster gewaardeerd op de geschiktheid van het materiaal voor zowel ^{14}C -datering als macrobotanische analyse (zie Tabel 1). Het betreft een monster (v.120) uit beerkelder/beerput (S81).

Bij de macrobotanische waardering is in het bijzonder gelet op de criteria kwantiteit en kwaliteit als gevolg van conservering, de diversiteit aan taxa en de aanwezigheid van wilde planten en cultuurplanten. Daarnaast is gelet op de potentiële informatiewaarde van de resten over geconsumeerde gewassen, eventuele luxeproducten/status en handel. Bij de waardering voor ^{14}C -datering is in het bijzonder gelet op de aanwezigheid van zaden en vruchten van eenjarige landplanten en op houtskool van twijgjes/takjes of van buitenste jaarringen (zie Tabel 1). Deze soorten materiaal zijn het meest geschikt voor ^{14}C -analyse omdat ze een relatief korte groeiperiode representeren die zo dicht mogelijk aan de menselijke bewoning kan worden gekoppeld.

Tabel 1. Monsterlijst macrobotanische en ^{14}C waardering met resultaten en aanbeveling ter analyse. J=ja; N=nee.

Vnr.	Spoor	Context	Conservering	Concentratie	Diversiteit	Wilde planten	Cultuurplanten	Macro analyse	^{14}C -analyse
120	81	Beerput/-kelder	goed	zeer hoog	hoog	N	J	J	J

2 Resultaten waardering en advies voor verder onderzoek

Het onderzochte monster heeft zeer hoge concentraties goed geconserveerd materiaal opgeleverd bestaande uit onverkoolde resten van cultuurgewassen en fruit. Een analyse kan inzicht geven in het volledige spectrum aan aanwezige soorten. Wanneer zich hier voedsel tussen bevindt dat geïmporteerd is van andere gebieden in Europa kan iets gezegd worden over handel en, afhankelijk van de soort, ook over zogenaamde luxeproducten en daarmee status/welvaart van de gebruikers van de beerkelder. Het monster is ook geschikt voor ^{14}C -datering.

Om een nog completer beeld te krijgen van de plantaardige voedselgewassen die niet door middel van macroresten kunnen worden opgespoord (bijvoorbeeld omdat planten voor de zaadsetting worden geoogst), wordt aangeraden in de toekomst ook pollenonderzoek op een beerput/-kelder te laten uitvoeren.

Voor een beter beeld van de gegeten dierlijke resten, alsmede de gezondheid en hygiëne van mensen, is het ook mogelijk om parasietenonderzoek uit te voeren op beerputmonsters. Hiermee kan op basis van eieren van specifieke endoparasieten de consumptie van vis en verschillende zoogdieren worden aangetoond, alsmede aantonen dat het voedsel onvoldoende verhit is geweest. De aanwezigheid van dergelijke parasieten, maar ook mens-specifieke endoparasieten geeft informatie over de mate waarmee het voedsel is geschoond en de mogelijke ongemakken die mensen ondervonden van de infectie.

Bijlage 17. Resultaten van het macrobotanisch onderzoek

vondstnummer		120
spoor		81
context		beerput
datering		1740-1825
conservering		onverkoold
volume		1 L
Taxa	Nederlandse naam	
<u>GEBRUIKSPLANTEN</u>		
(PSEUDO)GRANEN		
<i>Cerealia spec.</i>	Granen	++
<i>Fagopyrum esculentum</i>	Boekweit	+/-
<i>Secale cereale</i>	Rogge	+
GROENTEN		
cf. <i>Lepidium sativum</i>	Tuinkers	+
<i>Valerianella locusta</i>	Veldsla	+
KEUKENKRUIDEN		
<i>Apium cf. graveolens</i>	Selderij	+
cf. <i>Petroselinum crispum</i>	Peterselie	
OLIEHOUDENDE GEWASSEN		
<i>Brassica spec.</i>	Kool	++ fr.
<i>Papaver somniferum</i>	Slaapbol	+
PEULVRUCHTEN		
<i>Pisum sativum/Vicia sativa</i>	Erwt/Voederwikke	+/- (v)
VRUCHTEN		
<i>Ficus carica</i>	Vijg	+++
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei	++
<i>Malus sylvestris</i>	Appel	+/-
<i>Malus sylvestris</i> (klokhuis)	Appel	+ fr.
<i>Malus/Pyrus</i>	Appel/Peer	+
<i>Prunus avium</i>	Zoete kers	+/-
<i>Ribes nigrum/rubrum/uvacrispa</i>	Rode/Zwarte/Kruisbes	+++
<i>Ribes nigrum/rubrum/uvacrispa</i> (vel+torus)	Rode/Zwarte/Kruisbes	++
<i>Ribes rubrum</i> (verschrompelde bessen)	Rode bes	++
<i>Rubus idaeus</i>	Framboos	+
cf. <i>Sambucus nigra</i>	Gewone vlier	+/-
<i>Vitis vinifera</i>	Druif	++
<i>Vitis vinifera</i> (vel)	Druif	+
<u>WILDE PLANTEN: cultuurbegeleiders</u>		
AKKERONKRUIDEN		
<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik	++ fr.
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem	+
<i>Fallopia convolvulus</i>	Zwaluwtong	+/-
<u>WILDE PLANTEN: overig</u>		
VEEN- EN HEIDEPLANTEN		
<i>Erica tetralix</i> (blad)	Dophei	++
GRASLANDPLANTEN		
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring	+

PLANTEN VAN DIVERSE STANDPLAATSEN		
<i>Carex spec.</i>	Zegge	+
Poaceae (klein)	Grassenfamilie	+
Polygonaceae	Duizendknoopfamilie	+
<u>OVERIGE RESTEN</u>		
PLANTENRESTEN		
	touw	x
DIERLIJKE RESTEN		
Pisces	visbot + -schubben	x
Vertebrata	haar	x

fr.=fragment(en); v=verkoold; x=aanwezig; +=tientallen; ++=honderden; +++=duizenden

Bijlage 18: Periodentabel

